

Statsforvalteren i Innlandet

Årsrapport 2021

Innholdsliste

Innholdsliste	2
1 Statsforvalterens beretning	4
1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse	4
1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året	5
1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater	7
Sted, dato og statsforvalterens signatur	7
2 Introduksjon til statsforvalterens hovedtall	8
2.1 Statsforvalteren og samfunnsoppdraget	8
2.2 Organisasjon og ledelse	8
2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall	9
3 Årets aktiviteter og resultater	13
3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater	13
Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	13
Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	15
Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av statsforvalterne	16
Hovedmål 4 - Statsforvalteren skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	17
3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	17
3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk	17
3.1.1.2 Understøtter kommunenes arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap	21
3.1.1.3 Et velfungerende plansystem i kommunene	24
3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven	25
3.1.1.5 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet og pasientsikkerhet i helse- og omsorgssektoren i kommunene	26
3.1.1.6 Andre oppdrag	27
3.1.1.7 Økosystemene i fylket skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester	27
3.1.1.8 Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal forbedres	29
3.1.1.9 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner	30
3.1.1.10 Forurensning skal ikke skade helse og miljø	30
3.1.1.11 God økonomiforvaltning i kommunene	33
3.1.1.12 Økt verdiskaping i landbruket og landbruk over hele landet	36
3.1.1.13 Bærekraftig landbruk	39
3.1.1.14 Andre oppdrag	40
3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	41
3.1.2.1 Gode og helhetlige tjenester til utsatte barn og unge	41
3.1.2.2 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv	43
3.1.2.3 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring	44
3.1.2.4 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer	45
3.1.2.5 Andre oppdrag	47
3.1.2.6 Miljø- og skogfaglig kompetanse i skogvernarbeidet	47
3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av statsforvalterne	47
3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling	47

3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning	49
3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester	51
3.1.3.4 Andre oppdrag	54
3.1.3.5 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet	54
3.1.3.6 Vergemål utøves med respekt for vergehavers behov og vilje	56
3.1.3.7 Barnehagemyndigheter, barnehageeiere og skoleeiere forstår, formidler og etterlever regelverket	56
3.1.3.8 Statsforvalteren understøtter nasjonale myndigheters, fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med bosetting og integrering	73
3.1.4 Statsforvalteren skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	73
3.1.4.1 Barnehageeiere og skoleeiere har ansatte med kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel tilpasset barn og unges behov	74
3.1.5 Gjennomførte evalueringer	78
3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks	79
3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver	79
3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet	79
3.2.3 Barne- og familiedepartementet	79
3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet	79
3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet	79
3.2.6 Klima- og miljødepartementet	79
3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet	79
3.2.8 Kunnskapsdepartementet	80
3.2.9 Landbruksdepartementet	80
3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet	80
3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk	112
3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat	113
4 Styring og kontroll hos statsforvalteren	114
4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold hos statsforvalterens planlegging, gjennomføring og oppfølging	114
4.1.1 Statsforvalterens risikostyring	114
4.1.2 Statsforvalterens internkontroll, herunder iverksatte tiltak	114
4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen hos statsforvalteren	115
4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)	115
4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet	115
4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende	115
4.3 Andre forhold	116
5 Vurdering av framtidsutsikter	117
5.1 Forhold i og utenfor statsforvalteren som kan påvirke statsforvalterens evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt	117
5.2 Konsekvenser for statsforvalterens evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt	117
5.3 Andre forhold	118
6 Årsregnskap	119

1 Statsforvalterens beretning

1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse

I 2021 la embetet ned en svært omfattende innsats i pandemiarbeidet. Samtidig har vi dette året klart å oppnå gode resultater i de andre oppdragene – og drevet utviklingsarbeid.

I **pandemien** fortsatte embetet å lede an i krisen og ta initiativ for å samordne og styrke kommuner, regional stat og øvrige beredskapsaktører - både i kampen mot viruset og en rekke utfordringer som fulgte med. Initiativene vi tok eller var en del av, bidro til å få kontroll med smitten, skjerme barns tilbud, holde oppe helse tilbudene og testkapasiteten, og sikre høy vaksinasjonsgrad.

Samtidig med dette, løste vi de fleste andre oppdragene med god margin - og har utrettet mye på utviklingsarbeid, opplæring, tilsyn og restansenedbygging på klagesaker. I tillegg har vi vært pådriver i å bygge sterke Innlands-fora og spesielt samarbeide nært med fylkeskommunen. Ellers er det verdifullt at våre folk har fått plass i mange nasjonale utviklingsprosjekter.

Vi jobber etter målsetningene våre fra 2019, da vi prioriterte områdene barn og unge, fremtidsretta kommunesektor, grønn omstilling og klima, samordning og beredskap, rettsikkerhet og effektiv forvaltning, samt å være en proaktiv organisasjon.

Ved å jobbe langsiktig, og organisere oss slik at vi fremmer *samhandling på tvers*, mener jeg at forvaltningen vår er blitt mer helhetlig og samordnet. Dette gir oss innsikt og gjør oss relevante for kommunene og andre samarbeidspartnere. Det gjør oss også rustet til å ta nye roller. I 2021 tok vi f. eks. oppdraget med å være sekretariat for det regjeringsoppnevnte Barnehageutvalget. Som leder av utvalget hadde jeg med meg et tverrfaglig sammensatt team av ansatte i embetet som sekretariat.

Både i krisehåndteringen og i øvrig arbeid har vi sett hvor viktig det er at Statsforvalteren har et *bredt samfunnsoppdrag som samsvarer med kommunenes oppdrag*, og kan møte dem med en tilsvarende helhetlig tankegang og samordna virkemidler. Flere av våre kommuner utfordres av synkende folketall og inntekter. De fleste kommunene skal fremover yte tjenester til flere eldre enn yngre, og noen har små eller sårbare fagmiljøer. Med fleksible og tverrsektorielle virkemidler og roller, kan vi tilpasse oss ulike behov i et svært variert kommunelandskap – og være en effektiv og kompetent partner i tjenesteutviklingen. Kommune-ROS og kommunebilder gjør at dialogen baseres på realiteter.

Samtidig får vi en større og større deltidsbefolkning på grunn av våre rike natur- og friluftsområder. Det skaper både muligheter og press – for kommuner, næringsliv og natur. Bærekrafts-arbeidet er prioritert. Jeg vil særlig nevne det regionale planarbeidet for miljø, energi og klima som ledes av Innlandet fylkeskommune. Vi har også en omfattende klimadiolog med kommunene. I plansaker fremhever vi de langsiktige utfordringene og bærekraftsmålene for å sikre arealressursene og naturen for fremtiden. Og vi ser at det har effekt. Gjennom dialogen kommer vi fram til omforente løsninger. Kun et fåtall saker endte med mekling, saker som ble oversendt departementene for avgjørelse var minimal. Større samferdselsprosjekter i vår region har vært spesielt krevende i 2021, her er det mange parter som skal samordnes og mange nasjonale og regionale interesser som skal ivaretas.

Å bidra til å få mer *verdier ut av de grønne ressursene*, er et sentralt mål for oss, der vi både tar egne initiativ og har utviklet et tett samarbeid spesielt med fylkeskommunen basert på en felles eid bioøkonomistrategi for Innlandet. Samarbeidsprosjektet BioValley, som også inkluderer faglag, NHO og næringslivsklyngene Heidner og Norwegian Wood Cluster, har befestet seg som en viktig regional arena for koordinerte initiativ, påvirkningsarbeid og synliggjøring av mulighetene innenfor grønn verdiskaping. Statsforvalteren bidrar aktivt i dette samarbeidet både som initiativtager og kompetansesenter på det grønne området.

Den viktigste ressursen vi har, er imidlertid barn og unge. Å synliggjøre denne gruppens behov, ta vare på de sårbare blant dem både i pandemien og ellers – og være i stand til å lytte til dem, tar vi på stort alvor. Gjennom hele pandemien har vi gitt klare budskap om å begrense tiltaksbyrden for de yngste. Ellers har vi i 2021 lagt mye arbeid i å formidle og forankre barnevernsreformen som en oppvekstreform ute i kommunene. Og for ytterligere å få frem stemmene deres, er det siste initiativet vårt et barneberedskapsråd.

For alle kommuner er det en felles utfordring i å finne gode modeller for tverrfaglig innsats overfor sårbare grupper. Ikke minst er dette viktig for barn og unge og deres familier, der målene i oppvekstreformen krever nytenkning i praksis. Helsefellesskapet i Innlandet ble etablert høsten 2021 med et offensivt mål om at samhandling mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene skal styrkes. Dette kan gi spennende kompetansearbeidsplasser i kommunene og gi et bedre nært tilbud til for eksempel eldre med kroniske lidelser.

I kontroll- og tilsynsrollen har vi også dette året lagt vekt på å få til tett dialog og utvikling sammen med kommunene og øvrige parter, slik at lovbrudd og avvik skal gi varig læring og bedre rettsikkerhet. Vi har brukt tid internt og eksternt på å identifisere enkeltgrep som gir varig forbedring og vilje til læring ute. Inspirasjonskorpset som metode er videreutviklet i 2021, og tilbakemeldingene fra kommunene er at vi i sterkere grad da er på samme lag, og dette gir svært gode arenaer for dialog.

Tilsynsforumet på tvers i embetet og med andre aktører har begynt å finne sin form og har blitt en viktig arena for samordning, deling og læring. Vi har hatt stor oppmerksomhet på å få ned saksbehandlingstiden og er i mål på mange områder, men det fortsatt gjenstår noe på enkelte, f. eks klagesaker innen plan og bygg. I tillegg driver vår tverrfaglige rettsikkerhetsgruppe opplæring i sentrale lover for forvaltningen og brukertilpasset språk og maler.

Digitale plattformer har økt kapasiteten vår - til å formidle nasjonal politikk, samordne, være effektive, informere og ta initiativ. Møtene i pandemien med sentrale og lokale myndigheter på samme arena, øker tillit og gjennomføringskraft. Via Teams har vi lettere fått møtt innvandremiljøer, veiledet enkeltkommuner og nådd hele elevmassen med budskap. Før valget hadde vi nettsending fra eget studio om krenkende ytringer, sammen med politiet, KS og fylkeskommunen, og fikk satt denne trusselen mot demokratiet på dagsorden.

Alle de digitale møtene må imidlertid suppleres av fysiske møter i sammenhenger der vi vil bygge tillit, bli klokere og reflektere sammen om løsninger.

Besøkene vi har gjort ute i regionene bygger ned avstanden mellom sentrum og periferi, åpner dører og senker tersklene for å ta kontakt. Nå planlegger vi høstens besøksrunde - etter ønske fra både regionene og oss. Både internt og eksternt er vi opptatt av å finne den gode balansen mellom å bruke teknologien effektivt – og bruke kraften og energien som oppstår når mennesker møtes og jobber sammen.

Internt har erfaringen med digital jobbing og hjemmekontor gjort at vi har satt oss langsiktige mål for det hybride arbeidsliv, der vi vil bruke fleksibilitet til å skape effektiv forvaltning og attraktive arbeidsplasser for kompetente medarbeidere, i hele fylket vårt.

I 2021 har embetet hatt god evne til å løse samfunnsoppdraget og samtidig opprettholde en solid og proaktiv krise- og beredskapsarbeid under pandemien. Vi har gode resultater på fleste områder, hatt god evne til kontinuitet, lav risiko, og sykefraværet i 2021 er ca. 4%. Overordnet er dette tegn på en generisk frisk organisasjon. En viktig forutsetning har vært våre svært dyktige medarbeidere som har høy faglighet, sterk oppdragslojalitet og evne til omstilling. Regnskapsresultatet viser et mindrebruk på 6.004 654 kr. Det utgjør 3,2 % mindrebruk iht. rammetildeling og utdypes i kap. 2.3, 3.4 og kap.6.

1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året

Samfunnssikkerhet og beredskap

Målet vårt er at vi gjennom forebygging og krisehåndtering skal bidra til at samfunnet er forberedt på kriser, og håndtere kriser slik at samfunnskonskvensene blir så små som mulig.

I 2021 har oppgaven med å håndtere pandemien hatt høyeste prioritet. I vår samordningsrolle har vi prioritert å støtte kommunene aktivt og omfattende – nesten 24/7. Våre fagfolk på helse, jus, utdanning og barn, beredskap, kommunikasjon ble stilt til disposisjon gjennom vaktordninger og der det trengtes. Dette for å holde oppe utholdenhet, effektivitet, kapasitet og kvalitet i kommunene – og også hos andre aktører. Nesten ukentlig har vi samlet beredskapsaktører lokalt, regionalt og nasjonalt – samt media, for å sikre felles situasjonsforståelse.

I tillegg til krisehåndteringen, fortsatte vi innsatsen fra 2020 for å forebygge «kriser i krisen». Vårt Inspirasjonskorps bidro til å mobilisere mer frivillig innsats for de eldre. Vi dro oppmerksomheten mot de yngres behov med en direktesendt digital skoletime. Og vi fortsatte på et arbeid med å lage kommunikasjonskanaler mellom oss og innvandremiljøene.

I tillegg til pandemien, har vi vært bevisst på samtidige hendelser, og vært til stede i kriseledelse eller fulgt opp direkte etter hackerangrep og naturhendelser. Etter siste hendelse med storm og ekom-bortfall, brukte vi igjen anledningen til å heve temaet egenberedskap i offentligheten.

Den tette kontakten i pandemien har gitt god kjennskap og oversikt mellom beredskapsaktørene, noe som har økt samordningsevnen vår totalt sett.

Grønn omstilling og klima

Målet vårt er å underbygge langsiktige mål om at Innlandet skal være en ledende region innen klimaarbeid og grønn omstilling.

I 2021 har vi på klima- og miljøsidene prioritert å øke kunnskapen om nasjonal politikk hos kommunene, og har deltatt i lokale prosesser og på store felles arenaer, enten på eget initiativ som pådriver, eller fordi vi er etterspurt. I regionbesøkene våre var både klimautfordringene men også mulighetene innenfor grønn omstilling tema på alle møter. Vi vektlegger og etterspør klimahensyn i alle planer etter plan- og bygningsloven.

I 2021 tok vi også initiativ til en digital klimakonferanse for kommunene, «InnSats», der vi gjorde opp klimastatus for fylket og viste gode eksempler på klimagassreducerende tiltak i Innlandskommuner. Her deltok også statsråden fra Dublin.

Vi er ellers sterkt involvert i arbeidet med utarbeiding av en ny Regional plan for klima, energi og miljø for Innlandet, ledet av fylkeskommunen. Vi samarbeider også bredt med øvrige regionale instanser om klima og miljø, Vegvesenet, NVE, Mattilsynet m fl.

Innlandet har en rekke naturgitte og menneskeskapt fortrinn for å lykkes med grønn omstilling og verdiskaping, og bioøkonomi er derfor en hovedsatsing hos Statsforvalteren. Oppfølgingen bygger på en felles Bioøkonomistrategi for Innlandet, eid av Statsforvalteren og Fylkeskommunen i fellesskap. Satsingen er mye kanalisert gjennom det regionale prosjektet BioValley, med bred deltakelse fra regionale myndigheter, organisasjoner, og næringslivsklynger. Hovedformålet er samordnet kommunikasjon, initiativ og påvirkningsarbeid for derved å stimulere til investeringer og utvikling i de biobaserte næringene.

Som et stort reiselivsfylke, har vi over tid jobbet målrettet med besøksforvaltning i nasjonalparker og verneområder. Som en del av dette arbeidet fikk vi i 2021 på plass et pilotprosjekt med DNT nasjonalt og Miljødirektoratet. Gjennom UT.no styres trafikken i forhold til naturfare, sårbar natur og dyrehensyn, slik at både natur og friluftsliv blir ivaretatt.

Innlandet er den region med flest sau på utmarksbeite og den eneste som har forvaltningsansvar for alle fire store rovdynene. Dette avkrever høy oppmerksomhet og å være tett på landbruksnæringen og kommunene gjennom året med tanke på å oppnå den todelte målsettingen. Vi har faste møter med både faglag og miljøorganisasjoner, og et godt samarbeid med Statens naturoppsyn og Mattilsynet. Den brede kontaktflaten gir oss et godt grunnlag for å ta initiativ og å diskutere virkningene av rovviltpolitikken med våre oppdragsgiverne både på landbruks- og miljøsidene.

Statsforvalteren i Innlandet tok sammen med Innlandet fylkeskommune initiativ til [Innlandsstatistikk](#) - hvor gode klima- og miljøfakta er åpne for alle interesserte.

Fremtidsrettet kommunesektor

Målet er å underbygge en effektiv og fremtidsrettet kommunesektor.

Kommunedialogen er selve kjernen i arbeidet for oss – og for 2021 var målene å ha samordnet kommunedialog, effektiv og framtidsrettet kommunestruktur i Innlandet, samordnet og effektiv samfunns- og arealplanlegging, samt å være kompetansesenter for kommunene.

For oss er Kommune-ROS-/bilder viktige verktøy i utviklingsarbeid, dialogmøter og prioritering av tilsyn. Kommunene bruker dem også i eget arbeid. Innsikt fra kommune-ROS og kommunebilder gjør oss til relevante og konsistente diskusjonspartnere når tjenestene skal utvikles.

Statsforvalteren prioriterer høyt å følge opp kommunene i ROBEK og kommuner som er i fare for å komme i ROBEK. Tilgjengelighet og tett oppfølging anser vi som viktige bidrag fra oss i dette arbeidet. Innlandet hadde i 2021 to kommuner i ROBEK, men ikke samtidig, Åsnes ble meldt inn og Gausdal meldt ut.

Vi har også fulgt opp føringene om planstrategi: 42 av 46 kommuner har vedtatt planstrategi, og kvaliteten er hevet.

For å spre kunnskap og rette blikket fremover sammen, hadde vi "Bærekraftige Innlandskommuner" som tittel for vår digitale samling med ordførere og kommunedirektører våren 2021. Demografi, klima/miljø og digitalisering var blant temaene som ble satt på dagsorden.

Og - til tross for pandemi, gjennomførte vi 9 regionbesøk der vi møtte politisk og administrativ ledelse i kommunene i 2021. Barnevernreform og klima/miljø var faste tema.

Barn og unge

Målet er at vi skal jobbe for en barndom for hele livet gjennom helhetlig tilnærming som utviklingsaktør, og med høy forventning til samordning.

Arbeidet med å forberede barnevernreform har vært høyt prioritert i 2021. Vi har møtt alle kommunene regionalt og hatt dialog om reformen sammen med KS. Etter to års innsats, er vår vurdering er både fagenheter, politisk og administrativ ledelse i kommunene i Innlandet er godt kjent med forventningene.

I Velferdsforum, som ledes av statsforvalteren og er vår overbyggende arena hvor alle statlige etater på velferdsområdet har dialog og drøfter utfordringsbilde, har oppvekstreformen vært vårt hovedfokus i 2021, i tillegg til helsefelleskap.

I satsingen «Bolig for velferd – Innlandet» har vi nå fått med 21 av 46 kommuner hvor boligsosial politikk er nedfelt i kommuneplaner. Vi er kommet i gang med å planlegge et kompetanseløft i samarbeid med Fylkeskommunen.

Ellers har vi prioritert å få frem barn og unges stemme, og har stor nytte av barn- og ungepanelet vårt - både som frontfigurer og ved at de hjelper oss med å omsette barnekonvensjonen til praktiske tiltak, innen blant annet barnevern, skolemiljø og klima. Å synliggjøre barns stemme er også et mål for det nye Barneberedskapsrådet.

Internt er vi opptatt av å se i sammenheng de ulike utviklingsoppgavene innenfor oppvekst, helse, sosial og barnevern, inkludert tilskuddsordningene og skjønnsmidler, for å kunne målrette innsats mot kommuner. Store tilskuddsmidler ble fordelt fra Statsforvalteren på velferdsområdet i 2021, og vi ser stor nytte av pengene i kommunene, det gir rom for utvikling og endring.

Vi har gjennomført tilsyn i 2021 i henhold til oppdrag og hatt gode prosesser med kommunene. På sosialområdet nedprioriterte vi tilsyn til fordel for opplæring på sosiale tjenester i NAV.

Ellers legges det mye ressurser i kompetanseheving på hele verferdsfeltet. På helse- og omsorgsfeltet ses kompetansehevingen i sammenheng med satsingen på helsefelleskapet.

Rettsikkerhet og effektiv forvaltning

Målet er å sikre rask og riktig avgjørelse etter korrekt fremgangsmåte, med riktig ressursbruk.

Større fagmiljøer etter sammenslåingen er totalt sett en styrke for rettsikkerheten, ved at vi har klart å redusere saksbehandlingstiden og øke kvaliteten.

Samtidig har digitale arbeidsmåter økt effektiviteten vår, f eks til formidling.

Vi la dette året stor vekt på å redusere saksbehandlingstiden på vergemålsfeltet, samt å utvikle kvaliteten i arbeidet ved veiledning og opplæring, kontroll og tilsyn. De som har behov for en verge, får det nå innen rimelig tid. Vi har også jobbet ned saksbehandlingstiden på klagesaker på plan og bygg, gjennomsnittlig saksbehandlingstid ble nesten halvert.

Vår interne tverrgående rettsikkerhetsgruppe driver utviklingsarbeid og opplæring internt og bidrar til heve kvaliteten i vårt rettsikkerhetsarbeid.

Vi har også brukt ressurser på å heve forvaltningskompetansen i kommunene, noe som er et viktig bidrag til å ivareta rettssikkerheten og sikre en større grad av likebehandling mellom kommuner. Herunder viser vi til vår omprioritering fra tilsyn til opplæring av Nav-kontorene.

Både i tilsyn og i enkeltsaker opplever vi at kvaliteten på skolens arbeid med aktivitetsplikten gradvis blir bedre. Likevel har mange kommuner/skoleeiere og skoler fortsatt en vei å gå.

Organisasjon

Målet er at vi skal videreutvikle en proaktiv organisasjon gjennom kommunikasjonsinitiativ, samlet og målrettet lederskap og gode strategiske organisasjonsprosesser.

Vi mener at vårt embete og vår måte å organisere fag, oppgaveløsning og samordning på, fremmer evne til å løse samfunnsoppdraget og også til å utvikle vår «statsforvaltning». I vår samordnede organisasjonsmodell fremmes samhandling på tvers, arbeidsmetodeutvikling og læring og effektiv ressursforvaltning. Måten oppdragene våre er samordnet på internt i virksomhetsområder, har gitt oss både bedre kapasitet og kvalitet i oppgaveløsningen.

I 2021 har Inkludering og mangfold hatt særlig fokus. Vi oppnådde bl.a. 21% i "Inkluderingsdugnaden". Dette oppnås fordi vi setter tydelige tiltak i rekrutteringsarbeid, samtidig som vi jobber med kunnskapsheving og holdningsarbeid for mangfold og inkludering. Vi opprettholder prioritert fokus på dette i 2022.

En annen prioritet i fokusområde Organisasjon er strategisk kommunikasjonsarbeid. Det skal foregå på alle nivå og ligge i alle "ryggmarg, være del av kultur. I 2021 tok vi bl.a. i bruk et studio hvor direktesendte webinar, opptak, filmer til informasjonsspredning, rekruttering osv. gjøres.

Vi hadde i 2021 også fokus på å opprettholde solid kommunikasjonsarbeid under krise og beredskapshåndtering, noe det gis gode tilbakemeldinger fra kommuner og andre på. Som samordningsmyndighet er Statsforvalteren som informasjons- og kommunikasjonsaktør viktig.

1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater

Det er pandemi, økt krise og beredskapsarbeid og fokus på kontinuitet som har vært sentrale rammevilkår i 2021 og som dermed har påvirket arbeidet og resultatene i embetet. Vi har vært i oransje beredskapsnivå mye av året og brukt store ressurser på nødvendig beredskap.

Kommunene har også hatt et krevende år- midt i omstillingsprosesser knyttet til kommuneøkonomi og demografiutfordringer. Kommunenes gode utholdenhet og deres vilje til samarbeid påvirker også våre resultater. Vi prioriterer å delta bredt i regionale prosjekter og nettverk hvor vi som Statsforvalter møter næring, fylkeskommune og andre statlige virksomheter. Dette er også utviklende for vår egen evne til å nå mål og resultater.

Gjennom digitale muligheter bygges nærhet. Vi har aldri har vært så nær samarbeidspartnere som nå. Det er lavere terskler for å kunne møtes, samtalene er effektive, målrettede og kan deles med andre. Skottene mellom ulike forvaltningsnivåer er også lavere og samtalene er dialogorienterte.

En dialogorientert måte å løse samfunnsoppdraget på, ligger til grunn i vår visjon om å være en forvaltning med *Åpen dør*, *Lave terskler* og *Initiativ* for å bygge Innlandet. Det å jobbe inn visjoner i organisasjonskultur, ledelse, metodeutvikling og prioritet i oppgaveløsningen er ingen quick fix. Nå, tre år etter fusjon, ses gode resultater, økt organisasjonsrobusthet og utvikling i våre måter å løse samfunnsoppdraget på.

I året som gikk er det nettopp robustheten og fleksibiliteten både i kommunene og i vårt eget embete som har imponert meg. Vi har sammen tatt nye steg i arbeidet med å bygge Innlandet. Nå er fylkeskommunens fremtid i Innlandet akkurat avgjort. Det ligger viktig arbeid foran oss og flere samfunnsaktører med å få frem hva slags verdier vi kan skape for befolkningen og sammen med befolkningen – i et samlet fylke.

Sted, dato og statsforvalterens signatur

Knut Storberget [sign]

Lillehammer 1. mars 2022

2 Introduksjon til statsforvalterens hovedtall

2.1 Statsforvalteren og samfunnsoppdraget

Statsforvalteren er statens representant i fylket, og er administrativt underlagt Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD).

Statsforvalterens samfunnsoppdrag er beskrevet i statsforvalterinstruksen § 1, første og andre ledd: «Statsforvalteren er Kongens og Regjeringens representant i fylket og skal arbeide for at Stortingets og Regjeringens vedtak, mål og retningslinjer kan bli fulgt opp. Statsforvalteren skal med dette som utgangspunkt virke til gagn og beste for fylket og ta de initiativ som finnes påkrevd.»

Statsforvalterens 4 hovedroller beskriver samfunnsoppdraget:

Som **sektormyndighet** representerer vi mange fagdepartement og direktorat, og vi skal bidra til at nasjonale mål nås – tilpasset fylkets særtrekk. Brukerne våre skal gjennom dialog og ved annen formidling erfare god fagkompetanse, forvaltningskompetanse og rolleforståelse. Vi tar hensyn til lokale forhold.

Som **samordningsmyndighet** skal vi bidra til et best mulig samarbeid mellom kommunene, fylkeskommunen og den regionale statsforvaltningen. Innlandssamfunnet vil ha nytte av at offentlige aktører samordner seg. Det forutsetter helhetsperspektiv, avklarte roller, kunnskap om de andre aktørene og vilje til samordning. Vi ønsker å fremme en slik kultur blant aktørene, og etablere møteplasser for informasjonsutveksling og samordning.

Som **rettsikkerhetsmyndighet** er vi klageinstans for vedtak som treffes i kommunene og tilsynsmyndighet på viktige velferdsområder som forvaltes av kommunene. Brukerne våre skal få innfridd sine rettigheter og oppleve læring av tilsyn og klagebehandling.. Innbyggerne skal få raske svar med god kvalitet.

Som **initiativtaker** jobber vi for at Innlandet skal utvikles på beste måte, vi skal drive utviklingsarbeid på våre fagområder og bidra til bærekraft i næring. Innlandets egenart og utfordringer legges til grunn når vi tar initiativ. Det forutsetter at våre medarbeidere har helhetlig samfunnsforståelse, lokalkunnskap og kraft i gjennomføring. Klare tilbakemeldinger om utviklingen av Innlandssamfunnet skal bygge på kunnskap og analyse.

Strategier og prioriterte hovedmål for Statsforvalteren i Innlandet i 2021:

"Statsforvalteren i Innlandet skal ha åpen dør, lave terskler og ta initiativ - alt for å bidra i å bygge et sterkt Innland"

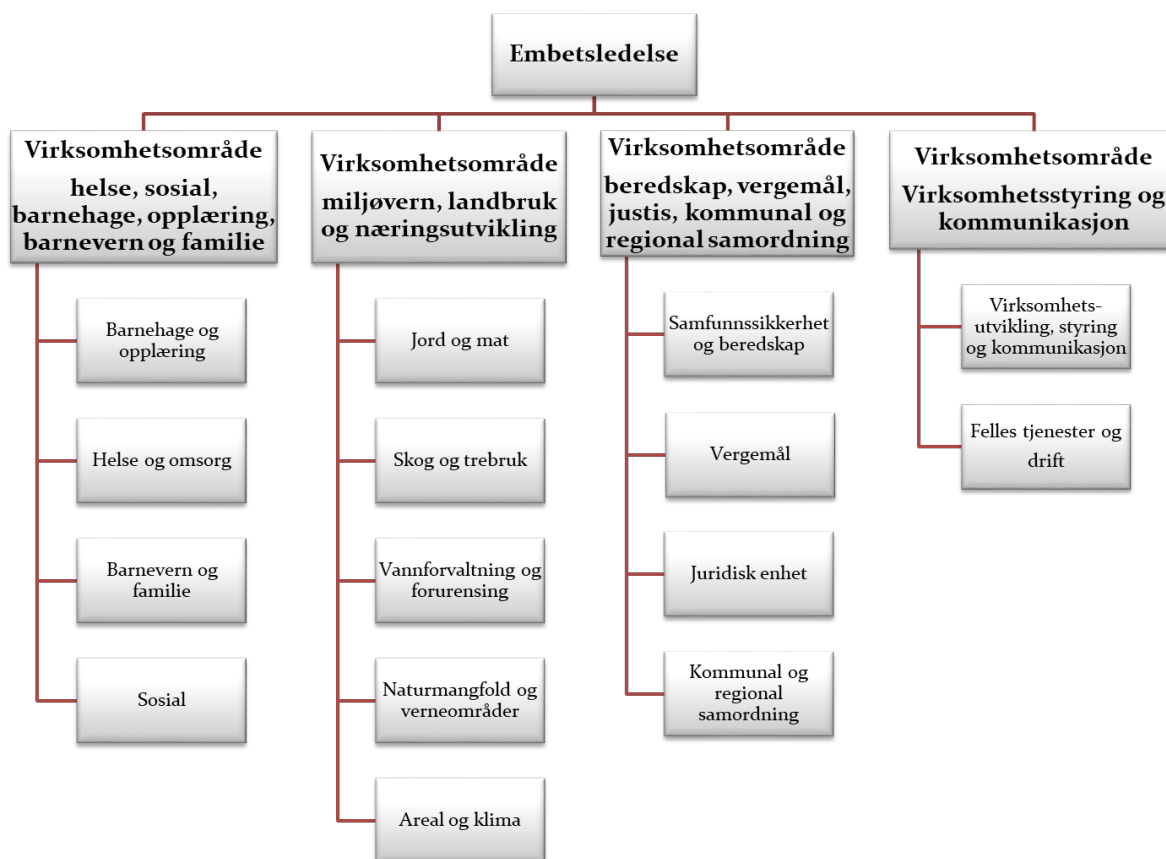
SFIN løser samfunnsoppdraget gjennom 6 strategiske hovedmålområder.

- Organisasjon
- Barn og Unge
- Grønn omstilling og klima
- Kommunerettet arbeid
- Rettsikkerhet
- Samfunnsikkerhet og beredskap:

Målformuleringene og overordnede tiltak under disse er retningsgivende for samordning, tverrgående prioritet og strategisk rettet oppgaveløsning og arbeid. Disse skal ha plass i alle virksomhetsområdenes arbeid. Det rettes tiltak for hvert område og det avklares hvilke samarbeidsarenaer som skal prioriteres for å fremme samhandling med samarbeidspartnere.

Statsforvalteren i Innlandet skal på flere områder ha utstrakt regionalt samarbeid med de omkringliggende statsetater, fylkeskommune og kommuner.

2.2 Organisasjon og ledelse

Statsforvalter Knut Storberget tiltrådte embete januar 2019. Virksomheten er organisert med virksomhets- områder (VO) og underliggende enheter. Organisasjonsmodellens hensikt er å sikre og skape merverdier i:

- oppgaveløsning av sektorfaglige oppdrag
- helhetlig koordinering for å møte økte krav til samordning og samhandling mellom fag og profesjoner
- muligheter og løsninger gjennom digitalisering og nye arbeidsformer
- effektiv ressursbruk
- ledelse som utøves tett på medarbeidere og oppgaveløsning

VO ledes av fire direktører. Enhetene ledes av enhetsledere, med unntak av enhetene kommunal og regional samordning og virksomhetsutvikling, styring og kommunikasjon, disse ledes av aktuell VO-direktør.

Embetet hadde i 2021 totalt 238 ansatte. Dette fordelte seg på 224 årsverk.

Statsforvalteren i Innlandet har hovedsete på Lillehammer i Rosenlund Kontorbygg og ca. 200 ansatte har arbeidssted her. På Hamar har Statsforvalteren i Innlandet en underliggende enhet, og ca. 44 ansatte har arbeidssted ved Statens Hus der. I tillegg har Statsforvalteren i Innlandet flere mindre kontorlokasjoner for nasjonalparkforvaltere og regionstillinger innen landbruk flere steder i Innlandet.

2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall

Tabellene nedenfor viser de utvalgte nøkkeltallene for Fylkesmannen i Innlandet. Tallene er tatt ut i henhold til brukerveiledningene.

For nærmere omtale av nøkkeltall knyttet til personalområdet vises det til kap.4.2.

For nærmere omtale av nøkkeltall på økonomiområdet vises det til kap.3.4.

Håndteringen av Covid-19 har i noen grad medført omdisponering av ressurser og den eksterne aktiviteten var lavere enn planlagt.

Budsjettavvik

Betegnelse på rapporteringskrav	
Budsjettavvik (tusen kr)	6 005.0
Budsjettavvik (%)	3.2 %

Statsforvalteren i Innlandet rapporterte ved andre tertial at vi styrte mot et mindreforbruk. I likhet med forrige år, har 2021 vært preget av Covid 19 med mye hjemmekontor og lav reise- og møteaktivitet. Mindreforbruk skyldes i hovedsak vakante stillinger og lavere aktivitet som følge Covid 19.

Husleie

Husleie (tusen kr)	19 330.0
Husleie (% av driftsutgifter)	10.6 %

Husleieandelen er redusert fra 2020. Dette skyldes i hovedsak endring i føringskontoplanen, dvs. fremleie STAF i 2021 er ført som reduksjon av husleiekostnaden.

Journalposter

Betegnelse på rapporteringskrav	Journalposter totalt	Antall journalposter i ePhorte	Antall journalposter i vergemåls-ePhorte
Antall journalposter	118 106	84 004	34 102

Documaster har problemer med indekseringen. Antall journalposter i vergemåls-ePhorte for 2021 som vist i tabell under punkt 2.3 ovenfor, viser bare tall for de første 3 kvartalene. Tallet på 34 102 journalposter er med andre ord et foreløpig tall, og som kanskje er opp mot ¼ del for lavt

Regnskapstall sortert på poster

Betegnelse på rapporteringskrav	2021
052501	184 624
052521	5 975
Post 01 (unntatt 052501)	31 212
Post 20-29 (unntatt 052521)	115 203
Post 30-39	19 098
Post 40-49	0
Post 60-69	190 331
Post 70-79	53 249
Post 80-89	4 606

Beløp i 1000 kr. Utgiftene på postene vil avhenge av tildelingene vi mottar på de ulike postene.

Sykefravær

Betegnelse på rapporteringskrav	Dager/Prosentdel
Sum totalt sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	3 136.0
Prosent sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	4.1 %
Sum totalt sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	662.0
Prosent sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	3.4 %
Sum totalt sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	2 474.0
Prosent sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	4.4 %
Antall legemeldte sykedager for menn	68.0
Prosent legemeldte sykedager for menn	0.3 %
Avtalte arbeidsdager for menn	19 647.0
Antall legemeldte sykedager for kvinner	291.0
Prosent legemeldte sykedager for kvinner	0.5 %
Avtalte arbeidsdager for kvinner	55 989.0
Antall egenmeldte sykedager for menn	238.0
Prosent egenmeldte sykedager for menn	1.2 %
Antall egenmeldte sykedager for kvinner	312.0
Prosent egenmeldte sykedager for kvinner	0.6 %

Det har blitt gjort flere grep i enheter med høyt sykefravær etter fusjonering. Sykefraværet har gått ned fra 5,7 prosent i 2020 til 4,1 prosent i 2021.

Likestilling

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall kvinner	Andel kvinner	Antall menn	Andel menn	Årslønn kvinner	Årslønn menn	Andel kvinners lønn av menns lønn
Totalt i virksomheten	161.0	64.7 %	88.0	35.3 %	651 237.0	712 995.0	91.3 %
Kategori 1: Embetsledelse/Dir/Admsjef	3.0	50.0 %	3.0	50.0 %	1 026 508.0	1 161 106.0	88.4 %
Kategori 2: Seksjonssjef/Ass dir	13.0	41.9 %	18.0	58.1 %	934 731.0	862 424.0	108.4 %
Kategori 3: Saksbehandler 1	107.0	64.5 %	59.0	35.5 %	647 121.0	655 867.0	98.7 %
Kategori 4: Saksbehandler 2	22.0	81.5 %	5.0	18.5 %	568 077.0	583 943.0	97.3 %
Kategori 5: Kontorstillinger	16.0	94.1 %	1.0	5.9 %	488 425.0	461 300.0	105.9 %
Kategori 6: Fagarb. stillinger	0.0		0.0		0.0	0.0	
Kategori 7: Lærlinger	1.0	100.0 %	0.0	0.0 %	174 950.0	0.0	

Rapporteringen i år avviker fra tidligere år da vi nå har valgt å legge våre avdelingsdirektører under kategori 2. Dette fordi de ikke er en del av vår ledergruppe (der direktørene og embetsledelsen sitter), og for at tallene skal være mer sammenlignbare med andre embeter. (Samtidig gir denne måten å inndele på noe skjevt inntrykk på kategori 2, da avdelingsdirektører er i samme gruppe som bl.a. prosjektledere og fagdirektører). Kvinners andel av menns lønn var i 2021 91,3 prosent. I 2020 var denne marginalt høyere (92 prosent). Andel kvinners lønn av menns lønn er omtrent på samme nivå som andre embeter.

Årsverk

Betegnelse på rapporteringskrav	2021
Totalt antall årsverk	224.0
Totalt antall årsverk for kvinner	144.0
Totalt antall årsverk for menn	80.0
Totalt antall årsverk for faste stillinger	213.0
Totalt antall årsverk for midlertidige stillinger	7.0
Sum andel administrasjon	6.5 %
Økonomi	5.4
Lønn	0.7
Personal	2.9
Resepsjon/sentralbord	2.7
Andre administrative oppgaver (spesifiser i kommentarfeltet)	2.8
DFØs definisjon av årsverk er benyttet.	

Antall årsverk er marginalt høyere enn i 2020. Vi hadde flere sommervikarer i 2021. Grenseoppgang mellom fag og administrative oppgaver er krevende. Hos SFIN er administrative tjenester lagt til ett virksomhetsområde. I nøkkeltallene finner man derfor bare igjen ansatte i det aktuelle virksomhetsområdet. Virksomhetsdirektør er fordelt på personal og annet. Underdirektør er fordelt på økonomi, personal, resepsjon og annet. Annet for disse to betyr virksomhetsstyring. Den tredje lederen i virksomhetsområdet er fordelt på annet (som her betyr drift), samt økonomi og resepsjon. Under andre adm. oppgaver er også øvrig drift. Andel administrasjon er omtrent på samme nivå som i 2020.

Turnover

Betegnelse på rapporteringskrav	2021
Turnover i prosent	8.0 %
Gjennomsnittlig antall ansatte	225.0
Totalt antall ansatte som sluttet (ekskudert de som gikk av med pensjon) i løpet av året og ble erstattet	18.0
Totalt antall ansatte som sluttet	42.0
Herav ansatte som sluttet grunnet pensjonering	9.0
Herav ansatte som sluttet grunnet andre årsaker	33.0

Turnoveren er omtrent lik som i 2020. Vi ligger på samme nivå som flere andre embeter.

HR - fordelt på kjønn

Betegnelse på rapporteringskrav	Kvinner	Menn	Totalt
Sum antall ansatte	161	88	249
Sum antall deltidsansatte	8	7	15
Sum antall midlertidige ansatte	8	3	11
Sum antall ansatte med personalansvar	8	11	19
Ufrivillig deltid	0	0	0

Alle med redusert stilling har det etter eget ønske eller behov. Vi ser at andelen midlertidig tilsatte er redusert fra 2020 da bemanningsbehovet på en del områder har blitt mer avklart i 2021.

Driftsutgifter og lønn

Netto driftsutgifter	181 856.0
Administrativ kostnadsdekning	12 409.0
Brutto driftsutgifter	194 265.0
Lønn 052501	164 466.0
Lønnsandel av brutto driftsutgifter	84.7 %

Nøkkeltall er endret fra 2020, lønnsandel tas nå av brutto driftsutgifter - ikke netto. Ved sammenligning med 2020 har lønnsandel av brutto driftsutgifter økt med 2,0% fra 2020. Økte lønnskostnader skyldes to nye stillinger, en koordinatorstilling overført fra STAF og en nasjonalparkforvalter. Administrativ kostnadsdekning er økt med ca. 1,5 mill. kr pga. økning av lønn finansiert over fullmakter.

HR - fordelt på alder/foreldrepermisjon

Betegnelse på rapporteringskrav	2021
Sum antall ansatte	249
Antall ansatte under 20 år	1
Antall ansatte 20 - 29 år	11
Antall ansatte 30 - 39 år	45
Antall ansatte 40 - 49 år	60
Antall ansatte 50 - 59 år	92
Antall ansatte over 60 år	40
Gjennomsnittlig ukesverk foreldrepermisjon kvinner	11
Dagsverk foreldrepermisjon kvinner	503
Antall kvinner i foreldrepermisjon	9
Gjennomsnittlig ukesverk foreldrepermisjon menn	12
Dagsverk foreldrepermisjon menn	237
Antall menn i foreldrepermisjon	4

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater

Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

Statsforvalteren i Innlandet vurderer målet om at nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket som nådd i 2021. Embetet formidler nasjonal politikk gjennom dialog, kompetanseheving, informasjon, tilsyn, kontroll, veiledning og kommunikasjon direkte mot kommunene og i ulike regionale sammenhenger.

Gjennom koronatiden har vi vært veldig tett på våre oppdragsgivere: Dette har også ført til økt samhandling innen ordinær virksomhet og vi har i stor grad benyttet fagpersonell fra departement og direktorat i møtepunkter med kommuner. Sånn sett har avstanden mellom politiske føringer og praksis i kommunene blitt kortere. Dette gir gode dialoger og gjensidig større forståelse.

Planlegging

Vi ser at de nasjonale og særlige viktige regionale hensyn i økende grad blir ivarettatt av kommunene. Vi påpeker hvilke interesser det er viktig at kommunen ivaretar ved planoppstart og vi opplever at kommunene tar hensyn til det. I likhet med foregående år, var støy og ivaretagelse av samfunnsikkerhet de mest utfordrende områdene også i 2021.

Kommunene har blitt mer realistiske i samfunnsplanleggingen. Vi mener at kommunebildene våre har vært med å bidra til dette da disse har vært viktige i dialogen om utfordringer og muligheter kommunene står overfor. Kommunebildene har vært aktivt brukt i innspill til de kommunale planstrategiene og ved oppstart/høring av kommuneplanens samfunnsdel.

Gjennom arbeidet med kommunebildene har vi avdekket at mange av de mindre kommunene har sårbar kompetanse og kapasitet på planområdet. I 2021 har vi videreført webinarer på sentrale områder for å styrke kompetansen i kommunene. Disse har stor oppslutning, og vi ser at de gir resultat.

Vi har stor grad lykkes med samordning av innsigelse i fylket. Dette har skjedd gjennom dialog, og ikke ved avskjæring av innsigelser. Kun en plan (0,2 %) av de arealplanene vi har avgitt høringsuttalelse til, er oversendt departementet for avgjørelse. Og 1 % (fem planer) har gått til meking.

Landbruk

Vi opplever at kommunene i Innlandet generelt har en god kjennskap til gjeldende landbrukspolitikk og følger den opp som forutsatt. Dette speiler at landbruket har stor betydning i mange kommuner, og med en økende oppmerksomhet. Også i mer urbane kommuner ser vi at landbruket står høyere på dagsorden og det oppleves en økende anerkjennelse av landbruket som en viktig næring i Innlandet. Landbruket og mulighetene for økt verdiskaping i så vel jord- som skogbruket er fast tema i kommunedialogen på regionalt nivå.

Enkeltkommuner har imidlertid utfordringer med både kapasitet og kompetanse, mens en rekke andre er sårbare. I forvaltningskontrollene er det en klar erfaring at større landbrukskontor, herunder interkommunale konterer, har en bedre oppfølging, større grad av likebehandling og profesjonalitet enn mindre kontor, samtidig som de har rom for mer utviklingsarbeid.

Det regionale partnerskapet med fylkeskommune, Innovasjon Norge, faglagene i landbruket m.fl. tjener også som viktige arenaer for å formidle og ivareta nasjonale målsettinger gjennom regionale strategier og tiltak. I 2022 er denne arenaen brukt aktivt i utarbeidingen av nye regionale handlingsplaner både for skog- og jordbrukssektoren i Innlandet.

Vi erfarer at webinarformatet klart har styrket formidlingskapasiteten, da det er ressurseffektivt, fleksibelt og med god oppslutning.

Gjennom året er det bygd videre på erfaringene med digitale kurs og samlinger fra 2020, og det er gjennomført kurs knyttet til alle tilskuddsordninger for kommunal landbruksmyndighet.

Samfunnsikkerhet og beredskap

Innen samfunnsikkerhet og beredskap er måloppnåelsen høy, selv om mange av oppdragene er endret som følge av pandemien. Til tross for at covid-19-håndteringen har tatt mye oppmerksomhet, har vi gjennomført en rekke aktiviteter der roller og ansvar og nasjonal politikk har blitt satt på dagsorden.

Det er vår vurdering at kommuner, etater og virksomheter som har oppgaver innen samfunnsikkerhet og beredskap i all hovedsak er godt kjent med rolle- og ansvarsfordelingen på området.

Statsforvalteren har under hele pandemien vært bevisst på mulige samtidige hendelser. I januar ble Østre Toten kommune utsatt for et digitalt angrep. Statsforvalteren fulgte denne hendelsen tett.

I 2021 er det kun gjennomført ett tilsyn og det er ikke gjennomført faste øvelser. Det er imidlertid gjennomført en fagdag for alle kommunene med digitalt angrep som tema. Her ble erfaringene fra Østre Toten benyttet aktivt.

Vi har gjennom hele pandemien vært tett på kommunene, og har hatt som mål å støtte så godt vi kan samtidig som vi har samordnet aktivt. Dette arbeidet har vært omfattende og ressurskrevende, men vi mener at vårt proaktive og tverrfaglige stabsarbeid har gitt effekt. Vi har fått veldig gode tilbakemeldinger fra kommunene og de regionale aktørene i fylkesberedskapsrådet på den støtten vi har gitt og måten vi har håndtert samordningen på under de to årene krisen har vart.

Fylkesberedskapssjefen har hatt faste møter med beredskapssjefene i de svenske länene Värmland og Dalarna hver 14. dag gjennom hele pandemien, noe som har medført at beredskapssamarbeidet over grensen har fått økt kvalitet.

Miljø og klima

Nasjonal politikk på klima- og miljøområdet formidles løpende til kommunene, og der særskilte hensyn og behov følges opp både gjennom tilbakemelding, innspill og deltagelse i lokale prosesser, men også gjennom en rekke regionale møter, kurs og samlinger. Det har i 2021 vært avholdt en rekke webinarer på ulike tema som er etterspurt eller hvor vi ønsker å være pådriver, f.eks. NiN-kartlegging og hvordan ivareta viktige naturverdier i planlegging av landbruksveier og nydyrking. Vi har inntrykk av at veiledning på de enkelte fagtema har bidratt til større bevissthet og kunnskap om nasjonale forventninger på miljøområdet.

Oppvekst og velferd

Organisasjonsmodellen med eget virksomhetsområde for helse, omsorg, sosial, barnevern, barnehage og oppvekst ser vi også i 2021 har hatt en fordel i koronaarbeidet, men ikke minst i forberedelse av oppvekstreformen internt og overfor kommunene.

Å formidle innholdet i, og betydningen av barnevernsreformen som en oppvekstreform har vært høyt prioritert i 2021. Vi har møtt alle kommunene regionalt, og holdt innlegg om reformen i samarbeid med KS og kommunenes fagområder innenfor oppvekst og helse. Deltakere på møtene har både vært politisk, administrativt og fagledernivå fra kommunene, og det har vært gode spørsmål og refleksjoner. Tema har særlig vært tidlig innsats og tverrfaglig samhandling – innsatsfaktorer for gode oppvekstmiljøer. På denne måten nådde vi ut til alle kommuner med informasjon og dialog om reformen i 2020 og 2021, og vår vurdering er at politisk og administrativt nivå i kommunene i Innlandet er godt kjent med forventningene.

Statsforvalteren i Innlandet er i ferd med å oppnå en helhetlig og effektiv offentlig boligsosial innsats gjennom en satsing som startet i 2020, og som har begynt å ha effekt i kommunene i 2021. Gjennom et samarbeid mellom Statsforvalteren, Husbanken Øst, Nav Innlandet og Innlandet fylkeskommune har vi igangsatt satsingen "Bolig for velferd Innlandet - med fokus på barn og unge" 21 av 46 kommuner deltar aktivt i arbeidet.

Planlagte boligsosiale handlingsplaner blir endret til helhetlige og forpliktende boligpolitiske planer knyttet opp mot kommuneplanens samfunnsdel og økonomiplan, eller det boligsosiale kommer direkte inn i samfunnsdelen (små kommuner trenger ikke temaplan).

Vi jobber tett med navlederne og driver aktivt fagopplæring for NAV ansatte, vi har et svært godt samarbeid med NAV Innlandet.

Forventningene til oppvekstreformen har også vært viktige temaer her. Vi er svært positiv til at AVdir fra 2022 er med på felles oppdrag overfor «utsatte barn og unge og deres familier».

Vi har gjennom regionale dialogmøter og i møter med enkeltkommuner formidlet nasjonal politikk innen bl.a. fastlegesituasjonen, rus og psykisk helse, folkehelse, kompetanseløftet, ulike satsinger på helsefeltet. En effekt av dette er blant annet Stor-Elvdal som fra mars 2022 har på plass en «nordsjøturnus» for å sikre fastlegeordningen i sin kommune. Vi har nærmest 100% oppslutning fra kommunene om aktivitetene i «leve hele livet». Et sterkt engasjement for aldersvennlig samfunn hos enkelte ordfører har vært viktig i denne sammenheng. Vi opplever å bli kontaktet av kommunene om utviklingsarbeid, herunder oppfølging av tilsyn og klagesaker i kommuner der avvik og lovbrudd skal følges opp. Koordinering av koronasituasjonen har krevd mye ressurser også i 2021, men vi ser gode effekter på samhandling mellom tjenester innad i kommunen, og erfaringene fra 2020 har styrket evnen til kontinuitetsplanlegging i 2021.

I tilknytning til oppdragene innen skolemiljø samt i Udirs satsning om inkluderende barnehage og skolemiljø er det arrangert flere fagdager i løpet av året. Samlingene er en del av en mer samlet langsiktig satsning på relasjon, høre barnet og være bevisst barnets beste. Temaer som går igjen som viktige faktorer i 9A-sakene. Vi forsøker å tilby skolene en bred vifte innenfor samme tematikk. Vi ser god effekt i de kommunene der vi har jobbet tett, tilsynsmalene for 9a bygger kultur for samhandling og felles forståelse av rettssikkerheten. Vi tenker at denne metodikken også kunne egnet seg innenfor helse, sosial og barnevern, og vi har i noen grad brukt eksempler i presentasjoner.

Kommuneøkonomi

Vi har i 2021 utviklet dialogen med økonomisjefene i kommunen og avholdt jevnlig møter gjennom året. Temaer som angår alle kommunene har vært på dagsorden, pandemien og økonomien knyttet til dette har vært et tema på alle møter. Vi har kommet tettere på kommunene og opplever også at terskelen for å ta kontakt har blitt lavere.

Vi har lagt mye vekt på arbeidet med ROS og kommunebilder. Kommunebildene er et nyttig verktøy i dialogen med kommunene. Vi hadde ambisjoner om å følge opp alle kommuner som var på rødt (8), men på grunn av omdisponeringer knyttet til pandemien rakk vi ikke det. Men ambisjonen om å følge opp alle røde kommuner tar vi med oss til 2022. Dette er spesielt viktig da vi ser at et økende antall kommuner har anstrengt økonomi som må følges tett. Vi fremhever at kommunene må drive langsiktig planlegging og koble planene mot økonomiplan slik at de har en klar retning innenfor realistiske økonomiske rammer. Vi påpeker også behovet for å drive kontinuerlig omstilling for å møte de utfordringer som den demografiske utviklingen innebærer.

Skjønnsmidlene til prosjekter har vi målrettet mot områder som vil være viktig for kommunene: helse og velferd, klima og miljø og samarbeid mellom kommuner.

Vi har både i 2020 og 2021 prioritert tett dialog og åpenhet med kommunene om kostnadene knyttet til virusutbruddet. Vi mener det har bidratt til sammenlignbare oversikter over merutgifter for kommunene i Innlandet og god innsikt i hvordan pandemien har rammet kommunene. Statsforvalternes oversikt burde være et viktig grunnlag for å vurdere de økonomiske konsekvensene av pandemien, og et supplement til rapportene fra arbeidsgruppen mellom staten og KS. Vi mener departementet kunne benyttet seg av Statsforvalterens arbeid i større grad enn det som ble gjort.

Vi er tett på kommunene og opplever å ha god dialog. Vi mener at resultatoppnåelsen er god innenfor de rammene vi har hatt. Samtidig ser vi at det er

mange faktorer som påvirker det økonomiske resultatet i kommunene, faktorer som vi i liten grad påvirker.

Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

Samordning innenfor området samfunnssikkerhet og beredskap for håndtering av smittesituasjonen har vært en hovedprioritet i 2021. Statsforvalteren i Innlandet har sammen med annen statlig virksomhet på regionalt nivå deltatt i ulike forum og initiert samarbeidsformer og strukturer som bidrar til god måloppnåelse. Samarbeidet med Innlandet fylkeskommune og utdanningsinstitusjonene i Innlandet er også tett på flere områder.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Samordning mellom fagområder styrket seg gjennom pandemihåndteringen, tross lange perioder med helt eller delvis hjemmekontor. Embetet har gjennom mesteparten av pandemien hatt kriseledelse og krisestab der den interne innsatsen har vært tverrfaglig og samordnet. Dette arbeidet har etter vårt syn vært svært effektivt og er opplevd som enhetlig og helhetlig fra kommuner og samarbeidspartnere.

Gjennom pandemien har vi samordnet aktivt mellom kommuner og regional stat. Vi har gjennomført jevnlige møter med alle kommunene og Fylkesberedskapsrådet, samt samordnet tiltak mellom kommuner ved behov. I tillegg har vi deltatt i kommunenes kriseledelser som liaison eller medlytt, og gitt fortløpende støtte og veiledning. Det også gjort aktiv samordning også når det gjelder vaksineprogrammet, grenseteststasjoner, karantenehotell, teststyr, smittevernutstyr (2020), mv. Vi mener å se at dette arbeidet har gjort håndteringen mer effektiv.

Landbruk

Oppgavereformen har gitt en positiv fornying og revitalisering av samarbeidsformer og – strukturer regionalt. Det Regionale partnerskapet for landbruk, og en rekke mer spissede samarbeidsfora på ulike fagområder, legger til rette for et godt fungerende samhandling regionalt. Trekantsamarbeidet mellom Statsforvalteren, Innovasjon Norge og Fylkeskommunen utgjør fortsatt kjernen i en rekke utviklingsinitiativ regionalt, selv om relasjonen til Innovasjon Norge ikke er like tett som før Regionalt næringsprogram (RNP) ble overflyttet Fylkeskommunen.

Tilsvarende utgjør Bioøkonomistategien for Innlandet, og samarbeidsfora etablert rundt denne, viktige arenaer for samhandling med andre aktører på regionalt nivå, utover regional stat. Dette er viktig både for å ivareta ulike målsettinger, harmonisering og utvikling av virkemidlene de ulike aktørene sitter på.

Samarbeidet med Statens kartverk regionalt ivareta gjennom en rekke felles fora, og fungerer meget godt. Statsforvalteren har god dialog med Mattilsynet i dyrevelferdssaker, og der riktige saker oversendes om enn litt for sent i forhold til ønsket saksbehandling.

Statsforvalteren er sterkt involvert i utarbeidingen av nye regionale planer for Innlandet, ledet av fylkeskommunen. Dette sikrer at ulike strategier og planer i større grad kan ses i sammenheng og bidrar til høyere grad av måloppnåelse.

Miljø og klima

På klima- og miljøområdet er det i all hovedsak et godt fungerende samarbeid med øvrige regionale instanser over et bredt felt. På eksempelvis rovvilt- og beitedyrområdet har vi et godt og nødvendig samarbeid med Statens naturoppsyn (SNO) og Mattilsynet for regionalt arbeide for den todelte målsettingen. Statsforvalteren har fått til noe samarbeid og koordinert innsats av bekjempelse av fremmede arter inntil vernaområder i regi av Statens vegvesen og Innlandet fylkeskommune. Samarbeidet skal videreutvikles ifm. regional liste/plan for karplanter i 2022. Vi har også et tett samarbeid med Innlandet fylkeskommune med å utarbeide en Regional plan for klima, energi og miljø. I 2021 startet det opp et samarbeid mellom Statsforvalteren, Miljødirektoratet og DNT/UT.no om å kvalitetssikre og utvikle den turinformasjonen på UT.no til i større grad ta hensyn til sårbare tidspunkter for arter og unngå slike turmål i perioder. I tillegg vil en legge andre viktige OBS-varslere for turgåere, slik som lokal flomforhold, rasfare mv.

Innen vannforvaltning, der vi har overlappende saksområder, har vi et godt samarbeid med Innlandet fylkeskommune og NVE. Dette bidrar til en effektiv og samordnet saksbehandling.

Oppvekst og velferd

Velferdsforum ledes av statsforvalteren og er vår overbyggende arena hvor alle statlige etater på velferdsområdet har dialog og drøfter utfordringsbilde. Deltakerne er NAV, Sykehuset Innlandet, Politiet, Husbanken, BUFetat, KS (administrativ og politisk leder), Husbanken, Fylkeskommunen, Høgskolen i Innlandet og NTNU. Hovedfokus i 2021 ha vært oppvekstreformen, kompetanseutvikling og helsefelleskap som ble etablert i november 2021. Helsefelleskapet har også siden våren 2021 hatt ukentlige koordineringsmøter for korona, noe som har styrket samarbeidet mellom sykehus og kommuner og skapt en god start.

Velferdsforum er referansegruppe for Fylkeskommunenes arbeid med regional plan for inkluderende Innland. Diskusjon om utenforskap, utdanningsnivå har vært en viktige temaer. Det er etablert mange faggrupper som jobber på tvers under Velferdsforum.

Statsforvalteren i Innlandet er koordinerende Statsforvalter for Bufetat øst. Vi samarbeider svært godt med barnevernsområdet i Oslo/Viken og har i 2021 hatt spesiell god nytte av dette i forhold til kvalitet og håndtering av tilsyn i enkelte barnevernsinstitusjoner. Vi er opptatt av å ivareta rettssikkerheten for barna på barnevernsinstitusjoner, og vi ser behov for felles dialog om kvalitative vurderinger innenfor dette området i Norge.

20 av 46 av Innlandets kommuner ligger under landsgjennomsnittet på 77,8% for andel fagutdannede i helsetjenesten, spennet ligger mellom 66,8% og 90,6%. Andelen ufaglærte, ofte med språkutfordringer i tillegg, utgjør en risiko i tjenestene. HINN og NTNU deltar i Velferdsforum og i gjennom Innlandet Fylkeskommune sitt arbeid med inkluderende Innland diskuteres det modeller for desentralisert utdanning og mobilisering for at flere kan få tilgang på fagutdanning. Dette er også i tråd med felles regionalt fokus på kompetanseløft i samarbeid med Fylkeskommunen. Vi har på slutten av 2021 og sett på muligheten for ha et felles blikk på kompetanseløftet innenfor utdanning og helse, Valdres har blant annet tatt et slikt initiativ, og som vi støtter opp mot gjennomføringen av oppvekstreformen. .

Innlandsnettverket er et fagnettverk mor vold i nære relasjoner, der vi jobber sammen med RVTSØSt, Fylkeskommunen, UDIs regionskontor, BUfdir (familievemkontoret Innlandet), politiet og likestillingssenteret.

Statsforvalteren i Innlandet deltar i «pilot for programfinansiering». Price Waterhouse Coopers inngikk avtale august 2021, og med varighet fram til juli 2023, avtale med Statsforvalteren om å bistå pilot-kommunene med implementeringsstøtte, tiltaksutvikling, kompetanseheving og evalueringsstøtte. Piloten avsluttes i 2023, og vi har store forventninger til oppfølging med erfaringsmaterialet fra dette arbeide, ikke minst at gode praksiser i oppvekstreformen kan hente ideer fra dette arbeidet.

Internt hos Statsforvalteren ser vi de ulike utviklingsoppgavene innenfor oppvekst, helse, sosial og barnevern, inkludert tilskuddsordningene og skjønnsmidler, i sammenheng for å kunne ha målrettet innsats mot kommuner. Statsforvalteren har et stort ansvar for fordeling av utviklingsmidler til kommunene på velferdsområdet, og vi ser stor nytte av pengene i kommunene, det gir en stram kommuneøkonomi rom for utvikling og endring.

Tilsynssamordning Vi har forbedret resultatene vesentlig, selv om vi ikke er i mål. Vi har etablert en intern og en eksternt arena for å utvikle samordningen av tilsynene og bidra til læring og utvikling av tilsyn. Disse arenaene har i 2021 fungert godt, både innhold og form har falt på plass og vi får positive tilbakemeldinger. Veksling mellom eksterne fagpersoner og presentasjon og diskusjon om utfordringer vi har i Innlandet har vært noe av nøkkelen til suksess. I 2022 vil vi ha spesiell oppmerksomhet på læring.

Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av statsforvalterne

Statsforvalteren i Innlandet vurderer at embetet bidrar til å ivareta enhetlig rettspraksis i fylket. Embetet har prioritert å redusere saksbehandlingstiden på flere ansvarsområder. Embetet bidrar også med kompetanseheving på ulike fagområdet for å bidra til større grad av likebehandling.

Landbruk

Forvaltningspraksisen mellom de to tidligere embetene er langt på vei fullt harmonisert, men pandemien og manglende samhandlingsarenaer har medført at vi på enkelte områder ikke er helt i mål. Dette gjelder særlig nivå på forvaltningskontrollene og avklaring av grensegangen mellom rollene som kontrollør og veileder overfor kommunene. Den samlede måloppnåelsen iht kontrollplan og –krav var likevel god i 2021.

Større fagmiljø etter sammenslåingen har vært en klar styrke for rettssikkerheten internt i embetet. Landbruksdirektoratets mange webinarer er kanskje det viktigste enkeltbidraget til å sikre harmonisering og likebehandling på tvers av statsforvalterne. Vi har imidlertid et godt samarbeid med andre Statsforvalterne, spesielt Viken, for å kvalitetssikre, harmonisere og kalibrere ulike vedtak og vurderinger.

Foruten rettede kontroller har heving av den generelle forvaltningskompetansen i kommunene et hovedfokus. Dette ivaretas gjennom en rekke kurs, samlinger, webinarer, samt løpende dialog/bistand til enkeltkommuner. Kompetansetiltakene hever både nivå, og bidrar til en større likebehandling på tvers.

Plan- og bygningslov

Det har vært stort fokus på å behandle klagesaker innenfor fristen, og særlig prioritere saker av større betydning. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var på 10 uker i 2021 – noe som er vesentlig kortere enn året før. Vi har fortsatt arbeidet med webinarer på pbl-området for å ivareta opplæring og veiledning overfor kommunene. Dette til erstatning for fysiske samlinger, som pandemien har vanskeliggjort. Vi har ambisjoner om å jobbe ned saksbehandlingstiden, slik at vi kan få mer rom til å styrke veiledning, kvalitetssikring og utviklingsarbeid.

Miljø og klima

På klima- og miljøområdet brukes det forholdsvis mye ressurser på å heve forvaltningskompetansen i kommunene (kurs, samlinger, direkteveiledning) noe som er et viktig bidrag til å ivareta rettssikkerheten og sikre en større grad av likebehandling mellom kommuner. Det er stor variasjon mellom kommunene om bruk og forståelse av bl.a. registreringer i naturbasen (økologisk grunnkart) og utøvelse NML §§ 8-12 i ulike vedtak. Likevel har vi inntrykk at det generelt er en positiv utvikling i kommunenes forvaltningspraksis.

Vergemål

Vi la stor vekt på å redusere saksbehandlingstiden på vergemålsfeltet, samt å utvikle kvaliteten i arbeidet. Vi behandlet ulike sakstyper, som opprettelse av vergemål, stadfestelse av fremtidsfullmakter, uttak fra kapitalkonto, vergegodtgjøring, og klagesaker. Dette ble gjort innenfor de målkrav som var satt.

I tillegg har vi hatt stort fokus på vergeregnskapskontroll og tilsyn med verger, nettopp for å ivareta rettssikkerheten til vergehaverne. Vi har også vært opptatt av å gi god veiledning og opplæring til vergene.

For å bidra til rettslikhet og god rettssikkerhet, er vi opptatt av å ha et godt samarbeid med andre Statsforvaltere. Samarbeidet skjer både på saksbehandlernivå og på ledernivå.

Oppvekst og velferd

Vi har avvik på krav til tilsyn på sosialområdet, men det er en bevisst prioritering fra vår side til fordel for opplæring. Vi mener at vi, gjennom våre aktiviteter i 2021, har oppnådd at Nav-kontorene og kommunene har økt sin kunnskap om sosialtjenesteloven. Vi anser at dette gjelder både den enkelte ansatte i Nav-kontorene, ledernivå i Nav-kontorene og kommuneadministrasjonen. Vi har særlig vektlagt ansvaret for individuelle vurderinger, tverrfaglig samarbeid, barneperspektivet og Nav-leders ansvar etter sosialtjenestelovens kap. 3. Avdelingsdirektør for sosial har i 2021 avsluttet et kartleggingsarbeid for tilgjengelige sosiale tjenester i NAV for helsetilsynet, og vi opplever at arbeidet har vært til nytte også inn i vårt opplæringsarbeid. Det samme gjelder sakene vi behandlet for Oslo/Viken innenfor helse og omsorg, det ga oss innsikt og nysgjerrighet. Vi imøteser arbeidet HTIL igangsatte i 2021 for å styrke rettssikkerheten og sikre mer lik behandling i Norge, i den sammenheng mener vi det er svært viktige å benytte seg av og koble på fagpersonene i embetene, slik at det ikke blir et «lederprosjekt». Samlinger og diskusjoner har vært gode.

Statsforvalteren i Innlandet har gjennomført flere tiltak som skal bidra til at alle skoleeiere og skoleledere har kompetanse på hva som gir et trygt og godt skolemiljø og det forebyggende arbeidet knyttet til dette. Både i tilsyn og i enkeltsaker opplever vi at kvaliteten på skolenes arbeid med aktivitetsplikten gradvis blir bedre. Likevel har mange kommuner/skoleeiere og skoler fortsatt en vei å gå. Men vi ser god effekt, jf. tidligere omtale i kap 3.

Hovedmål 4 - Statsforvalteren skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

Statsforvalteren i Innlandet har i 2021 gjennomført regionmøter der hovedtemaene har vært klimaarbeid i kommunene og oppvekstreformen i barnevernet. Det er tatt initiativ på flere fagområder, blant annet grønn verdiskaping, og korpsmetodikken har vært videreført i 2021. Embetet har også tatt initiativ til opprettelsen av et barneberedskapsråd.

Klima og miljø

For å øke kunnskap og inspirere til økt innsats på klimaarbeidet i fylket, arrangerte Statsforvalteren i 2021 en stor digital konferanse for kommunene og andre om klimastatus for Innlandet, kalt "InnSats". Vi produserte bl.a. filmer som viste gode eksempler på klimagassreducerende tiltak i Innlandet. For 2021 vil vi også framheve at vi gjennomførte regionmøter der omstilling til lavutslippssamfunnet var ett av hovedtemaene på samtlige møter. Der møtte vi politisk og administrativ ledelse i kommunene og stilte selv med toppledelse og fagpersoner. Effekten av disse initiativene har etter vår vurdering vært en bevisstgjøring av klimautfordringene for politisk og administrativ ledelse i kommunene, og bidratt til å sette klima høyere opp på dagsorden.

På fagområdet rovvilt og beitedyr er det krav til rask saksbehandling og tett oppfølging av situasjoner for å forebygge og redusere konfliktene. Statsforvalteren har derfor jevnlig kontakt med Miljødirektorat og Klima- og miljødepartementet om status, aktuelle hendelser og utfordringer knyttet til rovvilt- og beitedyrsituasjoner i Innlandet gjennom året og oftere i beitesesongen.

Landbruk

Det grønne skiftet og grønn verdiskaping er et viktig satsingsområde både hos Statsforvalteren og i det regionale partnerskapet. Gjennom Biovalleyprosjektet er målet å jobbe med kommunikasjon, synliggjøring og påvirkningsarbeid. Dette gjelder særlig knyttet til virkemidler for investering og utvikling innen de biobaserte næringene. Vi erfarer at BioValley-samarbeidet i tråd med målsettingen har en klar samlende effekt og gitt økt kraft til mange grønne initiativ i Innlandet.

Korpsmetodikken gjennom arbeidet med Matgledekorpsset og Inspirasjonskorpsset har vært videreført i 2021. Vår erfaring er at det er spesiell god metodikk i tverrfaglig utfordringer i kommunene hvor utfordringen er samhandling mellom nivåer eller på tvers. Gjennom denne aktiviteten har vi bl.a. synliggjort betydningen av samspillet mellom ernæring og helse, og de mulighetene som ligger i en bevisst satsing på kobling av fagområdet og -miljøer. Som en følge av dette melder kommuner om mindre medisinerbruk og større bruk av lokalt produsert mat.

Oppvekst og velferd

I forbindelse med koronahåndteringen har vi vært avhengig av, og hatt stor nytte av den tette dialogen med våre oppdragsgivere. Vi opplevde også at helhetsperspektivet ble styrket gjennom året, særlig viktig var det at Udir ble aktivt med på onsdagsmøter med HOD. Dialogen med HTIL, AVdir, HOD, Udir og BUfdir har vært tett og god gjennom året. Vi ønsker å gjenta det vi sa i fjor om at det bør være en til to felles arenaer med statsforvalterne og oppdragsgiverne på velferdsområdet. Oppvekstreformen bør være en inngang til dette.

Vi har svært gode erfaringer med barn- og unge panelet. Stort engasjement på vårt arbeid med barnevern, skolemiljøer og klima. Panelet har deltatt aktivt i våre arenaer med kommunene ikke minst, og blitt invitert på andre regionale arenaer. Vi ønsker å videreutvikle arbeidet sammen med barn og unge og vi har høsten 2021 drøftet innhold og representasjon i et barneberedskapsråd med BUfdir. Det er under etablering på slutten av året 2021 og første møte vil bli avholdt i Innlandet våren 2022.

Ny kommunelovbestemmelse om kommunedirektørens ansvar for internkontroll 1.1.2021 har vært gjenstand for pilottilsyn i regi av Udir. Vi har i den sammenheng diskutert form og funn i vårt pilottilsyn og sett det i sammenheng med HTIL sin praksis og maler. Pilotkommune Ringsaker var også en aktiv og god diskusjonspartner i dette arbeidet. Vi har oppfordret våre oppdragsgivere om å se på dette samlet, og det vil antakelig også gjelde flere fagområder. Vi ser at tilsynsmyndighetene har mye å lære av hverandre på tvers, ikke minst i forhold til å sikre implementering av praksis for kvalitet og rettssikkerhet i kommunene

3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk

Vi har god måloppnåelse i 2021. Vi har prioritert å gi mer omfattende tilbakemeldinger tidlig i planprosessen, målrettet veiledning gjennom webinarer og oppfølging av enkeltkommuner. Vi har i stor grad lyktes med samordningen og funnet lokale løsninger. Dette har ført til få meklinger og oversendinger av planer til departementet.

Kommunebildene og den underliggende kommuneROSen er under kontinuerlig utvikling. De har bidratt til mer realistisk planlegging i kommunene og at vi i større grad kan målrette innsatsen mot kommuner med størst behov.

Det største forbedringspunktet er fortsatt å komme i tidlig dialog, selv om vi mener vi har forbedret oss fra 2020.

Nasjonale og regionale hensyn (fra kapittel 3.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene har god kunnskap om nasjonale og viktige regionale interesser

Statsforvalterens dialog med kommunene, og formidling av nasjonale/regionale interesser skjer i hovedsak gjennom høringer, deltagelse i Regionalt planforum og gjennom direkte kontakt.

Den årlige PBL-konferansen har også i 2021 vært erstattet av webinar-serie. Det er valgt ut tema som oppleves som utfordrende og konfliktfylt for kommunene. Følgende kan nevnes: Kunnskapsgrunnlaget naturmangfold, erfaringer fra klagesaksbehandlingen, planendring etter en enklere prosess og kartbasert kunnskapsgrunnlag for jordvern.

Kommunene har i stor grad kunnskap om nasjonale og viktige regionale interesser. Disse hensyntas imidlertid i varierende grad.

De årlige kommunebildene omfatter blant annet en kartlegging av kompetanse, kapasitet og kvalitet innenfor samfunns- og arealplanlegging. Det er stor variasjon mellom kommunene her.

Veiledning gjennom blant annet webinar-serien har gitt effekt, og har gitt en bedre kvalitet på planmateriale i en del av kommunene. Dette gjelder f.eks hensynet til støy, og bruk av forenklet planprosess ved planendring. For 2022 er det en ambisjon om ytterligere profesjonalisering av webinar-seriene.

I 2021 har vi hatt direkte veiledning og oppfølging av enkeltkommuner med utfordringer på planområdet. Vi ser at dette kan videreutvikles gjennom kommunedialogen.

Vi har en god dialog med andre statlige myndigheter i regionen, og samarbeider blant annet med NVE om veiledning til kommunene. Dialogen med Innlandet fylkeskommune har vært noe svekket, og preget av pågående omorganisering. Vi har tatt initiativ overfor fylkeskommunen om evaluering og videreutvikling av regionalt planforum og felles kompetanseheving for kommunene i 2022.

Vi ser blant annet at kommunene synliggjør og prioriterer FNs bærekraftsmål i sine planer, spesielt knyttet til samfunnsdelene og tematiske kommunedelplaner. Det er samtidig etterlyst mer veiledning på området. Det er ambisjon om at dette blir felles satsingsområde for fylkeskommunen og Statsforvalteren i 2022.

Ivaretagelse og samordning av nasjonale og viktige regionale interesser (fra kapittel 3.1.1.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Nasjonale og viktige regionale interesser er ivare tatt i kommunale og regionale planer.

Kommunene og fylkeskommunen ivaretar i stor grad nasjonale og viktige regionale interesser i sitt planarbeid. Samtidig er det enkelte tema som det fortsatt knyttes innsigelser til, og da særlig samfunnssikkerhet og støyhensyn, men også jordvern og samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR BATP). Det oppleves videre utfordrende at hensyn settes opp mot hverandre, som eksempel vil hensyn i SPR BATP gi utfordringer knyttet til håndtering av støy.

Innlandet har ingen regionale planer som ivaretar føringer i SPR BATP. Regional plan for attraktive byer og tettsteder i Oppland er opphevet, og tidligere Hedmark har en fylkesdelplan som kun gjelder for Hamar-regionen.

Tidlig dialog og konkrete tilbakemeldinger i forbindelse med oppstart av planarbeid gir en god effekt. Vi ser også en god effekt av webinarer for kommunene gjennomført i 2021, tema som er satt på dagsorden blir bedre belyst i kommunenes vurderinger i ettertid.

Forbedringspotensial hos SFIN ligger i å være tettere på kommunenes planlegging og i tidlig dialog.

Lokale myndigheter har et forbedringspotensial og da særlig i små kommuner. Store kommuner har gode fagmiljø, mens de mindre kommunene er sårbare med tanke på kompetanse og kapasitet innenfor planområdet.

Samordne og løse statlige innsigelser (fra kapittel 3.1.1.1.2.2 i TB)**Rapportere på**

Statlige innsigelser er samordnet

Vi behandlet 476 arealplansaker i 2021 og det ble fremmet innsigelse fra statlige myndigheter til 79 planer. Det vektlegges å samordne i tidlig planfase, men vi bidrar også til dialog og løsning av innsigelser i seinere planfaser sammen med kommunene og regionale myndigheter. De aller fleste innsigelsene løses gjennom dialog.

I 2021 ble det totalt avholdt fem meklingsmøter i fem ulike plansaker. Meklingen førte i frem i tre av fem saker. En plan ble oversendt KMD for endelig avgjørelse. I den siste saken avventer vi kommunens vedtak om videre prosess.

Oppfølging av samfunnssikkerhet i planer etter plan- og bygningsloven (fra kapittel 3.1.1.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Helhetlig og systematisk samfunnssikkerhetsarbeid er ivaretatt i kommunale planer.

Vi gjennomgår alle kommunale arealplaner for å sjekke at det er utført risiko- og sårbarhetsanalyse i tråd med veileder *Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging* som Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap ga ut i 2017. Oppfølging av analysen i form av risiko- og sårbarhetsreducerende tiltak skal være synlig i planen. Så godt som alle planer har nå slike analyser, men noen planer mangler tilfredsstillende oppfølging av forhold som er avdekket i analysen. Hensyn til klimaendringer og klimatilpasning er viktige tema for vår gjennomgang av kommunenes planer. Klimatilpasning skal synliggjøres i planene og blir nå ivaretatt i de fleste planene der dette er aktuelt.

Kommuneplanens samfunnsdel omfattes ikke av kravet om ROS-analyse, men her påpeker vi i våre uttalelser til kommunenes planforslag at samfunnsdelen må omfatte mål og strategier for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap som er basert på farer og uønskede hendelser som er avdekket i kommunenes helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyser. Over tid har vi sett forbedringer i kommunenes samfunnsdeler når det gjelder dette. Så godt som alle planforslag har samfunnssikkerhet og beredskap som egne tema, men i noen tilfeller er det forbedringspotensiale når det gjelder utforming av mål og strategier om dette temaet

Hensynssoner rundt storulykkevirksomheter (fra kapittel 3.1.1.1.3.2 i TB)**Rapportere på**

Hensynssoner med tilhørende bestemmelser rundt storulykkevirksomheter er ivaretatt i kommunale planer når planer revideres/rulleres.

Dette blir fulgt opp i våre uttalelser til kommunale arealplaner når det er aktuelt. Har ikke vært aktuelt i 2021.

Planleggingen skjer i tråd med rundskriv T-2/16 mm (fra kapittel 3.1.1.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Nasjonale og vesentlige regionale miljøinteresser i tråd med rundskriv T-2/16 formidles og ivaretas på en god måte

Kommunene ivaretar i betydelig grad nasjonale og viktige regionale føringer. Noen fagområder er imidlertid mer konfliktykt enn andre.

I vår dialog med kommunene har vi lagt mindre vekt på å informere om rundskriv T-2/16, og mer på nasjonale føringer knyttet til enkeltfagområder. Det legges særlig vekt på å kommunisere innholdet i lovverk, rundskriv, statlige planretningslinjer knyttet til de fagområder som er berørt i en enkelte plansak. T-2/16 er imidlertid særlig relevant ved (verdi)vurdering av naturverdier. Her er T-2/16 konkret og gir en klar veiledning til kommunene. For andre tema som er omtalt i T-2/16 er det nødvendig å støtte seg på mer konkrete føringer i andre styringsdokument.

Forbedringspotensial: Formidle innholdet i rundskrivet i tidlig dialog med kommunene. Samtidig er det viktig å få fram at T-2/16 kun supplerer andre styringsdokumenter når det gjelder innslag for innsigelser, og ikke gir tilstrekkelig veiledning om hvorfor og hvordan viktige hensyn ivaretas.

Alle relevante planer inneholder tilfredsstillende støyutredning (fra kapittel 3.1.1.1.4.2 i TB)**Rapportere på**

God ivaretagelse av støyhensyn i kommunenes arealplanlegging

Manglende ivaretagelse av støyhensyn i T-1442 er fortsatt grunnlag for en stor andel av innsigelsene som ble fremmet siste år. Avveining mellom hensynet til støy, og hensynet bak SPR BATP har vært særlig utfordrende. Men også utredning av støy og avbøtende tiltak, og bestillerkompetanse i kommunene.

Statsforvalteren har gjennomført webinarer for kommunene, der T-1442 har vært tema flere ganger. Det ble gjennomført et eget webinar om revidert støyretningslinje da den ble publisert, der Miljødirektoratet orienterte om støy generelt og om endringer i retningslinjen.

Vi har hatt en tett dialog med de kommunene hvor støy har vært en særlig utfordring. Effekten har vært bedre kvalitet på støyutredninger til reguleringsplaner, og en bevissthet i kommunene om at støy som tema må løftes tidlig i planprosesser.

Boligsosiale hensyn i plan (fra kapittel 3.1.1.1.5.1 i TB)**Rapportere på**

Kommunenes planlegging skjer i tråd med de boligpolitiske målene i kapittel 4 "Byer og tettsteder der det er godt å bo og leve" i Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

Boligsosiale hensyn ivaretas i middels grad i kommunale planer. Vi registrerer at kommunene nå bruker FNs bærekraftsmål som grunnlag i sitt arbeid med kommuneplanenes areal- og samfunnsdel, og det boligsosiale innarbeides i det arbeidet. Statsforvalterens arbeid med satsingen Bolig for velferd Innlandet har løftet fokus på boligsosiale hensyn i plan i større grad i løpet av 2021. For flere av våre deltakerkommuner ser vi blant annet at planlagte boligsosiale handlingsplaner blir endret til helhetlige og forpliktende boligpolitiske planer. Disse knyttes opp mot kommuneplanens samfunnsdel og økonomiplan, eller det boligsosiale kommer direkte inn i samfunnsdelen. Bolig for velferd Innlandet er en satsing som samordner regionale aktører (Husbanken Øst, Nav, Fylkeskommunen og Statsforvalteren) og er et tilbud til alle kommuner i Innlandet. Utgangspunktet er nasjonal boligpolitisk strategi «Alle trenger et trygt hjem», samt fokus på barn og unge. Alle kommuner får tilbud om kunnskapssamlinger, noen kommuner får tilbud om å delta i nettverk og deltakerkommuner får tilbud om tett en-til-en oppfølging. Nettverket teller nå 21 kommuner.

Rekruttering og kompetanseplanlegging på helse- og omsorgsområdet (fra kapittel 3.1.1.1.6.1 i TB)

Rapportere på

Rekrutterings- og kompetanseplanlegging ivaretas godt i samfunnsplanarbeidet i kommunene.

Statsforvalteren i Innlandet planlegger å gjennomføre en kartlegging innen dette området i 2022 for å kunne få en bedre oversikt. Den informasjonen vi har per i dag tilsier at kommunene har forbedringspotensialer når det gjelder å ivareta rekrutterings- og kompetanseplanlegging i samfunnsplanarbeidet.

Høy arealutnyttelse (fra kapittel 3.1.1.1.7.1 i TB)

Rapportere på

Planleggingen skjer i tråd med SPR for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging

Kommunene ivaretar i middels grad SPR BATP. I de store byene er fortetting og transformasjon et sentralt tema i kommunenes planlegging. I mindre byer og tettsteder er dette i mindre grad ivaretatt. Vi opplever at dette er et viktig tema i områder hvor det er press på arealet, men at det er et vanskeligere tema å legge vekt på for kommunene i områder som er mer spredt bebygd.

Vi har et særlig fokus på fortetting og transformasjon i overordna planer. På detaljplannivå og i konkrete utbyggingsprosjekt vil det være et press på kommunene fra utbyggere. Varehandelsetablering er et konfliktema i enkeltsaker.

Forbedringspotensial: SPR BATP, fortetting med kvalitet mm. skal være tema for webinar for kommunene i 2022.

Fylkeskommunen har kompetanse og er en viktig samarbeidspart innenfor dette fagområdet. Her har vi et forbedringspotensial i økt samarbeid. Innlandet mangler oppdaterte regionale planer som ivaretar føringer i SPR BATP. Dette er et tema Statsforvalteren har tatt opp i våre innspill til utarbeiding av nye regionale planer for Innlandet.

Høy arealutnyttelse (fra kapittel 3.1.1.1.7.2 i TB)

Rapportere på

Massehåndtering avklares i regionale og kommunale planer

Massehåndtering avklares ikke i regionale planer, men avklares i varierende grad i kommunale planer. Massedeponering avklares i stor grad gjennom dispensasjonsbehandling i kommunene, der saksmengden er økende, men også gjennom reguleringsplaner for igjennfylling av massetak.

Statsforvalteren gjennomførte webinar om massedeponering for kommunene i 2021, hvor hensynet til forurensing og til naturverdier var tema.

Massehåndtering er en aktuell tematikk i de store nasjonale infrastrukturprosjektene som pågår i Innlandet, som utbygging av E6, E16 og jernbane. I disse prosjektene er disponering av overskuddsmasser også i økende grad et tema i reguleringsplanarbeidet. Både gjenbruk av masser og disponering av overskuddsmasser fra områder med potensielt syredannende berg- og løsmasser har også vært gjenstand for vurderinger og krav om tillatelse etter forurensningsloven. Statsforvalteren fikk delegert myndighet fra Miljødirektoratet for tre slike strekninger i 2021 (to delstrekninger på ny E6 og nytt dobbeltspor for IC Dovrebanen).

Strandsone og vassdragsforvaltning (fra kapittel 3.1.1.1.8.1 i TB)

Rapportere på

Planlegging i strandsonen langs sjø og vassdrag skjer i tråd med PBL § 1-8, SPR for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen, RPR for verna vassdrag og regionale planer.

Nasjonale føringer ivaretas i betydelig grad. Vassdragsforvaltning er særlig utfordrende i forbindelse med store infrastrukturutbygginger, med nærføring til og kryssing av vassdrag, men de fleste sakene løses gjennom prosessen.

Strandsoneforvaltning blir først og fremst utfordret i enkeltsaker og dispensasjoner.

Statsforvalteren har en tett dialog med Statens Vegvesen, Nye Veier og Bane NOR. Hensynet til vassdrag og strandsone ivaretas gjennom dialog tidlig i planprosess, og gjennom veiledning underveis i planprosessene. Det gis konkrete tilbakemeldinger og anbefalinger til utredninger og utforming av plandokumenter.

Vi har en tett dialog med NVE og fylkeskommunen innenfor dette fagområdet.

Bærekraftig forvaltning fjell og utmark (fra kapittel 3.1.1.1.8.2 i TB)

Rapportere på

Planlegging i fjell og utmark skjer i tråd med Nasjonale forventninger og regionale planer

Svært få kommuner har fastsatt langsiktige utbyggingsgrenser. Regionale planer blir i middels grad fulgt opp. Regionale planer for villreinforvaltning blir utfordret både i kommunenes planlegging og i enkeltsaker (dispensasjoner).

Statsforvalteren vektlegger regionale planer for villreinforvaltningen i vår veiledning og våre uttalelser til kommunene. Når kommunene allikevel utfordrer disse hensynene skyldes det blant annet stort press på utbygging i fjellområdene. Statsforvalteren forventer at ny veileder om fritidsbebyggelse blir et hensiktsmessig verktøy både for kommunene og for regionale etater. Denne bør ferdigstilles så fort som mulig.

Forbedringspotensial: Veiledning til kommunene. Det er planlagt (nasjonal) konferanse om fritidsbebyggelse høsten 2022, som er et samarbeid mellom fylkeskommunen og DOGA. Konflikter mellom hyttebygging og beitebruk er økende, dette bør få økt oppmerksomhet i vår dialog med kommunene.

Fylkeskommunen er "eier" av de regionale planene, og bør vektlegge disse i sin veiledning/dialog med kommunene.

Ivaretagelse av landbrukets arealressurser (fra kapittel 3.1.1.1.9.1 i TB)

Rapportere på

Omdisponeringen av dyrka jord skal være under 4000 daa per år, jf. Stortingets jordvernmål 2020

Kommunene ivaretar i middels grad nasjonale jordvernforordninger, men med store forskjeller mellom kommunene. Kommuner der det er igangsatt store nasjonale infrastrukturtiltak (vei eller bane) opplever store omdisponeringstall. Men også andre utbyggingstiltak beslaglegger dyrka jord.

SFIN fremmet i 2021 innsigelse til i alt 12 planer begrunnet i jordvern hensyn. Av disse er 5 saker avklart etter dialog med kommunen, og 1 sak avklart gjennom meking. Resterende saker er uavklart pt.

Vi gir tydelige signaler til kommunen tidlig i planprosessen. Innstramning i nasjonal jordvernstrategi er godt kommunisert.

Etter flere år med omdisponeringer som ligger under vårt regionalt fastsatt jordvernmål på 400 daa, er omdisponeringen i 2020 igjen betydelig over.

Vi ser særlig utfordringer knyttet til vektlegging av jordvern hensyn opp mot andre nasjonale interesser, og vurderinger knyttet til samfunnsnytte av store infrastrukturtiltak som utbygging av vei og bane. Her må jordvern hensynet ofte vike for samfunnsnytte knyttet til framkommelighet, reisetid og trafikksikkerhet. Dette har uheldig signaleffekt, og er den viktigste bidragsyter til at målene om redusert omdisponering ikke nås i regionen.

Reduksjon i omdisponering av dyrka jord

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
991.0	1 506.0	717.0	698.0	796.0	862.0	247.0	337.0	358.0	875.0

Systematisk folkehelsearbeid etter plan- og bygningsloven (fra kapittel 3.1.1.1.11.1 i TB)

Rapportere på

God ivaretagelse av langsiktig folkehelsearbeid i kommunenes planarbeid

Kommunene i Innlandet har satt folkehelsearbeid og sosiale helseforskjeller på dagsorden i samfunnsplanleggingen i betydelig grad.

Gjennom våre planuttalelser og møtepunkter påpeker vi viktigheten av å etablere et systematisk og langsiktig folkehelsearbeid. Sammen med fylkeskommunen følger vi med på og har oversikt over kommunens arbeid med oversiktsarbeidet, samt på mål og strategier i planleggingen for å utjevne sosiale forskjeller.

3.1.1.2 Understøtter kommunenes arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap

Det har vært brukt betydelige ressurser på det kommunerettede arbeidet med samfunnsikkerhet og beredskap i fylket i 2021, og vi anser

at måloppnåelsen har vært god.

Vi har hatt en særdeles omfattende understøtting av kommunenes beredskapsarbeid i samband med pandemihåndteringen. Vi har hatt aktiv og løpende orientering om regelverksforståelse, samordnet tiltak i den perioden det var aktuelt og fulgt opp kommuner direkte der det har vært behov, for eksempel ved å være på medlytt (liaison) i kommunenes kriseledelser. Vi var også tilstede i kriseledelsen i Østre Toten kommune gjennom første helga da de ble utsatt for et omfattende digitalt angrep.

Det er også opprettet en rekke møtearenaer med kommuneledelsene, fylkesberedskapsrådet og diverse fagmiljø. Mange møter med kommuneledelsene har vært gjennomført felles med fylkesberedskapsrådet, og vi opplever at dette øker situasjonsforståelsen betydelig for alle involverte parter.

En svært viktig effekt av beredskapsarbeidet gjennom pandemien er at vår aktive og støttende rolle ut mot kommunene har gitt beredskapsrollen vår en viktig og økt legitimitet og troverdighet. Terskelen for å ta kontakt alle veier har blitt lavere. Dette vil også få effekt på den generelle grunnberedskapen siden kjennskap og kunnskap om hverandre er en viktig forutsetning for godt beredskapsarbeid.

Valg av virkemidler tilpasset kommunens behov (fra kapittel 3.1.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Den samlede virkemiddelbruken overfor kommunene innen samfunnssikkerhet og beredskap er vurdert av Statsforvalteren og tilpasset kommunenes behov.

Basert på lang erfaring, god kommunekunnskap og jevnlig dialog med de ulike målgruppene i kommunene benyttes en blanding av virkemidler. Vi har en felles kjerne av aktivitet gjennom tilsyn og øvelser i hver kommune minimum hvert 4. år, både fordi vi vurderer at kommunene uansett ståsted har utbytte av dette, og fordi det sikrer at vi blir kjent med kommunene. I tillegg arrangeres fagdager, kontaktmøte for beredskapskoordinatorene og kommunedirektører, og andre fagpersoner i kommunene ut fra tema. Vi har jevnlig varslings- og prosedyretreningsovelser, digitale møtearenaer og tilhørende Teams-grupper, jevnlig Nødnett-øvelser mv. Vi er også pådriver for - og stiller i - kommunale beredskapsrådsmøter og har en omfattende en-til-en dialog med beredskapskoordinatorene og andre med beredskapsoppgaver ute i kommunene, ikke minst på plansiden.

Tilsyn med kommunal beredskapsplikt (fra kapittel 3.1.1.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gjennomføre tilsyn med kommunal beredskapsplikt. Kommuner for tilsyn velges ut på bakgrunn av oppdrag 3.1.1.2.9. Statsforvalteren vurderer om helseberedskap skal inngå i tilsynet, se pkt. 3.1.1.2.1.2

På grunn av håndtering av Covid-19 er det gjennomført kun ett tilsyn med kommunal beredskap i 2021. Dette ble gjennomført i en periode med mindre press på de kommunale ressursene til håndtering av pandemien. Både vi og kommunene har stått under sterkt press, og vi har ikke funnet grunn til å legge bånd på sårt tiltrengte ressurser i kommunene ved å gjennomføre tilsyn.

Gjennom den tette kontakten og dialogen vi har hatt med kommunene i håndtering av pandemien, har vi likevel fått et godt innblikk i kommunenes beredskapsarbeid.

Felles tilsyn med beredskap i kommunene (fra kapittel 3.1.1.2.2.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren avgjør om det skal gjennomføres tilsyn med helseberedskap i kommunene basert på kunnskap om risiko og sårbarhet. Tilsyn med helseberedskap i kommunene skal gjennomføres som felles tilsyn med kommunal beredskapsplikt etter sivilbeskyttelsesloven, jf. [Veileder for felles tilsyn med kommunal beredskapsplikt og helseberedskap](#) fra DSB og Statens helsetilsyn.

Statsforvalteren vurderte at det skulle gjennomføres 4 felles tilsyn. Det ble gjennomført et tilsyn. De andre ble ikke gjennomført pga pandemien.

Veiledning om samfunnssikkerhet og beredskap i kommunene (fra kapittel 3.1.1.2.3.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal styrke veiledningen overfor kommunene i arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap, herunder helse- og omsorgsberedskap.

Det har vært massiv veiledning av kommunene i ukentlige møter med kommuneledelsene og med kommuneoverlegene gjennom hele året med litt lavere frekvens når smittesituasjonen har vært lavere, som for eksempel tidlig høst 2021. Temaene har bl. a. vært smittevern, TISK, endringer i lov og forskrift knyttet til koronapandemien og fortolkninger av disse, koronahåndtering, helseberedskap, vaksinerings og kontinuitetsplanlegging. I tillegg har det vært

omfattende utsvaring av spørsmål på telefon og mail. Vi har i tillegg deltatt i kommunenes kriselelse på medlytt - eller som liaison - når vi eller kommunene har vurdert at det var hensiktsmessig. Dette ble også gjort under det digitale angrepet på Østre Toten kommune i januar 2021.

Det har vært ukentlige møter med vaksinasjonskoordinatorene og kommuneoverlegene om koronavirusvaksinasjon gjennom hele året. Det har også vært veiledning og oppfølging av kommunene på influensavaksineringsprogrammet. Vi har gjennomført samordningsmøter med kommunene ved store smittetopper med deltakelse av FHI/Helsedirektoratet. Vi har deltatt i samhandlingsmøter mellom sykehus og kommuner knyttet til pandemihåndtering, vi er for eksempel fast deltaker på møtene i helsefelleskapet (tidligere OSU). Det har også vært gjennomført en rekke møter med grensekommuner og kommuner som hadde karantenehotell. Grensekommunene med teststasjoner har blitt spesielt fulgt opp, og det har vært jevnlig møter der også politiet har vært med.

I samarbeid med Hdir, SF Vestfold og Telemark, egne kommuner og Universitetet Sør-Øst Norge har vi laget et smittesporerkurs som ble nasjonalt tilgjengeliggjort på Kompetanseportalen. En database med lokale smittesporere som hadde gjennomført kurs, ble tilgjengeliggjort for kommunene i fylket.

Statsforvalter organiserte et "virtuelt" lager med smittevernustyr. Dette betyr at vi i samarbeid med kommunene lagret så mye vi kunne i kommunene, men hadde en fylkesvis oversikt slik at vi kunne omfordele ved behov. Dette samarbeidet fungerte utmerket, og var en svært effektiv måte for å skape fleksibilitet. Senere fikk selskapet Abacus i oppdrag å gjøre innkjøp av smittevernustyr på vegne av alle kommunene i Innlandet.

Det ble gjennomført ett felles beredskapstilsyn med helse i 2021

Vi har pt ikke oversikt over hvorvidt kommunelegen er en fast del av kriseledelsen i kommunene, men vi har inntrykk av at så er tilfelle i de aller fleste kommuner. Vi har i mange år både gjennom tilsyn og øvelser understreket betydningen av at kommunelegen deltar aktivt i all krisehåndtering, og dette har med all tydelighet blitt forsterket gjennom pandemien.

Gjennomførte øvelser med kriseorganisasjonen i kommunene

År	Totalt antall kommuner i embetet	Antall gjennomførte øvelser for kommunens kriseorganisasjon	Overordnet øvingsmål
2019	48	48	Forberede seg på hackerangrep og ekombortfall
2020	46	46	Felles TISK øvelse for alle kommunene
2021	46	2	Samarbeid med svenske kommuner og nødnetter

I 2021 er det i tillegg gjennomført en kompetansehevingdag i stedet for øvelse. Temaet var digitalt angrep der erfaringene fra angrepet på Østre Toten ble gjennomgått. NTNU og Kommune-CSIRT deltok også.

Egenberedskap (fra kapittel 3.1.1.2.3.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal i 2021 bidra til at kommunene arbeider for styrket egenberedskap hos innbyggerne gjennom lokale tiltak og oppfølging av Egenberedskapskampanjen fra DSB.

Statsforvalteren har viderefremidlet informasjon om egenberedskapsuken fra DSB til kommunene i Innlandet. Statsforvalteren i Innlandet har informasjon om egenberedskap på sine hjemmesider. I forkant av uvær hvor Statsforvalteren sender varsler til kommunen, linker vi til informasjon om egenberedskap og andre tiltak som bør iverksettes. I egenberedskapsuken i 2021 gjennomførte Statsforvalteren en konkurranse på sosiale medier. Her kunne personer bli med i trekningen av en egenberedskapspakke til en verdi på 4000,-. Personer som skrev egenberedskap i kommentarfeltet ble med i trekningen. Posten fikk 952 likes og 2 800 kommentarer og ble delt 58 ganger. Her nådde vi veldig mange mennesker med informasjon. Politiet var med på trekningen. En dame i Innlandet vant. Statsforvalteren er også med i facebookgruppe "egenberedskapsuka" hvor over 400 personer deler erfaringer fra aktiviteter. Flere kommuner i Innlandet er med her og deler.

Øvelse for kommunens kriseorganisasjon (fra kapittel 3.1.1.2.4.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal i løpet av 2019- 2022 gjennomføre øvelse for alle kommuners kriseorganisasjon.

Statsforvalteren i Innlandet øvde alle kommunene i en øvelse i desember 2019, temaet var hackerangrep og ekombortfall. Her gjennomførte vi formøter og kompetanseheving i forkant. I 2021 gjennomførte vi i desember kompetanseheving og erfaringsutveksling fra hackerangrepet på Østre Toten kommune. Både DSB, Østre Toten kommune, KS og Kommune-CSIRT deltok på kompetansehevingen. Kompetansehevingen ble ikke etterfulgt av en øvelse ettersom vi selv vurderte og fikk tilbakemeldinger fra flere kommuner om at arbeidspresset var enormt på grunn av pandemihåndtering. I vår vurdering var også at kommuneoverlegen sitter i kriseledelsen og bør delta i de øvelser som gjennomføres.

Statsforvalteren i Innlandet gjennomførte 7. september 2021 en diskusjonsøvelse på Teams med Sverige (Region Dalarna i Sverige). Scenario for øvelsen var redningsoperasjon ved Scandinavian Mountains Airport i Sälen. Deltakere var kommuner (Trysil kommune og Åsnes kommune), nødnetter (Politi, brann og ambulans, 110,112 og 114), DSB nødnett og nasjonale redningsressurser (Hovedredningssentralen). Tilsvarende ressurser deltok fra Sverige.

Understøtte arbeid med ROS-analyser og beredskapsplaner på lokalt nivå (fra kapittel 3.1.1.2.4.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal understøtte arbeidet med ROS-analyser og beredskapsplaner på lokalt nivå, med særlig vekt på forbedre samhandling i krisehåndteringen mellom helseforetak - kommune, og kommunenes evne til å omlegge tjenester og kapasiteter til ekstraordinære behov. TISK-øvelser er den del av dette.

Vi har støttet kommunene i alt pandemiarbeid, blant annet en hyppig kontakt med kommunene løpende og ved behov. Vi har stilt som observatør/liaison i kommunenes kriseledelser gjennom hele pandemien der det har vært behov for det. Beredskapsplaner gjennomgås ved tilsyn og eventuelle avvik som avdekkes vil bli påpekt. Vi forventer da at kommunene følger opp. Der vi ser at flere avvik går igjen i flere kommuner setter vi inn tiltak på veiledningssiden. For eks. gjennom kommunesamlinger.

Vi har ikke en komplett oversikt over om kommuneoverlegene er en del av kommunenes kriseledelse. Kommunene står fritt til å selv organisere sin kriseledelse. Men erfaringene fra pandemien tyder det at kommuneoverlegen er en naturlig del av kriseledelsen i de fleste kommuner.

Vi har gjennom hele pandemien oppfordret kommunene til å samhandle med nabokommuner, helseforetak og frivillige. Vårt inntrykk at dette løses godt. Kommunene hadde innledningsvis i pandemien regionale samarbeid om intermedieære sengeplasser. Ved lokale utbrudd har kommunene stilt opp for hverandre med personell, blant annet innen smittesporing. Når det gjelder smittevernustyr og testutstyr, har kommunene delt utstyr seg imellom. Dette har fortrinnsvis skjedd innen regionene, men vi har også bidratt med å omfordele der det har vært behov, dog innen rammen av frivillighet.

Det har vært gjennomført TISK-øvelse felles for kommunene i regi av Statsforvalteren. Oppmøtet og effekten av denne anses som bra.

3.1.1.3 Et velfungerende plansystem i kommunene

Det er mange oppdaterte planer. Vi har fulgt opp kommuner med gamle planer spesielt, både i innspill til planstrategiene og i det årlige kommunebildet.

I 2021 har ca. 25 % av kommunene slutført eller varslet planoppstart når det gjelder revisjon av kommuneplanen. Innlandet fylkeskommune har satt i gang arbeidet med tre regionale planer; klima-energi-miljø, samfunnsikkerhet og inkludering.

Vi ser at det har skjedd endringer over tid, de nasjonale føringene slår inn. FNs bærekraftsmål er blant annet tydelig prioritert i kommunenes samfunnsdeler og tematiske kommunedelplaner. Det er et forbedringspotensiale når det gjelder arealplanene.

Det har blitt større fokus på samfunnsikkerhet i planene. Forenklinger i loven har blitt tatt i bruk. Mindre endringer utgjør en vesentlig og økende andel. Fra Statsforvalterens side er det viktig å ha et kontinuerlig fokus på å bidra med kompetanseheving og veiledning.

Vi ser at det gjøres mye godt planarbeid i kommunene, men mange mindre kommuner er sårbare både når det gjelder kompetanse og kapasitet. Det medfører at de er avhengig av ganske omfattende konsulentbistand. Vi har fokus på at kommunene må eie planene sine selv og sikre at mest mulig av kompetansen blir igjen i kommunene når planarbeidet er avsluttet. Her har de mindre kommunene noen utfordringer.

Dialog med kommunene om (fasene i) plansystemet (fra kapittel 3.1.1.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

Alle kommuner og fylkeskommuner har vedtatt en planstrategi

Ved utgangen av 2021 har 42 av 46 kommuner (91 %) vedtatt planstrategi. Dette er en betydelig grad av måloppnåelse. I tillegg til purring til de gjestående kommunene (11) ved årsskifte 2020/2021, har det fra Statsforvalterens side blitt gitt påminnelser gjennom året, både gjennom skriftlige innspill til andre plansaker og i kommunebildet, samt gjennom direkte dialog. I tillegg til koronahåndtering, er mangel på administrativ plankapasitet oppgitt som begrunnelse for at planstrategien ikke er blitt prioritert i gjenværende kommuner.

Våre kommunebilder og nasjonale føringer for ulike sektorer, har vært sentrale i dialogen med kommunene i gjeldende planperiode. FNs bærekraftsmål er blant annet vektlagt fra vår side. Vi opplever at våre innspill blir tatt med i kommunenes prosesser.

Kvaliteten på de kommunale planstrategiene er jevnt over god og har vesentlig høyere kvalitet enn i forrige runde. Økt kunnskap både i kommunene og blant andre aktører om planstrategiens formål og hensikt, er blant årsakene. Likeledes ser vi en forbedring når det gjelder bruk av tilgjengelig kunnskapsgrunnlag for prioriteringene i planstrategiene.

Inn mot neste planperiode vurderer Statsforvalteren at vi kan ytterligere forbedre vår veiledning og bistand. Målløsting av innspill til den enkelte kommune, bidrag i folkevalgtopplæringen og ytterligere kunnskapsgrunnlag gjennom kommunebilder og Innlandsstatistikk kan være aktuelle tiltak.

Klager over reguleringsplan (fra kapittel 3.1.1.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

God og rask klagesaksbehandling

Statsforvalteren behandlet i fjor 43 klager på vedtatte reguleringsplaner. Kun to av klagen førte frem, da vår prøvingskompetanse i disse sakene er begrenset. Statistikken i SYSAM viser en nedgang i antall saker sammenliknet med 2020. Vi går grundig gjennom saksbehandlingen og prøver alle anførsler knyttet til det materielle innholdet. I en artikkel på vår hjemmeside er det informert om vår prøvingskompetanse i reguleringsplansaker.

En betydelig større andel av sakene ble behandlet innenfor tolv uker i 2021 sammenliknet med året før (fra 28 % til 69 %). Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har gått ned fra 152 dager i 2020 til 72 dager i 2021. Gjennom året har vi hatt stort fokus på effektiv saksfordeling og behandling for å overholde fristene så godt som mulig. Saksbehandlerne har flere års erfaring med behandling av denne typen klagesaker.

Målsettingen er ytterligere forbedring slik at alle klager på reguleringsplaner blir behandlet så raskt som mulig og senest innen tolv uker i 2022. Vi vil også ha fokus på veiledning, kvalitetssikring og utviklingsarbeid rettet mot kommunen. Dette vil kunne gi bedret kvalitet og mindre klager på reguleringsplaner.

Juridisk veiledning og kvalitetssikring (fra kapittel 3.1.1.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Kommunale planer har juridisk gyldige bestemmelser og plankart

Statsforvalteren foretar en juridisk kvalitetssikring av alle kommune(del)planer og større områdereguleringer. På detaljreguleringsnivå blir planbestemmelser bare kvalitetssikret på fagspesifikke områder, grunnet ressursbruk. Kvaliteten varierer og enkelte mindre kommuner trenger mye veiledning for å utforme gyldige og entydige planbestemmelser. Gjennomgående har likevel de overordnede kommunale planene god juridisk kvalitet.

Det ligger et forbedringspotensial i at Statsforvalteren kan foreta en juridisk gjennomgang av alle arealplaner. Dette vil imidlertid være svært ressurskrevende og neppe bidra til nevneverdig økt juridisk kvalitet på detaljreguleringer.

Vi forsøker ellers å belyse ulike planjuridiske tema som ofte skaper utfordringer gjennom webinarer, og vi forventer at dette på sikt vil bidra til at kommunene ikke gjør de samme feil. Sektormyndigheter bidrar også til kvalitetssikring, men det er ellers vanskelig å måle effekt av veiledning og andre aktørers innflytelse.

Juridisk veiledning og kvalitetssikring (fra kapittel 3.1.1.3.3.2 i TB)

Rapportere på

Konsekvensutredningsforskriften er fulgt opp

KU-forskriftens utredningskrav følges opp i middels/betydelig grad. Det er store forskjeller mellom kommunene når det gjelder kompetanse og kapasitet på planområdet. Enkelte små kommuner leier inn eksternt kompetanse i forbindelse med revisjon av kommuneplanens arealdel, og til gjennomføring av konsekvensutredning. Resultatet avhenger da i stor grad av kommunens bestillerkompetanse, og kompetanse i egen organisasjon blir i liten grad bygd opp.

I de store kommunene er fagmiljøet større og utredninger gjennomføres på en god måte av kommunene selv.

3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven

Vi anser at vi, gjennom våre aktiviteter i 2021 har oppnådd at Nav-kontorene og kommunene har økt kunnskap om sosialtjenesteloven. Vi anser at dette gjelder både den enkelte ansatte i Nav-kontorene, ledernivå i Nav-kontorene og kommuneadministrasjonen. Vi har særlig vektlagt ansvaret for individuelle vurderinger, tverrfaglig samarbeid, barneperspektivet og Nav-leders ansvar etter sosialtjenestelovens kap. 3. Vi opplever at dette har medført at Nav-kontorets kompetanse og kunnskap om personer og familier (herunder barn) med ulike levekårsutfordringer i større grad inkluderes i kommunens helhetlige arbeid med utsatte grupper.

Alle NAV-kontor i fylket (fra kapittel 3.1.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle NAV-kontor i fylket har fått tilbud om opplæring i sosialtjenesteloven og forskrifter, herunder innføring av plikt til norskopplæring. Det skal legges særlig vekt på individuelle vurderinger knyttet til de sosiale tjenestene.

Vi har gjennomført grunnopplæring i sosialtjenesteloven, statsforvalterens time, samling i sosialfaglig forum og møter med enhetsledere. Tilsammen utgjør dette opplærings- og formidlingsaktiviteter som bidrar til at alle Nav-kontor har hatt tilbud om opplæring

Opplæringstiltak for NAV

Resultatmål	Differanse resultatmål - resultat	Resultat	Antall NAV-kontor i fylket som har mottatt tilbud om opplæring	Antall NAV-kontor i fylket totalt
100 %	0 %	100 %	29	29

NAV kontor med lav kunnskap tilbys opplæring (fra kapittel 3.1.2.1.1.2 i TB)

Rapportere på

NAV-kontor som vurderes å ha særskilte utfordringer i forståelsen av sosialtjenesteloven og hvordan den skal praktiseres, eller forvaltningsloven og saksbehandlingsreglene i sosialtjenesteloven, har fått tilbud om tilpasset opplæring.

Gjennom de siste årene har vi etablert en oversikt over risikoområder og områder hvor Nav-kontorene anses å ha mangelfull praktisering eller forståelse for sosialtjenesteloven. Oversikten kan leses både inn mot det enkelte Nav-kontor eller inn mot lovområder. Den synliggjør at det på mange områder er avstand mellom forventet praksis (forstått som beskrivelser i rundskriv til sosialtjenesteloven) og den praksis som gjennomføres i Nav-kontorene. Vi vil her særlig fremheve forventningen til helhetlig kartlegging og tilhørende tilgjengelighet til- og individuelt tilpassede sosiale tjenester. Vi har benyttet vår oversikt til å gi tilpasset opplæring til konkrete Nav-kontor. Denne opplæringen har hatt fokus på forvaltningslov og saksbehandlingsreglene i sosialtjenesteloven. Vi har også benyttet den samme oversikten til å definere temaer vi tar opp i vårt sosialfaglige forum, vår statsforvalters time og i møter med Nav-ledere.

Oppfølging av kommuner (fra kapittel 3.1.2.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren har systematisk fulgt opp kommuner der det gjennom tilsyn eller klagesaksbehandling er avdekket behov for særskilt oppfølging for å utbedre praksis i samsvar med sosialtjenestelovens formål. Oppfølgingen kan gis gjennom råd og veiledning og annen kompetanseheving

Viser til rapporteringen under punkt 3.1.2.1.2. I tillegg til de aktiviteter som beskrives der har vi hatt tilsynsmessig oppfølging i 5 saker. Vi har også bidratt til å kommunisere Nav-kontorets rolle og kunnskap om levekårsutfordringer, arbeidet med utsatte barn og unge, forebyggende innsats, boligsosial innsats, bruk av kvalifiseringsprogram og at innholdet i aktivitetsplikten skal ha et faktisk kvalifiserende formål. Vi anser at den viktigste utfordringen er å "ta hele sosialtjenesteloven i bruk" - i dette ligger tilgjengelige sosiale tjenester, helhetlig kartlegging og individuelt tilpassede oppfølgingsaktiviteter

3.1.1.5 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet og pasientsikkerhet i helse- og omsorgssektoren i kommunene**Tilgjengelighet og kapasitet**

Pandemien har satt den kommunale helsetjenesten «i strekk». Det er tilført nye oppgaver ifht TISK strategien, mens andelen kvalifisert helsearbeidere ikke har økt i takt med oppgavene. Dette innebærer at i majoriteten av kommunene i Innlandet har kvalifisert helsepersonell fått utvidet sine arbeidsområder og/eller blitt omdisponert i deler av eller hele sin stilling. Små kommuner som i utgangspunktet hadde marginalt med kvalifisert personell har vært mer utsatt enn de store med flere tilgjengelige ressurser. Det rapporteres på en situasjon med slitasje i helse og omsorgssektoren i kommune i Innlandet.

Rekruttering av personell har vært ressurskrevende for kommunene, - det var allerede før pandemien et underskudd på kompetent personell. Det sees en jobbmobilitet spesielt blant sykepleiere, - kommunene konkurrerer om en knapp ressurs, og de kommuner som har ekstra goder å tilby potensielle arbeidstakere blir vinnere.

Pandemien har medført nye arbeidsformer gjennom økt bruk av digitale muligheter som har vært tids- og ressurssparende. Vi ser eksempler på utprøving og innføring av teknologiske løsninger for oppfølging av pasienter, og digital opplæring og kompetanseheving av ansatte har blitt benyttet i utstrakt grad.

Dreiningen av pasientflyt fra spesialisthelsetjenesten til kommunehelsetjenesten har, i tillegg til økt belastning med smitteverntiltak og vaksiner, medført større behov for kompetanse til å ivareta flere sykepleierelaterte prosedyrer og oppfølging av medisinske problemstillinger. Kommuner som har fastlegemangel eller kommuneleger i små stillinger melder om utfordringer med å kunne følge opp og ivareta alle de medisinskfaglige arbeidsoppgavene det forventes av en kommune.

Det er i Innlandet et økende fokus på heltidskultur og organiseringsformer som gir bedre kompetanseutnyttelse. Hvilke profesjon utfører hvilke arbeidsoppgaver, samt oppgaveglidning og kompetansehevende tiltak for helsefagarbeiderne. KS Innlandet er en viktig pådriver på dette arbeidet.

Innlandets to høyskoler har til sammen 7 utdanningsløp som krever praksisplasser i kommunene og spesialisthelsetjenesten, i tillegg fagutdanninger. Det er utfordring med å skaffe nok praksisplasser som oppfyller kravene til underveis oppfølging av kompetent veileder. Praksis rapporteres blant annet som en flaskehals for å kunne utdanne flere sykepleiere. Statsforvalteren har vært initiativtaker til å etablere en kompetansenettverksgruppe bestående av utdanningsinstitusjoner, Sykehuset Innlandet, KS, fagorganisasjoner og Fagskolen i Innlandet med mål om samskaping for å kunne bedre kompetansesituasjonen i helsetjenestene i Innlandets kommuner. Ett av tiltakene er å se på muligheten potensielle studenter i distriktene har for å kunne ta utdanning der de bor.

Styrking av kvalitet og pasientsikkerhet

14 av 46 av Innlandets kommuner ligger under landsgjennomsnittet på 77,8% for andel fagutdannede i helse tjenesten, spennet ligger mellom 66,8% og 90,6%. Andelen ufaglærte, ofte med språkutfordringer i tillegg, utgjør en risiko i tjenestene.

Når det gjelder pasientsikkerhet og kvalitetsforbedring, så er det vårt inntrykk at mange kommuner jobber kontinuerlig med dette. Tema i tilsyn og tilsynssaker viser ofte at det er kompetansemangel, og relativt ofte at kommunene har mangler innen internkontroll og ledelse. Statsforvalteren har internt satt fokus på alternative måter å følge opp virksomheter etter avdekket svikt for å kunne bidra til økt pasientsikkerhet og kvalitet i tjenestene, i trå med ny

veileder fra Helsetilsynet.

Vi har i pandemien sett en økende trend i at kommuner som har fått kompetanse- og innovasjonstilskudd søker om overføring av midlene i stedet for å øke kompetanse til medarbeiderne slik det var tiltenkt.

Det er i fylket utstrakt bruk av digitale løsninger i kompetansehevede tiltak. Kompetansebroen.no er en digital plattform som Sykehuset Innlandet og kommunene benytter til opplæring og vedlikehold av kompetanse. Her er det publisert en rekke e-læringskurs som gjør tilgangen på kompetanse enklere og ressursbesparende å tilegne seg for ansatte i de kommunale tjenestene.

Statsforvalteren har et tett samarbeid med USHT Innlandet, som drifter ulike temabaserte læringsnettverk, som alle bidrar til å øke kompetansen i helsetjenestene. Noen kommuner deltar i flere, mens det er enkelte kommuner som ikke er deltakere i noen.

Et viktig bidrag til kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet er etikknettverket i Innlandet. USHT har et koordineringsansvar for aktiviteter for kompetansehevede tiltak innen etikk og etisk refleksjonsarbeid, med det mål å bidra til kvalitetsforbedring i de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Undervisning i SME modell, gjennomføring av refleksjon og etablering av regionale etikk komiteer viktig for fokuset på kvalitet og pasientsikkerhet.

USHT sitt læringsnettverk innen pasientsikkerhet retter seg mot ansatte i helse og omsorgstjenesten, samt ett mot helseledere. Fokuset er pasientsikkerhetsprogrammet «I trygge hender 24/7» og begge nettverk har som mål å bidra til trygge og sikre tjenester tuftet på kunnskapsbasert praksis og god ressursutnyttelse. I ledernetverket er tema også bruk av ledelses og kvalitetsforskriften som verktøy for systematisk styring og ledelse, samt utvikling av en læringskultur.

For å jobbe med føringer fra Nasjonal handlingsplan for pasientsikkerhet og kvalitetsforbedring 2019-2023 er det i regi av USHT Innlandet (Oppland) etablert et samarbeidsprosjekt om pasientsikkerhet i Innlandet mellom spesialisthelsetjenesten, kommunehelsetjenesten, utdanningsinstitusjoner, Statsforvalteren, KS og Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT) Innlandet. Prosjektet ble etablert ut fra en motivasjon til å samskape pasientsikkerhetsarbeidet på tvers av tjenestetilbydere i Innlandet til det beste for brukerne.

Statsforvalteren og det regionale støtteapparatet innen reformen Leve hele livet er også viktige bidragsytere til å øke kvalitet og pasientsikkerheten i de kommunale helse og omsorgstjenestene i Innlandet. Det er regelmessige samlinger for de kommunale ressurspersonene og tema på samlingene tilpasset ønsker og behov fra deltakerne, samt informasjon om nasjonale føringer.

Bistand til kommunene for å møte demografiutfordringene innen helse- og omsorgso (fra kapittel 3.1.3.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene gjennomfører en langsiktig og helhetlig planlegging knyttet til kapasitet, kompetanse og kvalitet i tjenestene.

Statsforvalteren i Innlandet planlegger å gjennomføre en kartlegging rundt dette i 2022 for å få en bedre oversikt på dette. Vurdering ut i fra den informasjonen vi har per i dag er at det er flere kommuner i Innlandet som utarbeider skriftlige, politisk vedtatte, planer for å sikre kapasitet, kompetanse og kvalitet i helse- og omsorgstjenestene, hvor demografiutfordringer og bærekraft på sikt er et tema.

3.1.1.6 Andre oppdrag

Statsforvalteren i Innlandet har formidlet regjeringens handlingsplan for fysisk aktivitet, Sammen om aktive liv. Nasjonal handlingsplan for fysisk aktivitet 2020 - 2029 til kommuner gjennom Kommunebilder 2021, i tillegg er dette formidlet gjennom planuttalelser fra Statsforvalteren i Innlandet. Vi deltar i et nettverk med høyskolen i Innlandet, kommuner og fylkeskommunen der dette er tema og der det planlegges for kompetansehevede tiltak på området for 2022.

3.1.1.7 Økosystemene i fylket skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester

I 2021 ble det restaurert 11 myrer i Innlandet, noe som utgjør over 40 000 meter tettet grøft. Effekten av tiltakene er 11 myrer som nå holder lenger på vannet og som sannsynligvis, etter hvert, vil bli karbonlagre igjen.

I 2021 vernet vi ca. 26 km² nytt areal ved å opprette og utvide 16 naturreservat i fylket. Vi har dermed vernet ca. 21 km² med produktiv skog. Vi har skjøttet natur ved å fjerne fremmede arter, fjernet forurensning og holdt vegetasjon i hevd. Dette vil føre til et rikere mangfold av arter, og opprettholde naturlige økosystemer.

Gjennom tilskudsforvaltning har vi blant annet bidratt til å opprettholde og forbedre tilstanden i økosystemer knyttet til skjøtselsbetinga naturtyper, herunder bedret forholdene for flere arter av karplanter og ville pollinerende insekter. Utarbeidelse av skjøtselsplaner med målrettede skjøtsels- og restaureringstiltak, tilstandsmål for enkeltarter og fokus på økosystemtilnærming og landskapsøkologi har gitt god effekt. Målrettede tiltak for arter som elvemusling, dragehode, elvesandjeger, hortulan, åkerrikse, edelkrepss og flere arter rovfugler har også bidratt til å opprettholde god tilstand i økosystemene artene er en del av.

Effekten av de tiltakene vi får iverksatt i Innlandet vurderes som god, men det er likevel en generell bekymring at hensynet til arter, naturtyper og økosystemer ofte taper i arealforvaltningssammenheng, og at ulike inngrep og utbygginger prioriteres foran bevaring. Bit-for-bit utnyttelsen av arealer med viktige naturverdier og de samlede effektene på økosystemer, arter og naturtyper må høyere på dagsorden i arealforvaltningen, dersom vi skal sikre økosystemer med god tilstand i årene fremover.

En stor del av vassdragene i Innlandet er i god tilstand. Unntakene er vassdrag som er påvirket av vannkraftutbygging og andre fysiske inngrep som flomsikring og inngrep knyttet til samferdsel. Særlig utfordrende er det å ivareta miljøverdiene i de store hovedvassdragene i Innlandet. Dette er uten sammenligning de vassdragene som har størst naturfaglig verdi, men samtidig de vassdragene som er utsatt for størst inngrepspress. Det er et betydelig behov for tiltak for å restaurere/avbøte påvirkninger fra tidligere vassdragsinngrep. Noen svært positive tiltak har blitt og er under gjennomføring, men behovet er langt større. En flaskehals er å få noen til å ta rollen som tiltakshaver for slike tiltak. En annen flaskehals er at tiltakene som trengs ofte er kompliserte og krever god planlegging med god vassdragsteknisk kompetanse, noe som er kostbar å hente inn. Vassdragene i Innlandet har i hovedsak god vannkvalitet, med unntak av vassdrag som ligger i områder med intensivt jordbruk, hvor vannkvaliteten er preget av næringssaltforurensning. Det har så langt vært begrenset oppslutning om tiltak og i liten grad vært forbedringer av vannkvaliteten i disse områdene.

Kommuner og sektorene er i stand til å ivareta økosystemene i arealforvaltningen (fra kapittel 3.1.4.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene og sektorene bruker kartleggingsdata innhentet i økologisk grunnkartsatsning til å ivareta økosystemene i arealforvaltningen.

Vi erfarer at kommunene sjekker ut opplysningene i naturbasen i sin saksbehandling, men kommunene har generelt middels grad av kompetanse til å vurdere kunnskapsgrunnlaget for naturmangfold. Men her er det stor variasjon mellom kommunene, og behovet for veiledning om blant annet bruk av data fra NiN-kartlegging er stort. Vi opplever at det er krevende å skape positiv "blest" rundt naturverdiene som finnes regionalt, og de artene og naturtypene som den enkelte kommune har et særlig viktig forvaltningsansvar for. Her lykkes vi i liten til middels grad.

I 2021 ble det gjennomført webinar for kommunene om kunnskapsgrunnlaget for naturmangfold, der blant annet bruk av økologiske grunnkart var tema. Vi har lykkes godt med å treffe målgruppen.

Forbedret tilstand i vannforekomstene (fra kapittel 3.1.4.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Forbedret tilstand i vannforekomstene

Statsforvalteren har hatt aktivt samarbeide med vannregionmyndighetene, vannområdene og sektormyndigheter omkring kvalitetssikring av kunnskapsgrunnlag og med innspill knyttet til tiltaksplanleggingen fram mot kommende planperiode.

Vi har gjennom pålegg og gjennom samarbeid i vannområdene bidratt til gjennomføring av omfattende overvåking i vassdragene som har styrket kunnskapsgrunnlaget. Overvåkingsdataene er tilgjengeliggjort gjennom vannmiljø og kunnskap om miljøtilstanden i vassdragene er tilgjengeliggjort i Vannnett.

Vi har som sektormyndighet medvirket til at det er gjennomført miljøforbedrende tiltak i flere regulerte vassdrag. Vår største utfordring i regulerte vassdrag er tiltak for trygg nedvandring av fisk forbi de større elvekraftverkene i hovedvassdragene. Slike tiltak er svært ressurskrevende, og det er lite praksis for hva som kan anses som realistiske tiltak.

Som sektormyndighet følger vi opp en rekke utslippstillatelser for å begrense forurensingsbelastning på vassdragene.

De største utfordringene har vi knyttet til å skjerme vassdrag fra nye stor fysiske inngrep, særlig knyttet til samferdselsprosjekter og flomsikring. I tillegg er framdriften når det gjelder forurensningsbegrensende tiltak fra jordbruk beskjeden.

Hindre negativ påvirkning av fremmede organismer på naturmangfoldet (fra kapittel 3.1.4.1.3.1 i TB)

Rapportere på

God innsats for å hindre negativ påvirkning av fremmede organismer på naturmangfoldet

Vår overordnede vurdering av måloppnåelsen er at den er middels. Vi er likevel fornøyd med de prioriteringene vi gjør ut fra de ressursene vi har tilgjengelig. Noen tidligere prioriteringer må revurderes gjennom ny nasjonal liste for karplanter (herunder totalbekjempelse i noen områder av parkslirekne).

Vi kjenner til at andre aktører, fremfor alt drift ifm. veg og jernbane og større samferdselsprosjekter, gjennomfører tiltak som bidrar til måloppnåelsen. Statsforvalteren har fått til noe samarbeid og koordinert innsats av bekjempelse inntil verneområder i regi av SVV og FK. Samarbeidet skal videreutvikles ifm. regional liste/plan for karplanter i 2022.

Midlene vi får tildelt brukes todelt: enten til egen konsulent eller kommuner. Overordnet prioritering er bekjempelse av spredningskilder inntil verneområder (da koordinert med innsats innenfor vernegrensene ved behov), eller oppstart av totalbekjempelse av problemarter vi har lite av (tidlig innsats). Her er måloppnåelsen god, men de fleste prosjekter krever innsats over flere år. Dette skyldes at de fleste arter krever flere år å bekjempe, men også at selv om resultatet av gjennomført bekjempelse har vært godt på ett areal, oppdages det ofte nye forekomster av samme art, eller andre arter, enten i forbindelse med bekjempelsen eller av oppsynet. Slik vil det fortsette så lenge vi ikke har ressurser til å fjerne alt frøtilsig fra omkringliggende arealer. For arter som eksempelvis kjempespringfrø som spres med flomvann er dette nærmest umulig, og derfor må det foregå kontinuerlig kontroll og

bekjempelse i de mest sårbare områdene.

Samarbeidet med kommunene fungerer godt, men det er nok mange kommuner som gjerne vil gjøre andre prioriteringer enn hensynet til naturmangfold (eks. viktig for jord- og skogbruk eller konflikten mellom folk og kjempebjørnekjeks). Det er gjennom regional plan og prioritering av karplanter viktig å få kommunisert kost-nytte vurderinger og hvor lista ligger for bekjempelse. Frivillige organisasjoner ønsker nok en større innsats fra vår side, blant annet hva gjelder å hjelpe dem med å prioritere innsatsen. Dette har det så langt ikke vært mulig å prioritere fra vår side.

3.1.1.8 Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal forbedres

Vi har vernet ca. 26 km² nytt areal, hvorav ca. 21 km² er produktiv skog. Vi har så langt i stor grad vernet gammelskogen, skjøttet natur ved å fjerne fremmede arter, fjernet forurensing og holdt vegetasjon i hevd. Dette vil føre til et rikere mangfold av arter, og vil opprettholde naturlige økosystemer.

Vi har utarbeidet skjøtelsesplaner for 11 nye slåttemarklokaliteter utenfor verneområder, og det er gjennomført skjøtelseiltak i over 100 slåttemark-, slåttemyr-, lauveng- naturbeitemark- og høstingsskoglokaliteter over hele fylket i 2021. Disse tiltakene forbedrer tilstanden til flere trua naturtyper, og gir også bedre levekår for mange trua arter som er knyttet til de skjøtelsesbetinga naturtypene, herunder ville pollinerende insekter. Gjennom bruken av tilskudds- og handlingsplanmidler er det også gjennomført tiltak for flere trua arter i 2021, bl.a. flere bakkehekkende fugler, dragehode, elvemusling, elvesandjeger, trønderlav og flere rovfugler, noe som bidrar positivt til bestandsutviklingen på landsbasis.

Supplerende kartlegging av trua arter og naturtyper har bidratt til økt kunnskap som i neste rekke kan brukes til målrettede forbedringstiltak. Det er likevel en bekymring at hensynet til naturmangfold nedprioriteres i ulike inngrepssaker i kommunene (f.eks. nydyrkingssaker) til tross for at kunnskapsgrunnlaget er godt, og man vet hvilke effekter ødeleggelse av naturverdiene vil få. Det er generelt for lite fokus og vektlagt de samlede effektene av ulike påvirkninger på både arter, naturtyper og økosystemer i kommunene.

Vi opplever også et stort press på nedbygging av natur innenfor arealforvaltningen etter plan- og bygningsloven. Det er bekrymsingsult at naturverdier vektlegges i for liten grad i samfunnsøkonomiske analyser. Dette gjelder særlig i de store samferdselsprosjektene.

Ved å ha sekretariatet for villreinemndene i Forollhogna og Rondane-Sølnkletten hos Statsforvalteren blir koblingen mellom bestandsforvaltning og arealforvaltning i villreinområdene vesentlig styrket, og det helhetlige perspektivet i forvaltningen av villreinområdene ivaretas på en bedre måte. For villreinemnda i Rondane-Sølnkletten er saksmengden mellom to- og tredobla fra 2013, mens budsjettet har økt med 20%. Uten en budsjettøkning vil nemnda måtte kutte ned på aktiviteten framover. Økende rekreasjonsbruk av villreinområdene er en økende utfordring. For å ivareta villreinen i et langsiktig perspektiv er det behov for sterkere styring av ferdselen, også gjennom direkte reguleringer.

Forbedret tilstand for truet natur (fra kapittel 3.1.4.2.1 i TB)

Rapportere på

Forbedret tilstand for truet natur

Vi har vernet ca. 26 km² nytt areal som inneholder flere ulike utforminger av trua naturtyper som for eksempel kalkskog, fuktskog, gammel barskog, gammel løvskog, myr og kulturmark. Vi har skjøttet natur ved å fjerne fremmede arter, fjernet forurensing og holdt vegetasjon i hevd. Dette vil føre til et rikere mangfold av arter, og til at trua naturtyper fortsetter å være intakte og fungerende.

Utenfor verneområder er det gjennomført skjøtelseiltak i over 100 lokaliteter med skjøtelsesbetinga naturtyper, og det er iverksatt biotopfremmende og bestandsforbedrende tiltak for flere trua arter (bakkehekkende fugler, dragehode, elvemusling, elvesandjeger, edelkreps, m.fl.). Det er utarbeidet skjøtelsesplaner for 11 nye slåttemarklokaliteter, og det er økt fokus på det landskapsøkologiske perspektivet og økosystemtilnærmingen i planene. Gjennom tilskuddsforvaltningen er det i tillegg til skjøtsel av trua naturtyper, igangsatt målrettet tiltak for både ville pollinerende insekter, kulturlandskapspleie og ulike trua arter. I sum bidrar tiltakene til bedre tilstand for både prioriterte arter, utvalgte naturtyper og øvrige trua arter og naturtyper i Innlandet.

Bestandsmålene for rovvilt er nådd og tapene av beitedyr til rovvilt er redusert (fra kapittel 3.1.4.2.2 i TB)

Rapportere på

Bestandsmålene for rovvilt er nådd og tapene av beitedyr til rovvilt er redusert.

Bestandsmål nådd for bjørn i både region 5 og region 3. Bestanden ligger klart over bestandsmålet for jerv i både region 5 og region 3. Bestandsmålet nådd for gaupe i region 3, men ikke i region 5 selv om gaupebestanden her er økende. Bestandsmål for ulv oppnådd i region 5 (sammen med region 4).

Måloppnåelse for kvotejakt og lisensfelling vurderes samlet sett som god, men vi jobber fortsatt med å få bedre uttelling på lisensfelling av jerv i region 3.

Etter flere år med nedgang i tap av beitedyr til rovvilt, gikk tapene opp en god del i 2021. Vår vurdering er at en del av de økte tapene særlig kan knyttes til økt bestand av jerv. På sikt er det sannsynlig at jervebestanden vil øke ytterligere, særlig da i skogsområder uten beitedyr i region 5. Dette vil kunne gi konflikt i forhold til fastsatte bestandsmål.

Flere kommuner ønsker i større grad å profesjonalisere og å samarbeide om skadefellingslag. I tillegg til samarbeidet i Nord-Østerdalen, vil en etablere

tilsvarende samarbeid i Ringsaker/Hedmarken og i Gudbrandsdalen. Erfaringen fra Nord-Østerdalen er gode og det brukes relativt lite tid til selve skadefellingen sammenlignet med før. Derimot skyves en stor del av arbeidsinnsatsen til forberedelsene slik som utsetting av viltkamera på strategiske steder når det gitt skadefelling. Trent personell og gode hunder er likevel avgjørende for å lykkes.

Vi vurderer at den samlede effekten av gjennomførte skadeforebyggende tiltak er tilfredsstillende, men det fortsatt viktig å gjennomføre tiltak som skiller beitedyr og rovvilt i tid og rom. I områder med jerv (og evt. bjørn) gir tidlignsanking god effekt. Innenfor ulvesona er hjemmebeite det viktigste grepet, og gir svært god tapsforebyggende effekt.

3.1.1.9 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner

I 2021 vernet vi ca. 26 km² nytt areal ved å opprette og utvide 16 naturreservat i fylket. Vi har dermed vernet ca. 21 km² med produktiv skog i 2021. Det er flere forskjellige skogtyper som har blitt vernet; kalkskog, gammel barskog, gammel løvskog, bekkeløftskog og fuktskog. De nye verneområdene strekker seg fra nordboreal vegetasjonssone til sørboreal vegetasjonssone, og er geografisk spredt fra Engerdal i nordøst til Nord-Fron i nordvest og Sør-Aurdal i sørvest til Nord-Odal i sørøst.

Tilråding for vern av skog (fra kapittel 3.1.4.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Gode underlag for skogvern

Vi har levert gode underlag til høring av nye verneområder på vanlig måte, hvor vi også har inkludert arealtall på typeskog som blir vernet og hva dette utgjør i kubikk. Vi har tilrådd 8 verneområder til Miljødirektoratet i 2021. Fra Statsforvalteren side har både skog- og miljøsidene samarbeidet om oppgaven.

Antall verneområder med kjente trusler mot verneverdiene redusert (fra kapittel 3.1.4.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Antall verneområder med kjente trusler mot verneverdiene redusert

De siste årene har vi hatt rammeavtale på skjøtsel i de mindre verneområdene og har brukt i overkant av 1 million på tiltak i tråd med godkjente forvaltnings- eller skjøtelsesplaner. For disse er verneområdene stabile og forbedret, men vi ser at det kreves jevnlig skjøtsel og fjerning av fremmede arter for å holde områdene i hevd. Det er en utfordring at av 47 nye bevaringsmål vi har lagt inn i NatStat, er bare 3 av disse blitt fulgt opp.

Fremmede treslag i verneområder (fra kapittel 3.1.4.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Redusert forekomst av fremmede treslag i verneområder

Antall verneområder: Ett.

Ingen naturtyper utenfor verneområder.

Hvilke treslag og anslag volum: Rydding av spredt contorta og engelmanngren rundt tidligere hogde felt i Skardseterlia naturreservat, Ringeby kommune. Ingen volum tatt ut.

Redusert forekomst av fremmede treslag i verneområder

	Kystlynghei	Løvskog	Myr	Furuskog	Annet
Antall verneområder	0	0	0	1	0
Anslag volum hogd (m ³)	0	0	0	0	0
Anslag areal hogd (dekar)	0	0	0	50	0
Anslag andel sitkagran (%)	0	0	0	0	0
Anslag andel norsk gran (%)	0	0	0	0	0
Anslag andel andre treslag (%)	0	0	0	20	0

3.1.1.10 Forurensning skal ikke skade helse og miljø

Store infrastrukturprosjekter har vært, og vil være svært aktuelt for Innlandet fremover. Det er særlig håndtering av potensielt syredannende stein og skifer som vi har hatt oppmerksomhet rundt i 2021. Gjennom en blanding av dialog og kravstilling har tiltakshaver gjennomført utstrakt kartlegging og dokumentasjon for å finne løsninger som ikke medfører forurensning utover det man normalt kan forvente fra midlertidig anleggsvirksomhet. Vi vil følge opp tillatelsene med tilsyn når det blir aktuelt.

Vi ha hatt noen uheldige etableringer av massemttak i Innlandet. Enkeltdisponeringer av rene overskuddsmasser er godt egnet for avklaring gjennom planbestemmelser, og det er en økende bevissthet rundt denne problemstillingen. Steder der de planlegger mottak av rene overskuddsmasser fra et

undefinert antall tiltak, ønsker vi å regulere som avfallsmottak. Dette for å blant annet sørge for bedre mottakskontroll. Vårt inntrykk er at der det kan leveres uten bemannet mottakskontroll, leveres det masser som inneholder avfall, masser som kan være forurenset (f.eks. grøfterensk og masser fra sandfang), samt masser som kan ha et høyt innhold av organisk materiale.

Delegeringen av støy fra motorsportbaner til kommunene har skapt utfordringer for oss. Det fremgår ikke tydelig av delegeringsforskriften, heller ikke t-3/12, at Statsforvalteren fortsatt skal forvalte eksisterende tillatelser. Hvis hensikten er at kommunene skal regulere støy fra motorsportbaner, sivile skytebaner og vindmøller, bør de også håndtere eksisterende tillatelser. Vi opplever at dagens situasjon medfører forskjellsbehandling, og dermed ulik påvirkning på omgivelsene, for lignende motorsportbaner.

Tilstanden i Mjøsa er viktig for Innlandet. Selv om vannkvaliteten i det store og hele er god, er det tegn til en negativ utvikling. Oppblomstring av blågrønnbakterier enkelte år er et symptom på dette. Vi oppfordrer kommunene til å intensivere arbeidet med å få kontroll på utslippene fra spredt avløp, i tillegg er vi i gang med å oppdatere tillatelsene til kap. 14-anleggene for å stille tydeligere krav til oppfølging av hele avløpsanlegget, ikke bare renseanlegget.

Nivået av miljøgifter i f.eks. fisk i Mjøsa er også noe som har fått oppmerksomhet. Vi samarbeider blant annet med vassdragsforbundet for Mjøsa, etter et initiativ fra Gjøvik kommune, for bevisstgjøre forbrukere om å velge produkter med liten miljøpåvirkning.

Glomma, inklusive Mjøsa, er også en betydelig bidragsyter av nitrogen til Oslofjorden. Vi ser av overvåkingen at fosforkonsentrasjonene har gått ned siden mjøsaksjonen, mens nitrogenverdiene er like høye eller har økt noe. Vi er blitt oppmerksomme på at noen biogassanlegg medfører overutslipp av nitrogen, og dette er noe vi vil ta tak i fremover.

Progresjon i arbeidet med å redusere forurensning fra utslipp av avløpsvann (fra kapittel 3.1.4.4.1.1 i TB)

Rapportere på

God progresjon i arbeidet med å redusere forurensning fra utslipp av avløpsvann fra større tettbebyggelser og bedre etterlevelse av EUs avløpsdirektiv

Alle kommuner i Innlandet er varslet om at tillatelsene skal endres og at alle anlegg skal oppfylle sekundærrensekravene innen 1.1.2026.

Vi har valgt å revidere de eldste tillatelsene først. I Innlandet innebærer dette at tillatelser fra gamle Oppland fylke prioriteres, og disse kommunene er derfor bedt om å sende inn dokumentasjonen som trengs for revidering av tillatelsene. De første tillatelsene er ferdig revidert, men dette er et tidkrevende arbeid som vi må jobbe videre med både i 2022 og 2023. Kommunene er bedt om å sende oss oppdaterte beregninger av størrelsen på sine kapittel 14-tettbebyggelser i forbindelse med revidering av tillatelsene. Dette innebærer at vi neppe vil ha en oppdatert oversikt over alle størrelser på alle tettbebyggelser før vi er ferdig med å revidere alle tillatelsene. I tabellen nedenfor har vi listet opp alle våre kapittel 14-tettbebyggelser med størrelser for samlet utslippspotensial for hver tettbebyggelse basert på rammene i gjeldende tillatelse. De eldste tillatelsene er fra 2006 og de nyeste er fra 2021. For de nyeste tillatelsene er tettbebyggelsens størrelse oppgitt som estimert mengde i 2030.

Når det gjelder oppfølging av kommuner/anlegg som er i brudd med regelverket følges disse opp gjennom tilsynsvirksomhet, men også gjennom innspill til kommunenes planarbeid. Vi opplever at det har spesielt god effekt at SFIN nå aktivt orienterer kommuner med renseanlegg/ledningsnett som er overbelastet eller ikke oppfyller rensekravene, om at man ikke kan øke påslippene før anleggene er utbedret eller at kapasiteten er økt. Når konsekvensen av å ha et avløpssystem som ikke overholder kravene er at man ikke kan bygge flere boliger, fritidsboliger eller ny industrivirksomhet, opplever vi at kommunene tar tak i problemet og jobber målrettet med å forbedre avløpssystemet sitt for å unngå byggestopp. Denne problemstillingen vil vi også ta opp med aktuelle kommuner gjennom tilbakemeldinger på egenkontrollrapporter for 2021.

SFIN har ikke hatt kapasitet til å kvalitetssikre det oppdaterte tettbebyggelseskartet fra SSB, men en foreløpig gjennomgang viser at kartet har store mangler dersom det skal benyttes som et verktøy i avløpssammenheng. Eksempelvis er tettbebyggelser som er knyttet sammen med ledninger ikke registrert som samme tettbebyggelse, og hytteområdene ser ut til å ha blitt ekskludert fra tettbebyggelsene de tilhører selv om de er koblet til det kommunale nettet. Det ser heller ikke ut til at tettbebyggelsene i kartet er generert med utgangspunkt i forurensningsforskriftens definisjon av tettbebyggelser.

Kapittel 13-tettbebyggelser er vanskelige å få oversikt over av mange grunner. Først og fremst fordi Innlandet har veldig mange kapittel 13-tettbebyggelser (182 kapittel 13-anlegg registrert i Forurensning). I tillegg følges tettbebyggelsene opp av kommunal forurensningsmyndighet, og Statsforvalteren involveres i svært liten grad i kommunenes arbeid. Vi etterspør oppdaterte beregninger av størrelsen på kapittel 13-tettbebyggelser gjennom våre innspill til kommunenes planarbeid der det kan se ut som at tettbebyggelsen nærmer seg 2000 pe. Foreløpig har vi bare identifisert 3 kapittel 13-tettbebyggelser som vi har vurdert/skal vurdere om må overføres til Statsforvalterens forurensningsmyndighet, se tabellen under.

Vi hadde håpet at det nye tettbebyggelseskartet fra SSB ville gi oss et bedre grunnlag for å vurdere størrelsen på kapittel 13-tettbebyggelser, men slik kartet ser ut nå er det lite hjelp i det. Når man kun får opplysninger om antall innbyggere i tettbebyggelsen, men ingenting om næringsvirksomhet, antall fritidsboliger o.l. er vi like langt. Som et minimum burde det være mulig å få eksakte tall på fritidsboliger og næringsbygg innenfor en tettbebyggelse, i tillegg til antall tilknyttede innbyggere. SFIN har inkludert SSB sitt tettbebyggelseskart i vår egen kartløsning InnlandsGIS, og GIS-ansvarlig jobber med en funksjon som gjør at vi kan få opp eksakte tall for fritidsboliger, industribygg, skoler, sykehus etc. innenfor tettbebyggelsene. Hvis vi får dette er på plass vil vi være bedre i stand til å avdekke hvilke av kapittel 13-tettbebyggelsene som bør vurderes nærmere med hensyn til eventuell overføring til Statsforvalterens myndighet. Vi håper å komme i gang med dette arbeidet i 2022.

Forurensning - avløp, tettbebyggelser omfattet av kap. 14

Tettbyggelsesid	Kommunenavn	SUM BOF 5 (pe)	Kommentar	Tettbebyggelser som er sammenkoblet
04-025- Alvdal	Alvdal	9 058	Pe oppgitt som maksuke i 2010, jf. tillatelsen fra 2014	
05-032- Aurdal	Nord-Aurdal	5 900	Ramme i tillatelsen fra 2007	
05-036- Beitostølen	Øystre Slidre	8 500	Pe oppgitt som maksuke i 2007, gjennomsnittsbetasting er 3000 pe	Beito rensenanlegg mottar noe avløpsvann fra Vang kommune
05-038- Bjorli	Lesja	3 000	Ramme i tillatelsen fra 2007. Bjorli RA mottar i perioder opp mot 4500 pe som følge av stor tilknytning av fritidsbebyggelse	
05-028- Brandbu	Gran	10 500	Ramme i tillatelsen fra 2007	
05-022- Raufoss	Vestre Toten	14 500	Ramme i tillatelsen fra 2007	
04-019- Rena	Åmot	13 200	Tettbyggelsen har to anlegg; Camp Rødsmoen (6000 pe) og Rena rensanlegg (7200 pe). Pe oppgitt som maksuke med begge anlegg i drift. Camp Rødsmoen-anlegget er kun i bruk ved militærøvelser. Jf. tillatelse fra 2018 og 2014	
05-030- Dokka	Nordre Land	6 000	Ramme i tillatelsen fra 2007	
05-003- Dombås	Dovre	2 800	Ramme i tillatelsen fra 2007	
05-004- Dovre	Dovre	2 750	Ramme i tillatelsen fra 2007	
04-016- Elverum	Elverum	45 000	Pe oppgitt som estimert maksuke i 2020	
05-033- Fagernes	Nord-Aurdal	6 000	Ramme i tillatelsen fra 2007	Fagernes og Leira
04-014- Flisa	Åsnes	10 000	Ramme i tillatelsen fra 2014	
05-006- Fossbergom	Lom	3 000	Ramme i tillatelsen fra 2006	
05-015- Hundorp	Ringebu	19 100	Estimert betasting i 2030, jf. tillatelsen fra 2021	Frya tettbebyggelse. Når alt avløp er koblet til vil anlegget motta avløpsvann fra Ringebu, Harpefoss, Hundorp, Frya industriområde, Venabygdskjell og Vinstra
05-014- Fåvang	Ringebu	8 500	Ramme i tillatelsen fra 2007	
04-005- Hamar	Stange	271 000	"HIAS". Estimert betasting i 2020, jf. tillatelsen fra 2016.	HIAS tilføres avløpsvann fra Hamar, Løten, Stange og Ringsaker
05-029- Hov	Søndre Land	3 700	Ramme i tillatelsen fra 2007	
04-018- Innbygda	Trysil	27 000	Pe oppgitt som maksuke i 2010, jf. tillatelsen fra 2014	
05-018- Kapp	Østre Toten	2 800	Ramme i tillatelsen fra 2007	
04-012- Kirkenær	Grue	4 125	Ramme i tillatelsen fra 2016	
04-001- Kongsvinger	Kongsvinger	17 500	Ramme i tillatelsen fra 2016	
05-017- Lena	Østre Toten	4 150	Ramme i tillatelsen fra 2007	
05-037- Lesja	Lesja	3 000	Ramme i tillatelsen fra 2007	
05-001- Lillehammer	Lillehammer	70 000	Ramme i tillatelsen fra 2007	Lillehammer, Gausdal, Øyer/Tretten (delvis overføring), Sjusjøen (liten del)
04-011- Magnor	Eidskog	2 700	Ramme i tillatelsen fra 2016	
04-002- Moelv	Ringsaker	19 091	Pe oppgitt som estimert maksuke i 2020, jf. tillatelse fra 2016	Moelv RA mottar avløpsvann fra Moelv by, Sjusjøen og små tettbebyggelser på strekningen Sjusjøen-Moelv
04-028- Nes	Ringsaker	2 538	Pe oppgitt som estimert maksuke i 2021, jf. tillatelse fra 2016	
05-011- Otta	Sel	10 000	Ramme i tillatelsen fra 2007	
05-002- Gjøvik	Gjøvik	45 000	Estimert betasting i 2030, jf. tillatelsen fra 2021	Rambekk RA mottar avløpsvann fra Gjøvik og Biri
05-013- Ringebu	Ringebu	3 200	Ramme i tillatelsen fra 2007	
05-034- Røn	Vestre Slidre	2 500	Ramme i tillatelse fra 2007, men Røn RA tilføres vesentlig mindre enn 2000 pe i dag, bør tilbakeføres til kommunal forurensningsmyndighet	
04-008- Sand	Nord-Odal	4 300	Ramme i tillatelsen fra 2016	
04-009- Skarnes	Sør-Odal	4 850	Betasting i 2013, jf. tillatelsen fra 2014	
04-010- Skotterud	Eidskog	3 060	Pe oppgitt som maksuke, jf. tillatelsen fra 2016	
05-020- Skreia	Østre Toten	20 300	Estimert betasting i 2030 inkludert Lena og Kolbu, jf. tillatelsen fra 2021	Skreia RA skal motta avløp fra Lena og Kolbu når disse rensenanleggene legges ned
04-023- Tolga	Tolga	7 336	Pe oppgitt som maksuke i 2014, jf. tillatelsen fra 2016	
05-016- Tretten	Øyer	2 200	Ramme i tillatelsen fra 2007. Avløpet skal overføres til Lillehammer RA	
04-024- Tynset	Tynset	14 400	Pe oppgitt som maksuke i 2010, jf. tillatelsen fra 2014	
05-039- Vasetområdet	Vestre Slidre	2 600	Pe oppgitt som estimert betasting i 2020, jf. tillatelse fra 2009. Vaset RA er overbelastet i perioder pga. stor andel fritidsbebyggelse	
05-009- Vinstra	Nord-Fron	5 300	Ramme i tillatelsen fra 2007. Avløpet skal overføres til Frya RA etterhvert	
05-007- Vågåmo	Vågå	3 400	Ramme i tillatelsen fra 2007	
04-015- Våler	Våler i Innlandet	7 500	Pe oppgitt som estimert maksuke i 2020, jf. tillatelse fra 2014	

Forurensning - avløp, tettbebyggelser omfattet av kap. 13

Tettbyggelsesid	Kommunenavn	SUM BOF 5 (pe)	Kommentar	Tettbebyggelser som er sammenkoblet
Furutangen hytteområder (mangler id)	Åmot	1 828	Tettbyggelsen er i utgangspunktet ferdig utbygd, og er derfor vurdert til fortsatt kommunal myndighet. Vil måtte overføres SFIN dersom det skal bygges flere hytter i fremtiden	4-5 mindre hytteområder med hver sine kap 13 anlegg som utgjør denne tettbyggelsen
Gamlestølen (mangler id)	Etnedal	963	Forholdsvis stort hytteområde. Planer om stor utbygging i området. Eier av rensenanlegget i området har søkt om ny tillatelse for inntil 2200 pe, men er avslått enn så lenge pga for dårlig renseløsning.	
Tyinkrysset (mangler id)	Vang	1 990	Ramme i kommunens tillatelse fra 2016. Planer om stor utbygging i området, og tettbyggelsen er antagelig allerede over 2000 pe	

Kommuners registrering i Grunnforurensning (fra kapittel 3.1.4.4.2.1 i TB)

Rapportere på

Flere kommuner registrerer, oppdaterer og vedlikeholder egne lokaliteter i Grunnforurensning i forhold til 2020.

I 2020 sendte vi ut et brev til alle kommunene i Innlandet med informasjon om fagsystemet Grunnforurensning og kommunens plikter, med en oppfordring om å gjennomføre nettkurset fra Fylkesmannen i Nordland. Vi oppfordret samtidig kommunene om å sikre at de har minst én bruker i Grunnforurensning. I 2021 har vi fulgt opp dette med nytt brev til de 25 kommunene som fremdeles ikke hadde bruker per 1. mars, med invitasjon til et supplerende webinar (grunninnføring i kommunenes myndighetsansvar og hvordan kommunene forventes å følge opp i henhold til forurensningsforskriften kap. 2). I henhold til oversikten lagt ut på FM-nett desember 2021, er det nå bare 10 kommuner som mangler bruker. Fire av disse har imidlertid bare gammel bruker (jf. oversikt med navn vi fikk oversendt på e-post 2. desember), slik at det reelle antallet kommuner som mangler bruker er 14. Status per desember 2021 er ut fra dette at 32 av 46 kommuner i Innlandet har bruker i Grunnforurensning, dvs. ca. 70 % av kommunene. Vi har planlagt å følge opp videre med ny invitasjon til webinar i 2022, for de som ikke deltok i 2021. Vi har videre gått nærmere gjennom aktiviteten til kommunene i Grunnforurensning (godkjenning av lokaliteter mv.) og gitt en tilbakemelding/vurdering via kommunebildene i 2021. På denne bakgrunnen vurderer vi måloppnåelsen som middels for dette resultatmålet.

3.1.1.11 God økonomiforvaltning i kommunene

Innlandet hadde i 2021 to kommuner i ROBEK, men ikke samtidig, Åsnes ble meldt inn og Gausdal meldt ut. Arbeidet med ROBEK kommuner blir omtalt nærmere i kap. 3.1.5.1.1.

Målettet dialog

Vi gjennomfører hvert år en ROS analyse av hver enkelt kommunes økonomi. Basert på en helhetlig vurdering av utvalgte KOSTRA tall blir kommunene fargelagt som røde, gule eller grønne. Dette er et viktig grunnlag for oss til å målrette veiledningen og innsatsen overfor den enkelte kommune. Arbeidet gir oss også et godt grunnlag for fordelingen av skjønnsmidler slik at tildelingen støtter opp under kommunenes utfordringer, behov og øvrig innsats. ROS-analysen presenteres i kommunebildet som sendes kommunene.

Målet er å følge opp de røde kommunene, da behovet for vår veiledning og støtte anses som størst i disse. Vi anser dialogen med administrativt nivå for å være god, med stor grad av felles forståelse for de utfordringene kommunen står overfor. Vårt bidrag er å tenke helhetlig og belyse konsekvenser av å ikke innføre tiltak tidsnok for å få økonomien i balanse.

Spesielt i små kommuner er inntrykket at politikere står overfor et stort press knyttet til prioriteringer for å gjennomføre tilstrekkelige tiltak. Statsforvalterens synlige støtte kan bidra til å lette på dette presset.

I 2021 har vi gjennomført fire felles møter med alle økonomisjefene, og et med hver region. Tematikken for møtene ble i forkant drøftet med KS. Blant annet valgte vi å være transparente om fordelingen av skjønnsmidler knyttet til pandemien.

Vi har tett dialog med KS slik at vi kan jobbe sammen om å skape en felles forståelse i kommunene om de samfunnsmessige utfordringsbildene fremover.

Resultater

Det å ha en åpen dialog med kommunene mener vi har bidratt til en styrket tillit mellom embetet og kommunene. Vi oppfatter å ha blitt mer tilgjengelige ved at vi nå i større grad enn tidligere blir kontaktet av økonomisjefene.

Teamsmøtene har vært en god arena for felles formidling. Samtidig er vår erfaring at store teamsmøter i mindre grad enn små bidrar til dialog. I de regionvise teamsmøtene viste økonomisjefene en langt mer aktiv holdning enn i de store felles møtene. Dette vil vi bygge videre på i 2022. Vi ser at kommunenes langsiktige plan- og budsjettarbeid blir viktig å fremheve i vår dialog med kommunene fremover. For flere kommuner vil bedre langsiktig planlegging være med å gjenopprette og videreføre økonomisk balanse. Her kan vi også bidra med å legge enda bedre til rette for erfaringsdeling mellom kommuner.

I 2021 var det 8 røde kommuner, 30 gule og 8 grønne i Innlandet. Det er en økning på to røde kommuner og en nedgang på tre grønne i forhold til 2020. Vi må derfor intensivere innsatsen med å følge opp kommuner med store økonomiske utfordringer. Måten vi har jobbet på i 2021 videreføres, men med flere fysiske møter med de røde kommunene.

I tillegg til de faste møtepunktene pågår det en løpende dialog med kommunene gjennom året, der vi besvarer spørsmål og avklarer problemstillinger fortløpende.

Eksterne forhold

Det er flere eksterne forhold som påvirker kommunenes økonomiske utvikling. Omlegging av eiendomsskatten, endringer i inntektssystemet og befolkningsnedgang har redusert de frie inntektene til flere kommuner. Sammen med en demografisk utvikling der unge flytter ut og de eldre blir igjen skaper det utfordringer med stort behov for omstillinger.

På den andre siden har skatteinngangen over tid vært bedre enn budsjettet, noe som kan ha bidratt til bedre nettdriftsresultater enn først antatt. Viljen

til å iverksette tiltak som bidrar til å bedre balansen mellom kostnader og inntekter kan ha blitt svekket på grunn av det.

Pandemien er en siste eksternt faktor som trekkes frem her, med betydning for den økonomiske utviklingen. Kommunene har i to år brukt betydelig med ressurser på å bekjempe denne. Personell har blitt omdisponert, og nødvendige tiltak har ikke blitt iverksatt på grunn av det.

Pandemien

Kommuneøkonomien har i hele 2021 blitt preget av pandemien. De økte kostnadene har i makro blitt dekket gjennom Stortingets ekstrabevilgninger. Her savnet vi imidlertid en bedre dialog mellom KMD og embetet knyttet til grunnlaget for fordelingen. Til tross for full kostnadsdekning i Innlandet sett under ett, var det 12 kommuner som ikke fikk dekket sine beregnede kostnader.

Flere kommuner rapporterte også om høyere kostnader til vaksiner enn de har mottatt som tilskudd til dette.

Her burde vi blitt mer involvert i grunnlaget for de sentrale bevilgningene. Da ville vi bidratt til å sikre at kommunene med størst behov ble tatt hensyn til.

Antallet kommuner i ROBEK (fra kapittel 3.1.5.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Antallet kommuner i ROBEK skal reduseres i 2021.

Generelt

Statsforvalteren prioriterer høyt å følge opp kommunene i ROBEK og kommuner som er i fare for å komme i ROBEK. Tilgjengelighet og tett oppfølging anser vi som viktige bidrag fra oss i dette arbeidet. Vi mener dette bidrar til høy grad av tillit og samarbeid mellom embetet og kommunene, og en felles forståelse av utfordringsbildet. God og tett dialog gjør at vi kan treffe bedre med vår veiledning og slik sett kan være med på å forbedre kommunenes arbeid med å gjenopprette økonomisk balanse.

Vi ser at det er utfordrende for kommunene å planlegge langsiktig og å ta tilstrekkelige grep for å redusere utgiftene til de inntektene som vil komme fremover. Av erfaringene fra oppfølgingen av de mest utsatte kommunene i 2021 ser vi at vi i vår veiledning fremover må bidra til mer langsiktig perspektiv i kommunenes budsjett- og planarbeid.

Vi har vært i kommunestyrene til de som har utfordrende økonomi, Statsforvalteren selv har deltatt i flere møter. Dette har bidratt til å understreke alvorret og nødvendigheten av å ta de krevende beslutningene som må til for å bedre den økonomiske situasjonen.

Samtidig er vi i dialogen med kommunene tydelige på at det er kommunen selv som må finne frem til nødvendige tiltak og gjennomføre disse. Vi mener at dette er viktig for at de rette tiltakene gjennomføres, at tiltakene er godt forankret i kommunen og er bærekraftige over tid.

Skjønnsmidler til kommunene er knyttet til arbeidet med og gjennomføringen av tiltaksplan. Vi har holdt av noe ekstra midler til kommunene i ROBEK. Vi mener dette bidrar til å bedre kvaliteten på arbeidet med å gjennomføre nødvendige tiltak i disse kommunene som i utgangspunktet har knappe ressurser til utviklings- og planleggingsarbeid.

Vi ser også at ytre faktorer i stor grad bidrar til bedringer i balansen for kommunene. Høyere skatteinntekter enn budsjettet og andre mer uforutsette innsparinger eller ekstraintekter kan gjøre store forskjeller på resultatet på kort sikt for kommunene. Samtidig mener vi at den underliggende ubalansen over tid avhenger av god og langsiktig økonomiforvaltning i kommunen. Her mener vi at våre virkemidler har en effekt.

God politisk forankring av kommunens plan- og utviklingsarbeid og tett kobling mellom kommuneplanens samfunnsdel og budsjett og økonomiplan er faktorer som har betydning. Også god dialog internt og forankring på alle nivåer i kommunen i arbeidet med tiltaksplan vurderes som viktige faktorer.

En utfordring vi har sett i oppfølgingen av kommunene er at flere opplever et sterkt press fra innbyggere, og vi er også kjent med tilfeller av hets. Bruk av sosiale medier er en faktor her. Vi har sett behov for at embetsledelsen har bidratt som støtte til kommuneledelsen. Vårt inntrykk er at vårt bidrag hjelper politikere til å stå i vanskelige valg og ta de nødvendige beslutningene for å kunne bringe økonomien i balanse fremover. Hvordan embetet kan bidra enda bedre for å sikre at nødvendige tiltak gjennomføres, er noe vi vil legge vekt på i oppfølgingen fremover.

Gausdal

I 2020 ble Gausdal kommune meldt inn i ROBEK. Bedre regnskapsresultater i 2019 og 2020 enn budsjettet, bidro sammen med iverksatte tiltak til en bedring i økonomien. Kommunen ble derfor meldt ut igjen i løpet av første halvår i 2021.

Vi mener å ha prioritert kommunen høyt, både fra statsforvalteren selv og lavere nivå. Vi har bidratt med vår kompetanse og skjønnsmidler, utfordret kommunens tiltaksplan og kommunestyret i arbeidet med å komme i balanse. Samtidig må det understrekes at det er kommunen selv som har tatt seg ut av lista gjennom iverksetting av tiltak og bedre regnskapsresultater enn forventet i 2019 og 2020. Kommunen har fremdeles utfordringer med å tilpasse driften til inntektsnivået, og vil bli tett fulgt opp også i 2022.

Åsnes

Åsnes kommune ble meldt inn i ROBEK i 2021. Innmeldingen ble gjort på bakgrunn av vedtak om årsregnskapet for 2020. Regnskapet viste at merforbruk fra 2019 ikke kunne dekkes inn i 2021. I tillegg var det akkumulerte merforbruket over 3 prosent av driftsinntektene.

Statsforvalteren har vært i tett dialog med kommunen fra 2020 og gjennom hele 2021.

Åsnes kommune har både i 2020 og i 2021 jobbet godt for å finne tiltak som kan redusere utgiftsnivået. Kommunen har i løpet av 2021 spesifisert innsparingstiltak for å bringe økonomien i balanse i løpet av økonomiplanperioden. Kommunen har lagt vekt på å finne varige, langsiktige tiltak.

Dialogen over tid, også i forkant av at ROBEK-innmeldingen, mener vi har bidratt til at kommunen var godt forberedt på å bli registrert, og kommunen var innstilt på å gjøre det som måtte til for å bringe kommunen i balanse fremover. Det blir viktig i oppfølgingen fremover å bidra til at tiltakene som vedtas følges opp og har tilstrekkelig langsiktig perspektiv, slik at kommunen får et handlingsrom fremover.

Våler

Våler kommune tok i 2020 kontakt med Statsforvalteren i forbindelse med budsjettvedtaket for 2021. Kommunen vedtok et budsjett for 2021 med et stort innsparingsbehov. Statsforvalteren vurderte det som viktig å følge opp kommunens arbeid med innsparingstiltak gjennom året. Det har vært jevnlig møter med kommuneledelsen gjennom 2021 for å få informasjon om at nødvendige innsparingstiltak ble iverksatt og planlagt. God forankring, realisme i gjennomføring og langsiktig perspektiv har vært viktige momenter fra vår side i dialogen.

Våler har jobbet godt med sitt omstillingsprosjekt og har spesifisert en rekke tiltak som gir betydelig innsparinger for økonomiplanperioden. Økonomiplanen 2023-2025 som ble vedtatt i desember viser imidlertid at de spesifiserte tiltakene ikke var tilstrekkelig for å få økonomiplanen i balanse. Kommunen blir i 2022 meldt inn i ROBEK.

Det var viktig å få informasjon fra kommunen gjennom 2021 om fremdrift og utvikling i omstillingsarbeidet. Samtidig ser vi at vi kunne fulgt arbeidet enda tettere for å bidra til mer langsiktig perspektiv i budsjett- og planarbeidet. Dette blir en viktig del av oppfølgingen av kommunen fremover.

Antall kommuner i ROBEK (2)

Betegnelse på rapporteringskrav	Resultat	Antall kommuner i ROBEK ved utgangen av 2020	Antall kommuner i ROBEK ved utgangen av 2021
Antallet kommuner i ROBEK skal reduseres i 2021	0	1	1

Gausdal kommune ble meldt inn i ROBEK i 2020 etter kommunelovens §28-1, bokstavene a og b. I juni 2021 ble den meldt ut av registeret etter begge bokstavene. Bedre regnskapsresultat i 2019 og 2020 samt innføring av tiltak bidro til dette. Åsnes kommune ble meldt inn i ROBEK i 2021 etter kommunelovens §28-1 bokstavene c og d.

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2020. (fra kapittel 3.1.5.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2020.

Statsforvalteren har over flere år brukt mye tid på KOSTRA-rapporteringen i dialogen med kommunene. Antall feil har over tid blitt vesentlig redusert, men 2021 har hatt en negativ utvikling. Antall feil på art 075 og funksjon 121 har riktignok blitt redusert med 1, men antall feil på byggfunksjonsnivå har økt med 9.

Det er 9 kommuner som har rapportert feil på F121 begge årene, og 16 innen renhold og energi. Statsforvalteren har fulgt opp disse kommunene spesielt i 2021, mens de med feil kun siste år har mottatt en enkel henvendelse. Vi ser at innsatsen må forsterkes på dette området fra vår side.

Vi ser av kommunenes regnskapsrapporter knyttet til smittevern og TISK at det er store forskjeller i hvordan kontoplanen benyttes. Det avhenger spesielt av hvordan tjenesteområdene er organisert. Dette er erfaringer vi kommer til å benytte i dialogen med kommunene i 2022, og vi kommer da til å ha fokus på de med feil over tid.

Kvalitet i KOSTRA-data

Område	Resultat	Antall feil i 2020	Antall feil i 2021
Feil på eiendomsforvaltning på aggregert nivå - utgifter til renhold (art 075) og forvaltning (funksjon 121)	-1	12	11
Feil på byggfunksjonsnivå for utgifter til renhold og energi	9	31	40

Kommunene skal aktivt bruke KOSTRA-data i styring av kommunene (fra kapittel 3.1.5.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene skal aktivt bruke KOSTRA-data i styring av kommunene.

I vår gjennomgang av budsjetter, økonomiplaner og regnskaper ser vi at kommunenes bruk av KOSTRA tall varierer. I regnskapsrapportene benytter samtlige tallene til å si noe om sin egen utvikling. Flere sammenligner seg med andre kommuner innen samme KOSTRA gruppe, kommuner i samme region, i fylket osv, mens kun et fåtall benytter tallene som grunnlag for tiltak i sine budsjetter. De som gjør det bruker tallene til å sammenligne kostnadsnivået innen utvalgte tjenesteområder, og fremmer på bakgrunn av det forslag til tiltak.

I 2020 besluttet vi å benytte vårt ROS-arbeid i større grad i vurderingen av tildeling av skjønnsmidler. Dette har blitt videreført i 2021. ROS-analysen er basert på KOSTRA-tall, innsendte budsjetter, økonomiplaner og regnskap, samt øvrig dialog med kommunene. Kommunene ble orientert om grunnlaget for tildelingen. Vi benytter også KOSTRA data aktivt i vår dialog med kommunene. På den måten synliggjør vi tallmaterialet.

Kommunene fastsetter hvert år økonomiske måltall. De fleste legger TBU sine anbefalinger til grunn for disse. Dette oppfattes av oss som lite realistisk for de som har utfordringer med å oppnå økonomisk balanse. Anbefalingene kan gjerne være langsiktige mål, men for det enkelte budsjettår bør de heller

legge inn realistiske måltall som gjenspeiler den faktiske situasjonen, og ikke hvor de burde/ønsker å være. Politikerne gis da også mulighet til å følge opp budsjettet. Dette er et tema vi vil drøfte med kommunene i vår dialog med dem.

Samtidig ser vi at det er behov for mer bistand ut til enkelte kommuner. En utfordring for disse er å ta KOSTRA aktivt i bruk kan være kapasitet, både personell- og tidsmessig. I de mindre kommunene er det også mer personavhengig hvor god kjennskap de har til KOSTRA tallene. Her vil vi forsterke innsatsen og bidra til at de som ønsker det får hjelp til å ta i bruk databasen(e).

3.1.1.12 Økt verdiskaping i landbruket og landbruk over hele landet

Statsforvalteren bidrar aktivt innen landbruksbasert næringsutvikling i partnerskap med øvrig virkemiddelapparat, regionale utviklingsaktører og regionalt næringsliv i Innlandet.

Målet er å utnytte de eksisterende ressursene hos virkemiddelaktørene på best mulig måte for Innlandet. Dette er vi godt i gang med. Vi samarbeider om søknadsbehandling av RT- og RK-midlene, og jobber sammen om øvrige prioriterte tiltak til beste for lokalmatprodusenter og reiseliv. Tilsvarende på skogsiden samarbeides det tett både med kommunene og skognæringen om en aktiv oppfølging og tilrettelegging for næringsutvikling i skogbruket.

Statsforvalteren deltar aktivt i det regionale partnerskapet med å realisere tiltak i «Bioøkonomistrategien for Innlandet 2017-2024». Som del av dette er det utarbeidet to egne tiltaksplaner for h.h.v. skog- og tresektoren i Innlandet 2022-2024 og for jordbrukssektoren 2022-2024. Begge planene skal opp til politisk behandling i fylkeskommunen våren 2022. Planene vil være viktige verktøy for prioritering og samordning av innsats og ressurser fra de ulike aktørene i partnerskapet, og derved styrke måloppnåelsen.

Som en oppfølging av Bioøkonomistrategien har partnerskapet i Innlandet etablert Biovalley som en paraply for felles satsing og målrettet arbeid. Dette har resultert i bedre samhandling, klarere prioritering og ansvarfordeling, samt at det har utløst midler til flere større innovasjonsprosjekter og styrket FoU-aktivitet.

Statsforvalteren har fem medarbeidere med regional tilstedeværelse. Effekten er bedre kontakt med kommunene og øvrige aktører i regionene, og økt samarbeid om landbruksbasert næringsutvikling. Regional tilstedeværelse bidrar til å realisere Statsforvalterens mål om å ha "lav terskel og åpen dør".

Verdiskaping (fra kapittel 3.1.6.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Regional innsats innen landbruksbasert næringsutvikling er innrettet slik at nasjonale mål og føringer i RNP nås.

Statsforvalteren har i nært samarbeid med fylkeskommunen og det regionale partnerskapet fulgt opp Regionalt bygdeutviklingsprogram (RBU) for Innlandet 2019 – 2022, herunder Regionalt næringsprogram (RNP). Dialogen med de øvrige organisasjonene i det regionale partnerskapet (fylkeskommunen, Innovasjon Norge, faglagene og skogeierorganisasjonen) er god. Partnerskapet i Innlandet ble formelt organisert i 2020, og Statsforvalteren er representert i ledelsen og i arbeidsgruppa for RT- og RK-midlene. I tillegg koordinerer vi arbeidet i utviklingsgruppa for lokalmat og reiseliv i Innlandet. Gjennom partnerskapet deltar vi med vår kompetanse og bidrar til at nasjonale mål og føringer i RNP blir nådd. Organisering av arbeidet i partnerskapet sikrer god regional tilpassing gjennom felles mål og bruk av virkemidler som bygger opp under næringens behov for utvikling.

Statsforvalteren og fylkeskommunen har i 2021 fulgt opp felles satsing på bioøkonomi i Innlandet gjennom prosjektet Biovalley - Norges grønne motor (www.biovalley.no).

Statsforvalteren bidrar i arbeidet med landbruksbasert næringsutvikling innen mange felt:

Matproduksjon og lokalmat

- *Matgledekorps og gylne måltidsøyeblikk*: Matgledekorpsset har tross korona gjennomført sju fysiske besøk ute hos kommunene. Det er stor interesse for besøkene, som har ført til engasjement og bevissthet rundt mat og ernæring og raskere endring i kommunene. Korpsmetodikken er aktuell i kommunedialogen, også på andre felt. Vi har bidratt til utvikling av mal for å måle effekt av gylne måltidsøyeblikk, og markedsført e-læringskurs ute hos kommunene. Det ble i fjor vår, i samarbeid med Innlandet Bondelag, delt ut plantebrett til alle sykehjem i Innlandet, for å skape glede rundt dyrking av egne grønnsaker.
- Oppfølging av strategien *Matnasjonen Norge* blir gjort både via partnerskapet og i regionale satsinger på lokalmat og grøntproduksjon. Partnerskapet har laget en egen handlingsplan for lokalmat og landbruksbasert reiseliv.
- *Komsatsing i Innlandet 2017-2021* har på tross av pandemien gjennomført flere markdager, webinarer og storskalaforsøk for å nå målet om større avlinger og bedre økonomi hos kombonden. Det har vært fokus på hvordan dyrke mer korn, oljevekster og proteinvekster for å øke norskandelen i mat og fôr. Deltakerne opplever å ha nytte av hverandre og ønsker videreføring.

Skogbruk

Vi har initiert og fått utarbeidet to analyse- og ressuroversikter over skogen i Innlandet som gir et viktig grunnlag for arbeidet med næringsutvikling og aktivitetsfremmende tiltak i skogbruket framover.

Tiltaksplaner

Utarbeiding av to tiltaksplaner, en for skogbruk og en for jordbruk. Vi opplever god involvering og engasjement fra alle i partnerskapet. Begge planer blir behandlet politisk i Hovedutvalg for næring i løpet av våren, og blir våre felles planer for videre satsing. Planene er forankret i RNP og

Bioøkonomistategien. Tiltaksplanen for jordbruk omhandler alle produksjoner knyttet til jordbruk, også økologisk jordbruk.

Landbruksbasert reiseliv

Partnerskapet har utarbeidet sin egen handlingsplan for lokalmat og reiseliv, der vi bidrar til oppfølging.

Urbant landbruk

Vi har bidratt tungt med skjønnsmidler, kapasitet og kompetanse inn et pilotprosjekt Hamar kommune, både til inspirasjon for andre kommuner og for bygge opp egen kompetanse og erfaring.

Inn på tunet

Vi har utarbeidet egen handlingsplan.

Fjellandbruk

Vi har forvaltet midler til å styrke grunnlaget for bærekraftig verdiskaping innen landbruk, seterbruk og bygdenæringer i fjellområdene. Fokus har vært på bedre lønnsomhet, utviklingstiltak innen agronomi m.m., nye bønder, opprettholde fagmiljøer og kompetanse, utnytte utmarksbeite.

Biovalley

Vi har bidratt til utarbeiding av et varestrømskart for bioøkonomien med analyse av jordbruket i Innlandet. Vi har gjennomført en analyse av kommunenes førstelinjetjeneste der målet er å bidra til kunnskapsdrevet utviklingsarbeid og en mer treffsikker verktøykasse.

Til tross for god dialog og godt samarbeid i partnerskapet, erfarer vi utfordringer når det gjelder å sikre tilstrekkelig måloppnåelse. Det er fylkeskommunen som "sitter i førersetet" og forvalter de økonomiske virkemidlene, mens Statsforvalteren bidrar med menneskelige ressurser og kompetanse. Vi ser at administrativ og politisk behandling i fylkeskommunen enkelte ganger kan gå på tvers av våre faglige råd, noe som enkelte ganger utfordrer vår måloppnåelse.

En annen utfordring er å sikre at vi har nok ressurser hos Statsforvalteren til utviklingsarbeid, slik at vi kan levere det vi ønsker på dette området framover.

Situasjonen med korona har påvirket vår innsats innen landbruksbasert næringsutvikling ved at vi har avgitt ressurser til arbeid med beredskap og informasjon i forbindelse med pandemien. Dette har bl.a. ført til mindre ressurser til arbeidet med Inn på tunet og oppfølging av egen handlingsplan.

Pandemien førte også i 2021 til utfordringer for utøverne i enkelte deler av jordbruket, særlig for bær- og grøntproducentene som trengte arbeidskraft i sesongen, og for enkelt lokalmatprodusenter og reiselivsaktører.

Tilfredsstillende foryngelse etter all hogst innen tre år etter hogst. (fra kapittel 3.1.6.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Kommunenes arbeid med tilfredsstillende foryngelse innen tre år etter hogst er fulgt opp.

Vi har fokusert på kommunenes kontrollplikt på samlinger, ved forvaltningskontroll og gjennom individuelle kommunebilder der dette er et eget vurderingspunkt for hver kommune. Utfordringen er stor, i 2020 viste resultatkartleggingen i fylket at foryngelsesplikten på kontrolltidspunktet ikke var overholdt i 25 % av tilfellene (voksestedene). Tall for 2021 er ikke oppsummert, men vil foreligge som rapport fra Landbruksdirektoratet våren 2022. En del av feltene med naturlig foryngelse er registrert som ikke tilfredsstillende forynget på kontrolltidspunktet, men antas over tid å bli tilfredsstillende etter noe lenger ventetid. Disse feltene utgjør ca 5-7 % av registreringene .

Foryngelse etter hogst var en del av programmet i vår digitale vårsamling med private og offentlige skogbruksaktører i Innlandet. Videre var overholdelse foryngelsesplikten i fokus ved fysisk samling med kommunene i november. Foryngelse er også tema ved kontroll i kommuneskogene, og på regionsamlinger.

Vi har tett dialog med kommunene der det forekommer størst avvik, og vil i 2022 gjennomføre dialogmøter i forkant av foryngelsesessongen for å følge opp dette.

Foryngelse etter hogst (opplæring)

Betegnelsen på rapporteringskrav	Uttrekk antall felt/kontrollfelt	Antall påbegynt pr. 30.6	Antall sluttført pr. 31.11	Antall ikke påbegynt 31.11
Resultatkartlegging	417	100	338	79
Foryngelseskontroll	655	100	433	39

Antall pr 30.6 er et estimat.

Foryngelse etter hogst (gjennomføring)

Betegnelsen på rapporteringskrav	Antall fellesmøter med kommunene	Antall møter/befaring med enkeltkommuner	Antall andre tiltak
Tiltak og aktiviteter foryngelse	1	15	1

Tilskuddsordningene i skogbruket (fra kapittel 3.1.6.1.2.2 i TB)

Rapportere på

Kommunene forvalter de økonomiske virkemidlene i skogbruket effektivt og i samsvar med regelverket.

Statsforvalteren i Innlandet har gjennomført en rekke regionmøter for å bidra til god og riktig forvaltning av NMSK-tilskuddsmidler og skogfond. Møtene har også bidratt til å styrke regional skogkompetanse og samarbeid internt i regionene. Høsten 2021 ble det avholdt en todagers fagsamling for skogbruksfaglige personer fra kommunene. I tillegg er det gjennom året løpende veiledning og dialog med kommuner innen fagfeltet. Statsforvalteren har gjennomført befarings med enkeltkommuner i saker som har vært utfordrende, blant annet i forhold til veibygging og skogkulturtiltak.

Veg og drift

Innlandet har et omfattende nett av skogsveier. Tilstanden varierer imidlertid stort. Behovet for modernisering er dokumentert i tidligere rapporter. Dette styrkes ytterligere i bruregistreringsprosjekter som kommunene gjennomfører. De har avdekket flere store utfordringer med bruer som flaskehals i veinettet.

Kommunene budsjetterte med høy aktivitet i ombygging og nybygging av skogsveier 2021. Mange prosjekter kom imidlertid sent i gang eller ble utsatt, så aktiviteten i 2021 ble ikke så høy som forventet, men noen kommuner hadde høy aktivitet som også ga behov for omdisponering av midler mellom kommunene.

I 2021 ble det investert 30,2 millioner kroner i skogsveier finansiert med skogfond. Av dette gikk 11,2 millioner kroner til nybygging av skogsbilveier og traktorveier, mens det ble ombygd skogsveier for 18,9 millioner kroner. Det ble ferdigmeldt i alt 109 km med skogsveier i 2021, fordelt på 28,9 km med nybygging og 80,7 km ombygging. Det ble godkjent og bevilget 24 millioner kroner i tilskudd til i alt 104 veiprosjekter. Av disse er 81 pågående og 23 ferdiggodkjent i 2021.

Skogkultur

Det totale forbruket av tilskuddsmidler i 2021 ligger på omtrent på samme nivå som i 2020. Koronarestriksjonene gjorde at det ble en svært spesiell skogkultursesong. Arbeidskraftsituasjonen var lenge prekær, men det ble «mobilisert» slik at tilgjengelig norsk arbeidskraft ble benyttet. Tilskudd til skogeiers eget plantearbeid var et viktig bidrag i denne sammenheng.

Ungskogpleieaktiviteten ble sterkt rammet av lite tilgjengelig arbeidskraft, og bør dermed være et prioritert område i 2022.

Miljøtiltak

Tilskuddsbehovet melder seg gjerne i kommuner med nylig avsluttede skogbruksplanprosjekter. Kommunene har i 2021 bevilget og utbetalt drøye kr 900.000 hvilket er kr 350.000 mindre enn i 2020. Statsforvalteren er fornøyd med at det er nasjonal kvote med øremerkede midler, slik at miljømidlene slipper å konkurrere med skogkultur.

Økonomiske virkemidler i skogbruket (forvaltning)

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall kommuner i fylket	Tilfredsstillende (antall kommuner)	Med mulighet for forbedringer (antall kommuner)
Infrastruktur (skogsveier mm)	46	36	10
Skogkultur	46	37	9
Miljøtiltak	10	9	1

INFRASTRUKTUR: Vi vurderer kommunenes forvaltning som god i tråd med lov og forskrift. Det er imidlertid et forbedringspotensial i alle kommuner, innen ØKS, arkivering eller oppfølging av eldre veiprosjekter med utgått arbeidsfrist. Flere av kommunene sliter imidlertid med kapasitet og det må prioriteres mellom oppgaver. **SKOGKULTUR:** Det vil alltid være rom for forbedringer, og kanskje spesielt når det gjelder kontrollomfanget. Statsforvalteren mener likevel at forvaltningen av de økonomiske virkemidlene blir gjennomført på en tilfredsstillende måte. I samtlige kommuner blir dette utført av personer med skogfaglig kompetanse. **MILJØTILTAK:** Skogeiere i 2021 fått innvilget tilskudd i 10 av Innlandets 46 kommuner. Statsforvalteren er tilfreds med at det er nasjonal kvote med øremerkede midler. Det rapporteres om at ordningen virker litt "kronlete" fra kommunene.

Økonomiske virkemidler i skogbruket (resultat)

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall kommuner i fylket	Tilfredsstillende (antall kommuner)	Med mulighet for forbedringer (antall kommuner)
Infrastruktur (skogsveier mm)	46	36	10
Skogkultur	46	37	9
Miljøtiltak	10	9	1

INFRASTRUKTUR: Det regionale samarbeidet som har vært etablert i Innlandet har vist seg å gi gode resultater. Fordeling av tilskuddsmidler basert på budsjetter og historikk byr på utfordringer. Fleksibiliteten som har vært mellom kommuner og regioner har gitt Statsforvalteren mulighet til å sette inn midler der det har vært behov. Helhetlig planlegging, tilskuddsnivåer, saksbehandling og prioritering av søknader er fokusområder framover. **SKOGKULTUR:** Virkemiddelbruken bygger på kommunenes strategier, og er også samordnet mellom kommunene i hver enkelt region. I 2021 ble det utført vesentlig mindre ungsogpleie enn hva som var målsettingen, men som mye var et resultat av arbeidskraftsituasjonen. Det ekstraordinære tilskuddet til planting var en viktig faktor for å få gjennomført plantearbeidet. **MILJØTILTAK:** Ingen kommentar utover beskrivelsen over.

Økonomiske virkemidler i skogbruket (gjennomføring)

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall fellesmøter med kommunene	Antall møter/befaring med enkeltkommuner	Antall andre tiltak
Tiltak økonomiske virkemidler	10	15	1

FELLESMØTER: Statsforvalteren avholdt 6 regionmøter våren 2021 for å diskutere budsjettene og aktiviteten som var innmeldt for NMSK skogkultur og skogsveibygging. Det ble avholdt 2 regionmøter høsten 2021 der temaene blant annet var forskjellen mellom veivedlikehold og ombygging. Statsforvalteren i Innlandet samlet alle kommunene til en 2 dagers fagsamling i november. Her var det flere temaer som ble tatt opp med innlegg fra NIBIO, Ldir, LMD, kommunene og SFIN. **ENKELTMØTER:** I løpet av året har Statsforvalteren gjennomført flere enkeltbefaringer og møter med kommunene i Innlandet. Forvaltningskontroll NMSK, diskusjoner rundt skogkultur, sluttgodkjenning av kommunale landbruksveger og befaring av enkelt veianlegg hvor kommunen har hatt behov for veiledning av SF. **ANDRE TILTAK:** Statsforvalteren har i 2021 jobbet med rutiner for internkontroll av tilskuddsordninger og skogfond.

3.1.1.13 Bærekraftig landbruk

For miljøordningene er det en stor grad av måloppnåelse ved at ordningene treffer behovene. Det er imidlertid behov for videre arbeid med utredning av mer forpliktende krav som regionale miljøkrav i områder der det måtte være behov for dette.

Regionale miljøutfordringer (fra kapittel 3.1.6.2.1.1 i TB)

Rapportere på
Virkemidler på miljøområdet er tilpasset til regionale miljøutfordringer

Tilpasningen av tilskudd til regionale miljøtilskudd har sine begrensninger i nasjonal instruks og tildeling og føringer gitt i jordbruksavtalen. Siste føring var godt tilpasset Innlandets utfordringer med klimagassutslipp, avrenning til vann og trua natur. Vi har stadig økende opplutning om miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel, men nedgang i omfanget av ingen jordarbeiding om høsten på tross av oppgang i 2021. Det er usikkert hvordan de nye erosjonsrisikokartene og evt. innføring av ny fordelingsnøkkel mellom fylkene vil påvirke opplutningen.

Vi mener å ha god måloppnåelse av midlene til tiltak i Klima- og miljøprogrammet ved å gi støtte til lokale storskalforsøk og aktuelle fagmøter/markdager ofte arrangert i samarbeid mellom kommunene og Norsk Landbruksrådgiving.

Virkemidler på miljøområdet (vurdering)

Betegnelse på rapporteringskrav	Beskrivelse
Vurder kort om de ulike de økonomiske miljøvirkemidlene (RMP, SMIL, tilskudd til tiltak i beiteområder, drenering, etc.) har hatt ønsket effekt	I perioden 2019-2021 ser vi en økning i arealer og tiltak rettet mot biologisk mangfold i RMP. I RMP har omfanget av soner for pollinerende insekter økt spesielt mye. Til tross for at vi satte en begrensning på 5000 meter pr. foretak i 2021, økte antall meter med 26 % fra 2020, til nesten 450 km. For beite av verdifulle naturtyper ser vi også en liten økning i perioden. Det kan være en viss effekt av at flere arealer er kartlagt som verdifulle naturtyper. Økningen for biologisk mangfold er stor i SMIL-ordningen, der det fortsatt utgjør en liten andel, men har økt fra 1 % i 2019 til 2 % i 2020 og 4 % i 2021. Totalt årlig tilskuddsbeløp SMIL har samtidig økt mye i perioden, slik at det er en økning på 760 % i kronebeløp. Tiltakene omfatter i hovedsak dammer, naturtyper, fremmede arter og kantsoner. For SMIL-ordningen ser vi generelt en større spredning på tema. I 2019 og 2020 ble 86-87 % av tilskuddene innvilget til «kulturlandskap» og kulturminner, mens de to temaene i 2021 utgjorde 79 %. Foruten «biologisk mangfold», ser vi en økning også for de andre temaene. Satsingen på hydrotekniske tiltak i enkelte kommuner, som også er fulgt opp i fordelingen av midler fra Statsforvalteren, merkes ved at «avrenning til vann» nå utgjør 14 % av tilskuddene og i kronebeløp nesten det dobbelte av i 2019. En tydelig trend i RMP er en vedvarende nedgang i antall setrer i drift, fra 2019 til 2021 på ca. 8 %. Ellers ser vi en betydelig økning i tiltak for skjøtsel av freda kulturminner, sjøl om omfanget er relativt beskjedent. Antall sau i organiserte beitelag går ned, samtidig som antall storfe går tydelig opp. På tross av ny klassifiseringsmodell som viser en betydelig nedklassifisering av erosjonsrisiko for arealer i Innlandet har omsøkt areal som ikke jordarbeides om høsten økt i 2021 med over 4 %. Dette antas å ha sammenheng med en betydelig økning i sats for lavere klasser. Grasdekt kantsone i korn øker også noe i omfang. Opplutning om miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel er fortsatt økende. Klimarådgiving er gjennomført på en del foretak i første år. Det vurderes at omfanget av søknader om midler til drenering er lavt i forhold til behovet. Satsen gir for lite insentiv til å søke og gjennomføre dreneringstiltak. Omsøkte tiltak har også noe svak gjennomføringsgrad slik at midler blir inndratt.
Beskriv kort de største utfordringene innenfor miljøområdet de kommende år	Det biologiske mangfoldet er under stort press, og et økende antall arter knyttet til kulturlandskapet blir vurdert som truet. Sjøl om et relativt stort areal med biologiske verdier skjøttes og blir støttet gjennom RMP-tilskuddene, er det det usikkert om skjøtelsen har en intensitet og kvalitet som faktisk opprettholder naturverdiene. Mye av arealet som er kartlagt som verdfullt er heller ikke i aktiv skjøtsel. I utmarka er det dessuten vanskelig å målrette tiltak mot spesielt viktige arealer. I åkerdominerte jordbrukslandskap er det spesielt behov for å opprettholde og opparbeide dammer og andre «våte områder» og øke omfang av kantsoner og restarealer som har kvalitet som gir livsrom for utsatte plante- og dyrearter. Soner for pollinerende insekter på jordbruksareal er positive tiltak, men dekker langt fra behovet til alle grupper av trua arter. Nedgangen i seterdrift vedvarer, og dette gjenspeiler strukturendringer i mjølkeproduksjonen. Vi vet at utfordringene er spesielt store i «kjernområdet» for seterdrift i Valdres, som har mindre besetninger og antakelig større investeringsbehov enn landet for øvrig. På lang sikt er det vanskelig å se for seg et betydelig omfang av tradisjonell seterdrift, og det blir stadig mer aktuelt å vurdere hvilke andre tiltak som kan bidra til å opprettholde karakteren til seterlandskapet i framtida. På tross av oppgang i 2021 for areal uten jordarbeiding om høsten, har opplutning om ingen jordarbeiding om høsten hatt en jevn nedgang over lang tid. Nye kart som grunnlag for ny nasjonal fordelingsnøkkel for fylkesvise tildelinger til RMP kan fremtvinge lavere prioritering av forurensingstiltak. Lavere satser vil føre til mindre opplutning.
Vurder kort om grensegangen mellom miljø- og landbruksforvaltningens virkemidler er formålstjenlig	Det er i hovedsak for tema biologisk mangfold at virkemidlene i miljø- og landbruksforvaltningen har overlappende formål. Spesielt gjelder dette for slåttemark, der RMP-tilskuddet innvilges uten individuell vurdering og krav om skjøtelsesplan, mens miljøforvaltningens tilskudd forutsetter en faglig begrunnet skjøtelsesplan. Det betyr at det blir noe vilkårlig om skjøtsel foregår etter en plan eller ikke. Begrensninger i fagsystemene og forskjellige søknadsfrister gjør dessuten ordningene krevende å koordinere, og det er nok til dels vanskelig for potensielle søkere å orientere seg og å kunne utnytte ordningene i kombinasjon.
Hvilke tiltak vil Statsforvalteren iverksette fremover for å øke måloppnåelsen/miljøeffekten?	Rulleringen av RMP har som overordnet mål å forbedre måloppnåelse og effekt av virkemidlene. Utover dette vil vi rette arbeidet spesielt mot økt bevissthet og kompetanse om tiltak mot erosjon/avrenning til vann, biologisk mangfold, drenering og klimatilpassing. I første rekke er kommunene målgruppe. I fordelingen av SMIL-midler følger vi opp føringene i tildelingsbrevet og vil legge vekt på hydrotekniske tiltak/klimatilpassing og ville pollinerende insekter og truet natur.

Virkemidler på miljøområdet (andel)

Andel av RMP-rammen som er brukt på kulturlandskapstiltak	Andel av RMP-rammen som er brukt på å redusere forurensing	Sum
50 %	50 %	100 %

Miljøvirkemidlene (fra kapittel 3.1.6.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Innholdet i miljøvirkemidlene er godt kjent for aktuelle søkere, landbrukets organisasjoner og kommuner.

Ut fra den innsatsen vi legger ned i veileder som sendes alle aktuelle søkere og all annen generell informasjon både fra oss og kommunene, mener vi innholdet i regionale miljøtilskudd burde være godt kjent. Likevel blir det både ved kommunens stedlige kontroll og Statsforvalteren forvaltningskontroll av kommunene avdekket for mange avvik. Etter over 20 år med krav om gjødslingsplan er det fortsatt mange som enten mangler gjødslingsplan helt eller at planen ikke oppfyller forskriftens krav til gjødslingsplan, spesielt pga. for gamle jordprøver.

Vi har veldig god dialog med landbrukets organisasjoner om fastsettelse av foreløpige satser, forskrifter og endelig satser.

Innholdet i miljøvirkemidlene (andel)

Betegnelse på rapporteringskrav	2017	2018	2019	2020	2021
Hvor stor en andel (%) av PT søkere søkte RMP	59	59	63	63	63

Innholdet i miljøvirkemidlene (vurdering)

Betegnelse på rapporteringskrav	Beskrivelse
Gi en vurdering av om omfanget av utførte miljøtiltak har vært stabilt, stigende eller synkende de siste fem år.	Utover de kommentarene som gitt i punkt 306 er omfanget av tiltak med regionale miljøtilskudd nokså stabilt. For SMIL-ordningen har summen av søknader og innvilgede tilskudd økt i takt med økte rammer, og vi viser også her til kommentarene i punkt 306 om endringer i fordeling på tema.
Gi en kort vurdering av i hvilken grad Statsforvalteren har bidratt til å gjøre ordningene kjent.	Regionale miljøtilskudd er godt innarbeidet og har store søkertall, hjemmesiden er viktigste informasjonskanal, og alle søkere på produksjonstilskudd får SMS/e-post om ordningen før søknadsfristen. Vi bruker også Facebook i en viss utstrekning. Gjennom klima- og miljøprogrammet blir det gitt tilskudd til informasjonstiltak om flere av RMP-tiltakene. For SMIL og dreneringstilskuddet er det i hovedsak kommunene som driver informasjonsarbeid.
Hvilke tiltak vil Statsforvalteren iverksette kommende år for å øke miljøinnsatsen i jordbruket?	Informasjonsmaterieell om ordningene må forbedres. Prosessen med rullering av RMP sammen med vurdering av regionale miljøkrav vil være med på å tilpasse tiltak og ordninger for å oppnå bedre oppslutning.

Vannforvaltningsplanene (fra kapittel 3.1.6.2.1.3 i TB)

Rapportere på

Miljøvirkemidlene er innrettet i henhold til vannforvaltningsplanene, med mer forpliktende krav ved behov for forsterket innsats.

I RMP for Innlandet gjelder alle tiltakene som er rettet mot avrenning til vann både i «prioriterte områder» og «andre områder». Prioriterte områder er nedbørsfelt der vannforekomstene har både stor eller middels stor påvirkning fra diffus avrenning fra fulldyrka mark og har moderat eller dårlig miljøtilstand. Dette er i henhold til kartmodell utarbeidet på grunnlag av data for Innlandets vannforekomster i Vann-Nett.

Aktuelle tiltak har satser som er høyere i prioriterte områder enn i andre områder.

For øvrig arbeides det med å utrede behov for forsterket innsats mot forurensning fra jordbruk for å oppnå mål om god tilstand i alle landbrukspåvirkede vannforekomster som for eksempel miljøkrav fastsatt i regionale forskrifter. Det er innhentet erfaringer fra innføring av slike miljøkrav i Viken og det vurderes at slike miljøkrav vil kreve grundig utredning og gjøres sammen med rullering av RMP til 2023.

Vannforvaltningsplaner

Tema	Hvor mange vannområder vil nå miljømålene, innen gitte frister (utsatt frist regnes som (ny) gitt frist)	Hvor mange vannområder vil ikke nå miljømålene, innen gitte frister	I hvor mange av vannområder som ikke vil nå miljømålene, er det fastsatt regionale forskrifter for å nå målene	I hvor mange av vannområder som ikke vil nå miljømålene, er det fastsatt strengere krav med hjemmel i annet regelverk for å nå målene
Antall	0	4	0	0

4 hovedvannområder, Glomma, Mjøsa, Randsfjorden og Valdres. i tillegg til grensevassdraga.

3.1.1.14 Andre oppdrag

Andre oppdrag- barnevern

Utbetaling av midler til stillinger

De øremerkede midlene til stillinger ble utbetalt innen fristen til alle kommuner. I tildelingsbrevet ble det informert om at det var siste gang midlene ble utbetalt med øremerking.

Gjenforeningsarbeid

Vi foretok i 2021 en kartlegging av kommunens arbeid med gjennom intervjuer med alle barnevernlederne. I tillegg samlet vi erfaringer fra tilsyn. Samlet gir dette grunn til å tro at barneverntjenestene har en økende holdningsendring og bevissthet når de gjelder gjenforening. Flere barneverntjenester formidlet kartleggingen og samtalen med Statsforvalteren om temaet også ga et økt fokus og forståelse for forbedringer.

Kartleggingen viser at det er grunn til noe bekymring for mangelfull systematikk i dette arbeidet. Oppfølging av foreldre etter omsorgsovertakelse er i mange tjenester ikke satt i system, det samme gjelder evaluering av samvær med tanke på tilbakeføring. Vi vet av erfaring, selv om dette ikke var et eksplisitt tema i denne kartleggingen, at det generelt dokumenteres for lite barnevernfaglige vurderinger i mange saker. Det også behov for økt kompetanse på barnets beste-vurderinger, herunder vektning av barnets mening og hvordan dette skal inntas i totalvurderingen.

Vi ser derfor behov for å utvikle barneverntjenestens rutiner og kompetanse på disse områdene, herunder for veiledere og saksbehandlingsverktøy som kan gi bedre systematikk.

Kompetansestrategien

Kompetansestrategien ble fulgt opp i 2021 gjennom tildeling av midler til læringsnettverk, oppfølging av puljen i tjenestestøtteprogram og kommunen som hadde veiledningsteam. Vi prioriterte å delta på regionale møter med kommunene om barnevernsreformen, og traff dermed nesten alle kommuner i Innlandet i 2021 med informasjon og dialog. Inntrykket er at kommunene er i det store bevisste og interesserte i å øke kvaliteten i tjenestene og er positive til kompetanseheving. Samtidig registrere vi at kommunene og barneverntjenestene har opplevd det som utfordrende å klargjøre seg for barnevernsreformen, og har hatt behov for informasjon, støtte og oppmuntring. Det har vært mer og tettere kontakt med kommunene i 2021 enn tidligere, via dialogmøter og andre møter om kompetansesatsingen, i tillegg til digitale møter om smittesituasjonen. Den styrkede dialogen medfører også at kommunene lettere tar kontakt ved behov. Tiltakene fremmer derfor nyttig samarbeid og dialog, både kommuner imellom og mellom kommuner og Statsforvalteren.

3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

3.1.2.1 Gode og helhetlige tjenester til utsatte barn og unge

Oppvekst og velferd

Årets tiltak for økt fokus på barnevernsreformen som en oppvekstreform og nye lovkrav til samhandling og koordinering, har bidratt til økt forståelse i kommunene. Samtidig ser vi at kommunene har ulike forutsetninger for å gjennomføre tiltak som sikrer gode og helhetlige tjenester. Det er derfor behov for å følge opp utviklingen. Mange kommuner vil antagelig ha god nytte av videre veiledning og det er behov for erfaringsdeling og forslag om konkrete samarbeidsløsninger og tiltak.

Vi ser et stort behov for tverrfaglige samlinger og dialoger i kommunene mellom barnehage, skole, barnevern og helse spesielt. Kunnskapen på tvers av fagområder er overraskende svak. Utdanningsinstitusjonene bør ta det til etterretning.

For utsatte barn og unge er også familien ofte i en krevende situasjon og kompetansen i NAV kontorene, særlig sosialfaglige tjenester, bør forsterkes i kommunenes tverrfaglige innsats. Vi har fokus på dette i Innlandet, og vi har mange gode NAV kontor som representerer kompetanse og kapasitet som kan benyttes.

Godt samordnet tjenestetilbud i kommunene til utsatte barn og unge (fra kapittel 3.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Godt samordnet tjenestetilbud i kommunene til utsatte barn og unge

Oppvekst og velferd

Graden av samordning av tjenestetilbud til utsatte barn og unge varierer mellom kommunene i Innlandet, både hvor stort fokus det er på dette fra kommuneledelsen sin side, hvilke forventninger om samordning som uttrykkes utover i den kommunale organisasjonen og tjenestetilbudet, hvilke ressurser som stilles til rådighet for å få lagt på plass en struktur for samordning, og hvilken kompetanse som finnes i kommunene til å etablere praksis og rutiner for samordning.

Statsforvalteren i Innlandet har i arbeidet med ulike satsninger og innsatser, som Bolig for Velferd Innlandet, Pilot for programfinansiering, Leve hele livet, oppvekstreformen og i regionmøter arbeidet målrettet for å styrke kommunenes kapasitet og kompetanse omkring samordning av tjenester.

Statsforvalterens tilskuddsforvaltning rettes inn slik at tildelinger fra ulike tilskuddsordninger innenfor velferdsområdet (oppvekst og helse) ses i sammenheng.

Statsforvalteren i Innlandet har etablert intern møtestruktur og arenaer for å samordne vår egen innsats overfor kommunene gjennom månedlig møte i Utviklingsforum (helse og omsorg, barnevern, sosial, barnehage og oppvekst). Utfordringer er fremdeles at det er krevende å senke siloveggene og få til god samordning internt, både mellom de ulike nivåene i organisasjonene, mellom fagområder og på tvers av innsatser og oppgaver. Læringspotensialet i tiltak utnyttes ikke fullt ut. Utviklingsforum ble etablert i 2021 og gjennom året er det etablert god innsikt på tvers for satsinger, og i 2022 må kommunikasjonsjonen internt i organisasjonen videreutvikles. SFIN har høy aktivitet ut mot kommunene. I 2021 har embetet gjennomført dialogmøter og regionmøter i alle regioner, og en deleffekt av slike møter er økt innsikt om kompleksiteten i behovet for tverrfaglig arbeid hos administrativ og politisk ledelse.

Statsforvalteren har ikke hatt egen løpende rapportering fra kommunene på hvordan tjenestene til utsatte barn og unge har vært påvirket av Covid-situasjonen, men rapporteringen fra BUFdir knyttet til barneverntjenestene, helsestasjoner og krisesenter har vært fulgt opp og brukt i dialogen med

oppdragsgivere og kommuner. Men generelt kan vi si at de fleste kommunale tjenester har vært under press i denne perioden og med covidutfordringer i 2 år er vi spesielt opptatt av å følge med på at aktivitet og kvalitet i helsestasjoner raskt kommer tilbake til 2019 nivå. .

Det er Statsforvalterens inntrykk at kommunene har hatt stor oppmerksomhet på grupper av befolkningen med særlig sårbarhet, og da spesielt på barn og unge. Dette er også et område Statsforvalteren har etterspurt i sin kontakt med kommunene.

Når det gjelder samordningen av disse tilbudene lokalt, har ikke Statsforvalteren inntrykk av at covid-situasjonen har vært til hinder for dette. I mange tilfeller har kommunene gjennom krisen sett nye måter å samarbeide og samhandle på. Dette har vært nødvendig både for holde oversikt over situasjonen lokalt, og også for å avhjelpe bemanningssituasjonen gjennom intern omrokking. Et slikt lokalt samarbeid på tvers av sektorene kan også virke positivt i forhold til å samordne tjenestetilbudet til utsatte barn og unge.

Regionale aktører som Husbanken, NAV, Innlandet fylkeskommune og Statsforvalteren arbeider samordnet i Bolig for Velferd Innlandet. Sammen med KS Innlandet og KoRus Øst har de samme etablert regional ressursgruppe i forbindelse med etableringen av Pilot for programfinansiering i Innlandet i 2019. Regional ressursgruppe fungerer nå overfor begge disse innsatsene. Det ble gjennomført ett møte med Regional ressursgruppe i 2021.

Gjennom Pilot for programfinansiering og Bolig for Velferd Innlandet har Statsforvalteren hatt en målrettet innsats for å bidra til at kommunene i Innlandet får en kvalitativt bedre samordning av sine tjenester til utsatte barn og unge.

Velferdsforum (SF, Politi, NAV, Bufetat, KS, FKINN, SI) har i 2021 diskutert pandemiens påvirkning på barn og unge med særlig fokus på psykisk helse.

Gjennom innsatsene nevnt over, og ved å benytte Statsforvalterens Barn og unge – panel, har Statsforvalteren hatt tydelig fokus på barn og unges rettigheter, og et særskilt trykk på rett til medvirkning og til å bli hørt.

Barnevern

Gjennom regionale dialogmøter med kommunene i 2021 om barnevernsreformen som en oppvekstreform, og om samhandling, koordinering og forebygging mener vi å merke økt fokus på dette. Vi har informert om lovkravene til kommuneledelsens ansvar, om forebyggende plan og om kravet til koordinering av velferdstjenestene som innføres 01.08.22. Inntrykket er at kommunene i ulik grad er rustet og forberedt til dette. Vi ser noen særlige utfordringer der det er interkommunale samarbeid om barnevernet, fordi det er flere tjenester og kommuner som må koordineres. Kommunene har også i ulik grad ressurser og kompetanse til å utvikle lokale forebyggende tiltak. De kan derfor trenge bistand til å utvikle virkningsfulle tiltak og å få konkrete veiledere og modeller for samarbeidsløsninger.

I vårt arbeid rettet mot kommunene har vi særlig samarbeidet med Bufetat, KS og kompetansesentrene. Vi har også koordinert dette arbeidet gjennom vårt Velferdsforum, som består av regionale aktører.

Oppfølging av situasjonen for sårbare barn og unge under pandemien er gjort ved omfattende beredskapskontakt med kommunene, kartlegginger og jevnlig dialog med Bufdir og Bufetat.

Smitterykket og kommunenes situasjon har variert, men inntrykket er at kommunene i stor grad har hatt fokus på å opprettholde gode tjenester til barn og unge.

God kompetanse om utsatte barn og unge i kommunene (fra kapittel 3.2.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

God kompetanse om utsatte barn og unge i kommunene

Pilot for programfinansiering

De fire kommunene som deltar i Pilot for programfinansiering arbeider målrettet for å heve kompetanse og styrke prosessen med å utvikle evne til samhandling og samordning. Price Waterhouse Coopers inngikk i august 2021, og med varighet fram til juli 2023, avtale med Statsforvalteren om å bistå pilot-kommunene med implementeringsstøtte, tiltaksutvikling, kompetanseheving og evalueringsstøtte. I pilot-perioden skal det gjennomføres felles kompetanseheving rundt temaene prosjektledelse, endringsledelse, tjenstedesign og evaluering, etter identifiserte behov fra kommunene for å lykkes med samordning og samhandling på tvers av tjenester. Høsten 2021 ble det avviklet to webinarer/kurs med temaene prosjektstyring og endringsledelse, og målgruppe var prosjektgrupper og styringsgrupper i deltakerkommunene. Som del av kompetansehevingen og i forkant av webinarne gjennomførte PwC og Statsforvalteren dialogmøter i alle fire kommuner rundt de samme temaene. Alle fire deltakerkommuner har høy bevissthet rundt det å spre kunnskap om det samlede tjenestetilbudet blant kommunens ansatte, og lager strukturer og arenaer for å dele informasjon og muliggjøre samhandling og samordning. Tre av fire kommuner har vedtatt å innføre modeller og ta i bruk verktøy for å få til dette. Deltakerkommunene arbeider med å få helhet i arbeid rundt innsatser som Kompetanseløft for spesialpedagogikk og inkluderende praksis, implementering av Barnevernsreformen, arbeid knyttet til ungdom, rus og psykisk helse, innsats i det boligpolitiske arbeidet og sikre barn og unges medvirkning. Tre av fire pilotkommuner er også med i Bolig for velferd Innlandet, med felles prosjektorganisering, og i tillegg utnytter de regionale strukturer og samarbeid på velferdsområdet. Gjennom disse strukturelle grepene øker muligheten betydelig for å samle inn og å spre kompetanse tilbake i kommuneorganisasjonen om målgruppen utsatte barn og unge og deres familier.

Deltakerkommunene har utfordringer på flere områder der det er identifisert barn og unge med behov for støttetjenester; høy andel av unge uføretrygdete, unge med psykisk uhelse og rusproblematikk, unge, enslige innvandrere eller unge norskfødte med innvandrerforeldre, enslige mindreårige flyktninger.

Trygt og godt skolemiljø

I tilknytning til oppdragene innen skolemiljø samt i Udires satsning om inkluderende barnehage og skolemiljø er det arrangert flere fagdager i løpet av året. Samlingene er en del av en mer samlet langsiktig satsning på relasjon, høre barnet og være bevisst barnets beste. Temaer som går igjen som viktige faktorer i 9A-sakene. Vi forsøker å tilby skolene en bred vifte innenfor samme tematikk. Tidligere har temaene vært i fokus i IBSM, og vi har brukt flere forskjellige foredragsholdere og kursholdere innenfor de samme temaene.

2021:

2 stk digitale samlinger om aktivitetplikten i praksis m/ Inger Bergkastet, Kjersti Botnan Larsen og praksiseksempler ved rektorer

1 digital samling m/ May Britt Drugli med tittel «Relasjoner – en grunnmur i barnehagens og skolens arbeid»

1 digital samling m/ Ragnhild Onsøien med tittel «Hva gjør vi når vi i arbeidet vårt møter noe vi synes er vanskelig/utfordrende». (Samlingen er utformet som fire filmer som ligger ute over ca 3 mnd på en lukket youtube-kanal – og hvor det er utformet oppgaver som deltakerne kan gjøre mellom hver film).

1 stk digital 3-dagers sertifiseringskurs med Tilknytningspsykologene Ida Brandtzæg og Stig Torsteinson – «Se eleven innenfra».

Pedagogisk- psykologiske tjenestene

Statsforvalteren har i gjennomsnitt to møter i året med ledere av de Pedagogisk-psykologiske tjenestene (PPT) i kommunene. I disse nettverksmøtene har ulike tema vært oppe. Vi har blant annet hatt innlegg om Barnevernsreformen og innlegg fra Statped om overføring av kompetanse til kommunene. Målet har vært kompetanseheving og diskusjon med erfaringsutveksling om hvordan PPT kan bidra til helhetlig og samordnet tilbud til barn og unge. Vi vurderer at det oppleves relevant med både kompetanseheving og erfaringsutveksling som de kan ha nytte av i sitt arbeid videre ute i kommunene.

3.1.2.2 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv

Statsforvalteren i Innlandet er i ferd med å oppnå en helhetlig og effektiv offentlig boligsosial innsats gjennom en satsing som startet i 2020, og som har begynt å ha effekt i kommunene i 2021. Gjennom et samarbeid mellom Statsforvalteren, Husbanken Øst, Nav Innlandet og Innlandet fylkeskommune har vi igangsatt satsingen "Bolig for velferd Innlandet - med fokus på barn og unge". Satsingen er et tilbud til alle kommuner i Innlandet, hvor vi på regionalt/statlig nivå samordner våre ressurser inn mot kommunene, slik at det skal bli lettere for kommunene å samarbeide på tvers av egne avdelinger og med frivillige, private og offentlige aktører. Satsingen knytter seg til den nasjonale boligpolitiske strategien "Alle trenger et trygt hjem" (2021-2024), og vi oppfordrer kommunene til å se dette tett sammen med lovendringer på området barn/unge, barnekonvensjonen, oppvekstreformen og øvrige strategier knyttet til barn og unge. Vi ser videre satsingen i sammenheng med Pilot for programfinansiering (barn/unge) og FN's bærekraftsmål. Vi har tilgang på andre regionale/statlige aktører/kompetansesentre enn de 4 nevnte aktører, når kommunene har behov for dette. 21 kommuner i Innlandet har meldt seg på satsingen, og får tett en-til-en-oppfølging og tilbud om å delta i ulike nettverk. Disse og øvrige kommuner får tilbud om digitale Kunnskapssamlinger hvor vi sørger for tema som går på tvers av ulike regionale/statlige aktører. Arbeidet er forankret i Statsforvalteren sitt Velferdsforum som samler toppledere på velferdsområdet jevnlig, med mål om en samordnet og helhetlig innsats på velferdsområdet.

Se punkt 3.2.1.2.1.1 for resultater.

Alle trenger et trygt hjem (2021 - 2024) (fra kapittel 3.2.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Helhetlig samarbeid mellom stat og kommune om de tre prioriterte innsatsområdene i Alle trenger et trygt hjem (2021 – 2024).

Vi viser til bakgrunnsinformasjon under punkt 3.1.2.2.

Helhetlig og effektiv dialog med kommunene:

Gjennom satsingen "Bolig for velferd Innlandet" er vi i ferd med å få til en helhetlig og effektiv dialog med kommunene. Dette er en prosess som tar tid, både når vi hos Statsforvalteren skal øve oss på å samordne vår dialog mot kommunene og jobbe helhetlig internt, samt når vi i samarbeid med andre statlige/regionale aktører skal samordne vår felles innsats mot kommunene. For mange kommuner er det en ny måte å tenke på, når de skal nedsette interne arbeidsgrupper for å jobbe helhetlig, og disse skal omfatte alt fra plan, alle aspekter av bolig, alle aspekter av barn/unge og alle aspekter av oppfølgingstjenester i bolig. Mange aktører som ikke vanligvis samarbeider, må finne måter å jobbe sammen på.

Årsakssammenhenger mellom Statsforvalterens måte å jobbe på og observerte effekter:

"Bolig for velferd Innlandet" er en prosess som vil ta tid, og resultater vil komme etter hvert eller mot slutten av perioden (2024). Noen kommuner har nylig hatt oppstartsmøte, som er et informasjonsmøte. Foreløpig ser vi følgende effekter av vårt arbeid:

Kommunene organiserer seg med arbeidsgruppe på tvers av kommunale avdelinger med hele velferdsområdet (alt fra plan, boligkontor, helse/omsorg, Nav, oppvekst i vid forstand). Dette er viktig for at vanskeligstilte skal skaffe, beholde og få gode oppfølgingstjenester i bolig.

Planlagte boligsosiale handlingsplaner blir endret til helhetlige og forpliktende boligpolitiske planer knyttet opp mot kommuneplanens samfunnsdel og økonomiplan, eller det boligsosiale kommer direkte inn i samfunnsdelen (små kommuner trenger ikke temaplan).

Spørreundersøkelse til alle kommuner i Innlandet høsten 2021 har vist to utfordringer:

- Det brukes for lite startlån i Innlandet, noe som fører til at vanskeligstilte (spesielt barnefamilier) mister muligheten for å eie bolig. Tilbudet til innbyggere i Innlandet blir avhengig av hvilken kommune man bor i (om kommunen tilbyr startlån). Noen kommuner «trenger ikke» startlån, fordi det ikke finnes boliger til salg.
- Det er flere søknader enn innvilgelses og avslag, noe som innebærer at vanskeligstilte som søker kanskje ikke får svar.
- Vi setter inn tiltak for å bøte på dette gjennom BfVI.

Møte med de små og mellomstore kommunene i Innlandet viser at mange ikke fatter vedtak ved tildeling av kommunal bolig. Gjeldende rett tilsier at det skal fattes enkeltvedtak. Manglende vedtak hindrer klagemulighet. Dette går ut over vanskeligstilte, inkludert barnefamilier. Vi setter inn tiltak med tilbud om opplæring/deling fra de større kommunenes erfaring og utarbeidede rutiner og lokale forskrifter.

Kommunene lærer av hverandre og inviterer hverandre med på boligdager, etter at vi deler/sprer informasjon mellom kommuner.

Boligdager i kommunene har vist seg nyttig for å få politikere og administrasjonen til å snakke sammen om boligsosiale utfordringer og utfordringer med samordning også mot barn/unge. Prosjektleder «sprer» dette i kontakt med kommunene, og flere og flere kommuner arrangerer helhetlige boligdager med bred deltakelse på tvers i kommunen. I andre ender gir dette innbyggerne de tjenestene de trenger.

Ryktet sprer seg, og nå henvender kommuner seg til oss med forespørsel om deltakelse. Vi hadde opprinnelig 16 deltakere, noe som er økt til 21 kommuner og nr. 22 er på vei inn.

Nettverk og opplæringstiltak/deling av erfaringer mellom kommuner: bistand til kommunen og viktig for tjenester for innbyggerne, inkludert vanskeligstilte.

Skjønnsmidler fra Statsforvalteren til Øystre Slidre og Vestre Toten til Bolig for velferd som kommer søkerkommunene og alle 21 deltakerkommuner til gode gjennom deling av erfaringer.

Mange kommuner setter ROP-gruppas behov for bolig og oppfølgingstjenester i bolig på agendaen etter at de ble med i BfVI. Dette vil komme brukerne til gode. Godt nytt for Nav-kontoret som har ansvar for midlertidig bolig og bistand til å finne varig bolig.

Vi har i 2021 identifisert behov for følgende 4 nettverk som har oppstart tidlig i 2022: Nettverk Velferdsrab Innlandet (bygger på Asker Velferdsrab), Unge med bostedsutfordringer (samarbeid mellom Innlandet og Oslo/Viken), Nettverks startlån, "Nettverk"/opplæring Helhetlig boligplanlegging og eget nettverk for de 7 største kommunene i Innlandet som har særskilte utfordringer.

Kommuner som både deltar i Pilot for programfinansiering og i "Bolig for velferd Innlandet" har blitt oppfordret til å se prosjektorganiseringen i begge innsatser i sammenheng. Arbeidsgruppe går på tvers av hele velferdsområdet. Tydelige gevinster internt i kommunene ved at tjenestetilbudet gjøres kjent på tvers av tjenester, strukturer harmoniseres og møtearenaer for gjøres felles.

- Identifisert at det må arbeide med bevisst rundt medvirkning av barn og unge i planarbeidet.
- Høyere bevissthet om Barnekonvensjonen i flere kommuner.
- Identifisert av Plan- og bygningslovens paragraf om barns representant ofte er en sovende paragraf, og vi vil sette i verk tiltak for å få opp kommunenes bevissthet rundt bruk av denne.
- Identifisert behov for mer kompetanse rundt barnrettighetsvurderinger.

Statsforvalterens eget forbedringspotensial:

Lederforankring, dette er en kontinuerlig prosess.

Nå målet om at alle innsatser ses i sammenheng med hverandre, vite om hverandre og ta oss tid til dette i en hektisk hverdag, samordne egne tiltak mellom enheter, avdelinger og virksomhetsområder (jf. vår organisering hos Statsforvalteren i Innlandet, siden vi i likhet med kommunene har en fragmentert organisering av plan/bolig/utviklings-oppgaver). Noe av dette løses gjennom matriseorganisering. Dette er også kontinuerlig arbeid som vi må øve oss på. Koronapandemien er også en utfordring i dette, siden vi har fått mange nye kollegaer de siste to årene som vi ikke har møtt.

Andre aktørers innflytelse på konkrete effekter:

Gjennom vår organisering av "Bolig for velferd Innlandet", er effektene et resultat av samarbeidet mellom Statsforvalteren, Husbanken Øst, fylkeskommunen og Nav Innlandet. Vi kunne ikke ha oppnådd disse resultatene alene. De fire involverte aktørene møtes digitalt annenhver uke i operativ gruppe (12 personer) og bringer gjennom dette samarbeidet inn sin kompetanse rettet mot kommunenes uttalte utfordringer. Gjennom samarbeidet får vi til mer enn vi hadde fått til hver for oss. Vi har også trukket inn andre aktører. Et eksempel er KoRus Øst, som har bidratt i kommuner som har hatt utfordringer med ROP-brukere (rus/psyk) hvor blant annet BrukerPlan er gjennomgått, eller hvor barneverntjenesten har ønsket en gjennomgang av UngData fra KoRus Øst.

3.1.2.3 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring

Vi har kommet et langt steg videre i forhold til å samordne og målrette tilsynsaktiviteten. Men det er langt igjen før vi kan si at vi når målet 100 %. Bedre måloppnåelse skyldes i hovedsak at de arenaene vi har etablert både internt og eksternt nå bidrar til at vi får en felles forståelse av utfordringene og hvor vi kan ha dialog om hvordan vi jobber videre. Den digitale tilsynskalenderen bidrar til at samordningen blir enklere.

Den nye versjonen av tilsynskalenderen har gjort verktøyet enklere å ta i bruk både for tilsynsmyndigheter og kommunene. Det har imidlertid vist seg å

være utfordrende å få innspill tidlig nok fra våre oppdragsgivere og andre tilsynsmyndigheter, for å samordne belastningen for kommunene og ha en dialog om dette. Bl.a. må oppdrag fra Miljødirektoratet komme tidligere. Arbeidstilsynet og Mattilsynet har vi ikke fått informasjon fra innen fristen vår (1. desember). Arbeidstilsynet laster heller ikke opp tilsynsrapportene i kalenderen etter endt tilsyn. Dette skaper merarbeid i form av spørsmål fra brukere som etterspør tilsynsrapporter, og utfordrer ambisjonen om at tilsynskalenderen også skal være en base for tilsynsrapporter.

Vi må samhandle med kommunene for å sikre at vi har felles forståelse av utfordringer og muligheter som ligger i å utvikle tilsynene videre, slik at de blir nyttige i kommunenes eget utviklingsarbeid og kvalitetssikring.

Den samlede tilsynsbelastningen for den enkelte kommune skal ikke være for stor. (fra kapittel 3.2.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Den samlede tilsynsbelastningen for den enkelte kommune skal ikke være for stor.

Tilsynskalenderen var på høring i slutten av året (høringstid ca 3 uker fra midten av desember til starten av januar). I arbeidet med tilsynskalenderen for 2022 fikk vi kun tilbakemelding fra en kommune, noe vi tolker som at den samlede tilsynsbelastningen på kommunene i Innlandet ikke er for stor.

SFIN har hatt en representant som har deltatt aktivt i den nasjonale nettverksgruppa for samordnere, hvor fokuset har vært utvikling av tilsynskalenderen.

Tilsyn mot kommunen innrettes slik at statsforvalterens ressurser benyttes effektivt (fra kapittel 3.2.1.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Tilsyn mot kommunen innrettes slik at statsforvalterens ressurser benyttes effektivt.

Gjennom aktiv bruk av tilsynskalenderen har SFIN oversikt over relevante forvaltningsrevisjoner i kommunene. I arbeidet med planlegging av tilsynsaktivitet har kontrollutvalgssekretariatene hatt frist på seg til å legge inn disse revisjonene i forkant av den interne fristen for å legge inn fra våre fagenheter. Dette for å gjøre kunnskap om aktuelle revisjoner tilgjengelig i planleggingen.

SFIN har vurdert om tilsyn bør utsettes eller ikke gjennomføres på bakgrunn av informasjon om forvaltningsrevisjoner som er lagt inn i tilsynskalenderen. Vi har vurdert at ingen planlagte tilsyn bør utsettes eller ikke gjennomføres på grunn av dette.

Tilsyn fører til læring og forbedring i kommunen. (fra kapittel 3.2.1.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Tilsyn fører til læring og forbedring i kommunen.

Vi har stort fokus på at tilsyn skal føre til læring i kommunene. I løpet av året har vi arrangert to tilsynskonferanser med deltagere fra kommunene, alle kontrollutvalgssekretariatene, revisjonsselskaper, andre tilsynsmyndigheter og mange av våre ansatte som jobber med tilsyn. I begge konferansene har vi invitert eksterne forelesere fra academia som har snakket om nettopp temaet læring gjennom tilsyn.

Vårt inntrykk er at tilsynene blir godt mottatt i kommunene fordi de ser at tilsynene og dialogen under tilsynet og om funnene gir viktige bidrag inn i utvikling tjenestene og tjenestekvaliteten. Vi har fokus på læring og utvikling i gjennomføring av tilsynene og er opptatt av å skape god dialog om formålet med tilsynet, hva som er avdekket og hvordan kommunen kan jobbe for å lukke eventuelle avvik.

Tilsynsrapportene skal ha et klart språk, og innholdet skal bidra til læring hos leseren. Vi lukker ikke et tilsyn før det er innkommet en rapport som tilfredsstillende kriteriene i veilederen. I tilsyn med enkelte virksomheter eller personer skjer en dialogbasert oppfølging. Dessverre ser vi at læring i mange fall er en ferskvare, og ved tilsyn noen år etterpå kan effekten av et tilsyn være redusert.

3.1.2.4 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer

Statsforvalteren i Innlandet har organisert seg med en egen klimagruppe med representanter fra alle virksomhetsområder for å legge til rette for en helhetlig tilnærming i klimaarbeidet.

Klimagassreduksjoner

Se omtale i rapporteringspunktet under.

Klimatilpasning

SFIN deltar aktivt på relevante seminarer og møteplasser der klimahensyn er tema. Vi samarbeider med regionale aktører som fylkeskommune eller NVE på tema for å gi et best mulig tilbud.

Ved vurdering av plansaker har vi et særlig fokus på klimatilpasning. Vi påpeker krav om ivaretagelse av klimatilpasning ved oppstart av arealplansaker i kommunene, og følger opp ved uttalelse til planforslag. Dette blir i stadig større grad ivare tatt av kommunene i planforslagene, og gir oss mulighet til å følge prosessene.

Vi gjennomfører kompetansehevende tiltak, og har fokus på regionalt tverrfaglig samarbeid ut mot kommuner. Ved tilsyn eller veiledning har vi fokus på klimatilpasning i utforming av risiko- og sårbarhetsanalyser eller i beredskapsplaner.

Kommunale klima- og energiplaner har ambisiøse mål (fra kapittel 3.2.1.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner har i sin klima- og energiplanlegging en oppdatert handlingsdel (nyere enn 4 år) med ambisiøse mål og gjennomfører tiltak som bidrar til å redusere klimagassutslipp

Hvordan vi formidler forventninger i SPR til kommunene

Vi vektlegger og etterspør klimahensyn i alle planer etter plan- og bygningsloven. Føringerne formidles gjennom oppstart og høringer av planer, samt planfaglige (digitale) samlinger med kommunene og dialog på regionalt planforum. Vi følger opp kommunenes arbeid med klima- og energiplaner tett, herunder at kommunene vurderer og bruker virkemidler innen alle relevante sektorer. For å sikre jevnlig revisjon av tiltaksdeler for klima og gjennomføring av tiltak har vi i økende grad anbefalt at planer for klimatiltak kobles til kommunenes ordinære styringssystem gjennom kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdel/økonomiplan.

Statsforvalteren arrangerte i 2021 en stor digital konferanse for kommunene og andre om klimastatus for Innlandet, kalt "InnSats", der vi tok pulsen på utslippsstatus og innsats med tiltak i fylket. Vi produserte bl.a. filmer som viste gode eksempler på klimagassreducerende tiltak i Innlandet. Fra 2021 vil vi også framheve at vi gjennomførte regionmøter der omstillingen til lavutslippssamfunnet var ett av hovedtemaene på samtlige møter. Der møtte vi politisk og administrativ ledelse i kommunene og stilte selv med toppledelse og fagpersoner.

Søknader innen klima var blant de prioriterte områdene ved vår tildeling av skjønnsmidler i 2021. Informasjon om støtteordningen Klimasats har inngått i Statsforvalterens arbeid med å sette fokus på klimahensyn i ulike fagsektorer. Vi videreførte i 2021 å sende ut "Klimanytt" på e-post til kontaktpersoner i kommunene med tips om nyheter innen fagrapporter, statistikk, veiledere etc. som kan være til hjelp i kommunenes klimaarbeid.

Statsforvalteren bidrar aktivt inn i den pågående prosessen med regional plan for klima, energi og miljø for Innlandet der planarbeidet startet opp i 2021.

Vi har fulgt opp klimahensyn i landbrukssektoren, både innen jordbruk og skog, jf. oppdragene fra LMD.

Handlingsdeler til klima- og energiplaner

De fleste kommunene har ikke oppdaterte handlingsplaner innen klimagassiltak - kun 14 av 46 kommuner (30%) har handlingsdeler som er nyere enn fire år.

Gjennomføringen av klimatiltak varierer sterkt mellom kommunene. Vi gjennomførte i 2021 en spørreundersøkelse til kommunene om deres innsats på klimafeltet (tilsvarende som vi gjorde i 2019). Av de kommunene som svarte (76%) var det 83% som opplyste at de hadde gjennomført klimatiltak de siste 12 måneder. Det gjennomføres flest tiltak innen transport og arealbruk, bygg og anlegg, og innkjøp. Ser man detaljert på besvarelsene ser vi at terskelen for hva et tiltak er varierer mellom kommunene. 42 av 46 kommuner i Innlandet har gjennomført Klimasats-tiltak i løpet av perioden ordningen så langt har vart.

Sammenhengen mellom det Statsforvalteren har gjort, og effekten på kommunenes klimaarbeid

Vår innsats ser ut til å bidra positivt ved at kommunene setter framdriftsplaner for snarlig revisjon av planer som omfatter klima og energi, men dette blir erfaringsmessig ofte forsinket. Vi anbefaler et tydeligere absolutt krav i SPR'en til hyppighet av revisjon av handlingsdeler.

Vi vurderer at vårt arbeid med erfaringsoverføring av gode eksempler på tiltak og omstillingsarbeid til et lavutslippssamfunn, vil gi en økende positiv effekt. Vi har tro på å forsterke innsatsen vår med dialog som tilpasses den enkelte kommune og region.

Kommunene har integrert klimatilpasning i planer (fra kapittel 3.2.1.4.1.2 i TB)

Rapportere på

Kommunene har integrert klimatilpasning i sine planer i tråd med statlig planretningslinje (SPR) for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning

Forventninger og bistand til kommunene

Klimatilpasning ivaretas gjennom plansystemet og i samfunnsikkerhetskjeden.

Forventningene i SPR når det gjelder hensyn til klimaendringer og klimatilpasning formidles til kommunene i alle uttalelser til oppstartvarsel i plansaker etter plan- og bygningsloven, herunder samfunnsplaner. Dette følges videre opp ved å vurdere innsigelser i arealplan- og reguleringsplaner hvor overvannshåndtering, flom- og skredfare ikke er ivaretatt i ROS-analyser, plankart (hensynssoner) og planbestemmelser.

Vi veileder bl.a. gjennom bruk av regionalt planforum, plan-arrangement og øvrig kontakt med kommunene. Som en del av Geoforum arrangerte vi i 2021 en samling for kommunene i Innlandet der ROS og fareområder var blant temaene. Vi deltar aktivt i det pågående arbeidet med regional plan for samfunnsikkerhet og regional plan for klima, energi og miljø, der klimatilpasning inngår. Vi har formidlet informasjon om effekten og konsekvenser av klimaendringer i ulike kanaler; herunder planarbeidet, regionale dialogmøter, media, vår nettside og klimaarrangementet "InnSats" som er omtalt ovenfor.

Effekt av arbeidet

Vi vurderer at vår veiledning og øvrige oppfølging gir effekt. I samfunnsplanene blir nå klimatilpasning oftere omtalt. Omtalene begrenser seg som regel til målsettinger om at dette må tas hensyn til i kommunens arealplanlegging. I de fleste arealplansaker der det er aktuelt er det i økende grad vist til at det er tatt hensyn til klimaendringer og klimatilpasning for eksempel når det gjelder flomhøyder langs vassdrag.

3.1.2.5 Andre oppdrag**3.1.2.6 Miljø- og skogfaglig kompetanse i skogvernarbeidet**

De nye retningslinjene for skogvern ble ikke fastsatt i 2021, men skog- og miljøsidene har hele tiden samarbeidet tett om frivillig skogvern i Innlandet.

3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av statsforvalterne**3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling****Veiledningssamlinger om integreringsloven.**

Resultatmålet var minimum to samlinger innen utløpet av andre kvartal. Vi gjennomførte to samlinger i 2021, men den andre samlingen ble gjennomført i tredje kvartal. Det var svært begrenset bosetting i første halvår 2021, og derfor få deltakere som skulle følge integreringsloven. Statsforvalteren ville vente en periode før vi gjennomførte samling 2 fordi vi ville hente litt erfaring med bruk av den nye loven. Det var årsaken til at vi gjennomførte den andre samlingen i tredje kvartal.

Oppvekst og velferd

Det er gjennomgående høy måloppnåelse innenfor helse og omsorg, barnehage og oppvekst og barnevern. Innlandet håndterte også de ekstra sakene på helse og omsorg fra Oslo/Viken innenfor tidsfristen. Vi har avvik fra forventet aktivitetsvolum av tilsyn med sosiale tjenester, dette er et resultat at en helhetlig ROS vurdering fra vår side, og var planlagt fra starten på 2021. Vi prioriterte oppfølging, veiledning og opplæring, og ser at det på en god måte ivaretar formålet som også ligger til grunn for tilsyn.

Klagesaker etter plan og bygningsloven

Vi har en klar resultatforbedring fra 2020 til 2021, fra 37 til 70 prosent innen frist. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid er nesten halvert.

Samlinger (fra kapittel 3.3.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Minimum 2 samlinger innen utløpet av 2 kvartal 2021.

Ny integreringslov trådte i kraft 01.01.2021. IMDis krav var at Statsforvalterne skulle gjennomføre minimum to samlinger på integreringsområdet i 2021 med tema ny integreringslov med forskrifter. SFIN gjennomførte digital veiledningssamling 25.02.2021 hvor også Innlandet fylkeskommune og NAV Innlandet bidro med faglige innlegg. Det ble også avholdt en digital veiledningssamling 16.09.2021 hvor SFIN hadde det faglige ansvaret.

Alle klagesaker er behandlet innen (fra kapittel 3.3.1.1.2 i TB)**Rapportere på**

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker, jf. § 7-1 bokstav d, i byggesaksforskriften

Vi har behandlet 189 byggesaker i 2021, noe som er omtrent like mange som i 2020. Andel saker behandlet innenfor tolvukersfristen har økt fra 37 % i 2020 til 70 % i 2021. Statistikken i SYSAM viser en nedgang i gjennomsnittlig saksbehandlingstid i forhold til 2020; fra 134 dager i 2020 til 70 dager i 2021. Dette skyldes systematisk arbeid i fordeling av saker mellom saksbehandlerne, mer effektiv saksbehandling og at vi ikke har med oss etterslepet fra 2018/19. Vi er det embetet som har kortest gjennomsnittlig overskridelse på saker over frist (13 dager). Vi har ambisjoner om å justere inn saksbehandlingstiden, slik at en større andel av sakene blir behandlet innenfor frist i 2022.

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i byggesaker etter plan- og bygningsloven

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	-30 %	70 %	175	123

Alle klagesaker der det er gitt (fra kapittel 3.3.1.1.2.2 i TB)**Rapportere på**

Alle klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42, er behandlet innen 6 uker, jf. § 7-1 bokstav e, i byggesaksforskriften

Som følge av stor saksmengde har det vært vanskelig å overholde fristene i alle saker der det er gitt oppsettende virkning. I saker med oppsettende virkning, hvor vi har overskredet saksbehandlingsfristen, har vi i hovedsak likevel behandlet disse raskere enn ordinære klagesaker.

Som rapportert under tidligere år, viser det seg fortsatt å være utfordrende å fange opp alle saker hvor det er gitt oppsettende virkning. Dette skyldes at det i enkelte saker ikke fremgår av oversendelsen fra kommunen at det er gitt oppsettende virkning. For å fange opp disse tilfellene, arbeider vi med å etablere bedre rutiner ved utsending av foreløpige svar.

Saksbehandlingstid for klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 6 uker
100 %	-56 %	44 %	9	4

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans (fra kapittel 3.3.1.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Sakene er behandlet innen frist.

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	0 %	100 %	3	3

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans (fra kapittel 3.3.1.1.3.2 i TB)

Rapportere på

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Saken er behandlet innen frist.

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker (klageinstans) på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	0 %	100 %	1	1

IED: Implementering av BREF (fra kapittel 3.3.1.1.4.1 i TB)

Rapportere på

God progresjon i arbeidet med nye tillatelser til virksomheter som omfattes av nye bransjekrav om beste tilgjengelige teknikker (BAT-konklusjoner).

I 2021 har vi kartlagt, innhentet opplysninger og identifisert alle avfallsanlegg som omfattes av BAT-konklusjonen for avfallshåndtering. Vi følger fellesprosjektet og har en progresjon som tilsier at vi vil kunne være i mål med nødvendig oppdatering av tillatelser innen fristen 10. august 2022. Dette forutsetter at arbeidet prioriteres høyt første halvår 2022.

Vi har ett anlegg som omfattes av BAT-konklusjon for intensivt oppdrett av fjørfe eller svin, der fristen var 15. februar 2021. Dette anlegget har dessverre falt mellom flere stoler i sammenslåingsprosess og utskifting av saksbehandlere. Vi har fått inn tilstrekkelige opplysninger i løpet av 2021 og vurderer at vi vil komme i mål med oppdatert tillatelse i løpet av første halvår 2022.

For næringsmiddelindustri er fristen 4. desember 2023. Vi har fulgt fellesprosjektet siden 2020 og har en progresjon som tilsier at vi vil være i mål med nødvendig oppdatering av tillatelser innen fristen. Siden dette er prosesser som omfatter dialog med kommunale og interkommunale avløpsrenseanlegg, er det en forutsetning for å nå målet at vi også prioriterer dette arbeidet høyt i 2022.

Når det gjelder BAT-konklusjoner for overflatebehandling ved bruk av organiske løsemidler og beskyttelse av tre og treprodukter med kjemikalier, har vi ennå ikke kommet i gang med å kartlegge hvilke anlegg som omfattes. Vi vil sannsynligvis ikke greie å komme i gang med dette arbeid før tidligst mot slutten av 2022, men fristen er heller ikke før desember 2024.

Forurensningstilsyn: God kompetanse (fra kapittel 3.3.1.1.5.1 i TB)

Rapportere på

God kvalitet på tilsynsaktiviteten

Vi har utarbeidet rutiner for gjennomføring av tilsyn, og tilsynsgjennomføring tas jevnlig opp i faggruppemøter. Vi deltar også aktivt i nasjonalt tilsynsforum.

De gode erfaringene med fjertilsyn fra 2020 har vi også tatt med oss inn i 2021.

Embetet har også etablert et eget tilsynsforum, der vi deltar for å utveksle erfaringer. Det interne tilsynsforumet skal også sørge for å koordinere tilsyn i henhold til ny kommunelov. Vi får vanligvis ikke koordinert kommunetilsynene slik kommuneloven legger opp til fordi tema og forventning til antall tilsyn først blir kjent et stykke ut i det aktuelle året.

Vi savner imidlertid muligheten for å delta på tilsynskurs, noe som er særlig aktuelt for nytilsatte. Et slikt tilbud vil være et bidrag for å sikre likebehandling på tvers av embetene.

Det er utfordrende for oss å nå forventningen til tilsynsgjennomføring. Omstillingsprosesser har medført at vi over tid har hatt redusert bemanning. Vi søker å balansere ulike oppgaver, og derfor klarte vi ikke forventningen til antall tilsyn i 2021.

Vi vurderer måloppnåelsen som middels, men har identifisert utfordringer og har igangsatt tiltak for å bedre på situasjonen. Vi avsluttet dessverre 2021 og starter 2022 med flere vakanser på forurensningsområdet. Nyrekrutteringer er på gang.

3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning

Statsforvalteren har i 2021 hatt fokus på å utvikle et effektivt system for internkontroll med forvaltningen av tilskuddsordninger i landbruket.

For tilskuddsordninger der Statsforvalteren er førstelinje i søknadsbehandlingen, har arbeidet med utvikling av internkontrollsystemet medført generelt større fokus på gode rutiner og risikopunkter i saksbehandlingene i de ulike tilskuddsordningene.

Statsforvalteren har også i 2021 arbeidet målrettet gjennom ulike tiltak for at kommunene skal ha en effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning. Vi har gjennom året arrangert flere webinarer der deltakelsen har vært god. Vi har også gjennomført forholdsvis mange forvaltningskontroller - der erfaringen er at kontrollene gir læring både for kommunen og medarbeidere hos Statsforvalteren.

Erfaringer fra løpende forvaltningsdialog, klagesaksbehandling og kontroller er at kommunene i Innlandet gjennomgående har god praksis for forvaltning av lovverk og tilskuddsordninger på landbruksområdet.

Interne avklaringer i tilknytning til regelverket for kontroller på husdyrkonsesjonsområdet har medført at vedtak om standardisert erstatning for 2018 blir endret til gunst for noen foretak. Statsforvalteren har derfor ikke kommet så langt i arbeidet med standardiserte erstatninger som planlagt, og vedtak for 2019 er ikke påbegynt.

Effektiv internkontroll knyttet til tilskuddsforvaltning (fra kapittel 3.3.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren har effektiv internkontroll av sin tilskuddsforvaltning på landbruks- og reindriftsområdet.

Aktivitet, ressursbruk og ansvarlige for den enkelte ordning fastsettes i virksomhetsplanen. Saksbehandlere har ansvar for å følge opp endringer i regelverk og andre føringer og å behandle søknader i tråd med forvaltningsloven og regelverket for ordningen. Forsvarlig søknadsbehandling og økonomisk kontroll er i hovedsak ivaretatt ved at alle søknader og behandlingen av dem går gjennom fagsystemene. Forvaltningen, herunder viktige kontrollpunkter, har ellers i stor grad vært basert på eldre rutinebeskrivelser, innarbeidete rutiner og saksbehandlerens erfaring.

Gjennom 2021 har det vært arbeidet med å utvikle et komplett internkontrollsystem som vil bli faset inn for tilskuddsforvaltningen i 2022.

«Når det gjelder ordningen «Tilskudd til veterinære reiser», ser vi høy risiko for feilutbetalinger i tilknytning til «nærmeste veterinær-regelen». Vi sendte forhåndsvarsel til 12 veterinærer om gjennomgang av reiseopplysninger med hensyn til dette ved årsskiftet 2020/-21, men det resulterte ikke i at omsøkt tilskudd ikke ble innvilget. I tillegg undersøker vi omsøkt tilskudd der det blir oppgitt å være stengte veger (stikkprøvebasert).

For ordningen «Tidligpensjon til jordbrukere», er det risiko for at mottakere av tidligpensjon også har næringsinntekt fra jordbruk. Liste fra Landbruksdirektoratet blir gjennomgått, men ble mottatt først 13. desember 2021 og var ikke mulig å følge opp innen årsskiftet. Brev med spørsmål om næringsinntekt er sendt 13 tidligpensjonsmottakere i januar 2022.

I forbindelse med saksbehandling av søknader om erstatning etter produksjonssvikt i plante- og honningproduksjon i 2021 ble det oppdaget feil i tidligere års tallgrunnlag for utbetalt erstatning. Det ble fulgt opp med krav om tilbakebetaling av feil utbetalt tilskudd.

Kontroll av foretak - husdyrkonsesjon

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Er kontroll av foretak på husdyrkonsesjonsområdet gjennomført i samsvar med Ldirs rundskriv?	Ja
Antall foretak der det er innhentet opplysninger utover det som er tilgjengelig i egne systemer	12
Antall foretak som er fulgt opp etter kontroller i tidligere år	0
Antall foretak hvor det er gjennomført stedlig kontroll	0
Antall foretak som er kontrollert pga. mistanke om driftsfellesskap	0
Antall foretak som har fått vedtak om standardisert erstatning på grunn av overproduksjon	13
Antall foretak som har fått vedtak om standardisert erstatning pga. driftsfellesskap	0
Antall foretak som er kontrollert, og hvor vedtak om standardisert erstatning er under arbeid	15
Beløp standardisert erstatning sendt til Ldir for innkreving	0

Kontroll av foretak - tidligpensjonsordningen

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Kontrollert som følge av mistanke om avvik	0
Saker funnet i orden	0
Saker med feil	0
Beskrivelse av feilene	

Kommentert i tekstdelen.

Kontroller som følge av mulige feilopplysninger

Sak nr	Ordning og årsak	Resultat	Oppfølging
1	Tilskudd ved produksjonssvikt. Sak fra 2018 avdekket ved behandling av søknad fra foretaket i 2021.	Feilopplysninger som medførte merutbetaling.	Krav om tilbakebetaling.
2	Tilskudd ved produksjonssvikt. Sak fra 2018 avdekket ved behandling av søknad fra foretaket i 2021.	Feilopplysninger som medførte merutbetaling.	Krav om tilbakebetaling.
3	PT, RMP, mulig driftsfellesskap	Under arbeid	Også rapportert for 2020, men ikke avsluttet
4	PT, RMP, mulig driftsfellesskap	Under arbeid	Også rapportert for 2020, men ikke avsluttet
5	PT, RMP, mulig driftsfellesskap	Under arbeid	Også rapportert for 2020, men ikke avsluttet

Internkontroll for tilskuddsforvaltningen

Ordning	Etablert internkontroll	Risikobasert kontroll	Merknad
Tilskudd til tidligpensjon	Nei	Ja	Basert på innarbeidete rutiner og erfaring med ordningen. Vi kontrollerer alle søknader mot inntekstpostene i godkjent ligning de siste fem år.
Tilskudd til landbruksvikarvirksomhet	Nei	Nei	I 2021 har vi gjennomført to fagwebinar for avløysarlaga med disse måla: 1) Å få ei felles og omforeint oppfatning av rapportering, og 2) Avløysarlaga skal kjenne prinsippa som ligg til grunn for fordeling av tilskott mellom fylka og mellom avløysarlaga i det enkelte fylke.
Tilskudd til veterinærreiser	Nei	Ja	Kontroll 1. halvår: regel om bruk av nærmest tilgjengelig veterinær. 2. halvår: så på stengte veger. Kontrollerte de som er tatt ut til manuell utbetaling.
Stimuleringstilskudd til veterinærdekning	Nei	Nei	Grundig saksbehandling
Tilskudd til regionale prosjekter innen klima og miljøprogrammet	Delvis	Ja	Kostnadsoverslag vurderes nøye og justeres eventuelt i godkjent tilskuddsgrunnlag.
Erstatning etter offentlige pålegg	Nei	Ja	Kontrollerer mot vedtak fra Mattilsynet, kontrollerer timelister og regnskapsbilag for alle kjøp av varer og tjenester
Erstatning ved avlingssvikt	Nei	Ja	Kontrollerer areal og dyretall mot opplysninger i søknad om produksjonstilskudd. Må ringe nesten alle som søker i vekstgruppe grovfôr med egne husdyr for å klarlegge høsta avling og fôropptak ved beiting. Ved salgsproduksjoner krever vi attestasjon fra regnskapsfører. For korn kontrollerer vi mot leveranseregisteret. Totalt godkjennes langt lavere summer enn utfylt fra søker og kommune.
Kompensasjon ved avvikling av pelsdyrhold	Nei	Ja	Opplysninger som kan kontrolleres mot tilgjengelige kilder blir sjekket under søknadsbehandlingen.
Fylkesvise rentemidler fra skogfond	Delvis	Nei	Vi har ikke arbeidet spesielt med denne rutinen i 2021, men vi har arbeidet med IK på et mer overordnet nivå. Vi har fulgt tidligere praksis/rutiner for budsjettering og regnskapsføring av rentemidler. Vi vil dokumentere rutinen i 2022.
NMSK, kommuneskog	Delvis	Ja	Vi har jobbet med revisjon av rutinene i 2021, vil fortsette i 2022. Vi har gjennomført stikkprøvekontroll av skog- og vegtiltak i noen av kommuner. Utvalget har delvis vært risikobasert. Kontrollen har foregått som selvstendige stikkprøver og samtidig med forvaltningskontroll.
Tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer	Delvis	Ja	Vi har jobbet med revisjon av rutinene i 2021, vil fortsette i 2022
Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag	Ikke aktuell	Nei	
Tilskudd til reinbeitedistrikter og tamreinlag	Ikke aktuell	Nei	
Andre ordninger	Nei	Ja	Fjellandbruksmidler

Internkontroll som ivaretar kontroll med kommunenes tilskuddsforvaltning (fra kapittel 3.3.1.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren har effektiv internkontroll som ivaretar kontroll med at kommunenes tilskuddsforvaltning på landbruksområdet utføres på en forsvarlig måte.

Vi har manglet et formalisert system for internkontroll av tilskuddsforvaltningen. I hovedsak er kontroll av kommunene ivaretatt ved tydelig fordeling av ansvar for ordningene på medarbeidere med til dels lang erfaring og stor kunnskap om regelverk og praksis. Det har blitt lagt stor vekt på å følge opp områder med kjent, høy risiko både ved å følge med i kommunenes saksbehandling og gjennom forvaltningskontroller. Dette gjelder i spesielt høy grad for produksjons- og avløsertilskuddet. Gjennom arbeidet med utvikling av internkontroll i 2021 er det etablert et system og verktøy som nå blir utgangspunktet for å samordne praksis, beskrive rutiner og gjennomføre risikovurderinger. Dette arbeidet har høy prioritet i 2022. Innarbeidete rutiner med etablerte kontrollpunkt er fulgt opp, men verken rutiner eller risikovurderinger er godt nok dokumentert.

Forvaltningskontroll er gjennomført i 14 kommuner. Tema for jordbrukskontrollene var avkorting med fokus på rettsikkerhet og likebehandling. Produksjons- og avløsertilskudd hadde relativt stor tyngde i forvaltningskontrollene for jordbruk.

Kontroll med kommunenes tilskuddsforvaltning

Kommune	Omfang	Resultat	Oppfølging kontrollene
Kongsvinger	Skogbruk. Behandling av NMSK-søknader og skogfondsrefusjon. Teams-møte pluss skogbefaring.	Kommunen har utfordring med gjennomføring av kontroll. Tre avvik, herunder risikobasert kontroll av skogtiltak og delegering av budsjettmyndighet.	Kommunen har utfordring med frist for å lukke avvik. Følges opp av Statsforvalteren.
Midt-Gudbrandsdal Landbrukskontor for Sør-Fron og Ringebu	Skogbruk. Behandling av NMSK-søknader og skogfondsrefusjon. Teams-møte pluss skogbefaring.	En del permisjoner/vikariater på skog-siden. Kommunen har utfordring med gjennomføring av risikobasert kontroll. To avvik og en merknad, herunder risikobasert kontroll av skogtiltak og delegering av budsjettmyndighet.	Følges opp av Statsforvalteren, som pr dato ikke kan bekrefte at alle avvik er lukket.
Søndre Land	Skogbruk. Behandling av NMSK-søknader og skogfondsrefusjon. Teams-møte pluss skogbefaring.	Noe lav kapasitet i forhold til skogbrukssjefens oppdragsportefølje, som utgjør mer enn skogbruk. To avvik og en merknad, herunder gjennomføring av risikobasert kontroll av skogtiltak og habilitet.	Frist for lukking av avvik er om noen uker. Følges opp av Statsforvalteren.
Rendalen	Skogbruk. Behandling av NMSK-søknader og skogfondsrefusjon. Teams-møte pluss skogbefaring.	Skogansvarlig har mer enn nok å gjøre, herunder kommuneskogbestyrelse. Tre avvik, herunder søknadsbehandling, plan for risikobasert kontroll og delegering av budsjettmyndighet.	Følges opp av statsforvalteren. Pr dato har ikke kommunen bekreftet at de er enige i foreløpig rapport.
Trysil	Jordbruk, produksjons- og avløseriskudd (PAT), regionalt miljøtilskudd (RMP) og sjukdomsavløsning (SA). Digitalt møte.	3 avvik og 3 merknader. Tema for avvik - forhåndsvarsel, - RMP utbetaling uriktig avslag og - aksomhetsvurdering	Frist for å lukke avvik 01.03.2022.
Lom og Skjåk, Skjåk er vertskommune.	Jordbruk, produksjons- og avløseriskudd (PAT), regionalt miljøtilskudd (RMP) og sjukdomsavløsning (SA). Digitalt møte.	3 avvik og 7 merknader. Tema for avvik - dokumentasjon av vurdering og begrunnelse ved feilopplysning. Aktsomhet og avkorting ikke gjennomført. - RMP feilutbetaling av tilskudd og manglende kjennskap til regelverk.	Frist for å lukke avvik 01.03.2022.
Grue	Jordbruk, produksjons- og avløseriskudd (PAT), regionalt miljøtilskudd (RMP) og sjukdomsavløsning (SA). Digitalt møte.	3 avvik og 9 merknader. Tema for avvik - RMP rutiner og praksis er delvis feil, - mangelfull dokumentasjon rundt feilopplysninger, vurdering av aktsomhet og avkorting.	Frist for å lukke avvik 01.04.2022.
Dovre og Lesja, Lesja er vertskommune.	Jordbruk, produksjons- og avløseriskudd (PAT), regionalt miljøtilskudd (RMP) og sjukdomsavløsning (SA). Fysisk møte.	4 avvik og 10 merknader. Tema for avvik - forhåndsvarsel, - tatt inn opplysninger etter søknadsfrist, - vurdering av aktsomhet er mangelfull, - brudd på anna regelverk.	Frist for å lukke avvik 01.03.2022.
Follidal	Jordbruk, produksjons- og avløseriskudd (PAT), regionalt miljøtilskudd (RMP) og sjukdomsavløsning (SA). Fysisk møte.	2 avvik og 4 merknader. Tema for avvik - forhåndsvarsel og aktsomhetsvurdering ved avkorting.	Frist for å lukke avvik 01.03.2022.
Ringsaker	Jordbruk, produksjons- og avløseriskudd (PAT), regionalt miljøtilskudd (RMP) og sjukdomsavløsning (SA). Fysisk møte.	6 avvik og 7 merknader. Tema for avvik - forhåndsvarsel, - aksomhetsvurdering, - RMP rutiner og utbetalinger, - tilskudd for dyr på utmarksbeite.	Frist for å lukke avvik 01.04.2022.
Vestre Slidre	Jordbruk, produksjons- og avløseriskudd (RMP) og sjukdomsavløsning (SA). Fysisk møte.	4 avvik og 7 merknader. Tema for avvik - saksbehandlingsrutiner for PAT og RMP.	Frist for å lukke avvik 01.03.2022.

Statsforvalteren har jobbet spesielt med internkontroll innenfor tilskuddsordninger til landbruk inkl. skogbruk i 2021. Dette har vært utført gjennom egen prosjektorganisasjon. Vi har startet med rutinebeskrivelser, risikovurdering og en manual. Arbeidet fortsetter vinter 2022 med sikte på ferdigstilling innen utløpet av mars. Pr dato er det utarbeidet et utkast til rutinebeskrivelse for forvaltningskontroll i kommunene.

Forvaltningskontroller av kommunene, 20%

Resultatmål	Differanse (resultatmål - resultat)	Resultat	Antall gjennomførte forvaltningskontroller	Antall kommuner i fylket
20 %	10	30 %	14	46

Internkontroll; informasjonssikkerheten i fagsystemene (fra kapittel 3.3.1.2.1.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren har effektiv internkontroll som ivaretar kravet til informasjonssikkerhet i fagsystemene som Landbruksdirektoratet stiller til rådighet.

Det blir ikke utført noen systematisk kontroll av om saksbehandlere har sluttet uten at kommunen har meldt fra om sletting av tilganger. Dette blir i noen grad fanget opp gjennom kontakten våre ordningsansvarlige har med kommunene. Typisk gir kunnskap om nyansatte saksbehandlere i kommunene en indikasjon på at noen andre har sluttet. Kommunene må én gang i året bekrefte alle tilganger i fagsystemene. Risikovurderingen av dette området bygger mye på at det ikke har forekommet kjent misbruk av tilganger og at fagsystemene i dag sterkt begrenser mulighetene for misbruk.

I 2021 er det etablert tydeligere rutiner for hvordan innmelding, mottak, journalføring og behandling av tilgangsrettigheter til kommunale saksbehandlere skal foregå. Dette er kommunisert til kommunene gjennom tildelingsbrevet for belastningsfullmakter og budsjettmyndighet. Vi ser at kravene må presiseres ytterligere i 2022. For våre egne saksbehandlere er styring av tilgangsrettigheter ivare tatt ved at ansvarlig enhetsleder melder inn endringer til den systemansvarlige. Rutiner for tilgangsstyring vil være en del av internkontrollarbeidet i 2022.

3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester

SF Innlandet innfrir alle frister og har en lav terskel for å åpne tilsyn. Gjennom en tett dialog med virksomheter og kommuner tenker vi at vi oppnår en felles forståelse for felles mål, forsvarlighet og nødvendige tjenester.

Statsforvalteren skal ta kontakt med det enkelte barn (fra kapittel 3.3.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal ta kontakt med det enkelte barn med tilbud om tilsynssamtale. Hvilke konsekvenser koronapandemien har for omsorgen og oppfølgingen barna får på institusjonen, må være tema i samtalen med barna. Tilsynet bør gjennomføres på ettermiddag/ kveldstid for å få snakket med flest mulig barn. Dersom barnet ikke var tilstede under tilsynsbesøket, skal statsforvalteren i etterkant kontakte barnet med tilbud om samtale.

Å få til gode samtaler med barna som bor på institusjon har vært et satsingsområde for Statsforvalteren i Innlandet. Tre rådgivere gikk Statens

helsetilsyns kurs om barnesamtaler i 2021. Tross perioder med behov for strenge smitteverntiltak, har vi prioritert høyt å reise ut på stedlige tilsyn for å kunne ta direkte kontakt med barna. Vår erfaring er at digitale tilsyn medfører at vi ikke får samme kontakt med barna og de ansatte på institusjonene. Institusjonene strakk seg for å imøtegå oss og gjøre tilpasninger slik at fysiske tilsyn kunne gjennomføres og det klarte vi sammen 100 % i år, tross pandemisituasjonen.

I 2021 startet vi også et arbeid med å lage en informasjonsfilm til barna, samt trykke opp egne visittkort til utdeling. Dette arbeidet skal ferdigstilles i 2022.

Ved meldte tilsyn sender vi et eget varselbrev til barna, med informasjon om tilsynsbesøket, hvem som kommer, vår rolle og tema for tilsynet. I tillegg opplyser hvordan vi kan kontaktes, herunder at de kan nå oss på en egen mobiltelefon, også mellom tilsyn.

Vi sørget for å reise på tilsynsbesøk om ettermiddag og utover mot kveld, da barna var hjemme. Det medførte at vi fikk tilbudt de aller fleste en samtale. Så langt det lar seg gjøre ønsker å få snakket med barna med en gang vi ankommer. Vi tar som hovedregel selv direkte kontakt med det enkelte barn og spør om vi kan få snakke med dem. Erfaringen er at flere barn da blir med på minst en kort samtale. Mange av de vi har samtale med uttrykker seg godt og tydelig om hvordan de har det. I 2021 har vi ved nesten hvert tilsyn spurt barna om hvordan pandemisituasjonen har påvirket dem. Vi har i liten grad fått tilbakemelding om misnøye over institusjonenes oppfølging og tilrettelegging av smitteverntiltak.

Dersom barna ikke ønsker å snakke med oss, eller ikke er til stede når vi kommer på tilsyn, ber vi de ansatte om å kontakte barna å tilby en samtale med oss per telefon eller digitalt møte i etterkant. I noen tilfeller ringer vi også i etterkant for å nå dem. De fleste barna er imidlertid til stede når vi kommer, og de som ikke vil snakke med oss får gitt oss beskjed om dette selv.

Mobiltelefonen som barna på institusjoner kan nå oss direkte på, er noe de benytter seg av forholdsvis sjelden, men vi opplever at de ringer når det er nødvendig.

Statsforvalteren skal gjennomføre samtale med alle barn som ønsker det. (fra kapittel 3.3.1.3.1.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gjennomføre samtale med alle barn som ønsker det.

Vi sikrer i høy grad at alle barn som bor på barnevernsinstitusjon i Innlandet får tilbud om samtale under tilsynsbesøk, gjennom at vi har arbeidsbeskrivelse, rutiner, kompetanse og metoder for dette. Vi sørger for å reise på tilsyn på ettermiddag og kveld slik at vi treffer de aller fleste barna. I tillegg forventer vi at institusjonene sørger for at barna er tilstede. Dersom en eller flere beboere ikke er tilstede og ikke får tilbud om å snakke med oss, tar vi kontakt med beboerne i etterkant av tilsynet og tilbyr samtale via telefon eller digitalt møte.

Barna får i tillegg tilbud om samtale med oss når de klager på tvang eller når de ønsker kontakt utenom tilsynsbesøkene.

Vi utførte i 2021 alle av de forskriftpålagte tilsynene med barneverninstitusjoner i Innlandet. Noen avdelinger har i tillegg fått ekstra oppfølging og besøk. Vi har hatt mange enesamtaler med barna, men noen samtaler har også foregått med institusjonsansatte til stede, fordi det har vært ønsket og hensiktsmessig. Til sammen hadde vi 110 samtaler med barn på institusjon i 2021, og 97% av barn fikk tilbud om samtale.

Vi har i tillegg gjennomført samtaler med barn i forbindelse med tilsynssaker og systemtilsyn i kommunen. Våre nettsider har i år hatt en gjennomgang og det er lagt ut informasjon rettet mot barn i institusjoner. Statsforvalteren har for øvrig et Barn- og ungepanel som gir oss råd om barna medvirkning i mange saker.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker HOD (fra kapittel 3.3.1.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre.

Målet er oppnådd

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre (Helse/omsorg)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Helse/omsorg	50 %	0 %	50 %

Målet oppnådd

Saksbehandlingstid for tilsynssaker ASD (fra kapittel 3.3.1.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre

Vi har sluttbehandlet 1 tilsynssak med noe over 5 mnd saksbehandlingstid. I tillegg har vi behandlet 4 saker som egenvurderingssaker. Disse har lavere

saksbehandlingstid

Saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre (Sosial)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Sosial	50 %	- 50 %	0 %

Vi har sluttbehandlet 1 tilsynssak med noe over 5 mnd saksbehandlingstid. I tillegg har vi behandlet 4 saker som egenvurderingssaker. Disse har lavere saksbehandlingstid

Avslutning av klagesaker (fra kapittel 3.3.1.3.2.3 i TB)

Rapportere på

Avslutning av klagesaker: Minst 90 prosent innen 3 måneder.

Målet oppnådd

Saksbehandlingstid - Avslutning av klagesaker: minst 90% innen 3 måneder

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Realitetsbehandlet innen 3 md.
Sosial	90 %	- 4 %	86 %
Helse/omsorg	90 %	10 %	100 %

Andel vedtak om bruk av tvang og makt (fra kapittel 3.3.1.3.2.4 i TB)

Rapportere på

Andel vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemming som er overprøvd innen 3 måneder: Minst 90 %.

Mål oppnådd

Saksbehandlingstid - Vedtak om bruk av tvang og makt: minst 90% innen 3 måneder

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
90 %	8 %	98 %

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav (fra kapittel 3.3.1.3.2.5 i TB)

Rapportere på

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav som er behandlet innen 3 måneder: Minst 90 %.

Alle søknader er blitt behandlet innen 3 måneder

Avslutning av klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre (fra kapittel 3.3.1.3.2.6 i TB)

Rapportere på

Minst 90 % av klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre skal være avsluttet innen 1 måned.

I 2021 har vi behandlet 12 klager på bruk av tvang, og barna fikk helt eller delvis medhold i 3 av sakene. 83 % av klagen er behandlet innen fristen på en måned.

Det er to klagesaker som ikke er behandlet innen fristen. Disse sakene har vært noe mer omfattende og det har vært behov for å innhente ytterligere informasjon.

I 2020 behandlet Statsforvalteren i Innlandet 68 klager på bruk av tvang i barnevernsinstitusjoner. Vi har derfor merket oss at det har vært en stor nedgang i antall klager i 2021. Det har ikke vært en tilsvarende nedgang i antall tvangsprotokoller. Nedgangen i antall klager har vært tematisert både under tilsyn og på institusjonsledersamlingen som ble gjennomført høsten 2021. Vi kommer også til å følge med på dette i 2022.

Saksbehandlingstid - klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre: minst 90% innen 1 måned

Resultatmål	Differanse	Avsluttet innen 1 måned
90 %	- 7 %	83 %

Resultatmål SFIN (fra kapittel 3.3.1.3.3.5 i TB)

Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 280 poeng.

Endres til 220 poeng.

Kravet til gjennomførte tilsyn ble redusert pga Corona og restanseprosjektet, men SF Innlandet mener at tilsyn er viktig for kvalitet og pasientsikkerhet og har blitt prioritert.

Aktivitetsvolum av tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
220	76	296

Resultatmål SFTL og SFIN (fra kapittel 3.3.1.3.4.1 i TB)**Rapportere på**

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 65 poeng

Helsetilsynet reduserte kravene til antall tilsyn, SF Innlandet mener at tilsyn er viktig for kvalitet og pasientsikkerhet og har prioritert å få gjennomført planlagte tilsyn.

Aktivitetsvolum av tilsyn med spesialisthelsetjenesten

Resultatmål	Differanse	Resultat
65	51	116

Resultatmål SFIN og SFTL (fra kapittel 3.3.1.3.5.8 i TB)**Rapportere på**

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 95 poeng

SFIN har avvik fra forventet aktivitetsvolum av tilsyn med sosiale tjenester. Vi ønsker å rette en forklaring på dette gjennom følgende:

- Våre vurderinger av konsekvenser av Corona og kapasitet i Nav-kontorene.
- Uklarheter rundt hjemmel i sosialtjenesteloven for å føre tilsyn med nye internkontrollbestemmelsene i kommunelov § 25-1.
- Vårt arbeid med å identifisere og følge opp risiko og svikt i tjenesteytingen gjennom konkrete oppfølgingsaktiviteter inn mot det enkelte Nav-kontor som også bidrar til styrket rettsikkerhet og tjenestekvalitet for mottakere av sosiale tjenester i Innlandet.
- Innlandets forholdsmessige høye andel rettighetsklager etter sosialtjenesteloven sammenlignet med landet.
- Vi har bidratt med gjennomføring av Landsomfattende undersøkelse om tilgjengelige sosiale tjenester i 6 Nav-kontor.
- Rådgivere fra SFIN deltatt i helsetilsynets arbeid med nasjonal risikovurdering av de sosiale tjenester, undersøkelse med Nav kontaktsenter og utredning knyttet til sammenhengen mellom kommunelovens internkontrollbestemmelser og tilsyn med de sosiale tjenester.

Vi anser derfor at vår innsats som tilsynsmyndighet på sosialtjenesteområdet i 2021 har hatt betydning for rettsikkerhet, kvalitet og tilgjengelighet til de sosiale tjenester for innbyggere i Innlandet. Dette til tross for manglende måloppnåelse på aktivitetsvolum.

Aktivitetsvolum av tilsyn med sosiale tjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
95	-35	60

3.1.3.4 Andre oppdrag

Vi har, gjennom møtepunkter med bl.a enhetsledere i Nav informert om betydningen av internkontrollkravene i ny kommunelov. Vi har også etablert internt tilsynsforum hos SFIN hvor internkontrollkravene i kommuneloven er tematisert og på denne måten bidratt til å fremme lik forståelse av internkontrollkravene på de ulike fagområdene hos SFIN som gjennomfører tilsyn i kommunene.

3.1.3.5 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet

SFIN oppnådde målkravene på alle de prioriterte sakstypene på vergemålsfeltet gjennom 2021. Måloppnåelsen økte sammenliknet med året før.

For å nå målene ble det brukt mer ressurser enn hva som var tildelt på kap. 469. Embetet tar sikte på å klare sine budsjettkrav i 2022. Vi har hatt stort søkelys på arbeidsprosesser, for å bedre effektiviteten og kvaliteten i saksbehandlingen (Lean-arbeid).

Vi har økt kompetansen hos vergene i å ivareta vergehaver. Har også prioritert kurs om fremtidsfullmakter. Vi mener dette vil ha positiv effekt og vil kunne bidra til færre enkelthenvendelser og færre vergemål over tid.

Våre prioriteringer har medført at noen saker og oppgaver har hatt lengre saksbehandlingstider enn ønskelig og at tilsynsarbeidet ikke ble tilstrekkelig prioritert. Det gikk også ut over det viktige arbeidet med å gi veiledning og informasjon om vergemål i det daglige overfor publikum. Tilgjengeligheten på telefon har blitt styrt og redusert noe for å understøtte prioriteringene av saksbehandlingstid og opplæring.

SFIN opplever å ha god tilgang på verger, men har noen utfordringer i enkelte distrikter.

Vi opplevde flere feil, mangler og lengre nedetider i saksbehandlingsverktøyet VERA. Dette fikk stor innvirkning på effektiviteten i saksbehandlingen, og dermed på saksbehandlingstidene.

Opprett vergemål (fra kapittel 3.3.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager.

Oppgaven hadde høy prioritet. Vi oppnådde full måloppnåelse gjennom hele året.

Saksbehandlingstid - Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
90 %	80 %	10 %

Klagesaksbehandling (fra kapittel 3.3.2.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Klagesaksbehandling – 80 % av klagene statsforvalteren mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 60 dager.

Målet ble nådd.

Klagesaksbehandling – 80 % av klagene Statsforvalteren mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 60 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
84 %	80 %	4 %

Stadfestelse av fremtidsfullmakter (fra kapittel 3.3.2.1.1.3 i TB)

Rapportere på

Stadfestelse av fremtidsfullmakter - 80 % av fremtidsfullmaktene som stadfestes, skal være behandlet innen 30 dager.

Vi har lagt stor vekt på å behandle søknader om stadfestelse av fremtidsfullmakt så raskt som mulig og senest innen 30 dager. Søknadene er imidlertid ofte mangelfulle og krever veiledning til partene, og innhenting av ytterligere opplysninger. Vi er av den oppfatning at det generelt er behov for økt informasjon om ordningen.

Stadfestelse av fremtidsfullmakter - 80 % av fremtidsfullmaktene som stadfestes, skal være behandlet innen 30 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
86 %	80 %	6 %

Vergeregnskapskontroll (fra kapittel 3.3.2.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen.

Alle vergeregnskapene i det sentrale uttrekket fra SRF ble gjennomgått og kontrollert innen fristen i 2021. Revisor ga Statsforvalteren tilbakemelding på at kontrollen hadde vært utført konsistent og med god kvalitet.

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen

Resultat	Resultatmål	Differanse
100 %	100 %	0 %

Digital innlevering av vergeregnskap (fra kapittel 3.3.2.1.3.1 i TB)**Rapportere på**

Andelen vergeregnskap som leveres digitalt, skal være minst 75 %.

Vi oppfordrer vergene våre til å sende inn vergeregnskapet digitalt, og viser blant annet til vergemal.no for nærmere informasjon. I 2021 la vi også ut en video til våre verger som viste hvordan innleveringen kan gjøres digitalt. Andelen digitalt innsendte vergeregnskap i 2021 var på 74 %, og vi oppnådde nesten full måloppnåelse.

Andelen vergeregnskap som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 75 %

Resultat	Resultatmål	Differanse
74 %	75 %	- 1 %

Digital innsending av søknader (fra kapittel 3.3.2.1.3.2 i TB)**Rapportere på**

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om statsforvalterens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt, skal være minst 75 %

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om Statsforvalterens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 75 %

Resultat	Resultatmål	Differanse
0 %	75 %	- 75 %

Utgår

3.1.3.6 Vergemål utøves med respekt for vergehavers behov og vilje

Målet er nådd ved grundig saksbehandling og opplæring av verger. Vergehavers syn har vært innhentet ved behandlingen av søknad om vergemål så langt det har vært mulig. Statsforvalteren har også lagt stor vekt på å veilede vergene i å ivareta vergehavers selvbestemmelse. Dette er gjort både i muntlig og skriftlig veiledning, samt ved å oppfordre vergene til å ta kurs, deriblant e-læringskursene på vergemal.no. Det nye rammeverket for vergefullmakter, innebærer også ytterligere konkretisering av vergehavers behov. Statsforvalterens aktive holdning overfor vergehaver og vergene, har bidratt til at vergehavers interesser i stor grad er blitt ivarettatt.

Utvikling av tiltak for å sikre vergehavers selvbestemmelse (fra kapittel 3.3.2.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Vergemål skal utøves med respekt for vergehavers behov og vilje. Statsforvalteren skal innarbeide prosesser ved opprettelsen av vergemål som sikrer at omfanget av vergemålet er tilpasset den enkelte. Begrunnelsen for omfanget av vergemålet skal fremgå av vedtaket.

Statsforvalteren skal påse at vergene har god rolleforståelse og utøver rollen med respekt for vergehavers selvbestemmelsesrett.

Ved opprettelse eller endring av vergemål, tilstreber vi å innhente de opplysninger som er nødvendige for å kunne vurdere hvorvidt vilkårene for vergemål er oppfylt eller ikke. Videre søker vi å få kartlagt hvilket omfang vergemålet skal ha, og hvem som skal oppnevnes som verge. Hva personen som har behov for verge selv mener, er helt avgjørende i arbeidet.

Til dette benyttes blant annet skjema for kartlegging av behov. Dette skjemaet sendes ut til den som har behov for vergemål, pårørende og eventuelt vergen. Skjema benyttes også i samtale med den vergetrengende, pårørende og eventuelt vergen.

Dersom vi ikke får kontakt med personen som har behov for verge, tar vi kontakt med hjelpeapparatet eller nærstående, for hjelp til å få til en samtale med vedkommende.

Samtaler med vergehaver, pårørende og vergen nedtegnes på den enkelte sak. Samtaler blir også gjengitt i vedtaket om vergemål.

Det vil gå fram av vedtaket om vergemål, dersom en samtale med vergehaver ikke er blitt gjennomført. Det vil også gå fram hva som er begrunnelsen for dette.

Alle vergemål vil etter hvert ha blitt gjennomgått og individtilpasset, da vi arbeider med å tilrettelegge for digitale vergefullmakter.

3.1.3.7 Barnehagemyndigheter, barnehageeiere og skoleeiere forstår, formidler og etterlever regelverket

Statsforvalteren i Innlandet (SFIN) ser hele bredden av virkemidler i sammenheng, og har i 2021 jobbet aktivt for at sektoren skal forstå, formidle og

etterleve regelverket. Veiledning på regelverket skjer når vi utfører tilsyn, i behandling av både klagesaker og saker etter opplæringslovens kapittel 9A og når vi har sakstilpassede veiledningsaktiviteter. Vi driver informasjonsarbeid via SFINs hjemmeside og facebookside, og i tillegg svarer vi på innkomne spørsmål og henvendelser.

Tilsyn

Våre tilsyn skal være lærende. Ved siden av kontrollfunksjonen, mener vi at tilsyn er et godt virkemiddel for å formidle og sikre god regelverksetterlevelse. I enkelte tilsyn veileder vi i egne møter i forkant av tilsynet og vi gjennomgår regelverket i tilsynets åpningsmøte. Tilsynsrapportene skal ha et klart språk, og innholdet skal bidra til læring hos leseren. Vi hjelper kommunene som etterspør veiledning i etterkant av utsendt endelig tilsynsrapport. Alle kommunene som fikk skolemiljøtilsyn i 2021 fikk tilbud om dialogmøte i etterkant av at tilsynet var avsluttet.

Vedtaksaksbehandling/veiledning

SFINs vedtak skal ha et klart språk, men samtidig formidle regelverket som ligger til grunn for våre vedtak. Vi gir veiledning om regelverket gjennom våre vedtak, og har i tillegg hatt flere møter med kommuner i etterkant av oversendte vedtak. I disse møtene svarer vi på eventuelle spørsmål fra kommunene, og veileder om regelverket. Vi har også i 2021 erfart at kommuner har endret praksis etter våre avgjørelser med tilhørende veiledning. Vår erfaring er at denne veiledningen blir nær praksis, og kommunene kan enklere relatere veiledningen til sin egen hverdag. Møtene gir også oss nyttige innspill som vi tar med oss i utviklingen av våre arbeidsmetoder.

Gjennomførte veiledningsaktiviteter 2021

Som et supplerende virkemiddel for formidling av regelverk ut i sektor, har vi gjennomført følgende egne veiledningsaktiviteter i 2021:

- Veiledningsmøter med enkeltkommuner
- Dialogmøter om skolemiljø
- Digitale samlinger om aktivitetsplikten i praksis
- Fagdager om relasjoner
- Produksjon og publisering av informasjonsfilmer
- Kurset Se eleven innenfra

SFIN opplever god tilslutning til hele spekteret av veiledningsaktiviteter, og tilbakemeldingene fra deltakerne til de ulike tiltakene er positive. Når virkemidlene ses i sammenheng kan vi hente ut synergier som en merverdi inn i regelverksformidlingen, og dette fører igjen til at målgruppen øker sin forståelse og etterlevelse av regelverket.

Sektorkunnskap ligger til grunn for vurdering av oppfølging og virkemiddel (fra kapittel 3.3.3.1.1.1 i TB)

Rapportere på

All vurdering av oppfølging og valg av virkemiddel skal være basert på kunnskap om tilstanden på rettsikkerhetsområdet

Som vist i årsrapporten for 2020, har systematisk monitorering av tilstand i sektor vært viet stor oppmerksomhet på enheten det siste halvannet året. Faggruppen Statistikk, økonomi og analyse har gjennom 2021 sørget for koordinering, systematikk og profesjonalisering innenfor sitt nedslagsfelt, og det overordnede målet bak alt arbeid i faggruppen har vært å sikre god kunnskap om tilstanden på rettsikkerhetsområdet.

Totalt er enhetens medarbeidere fordelt på fem ulike faggrupper. Likt for alle faggruppene er at lederen er representert i faggruppe Statistikk, økonomi og analyse. En viktig årsak til denne inndelingen er for å sikre systematisk tilnærming til sektor, og samtidig en lik forståelse av oppdraget med å følge med på tilstand, uavhengig av faglig innretning og fokus. Felles forståelse for statistikk, ROS og tilsynsplanlegging er grunnleggende for å sikre tilstrekkelig god sektorkunnskap hos Statsforvalteren i Innlandet.

Siden den interne omstruktureringen og oppgavefordelingen i 2020, har vi jobbet mye med systematisering av informasjonen som vi har tilgang til, og som sier noe om nettopp tilstand i sektor. Felles for alle fagområder er jevnlig arbeid med risikovurderinger, og i dette arbeidet brukes blant annet et henvendelsesskjema. Henvendelsesskjemaet ble utviklet og implementert i 2021. Hensikten med skjemaet er å sikre at alle eksterne henvendelser blir fordelt, fulgt opp og ivaretatt av det riktige fagmiljøet internt. Samtidig overvåker vi mediebildet, vi følger med på forvaltningsrevisjoner og leser bekymringsmeldinger. Innenfor fagområdet skolemiljø analyserer vi resultater fra elevundersøkelser. Innen fagområdet utdanning følges det med på tilstand i sektor via GSI og statistikkbanken. Innen fagområdet barnehage er tilgangen på overordnede data som sier noe om tilstand i sektor noe mindre enn på skoleområdet, men vi holder selv en årlig informasjonsinnhenting der vi ber kommunene svare på spørsmål om tilstanden på barnehageområdet.

Sammenstillingen av all denne informasjonen danner deretter bildet vi bruker for å analysere tilstand og risiko i kommunene. Dette systematiske arbeidet gjør det langt enklere, tryggere og sikrere å velge virkemiddel og dermed retning for vår videre oppfølging på rettsikkerhetsområdet. Innen for eksempel fagområdet skolemiljø, fulgte vi opp med tilsyn i en kommune der all informasjon pekte i retning av lite systematisk arbeid for elevenes beste. Kommunen hadde høye tall i elevundersøkelsen for indikatorene som måler elever som opplever mobbing og andre krenkelser og som har vært økende over tid, vi hadde flere innmeldte 9A-saker, det hadde vært oppslag i media fra det aktuelle stedet og vi hadde mottatt bekymringsmeldinger fra både foresatte og FAU. Da SFIN heller ikke kunne se at det forelå systematiske tiltak for skolemiljø i kommunen, for eksempel gjennom forvaltningsrevisjon eller lignende, fulgte vi opp med tilsyn. I en annen kommune fant vi et noe mer uavklart bilde etter ROS-analysen. Den aktuelle kommunen hadde lave eller ikke synlige tall (på grunn av blant annet få respondenter) for mobbing og krenkelser i elevundersøkelsen. Videre hadde vi ingen innmeldte 9A-saker, og SFIN har generelt få henvendelser fra kommunen på vårt rettsikkerhetsområde. For å øke kontakten med kommunen og få bekreftet vår informasjon om tilstand i

sektor, har vi gjennomført dialogmøte.

Bruk av tilsyn som virkemiddel skal øke (fra kapittel 3.3.3.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Økt bruk av tilsyn som virkemiddel der risikovurderingene tilsier det

Statsforvalteren i Innlandet har i 2021 prioritert tilsyn som virkemiddel der våre ROS-vurderinger har avslørt høy sannsynlighet for brudd på regelverket, og der manglende regelverksetterlevelse gir store konsekvenser.

I 2020 ble det totalt gjennomført åtte tilsyn på rettssikkerhetsområdet. Tre av tilsynene var rettet mot barnehagesektoren, mens de resterende fem var rettet mot område opplæring. Totalt seks av de åtte gjennomførte tilsynene var nasjonalt initierte, der det ene gikk på veiledning og tilsyn i barnehage, mens de resterende fem handlet om skolemiljø, og rettet seg altså mot opplæringsområde. De to siste tilsynene var egeninitierte, og gjorde en gjennomgang av spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging i barnehager i to kommuner.

Da vi planla 2021, var det med en klar intensjon om å gjennomføre flere tilsyn enn vi gjorde i det foregående året. Totalt ble det planlagt og gjennomført 14 tilsyn i 2021. Dette er en økning på 75 % fra forrige år. Innenfor området opplæring ble det gjennomført hele ti tilsyn med skolemiljø som tema. Det har vært gjennomført tre tilsyn med spesialpedagogisk hjelp og individuell tilrettelegging som tema på området barnehage. Felles for begge områdene er en systematisk gjennomgang av tilstand i sektor i forkant av utvelgelse av tilsynsobjekter (se beskrivelse av grunnlagsdata og metodikk i forrige rapporteringspunkt). I tillegg ble det gjennomført et egeninitiert tilsyn om skolenes meldeplikt til barneverntjenesten.

Innenfor temaet skolemiljø er økningen markant, og antall tilsyn er doblet fra 2020 til 2021. Skolemiljø var et prioritert område for SFIN i 2021, og vi mener at den proaktive bruken av virkemidlet tilsyn på dette området vil ha en forebyggende virkning for de elevene i de kommunene som fikk tilsyn. Til tross for en dobling i antall tilsyn fra året før og at tilsyn er et ressurskrevende virkemiddel for oss som organisasjon, så mener vi det var på sin plass å gjennomføre et høyt antall tilsyn i 2021. Det var tilstand i sektor og vår systematiske kjennskap til denne, som definerte behovet for en dobling i antall tilsyn fra året før. Kapasitetsmessig har vi tilpasset oss ved eksempelvis å prioritere andre virkemidler på andre fagområder og temaer. For eksempel ble det gjennomført kompetanseheving og veiledning på temaet spesialundervisning gjennom den såkalte tretrinnsraketten; en samlingsrekke som tar for seg sakkyndig vurdering, vedtak og individuell opplæringsplan, i stedet for tilsyn.

Tilsyn skal avdekke brudd med store konsekvenser (fra kapittel 3.3.3.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Tilsyn er prioritert på områder hvor det er høy sannsynlighet for brudd på regelverket og hvor det er store konsekvenser for barn, unge og voksne og lærlinger

Statsforvalteren i Innlandet har prioritert tilsyn som virkemiddel der våre ROS-vurderinger har indikert høy sannsynlighet for brudd på regelverket, og der manglende regelverksetterlevelse gir store konsekvenser.

Gjennomføring av tilsyn er ressurskrevende, både for kommunene og Statsforvalteren. Høy treffsikkerhet er derfor helt sentralt for å oppnå det planlagte formålet bak virkemiddelbruken.

Å prioritere bruk av tilsyn som virkemiddel handler blant annet om god sektorkunnskap når vi foretar våre ROS-vurderinger, men samtidig om god metodekunnskap. Statsforvalteren i Innlandet ser disse perspektivene i sammenheng.

Et godt arbeid med sektorkunnskap i forbindelse med ROS vil ikke alltid alene gi et dekkende bilde av tilstanden hos det aktuelle tilsynsobjektet. En grundig og systematisk ROS-vurdering gir en god indikasjon på at vi skal åpne et tilsyn, men i tillegg hender det at vi mottar informasjon underveis i tilsynet som medfører endringer i ROS-vurderingen, og dermed også tilsynets innhold og omfang. Hensikten bak endringer underveis er alltid å jobbe målrettet mot de områdene der antatte brudd vil ha store konsekvenser. I 2021 har vi hatt økt bevissthet på sammenhengen mellom ROS-vurderingen som vi gjør i forkant av tilsynet opp mot hvilke handlingsalternativer vår tilsynsmetode åpner for etter at vi har åpnet tilsyn. Vi har økt oppmerksomhet på at vi underveis kan begrense temaene for tilsynet, og i ytterste konsekvens avlyse.

Arbeidet med økt treffsikkerhet og proaktiv bruk av virkemidlet tilsyn fortsetter i 2022 med uforminsket styrke, og hensikten er å jobbe for en forebyggende virkning for utsatte barn og unge.

Rapportering av tilsyn - barnehage og opplæringsområdet

Område	Kommune	Navn på barnehage (kun særlige tilfeller)/skole	Nasjonalt initiert tema eller egeninitiert	Tema nasjonalt initiert tilsyn	Tema egeninitierte tilsyn	Stedlig/skriftlig	Antall kontrollspørsmål per tilsyn	Status tilsyn per 31.12.	Antall korreksjonspunkter i foreløpig rapport pr tilsyn (= brudd på regelverket per tilsyn)	Dato foreløpig tilsynsrapport	Komm S:2000 20000 I
Opplæring	Stange	Tangen skole	Nasjonalt initiert		Skolemiljø	Digitale intervju	16	Endelig rapport	6	12.03.2021	S
Opplæring	Østre Toten	Skreia ungdomsskole	Nasjonalt initiert		Skolemiljø	Digitale intervju	16	Endelig rapport	6	29.09.2021	M
Opplæring	Østre Toten	Kolbu skole	Nasjonalt initiert		Skolemiljø	Digitale intervju	16	Endelig rapport	2	29.09.2021	M
Opplæring	Øyer	Øyer kommune	Egeninitiert	Egeninitiert tilsyn	Skolenes meldeplikt til barneverntjenesten	Skriftlig	1	Endelig rapport	2	07.07.2021	M
Opplæring	Gausdal	Fjerdum skole	Nasjonalt initiert		Skolemiljø	Digitale intervju	16	Endelig rapport	19	11.03.2021	M
Opplæring	Sør-Odal	Glommasvingen skole	Nasjonalt initiert		Skolemiljø	Digitale intervju	21	Endelig rapport	18	21.05.2021	M
Opplæring	Våler	Våler barne- og ungdomsskole	Nasjonalt initiert		Skolemiljø	Digitale intervju	10	Endelig rapport	10	23.11.2021	L
Opplæring	Øyer	Aurvoll skole	Nasjonalt initiert		Skolemiljø	Digitale intervju	10	Endelig rapport	6	19.11.2021	M
Opplæring	Lillehammer	Smestad ungdomsskole	Nasjonalt initiert		Skolemiljø	Digitale intervju	16	Endelig rapport	17	10.03.2021	S
Opplæring	Gran kommune	Moen skole	Nasjonalt initiert		Skolemiljø	Digitale intervju	10	Endelig rapport	1	27.09.2021	M
Opplæring	Ringsaker	Kirkekretsen skole, Kilstad skolen, Moelv og Fossen skoler, Moelv ungdomsskole	Nasjonalt initiert		Skolemiljø	Digitale intervju	16	Endelig rapport	14	20.10.2021	S
Barnehage	Kongsvinger		Egeninitiert	Egeninitiert tilsyn	Spesialpedagogisk hjelp og individuell tilrettelegging	Digitale intervju	47	Endelig rapport	12	20. april 2021	M
Barnehage	Åsnes		Egeninitiert	Egeninitiert tilsyn	Spesialpedagogisk hjelp og individuell tilrettelegging	Skriftlig	47	Endelig rapport	15	5. juli 2021	M
Barnehage	Eidskog		Egeninitiert	Egeninitiert tilsyn	Spesialpedagogisk hjelp og individuell tilrettelegging	Skriftlig	47	Endelig rapport	19	8. juli 2021	M

Rapportering av funn fra tilsyn - barnehage og opplæringsområdet

Område	Kommune	Navn på barnehage/skole	Tema/deltema nasjonalt initierte tilsyn	Tema/deltema egeninitierte tilsyn	Kontrollspørsmål som er avdekket brudd på (nasjonalt initierte tilsyn)	Kontrollspørsmål som er avdekket brudd på (egeninitierte tilsyn)	Kommentarer
Opplæring	Øyer	Øyer kommune	Egeninitiert tilsyn	Skolenes meldeplikt til barneverntjenesten		Oppfyller skolene i Øyer kommune sin meldeplikt til barneverntjenesten etter opplæringsloven § 15-3 andre ledd?	Meldingene manglet en konkret vurdering av barnets situasjon og hva som er grunnlaget for at melder vurderer at elevens situasjon kan være omfattet av ett eller flere av forholdene som er beskrevet i bestemmelsens bokstav a til d
Opplæring	Gausdal	Fjerdum skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak				
Opplæring	Gausdal	Fjerdum skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak				
Opplæring	Gausdal	Fjerdum skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Gausdal	Fjerdum skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen undersøker saken når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Gausdal	Fjerdum skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen undersøker saken snarest?		

Opplæring	Gausdal	Fjerdum skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?		
Opplæring	Gausdal	Fjerdum skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Følger rektor opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen?		
Opplæring	Gausdal	Fjerdum skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sikrer rektor at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker?		
Opplæring	Gausdal	Fjerdum skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sørger rektor for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn?		
Opplæring	Gausdal	Fjerdum skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Informerer skolen elever og foreldre om at de kan melde saken sin til statsforvalteren dersom de mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten?		
Opplæring	Gausdal	Fjerdum skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at berørte elever får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen?		
Opplæring	Lillehammer	Smestad ungdomsskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Har alle som jobber på skolen, kunnskap om at det er elevens subjektive opplevelse som avgjør om eleven har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Lillehammer	Smestad ungdomsskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare?		
Opplæring	Lillehammer	Smestad ungdomsskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelsersom for eksempel utestenging, isolering, baksnacking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?		
Opplæring	Lillehammer	Smestad ungdomsskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Lillehammer	Smestad ungdomsskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier?		
Opplæring	Lillehammer	Smestad ungdomsskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen undersøker saken snarest?		
Opplæring	Lillehammer	Smestad ungdomsskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?		
Opplæring	Lillehammer	Smestad ungdomsskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Lager skolen en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9 A-4 sjette ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak?		
Opplæring	Lillehammer	Smestad ungdomsskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Informerer skolen elever og foreldre om at de kan melde saken sin til statsforvalteren dersom de mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten?		

Opplæring	Sør-Odal	Glommasvingen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare?		
Opplæring	Sør-Odal	Glommasvingen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelsersom for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?		
Opplæring	Sør-Odal	Glommasvingen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Sør-Odal	Glommasvingen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier?		
Opplæring	Sør-Odal	Glommasvingen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen undersøker saken når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Sør-Odal	Glommasvingen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?		
Opplæring	Sør-Odal	Glommasvingen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, eller at de varsler direkte til skoleeieren dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen?		
Opplæring	Sør-Odal	Glommasvingen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Følger rektor opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen?		
Opplæring	Sør-Odal	Glommasvingen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sikrer rektor at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker?		
Opplæring	Sør-Odal	Glommasvingen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sørger rektor for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn?		
Opplæring	Våler	Våler barne- og ungdomsskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare?		
Opplæring	Våler	Våler barne- og ungdomsskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelsersom for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?		
Barnehage	Våler	Våler barne- og ungdomsskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Våler	Våler barne- og ungdomsskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier?		
Opplæring	Våler	Våler barne- og ungdomsskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen undersøker saken når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		

Opplæring	Våler	Våler barne- og ungdomsskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen undersøker saken snarest?		
Opplæring	Våler	Våler barne- og ungdomsskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at berørte elever får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen?		
Opplæring	Våler	Våler barne- og ungdomsskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?		
Opplæring	Øyer	Aurvoll skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare?		
Opplæring	Øyer	Aurvoll skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelseser som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?		
Opplæring	Øyer	Aurvoll skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Øyer	Aurvoll skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier?		
Opplæring	Øyer	Aurvoll skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?		
Opplæring	Gran kommune	Moen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?		
Opplæring	Stange	Tangen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare?		
Opplæring	Stange	Tangen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelseser som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?		
Opplæring	Stange	Tangen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Stange	Tangen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen undersøker saken når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Stange	Tangen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?		
Opplæring	Stange	Tangen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Lager skolen en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9 A-4 sjette ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak?		

Opplæring	Østre Toten	Skreia ungdomsskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Har alle som jobber på skolen, kunnskap om at det er elevens subjektive opplevelse som avgjør om eleven har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Østre Toten	Skreia ungdomsskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare?		
Opplæring	Østre Toten	Skreia ungdomsskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelsersom for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?		
Opplæring	Østre Toten	Skreia ungdomsskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Østre Toten	Skreia ungdomsskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier?		
Opplæring	Østre Toten	Skreia ungdomsskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?		
Opplæring	Østre Toten	Kolbu skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?		
Opplæring	Østre Toten	Kolbu skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at berørte elever får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen?		
Opplæring	Ringsaker	Kirkekretnens skole, Kystad skolen, Moelv og Fossen skoler, Moelv ungdomsskole	Egeninitiert tilsyn	Kommunens arbeid for å sikre et trygt og godt skolemiljø		Vet alle som arbeider på skolen at de har plikt til å varsle og til hvem de skal varsle, ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø eller blir krenket av en som arbeider på skolen?	Vi har valgt kategorien "egeninitiert tilsyn" slik at vi fikk tilgang til å skrive inn kontrollspørsmålene.
Opplæring	Ringsaker	Kirkekretnens skole, Kystad skolen, Moelv og Fossen skoler, Moelv ungdomsskole	Egeninitiert tilsyn	Kommunens arbeid for å sikre et trygt og godt skolemiljø		Dokumenterer skolen hva som blir gjort for å oppfylle varslingsplikten?	
Opplæring	Ringsaker	Kirkekretnens skole, Kystad skolen, Moelv og Fossen skoler, Moelv ungdomsskole	Egeninitiert tilsyn	Kommunens arbeid for å sikre et trygt og godt skolemiljø		Sikrer kommunen at skolen dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle varslingsplikten?	
Opplæring	Ringsaker	Kirkekretnens skole, Kystad skolen, Moelv og Fossen skoler, Moelv ungdomsskole	Egeninitiert tilsyn	Kommunens arbeid for å sikre et trygt og godt skolemiljø		Har kommunen vurdert risikoen for at de som arbeider på skolen, ikke oppfyller varslingsplikten eller plikten til å dokumentere?	
Opplæring	Ringsaker	Kirkekretnens skole, Kystad skolen, Moelv og Fossen skoler, Moelv ungdomsskole	Egeninitiert tilsyn	Kommunens arbeid for å sikre et trygt og godt skolemiljø		Har kommunen fulgt opp med tiltak for å hindre eller forebygge risikoen for at varslingsplikten eller dokumentasjonsplikten ikke blir oppfylt?	
Opplæring	Ringsaker	Kirkekretnens skole, Kystad skolen, Moelv og Fossen skoler, Moelv ungdomsskole	Egeninitiert tilsyn	Kommunens arbeid for å sikre et trygt og godt skolemiljø		Følger kommunen opp om iverksatte tiltak fører til at de som arbeider på skolen oppfyller varslingsplikten og at dette blir dokumentert?	

Opplæring	Ringsaker	Kirkekretsen skole, Kystad skolen, Moelv og Fossen skoler, Moelv ungdomsskole	Egeninitiert tilsyn	Kommunens arbeid for å sikre et trygt og godt skolemiljø		Vet skolen og skoleeier at de må undersøke saken så raskt saken tilsier dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt eller blir krenket av en som arbeider på skolen?	
Opplæring	Ringsaker	Kirkekretsen skole, Kystad skolen, Moelv og Fossen skoler, Moelv ungdomsskole	Egeninitiert tilsyn	Kommunens arbeid for å sikre et trygt og godt skolemiljø		Vet skolen og skoleeier at de må gjøre de undersøkelser som ut fra en faglig standard med rimelighet kan forventes?	
Opplæring	Ringsaker	Kirkekretsen skole, Kystad skolen, Moelv og Fossen skoler, Moelv ungdomsskole	Egeninitiert tilsyn	Kommunens arbeid for å sikre et trygt og godt skolemiljø		Dokumenterer skolen og skoleeier hva som blir gjort for å oppfylle undersøkelsesplikten?	
Opplæring	Ringsaker	Kirkekretsen skole, Kystad skolen, Moelv og Fossen skoler, Moelv ungdomsskole	Egeninitiert tilsyn	Kommunens arbeid for å sikre et trygt og godt skolemiljø		Har kommunen gjort det tydelig at skolen har en undersøkelsesplikt og hva den innebærer?	
Opplæring	Ringsaker	Kirkekretsen skole, Kystad skolen, Moelv og Fossen skoler, Moelv ungdomsskole	Egeninitiert tilsyn	Kommunens arbeid for å sikre et trygt og godt skolemiljø		Sikrer kommunen at skolen og skoleeier dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle undersøkelsesplikten?	
Opplæring	Ringsaker	Kirkekretsen skole, Kystad skolen, Moelv og Fossen skoler, Moelv ungdomsskole	Egeninitiert tilsyn	Kommunens arbeid for å sikre et trygt og godt skolemiljø		Har kommunen vurdert risikoen for at skolen ikke oppfyller undersøkelsesplikten eller plikten til å dokumentere?	
Opplæring	Ringsaker	Kirkekretsen skole, Kystad skolen, Moelv og Fossen skoler, Moelv ungdomsskole	Egeninitiert tilsyn	Kommunens arbeid for å sikre et trygt og godt skolemiljø		Har kommunen fulgt opp med tiltak for å hindre eller forebygge risikoen for at undersøkelsesplikten eller dokumentasjonsplikten ikke blir oppfylt?	
Opplæring	Ringsaker	Kirkekretsen skole, Kystad skolen, Moelv og Fossen skoler, Moelv ungdomsskole	Egeninitiert tilsyn	Kommunens arbeid for å sikre et trygt og godt skolemiljø		Følger kommunen opp om iverksatte tiltak fører til at skolen oppfyller undersøkelsesplikten og plikten til å dokumentere?	
Barnehage	Kongsvinger		Egeninitiert tilsyn	Sakkyndig vurdering		Legger PPT stor vekt på barnets og foreldrenes syn i sin tilråding om spesialpedagogisk hjelp?	Vi har brukt kontrollspørsmålene som er utarbeidet for de nasjonalt initierte tilsynene.
Barnehage	Kongsvinger		Egeninitiert tilsyn	Sakkyndig vurdering		Gjør PPT rede for og tar stilling til om det foreligger sen utvikling og lærevansker hos barnet?	
Barnehage	Kongsvinger		Egeninitiert tilsyn	Sakkyndig vurdering		Gjør PPT rede for og tar stilling til realistiske mål for barnets utvikling og læring?	
Barnehage	Kongsvinger		Egeninitiert tilsyn	Sakkyndig vurdering		Gjør PPT rede for og tar stilling til om barnets behov kan avhjelpes innenfor det ordinære barnehagetilbudet, dersom barnet går i barnehage?	
Barnehage	Kongsvinger		Egeninitiert tilsyn	Sakkyndig vurdering		Tar PPT stilling til hva som er barnets beste når de utarbeider sakkyndige vurderinger?	
Barnehage	Kongsvinger		Egeninitiert tilsyn	Vedtak om spesialpedagogisk hjelp		Sørger kommunen for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak?	
Barnehage	Kongsvinger		Egeninitiert tilsyn	Vedtak om spesialpedagogisk hjelp		Tar kommunen stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp?	
Barnehage	Kongsvinger		Egeninitiert tilsyn	Individuell tilrettelegging		Opplyser kommunen saken tilstrekkelig for å kunne ta stilling til om et barn har nedsatt funksjonsevne og om barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn?	
Barnehage	Kongsvinger		Egeninitiert tilsyn	Individuell tilrettelegging		Tar kommunen i vedtaket stilling til om barnet har nedsatt funksjonsevne og om den nedsatte funksjonsevnen gjør at barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn?	

Barnehage	Kongsvinger		Egeninitiert tilsyn	Individuell tilrettelegging		Tar kommunen i vedtaket stilling til hvilken tilrettelegging som er egnet for at barnet skal kunne nytte seg av barnehagetilbudet på lik linje med andre barn?	
Barnehage	Kongsvinger		Egeninitiert tilsyn	Individuell tilrettelegging		Tar kommunen stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om individuell tilrettelegging?	
Barnehage	Åsnes		Egeninitiert tilsyn	Sakkyndig vurdering		Legger PPT stor vekt på barnets og foreldrenes syn i sin tilrådning om spesialpedagogisk hjelp?	Vi har brukt kontrollspørsmålene som er utarbeidet for de nasjonalt initierte tilsynene.
Barnehage	Åsnes		Egeninitiert tilsyn	Sakkyndig vurdering		Gjør PPT rede for og tar stilling til realistiske mål for barnets utvikling og læring?	
Barnehage	Åsnes		Egeninitiert tilsyn	Sakkyndig vurdering		Tar PPT stilling til hva som er barnets beste når de utarbeider sakkyndige vurderinger?	
Barnehage	Åsnes		Egeninitiert tilsyn	Vedtak om spesialpedagogisk hjelp		Sørger kommunen for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak?	
Barnehage	Åsnes		Egeninitiert tilsyn	Vedtak om spesialpedagogisk hjelp		Tar kommunen stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp?	
Barnehage	Åsnes		Egeninitiert tilsyn	Individuell tilrettelegging		Opplyser kommunen saken tilstrekkelig for å kunne ta stilling til om et barn har nedsatt funksjonsevne og om barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn?	
Barnehage	Åsnes		Egeninitiert tilsyn	Individuell tilrettelegging		Tar kommunen i vedtaket stilling til om barnet har nedsatt funksjonsevne og om den nedsatte funksjonsevnen gjør at barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn?	
Barnehage	Åsnes		Egeninitiert tilsyn	Individuell tilrettelegging		Tar kommunen i vedtaket stilling til hvilken tilrettelegging som er egnet for at barnet skal kunne nytte seg av barnehagetilbudet på lik linje med andre barn?	
Barnehage	Åsnes		Egeninitiert tilsyn	Individuell tilrettelegging		Tar kommunen stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om individuell tilrettelegging??	
Barnehage	Eidskog		Egeninitiert tilsyn	Sakkyndig vurdering		Får barnet anledning til å gi uttrykk for sin mening når PPT utarbeider sakkyndig vurdering?	Vi har brukt kontrollspørsmålene som er utarbeidet for de nasjonalt initierte tilsynene.
Barnehage	Eidskog		Egeninitiert tilsyn			Legger PPT stor vekt på barnets og foreldrenes syn i sin tilrådning om spesialpedagogisk hjelp?	
Barnehage	Eidskog		Egeninitiert tilsyn	Sakkyndig vurdering		Utarbeider PPT sakkyndige vurderinger så snart som mulig?	
Barnehage	Eidskog		Egeninitiert tilsyn	Sakkyndig vurdering		Gjør PPT rede for og tar stilling til om det foreligger sen utvikling og lærevansker hos barnet?	
Barnehage	Eidskog		Egeninitiert tilsyn	Sakkyndig vurdering		Gjør PPT rede for og tar stilling til realistiske mål for barnets utvikling og læring?	
Barnehage	Eidskog		Egeninitiert tilsyn	Sakkyndig vurdering		Gjør PPT rede for og tar stilling til om barnets behov kan avhjelpes innenfor det ordinære barnehagetilbudet, dersom barnet går i barnehage?	
Barnehage	Eidskog		Egeninitiert tilsyn	Sakkyndig vurdering		Tar PPT stilling til hva som er barnets beste når de utarbeider sakkyndige vurderinger?	
Barnehage	Eidskog		Egeninitiert tilsyn	Vedtak om spesialpedagogisk hjelp		Sørger kommunen for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak?	
Barnehage	Eidskog		Egeninitiert tilsyn	Vedtak om spesialpedagogisk hjelp		Tar kommunen stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp??	
Barnehage	Eidskog		Egeninitiert tilsyn	Individuell tilrettelegging		Fanger kommunen opp barn med nedsatt funksjonsevne som kan ha rett til individuell tilrettelegging?	

Barnehage	Eidskog		Egeninitiert tilsyn	Individuell tilrettelegging		Opplyser kommunen saken tilstrekkelig for å kunne ta stilling til om et barn har nedsatt funksjonsevne og om barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn?	
Barnehage	Eidskog		Egeninitiert tilsyn	Individuell tilrettelegging		Tar kommunen i vedtaket stilling til om barnet har nedsatt funksjonsevne og om den nedsatte funksjonsevnen gjør at barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn?	
Barnehage	Eidskog		Egeninitiert tilsyn	Individuell tilrettelegging		Tar kommunen i vedtaket stilling til hvilken tilrettelegging som er egnet for at barnet skal kunne nyttiggjøre seg barnehagetilbudet på lik linje med andre barn?	
Barnehage	Eidskog		Egeninitiert tilsyn	Individuell tilrettelegging		Tar kommunen stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om individuell tilrettelegging??	

Kompetanse på trygt og godt skolemiljø (fra kapittel 3.3.3.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Alle skoleeiere og skoleledere har kompetanse på hva som gir et trygt og godt skolemiljø

Statsforvalteren i Innlandet har gjennomført flere tiltak som skal bidra til at alle skoleeiere og skoleledere har kompetanse på hva som gir et trygt og godt skolemiljø og det forebyggende arbeidet knyttet til dette. Både i tilsyn og i enkeltsaker opplever vi at kvaliteten på skolenes arbeid med aktivitetsplikten gradvis blir bedre. Likevel har mange kommuner/skoleeiere og skoler fortsatt en vei å gå. Med utgangspunkt i de erfaringene vi har gjennom tilsyn og saker i håndhevingsordningen, har vi planlagt og gjennomført tiltakene som er redegjort for nedenfor.

Dialogmøter om skolemiljø

Vi har i år invitert halvparten av kommunene i Innlandet til dialogmøte om skolemiljø. I disse møtene inviterte vi til dialog og felles refleksjon rundt arbeidet med opplæringsloven kapittel 9 A. I forkant av møtene ble det åpnet opp for at skoleeier kunne sende inn spørsmål og problemstillinger som de ønsket å ta opp. Møtene ble lagt opp slik at kommunen delte fra sine erfaringer rundt arbeidet med opplæringsloven kapittel 9 A, hva de opplever at fungerer bra og hvilke utfordringer de møter. Vi formidlet deretter våre generelle erfaringer fra vår behandling av saker i håndhevingsordningen og fra vår tilsynsaktivitet. Møtene bestod i all hovedsak av felles refleksjon rundt aktuelle spørsmål og problemstillinger.

Digitale samlinger om aktivitetsplikten i praksis

Et av tiltakene for å bidra til at alle skoleeiere og skoleledere har kompetanse på hva som gir et trygt og godt skolemiljø, var å arrangere to digitale samlinger i 2021. Både skoleeiere, skoleledere og ansatte i skolen var satt opp som målgruppe i invitasjonen til samlingene. Den ene samlingen ble arrangert i april, og den andre i september. Begge hadde en varighet på to timer. Den første samlingen tok for seg de fire første delpliktene i aktivitetsplikten: følge med, gripe inn, varsle og undersøke. Den andre samlingen tok for seg den siste delplikten, tiltaksplikten, og de gjennomgående temaene for aktivitetsplikten - å høre barnet og barnets beste. For begge samlingene ble det brukt en kombinasjon av faglige innlegg fra eksterne foredragsholder (direkte fra Inger Bergkastet, Høgskolen i Innlandet og videomateriale fra Kjersti Botnan Larsen, Barneombudet), og innlegg fra rektorer fra ulike skoler i Innlandet. Rektorene delte gode praksiseksempler fra deres arbeid med de ulike delpliktene. Flere i skolesektoren hadde etterspurt om Statsforvalteren kunne bidra med å dele gode praksiseksempler i tillegg til generell veiledning, og disse samlingene var et forsøk på å imøtekomme dette.

Vi fikk gode tilbakemeldinger på innholdet i begge samlingene, både på de faglige innleggene og for deling av praksiseksempler. Vi fikk også gode tips til temaer for samlinger senere. Etter den første samlingen fikk vi tilbakemelding om at programmet var tett, og at det var behov for flere kortere pauser. Dette justerte vi til andre samling. Evalueringene viste at samlingene traff målgruppen godt, og at deltakerne opplevde samlingene som relevante og inspirerende for videre arbeid. Fordi samlingene var digitale og tidspunktet lagt etter ordinær undervisningstid, var det mange som fikk muligheten til å delta.

Samlingene ble sendt direkte og opptak ble ikke gjort tilgjengelig. Det var ikke gjort avtaler om dette i forkant av samlingene. Dette blant annet fordi vi mente tilgjengelighet over lenger tid kunne gjøre det vanskeligere å få tak i rektorer som ville stille opp med sine eksempler. Flere etterspurte opptak for å kunne bruke dem i videre arbeid, og for at flere skulle få mulighet til å se på dem i etterkant. Vi vil vurdere å inngå avtaler om lenger tids bruk av opptak for senere samlinger, da vi mener dette kan øke lærings-/langtidseffekten av slike samlinger.

Fagdager om relasjoner i samarbeid med IBSM (Inkluderende barnehage og skolemiljø)

Vi arrangerte i år to fagdager for deltakerne i den samlingsbaserte ordningen Inkluderende barnehage- og skolemiljø. Vi åpnet imidlertid opp for at alle ansatte i barnehager og skoler, samt PPT i Innlandet kunne delta. Samlingene ble arrangert digitalt.

I mai ble det holdt en fagdag om relasjoner hvor May Britt Drugli, professor ved Senter for praksisrettet utdanning (SEPU) foreleste. Fagdagen hadde tittelen «Relasjoner – en grunnmur i barnehagens og skolens arbeid». Denne fagdagen rettet søkelys mot de viktige relasjonene i barnehagens og

skolens arbeid. Felles kunnskapsgrunnlag, trygt arbeidsmiljø med rom for gode refleksjoner og en involvert ledelse er sentralt i arbeidet med relasjoner. I løpet av fagdagen ble både voksen-barn relasjoner, barn-barn relasjoner og relasjoner til foreldre belyst. Relasjonsteori, forskning og hvordan jobbe med relasjoner i praksis var tema. Det ble lagt vekt på forhold som fremmer gode relasjoner, og på hva som kan gjøres når relasjonene har blitt vanskelige. Det ble lagt opp til refleksjoner/drøfting i grupper. Samlingen fikk gode tilbakemeldinger og vi fikk tilbakemelding om at det var ønske om ytterligere fokus på «de vanskelige samtalen».

Vi utformet derfor høsten 2021 en digital samling med psykolog Ragnhild Onsøien. Samlingen hadde tittelen «Hva gjør vi når vi i arbeidet vårt møter noe vi synes er vanskelig/utfordrende». Denne samlingen ble utformet som fire filmer med forelesninger ved Onsøien hvor det er lagt opp til små arbeidsøker som kan gjennomføres mellom filmene. Filmene er tilgjengelig for de påmeldte deltakerne i en lukket youtube-kanal i ca. tre måneder. Det ble etterspurt om samlingen kunne ligge ute over litt lengre tid enn planlagt og filmene ligger derfor tilgjengelig frem til 1. mars 2022. Samlingen har følgende innhold:

Introduksjon/innledning

Del 1: Forebygging.

Barns behov, observasjon, strukturering og regulering

Del 2: Foreldresamarbeidet.

Foreldresamtalen

Del 3: Barn som strever.

Utviklingsforstyrrelse, atferd, kommunikasjon og traume

Del 4: Støtte til dere som møter barna daglig.

Kollegastøtte, samarbeid, veiledning og støtte hos ledelse

Power point-presentasjoner fra samlingene ble sendt ut i ettertid, slik at disse kan brukes som grunnlag for videre arbeid i sektor.

Flere av tiltakene under dette resultatmålet er en del av en mer samlet langsiktig satsning på temaene relasjon, høre barnet og barnets beste, som er viktige temaer som går igjen som viktige faktorer i 9 A-sakene. Vi forsøker å tilby skolene en bred vifte innenfor samme tematikk. Tidligere har temaene vært i fokus i IBSM, og vi har brukt flere forskjellige foredragsholdere og kursholdere innenfor de samme temaene. Vi mener at ulike tiltak/tilnæringer innenfor samme tema bidrar til bedre måloppnåelsen på lengre sikt.

Film og hjemmeside

Informasjonsfilmer

For å bidra til økt kompetanse om hva som gir et trygt og godt skolemiljø, aktivitetsplikten og håndhevingsordningen utarbeidet vi to animerte kortfilmer.

Filmene ble lansert til skolestart høsten 2021 og vi har fått tilbakemelding fra ansatte i skolen om at de ble brukt aktivt både på personalmøter og foreldremøter rundt om i fylket. Film 1 omhandler aktivitetsplikten og retten til et trygt og godt skolemiljø og er vist 4400 ganger. Film 2 handler om håndhevingsordningen og Statsforvalterens saksbehandling av skolemiljø saker og er vist 624 ganger.

I tillegg til å publisere filmene på Statsforvalterens youtube-kanal, ble filmen sendt til alle skoleeiere i fylket.

Statsforvalteren i Innlandet har grunn til å anta at filmene har nådd mange i målgruppene, og vår vurdering er at informasjonsfilmer i slikt format er egnet til å spre informasjon.

Filmene finnes [på vår hjemmeside](#).

Hjemmeside

Statsforvalteren sin hjemmeside om skolemiljø er felles for alle embeter i landet og vi har tilpasset vår temaside Trygt og godt skolemiljø, slik at den bedre speiler vårt oppdrag mot barn og unge. Vi har endret navn på temasiden fra «En trygg skoledag uten mobbing» til «Trygt og godt skolemiljø». Dette er fordi vi oppfatter mobbebegrepet som snevert ut ifra en utvidet forståelse av skolemiljø. Vår temaside brukes av foresatte, elever og ansatte i kommunen, og bør bidra til å formidle informasjon og kompetanse om aktivitetsplikten. Vi har jobbet for å skape en mer visuell profil med mindre tekst, færre lenker og tydeligere kontaktinformasjon.

Vi registrerer en økt aktivitet på vår temaside og ser at publisering av nyhetssaker gir raskt økt aktivitet, både på hovedsiden for barnehage og opplæring, og for temasiden Trygt og godt skolemiljø. Analyser viser at et gjennomsnittlig besøk på våre sider er dobbelt så lange som for resten av embetets hjemmeside. Vi antar at med til enhver tid oppdatert informasjon og økt fokus på publisering av relevante nyhetssaker, er en god måte å treffe målgruppene på.

Vi mener at tiltakene i 2021 har truffet målgruppene. Det brede arbeidet innenfor trygt og godt skolemiljø har medført en mye større forståelse og vilje hos kommunene for feltet, og særlig opplæringsloven kapittel 9 A.

Statsforvalteren i Innlandet har registrert en økt interesse for deltakelse i tiltak og økt interesse for dialog med Statsforvalteren. Vi ser at kommuner og skoler i større grad ønsker å nyttiggjøre seg vår informasjon og vårt veiledningstilbud. Den registrerte aktivitetsøkningen i kommunene er en ønsket målsetting og villet handling fra skoleeiere i deres arbeid med å øke kommunens samlede kompetanse og for bedre å etterleve regelverket.

Statsforvalteren i Innlandet registrerer også tause kommuner. Dette er kommuner som i svært liten grad er synlige for oss, både når det gjelder deltakelse i veiledningstilbud og vist interesse for dialog. Tause kommuner har også sjelden eller aldri innmeldte skolemiljø saker hos Statsforvalteren. Dette gir oss et insitament til å holde fast ved kompetansetilbud og veiledning gjennom dialog.

Kompetanse på aktivitetsplikten (fra kapittel 3.3.3.1.3.2 i TB)

Rapportere på

Alle skoler har fått økt kompetanse om aktivitetsplikten

Statsforvalteren i Innlandet har gjennomført flere aktiviteter og tiltak som skal bidra til at alle skoler har fått økt kompetanse om aktivitetsplikten.

Vi viser til vår rapportering under punkt 3.3.3.1.3.1 om *Kompetanse på trygt og godt skolemiljø*. Med utgangspunkt i våre erfaringer fra håndhevingsordningen har vi tillegg gjennomført følgende tiltak for å øke kompetansen om aktivitetsplikten til alle skoler:

Bruk av vedtak o.l fra Udir

Vi har gjennomgått Udires vedtak i klagesaker i interne teammøter, og gjør fortløpende endringer i vår praksis i henhold til Udires føringer i saker etter håndhevingsordningen. Vi har brukt Udires klagevedtak i avvisningssaker som utgangspunkt for utarbeiding av ny mal for avvisning av saker. Vi har også innskjerpet vår håndheving av 5-dagersfristen for å ta saken opp med rektor før saken meldes til Statsforvalteren, med bakgrunn i Udires praksis i klagesaker.

9 A-5 – Kompetansehevede tiltak og virkning

Vi har hatt en intern kompetanseheving på 9 A – 5, der vi har utarbeidet egne maler for internt vurderingsnotat, innhentingsbrev og vedtak i 9 A-5-saker, samt mal for brev i saker der det er aktuelt å gi den ansatte tilbud om å bli hørt. Dette har gjort oss bedre rustet til å veilede skoler på et generelt grunnlag når de har tatt kontakt. Vår kompetanseheving overfor skoler på 9A-5 har bestått i behandling av enkeltsaker etter håndhevingsordningen og generell veiledning på telefon. I våre vedtak pålegger vi ofte skoler å gjennomføre kompetansehevede tiltak. Det er vanskelig å måle virkningen av disse tiltakene, men vi opplever at kvaliteten på skolenes arbeid med aktivitetsplikten gradvis blir bedre. Dette ser vi både i tilsyn og i de konkrete sakene som blir meldt til oss, selv om mange skoler fortsatt har en vei å gå.

Kurset Se eleven innenfra (SEI)

I vårt arbeid med 9 A-saker ser vi at en del kommuner har behov for et kompetanseløft når det gjelder relasjonsarbeid i skolen. Forskning viser at relasjonen mellom lærer og elev er en viktig enkeltfaktor for elevens fungering i skolen. Det er viktig at de voksne mestrer å møte elevene på utviklingsfremmende måter. Vi ga tilbud til alle kommuner i Innlandet om deltakelse på et kurs der relasjonsarbeid i skolen er tema, og der de blir kjent med verktøy for å jobbe med dette i praksis. For å nå ut til flest mulig, var det ønskelig å tilby et kurs til utvalgte deltakere i kommunene i Innlandet, som gjennom kurset ble gjort i stand til å videreforme kunnskap om relasjonsarbeid ut til de aktuelle skolene.

Tilknytningspsykologene har utarbeidet et kurs som gir deltakerne verktøy og kunnskap for å kunne arbeide prosessbasert, enten gjennom veiledning eller med prosjekter med de ansatte i skolen. Dette kurset heter Se eleven innenfra (SEI). Tema som det særlig fokuseres på er: elever med utrygge erfaringer og elever med temperamentsmessige utfordringer. Kurset gir også innføring i tenkning rundt arbeid med personale i skolen basert på kunnskap fra tilknytningsteori. Kurset inkluderer videomateriale og arbeidshefter som kan brukes i skolens arbeid etterpå, samt at det tilbys oppfølgingskurs. Vi valgte å tilby dette kurset til deltakere fra alle kommunene i Innlandet. 36 av 46 kommuner deltok, enten med ansatte fra kommunen eller gjennom interkommunal PPT. Skolemiljøgruppa hos SFIN deltok også. Kurset varte over tre dager der det ble arbeidet både i plenum og med diskusjoner i digitale grupperom.

Den første halve dagen med introduksjon var også åpen for andre enn kursdeltakerne. Vi fikk henvendelser med ønske om deltakelse etter introduksjonsøkt. Kurset var imidlertid fullt. Dette viser at kurset traff godt og kunne tilby kompetanseheving på et område som var etterspurt i «markedet».

Tilbakemeldingene fra kursdeltakerne etter endt kurs var veldig positive. Det gjaldt både måten stoffet ble formidlet på og selve innholdet. Flere mente arbeid med relasjonskompetanse burde mer inn i lærerutdanningen, og mange av deltakerne ga uttrykk for at de var inspirert til å ta arbeid med relasjonskompetanse videre ut i sine skoler og jobbe videre med dette.

Det er vår vurdering at dette kurset gir effekt for å øke kompetansen om aktivitetsplikten. Deltakerne ble sertifisert til selv å holde kurs, og fikk tilgang både til videoer, manualer og arbeidshefter for videre bruk. Vi forventer derfor at effekten av dette kurset skal spre seg videre fra kursdeltakerne og ned til alle skolene i de kommunene som deltok på kurset.

Fagdager om relasjoner i samarbeid med IBSM

Vi arrangerte i år to fagdager for deltakerne i den samlingsbaserte ordningen i Inkluderende barnehage- og skolemiljø. Vi åpnet imidlertid opp for at alle ansatte i barnehager, skoler samt PPT i Innlandet kunne delta. Samlingene ble arrangert digitalt.

I mai ble det holdt en fagdag om relasjoner hvor May Britt Drugli, professor ved Senter for praksisrettet utdanning (SEPU) foreleste. Fagdagen hadde tittelen «Relasjoner – en grunnmur i barnehagens og skolens arbeid». Denne fagdagen rettet søkelys mot de viktige relasjonene i barnehagens og skolens arbeid. Felles kunnskapsgrunnlag, trygt arbeidsmiljø med rom for gode refleksjoner og en involvert ledelse er sentralt i arbeidet med relasjoner. I løpet av fagdagen ble både voksen-barn relasjoner, barn-barn relasjoner og relasjoner til foreldre belyst. Relasjonsteori, forskning og hvordan jobbe med relasjoner i praksis var tema. Det ble lagt vekt både på forhold som fremmer gode relasjoner og hva som kan gjøres når relasjonene har blitt vanskelige. Det ble lagt opp til refleksjoner/drøfting i grupper. Samlingen fikk gode tilbakemeldinger samt at vi fikk tilbakemelding om at det var ønske om ytterligere fokus på «de vanskelige samtalen».

Vi utformet derfor høsten 2021 en digital samling med psykolog Ragnhild Onsøien. Samlingen hadde tittelen «Hva gjør vi når vi i arbeidet vårt møter noe vi synes er vanskelig/utfordrende». Denne samlingen ble utformet som fire filmer med forelesninger ved Onsøien hvor det er lagt opp til små arbeidsøktter som kan gjennomføres mellom filmene. Filmene er tilgjengelig for de påmeldte deltakerne i en lukket youtube-kanal i ca. tre måneder. Det ble etterspurt

om samlingen kunne ligge ute over litt lengre tid enn planlagt og filmene ligger derfor tilgjengelig frem til 1. mars 2022.

Samlingen har følgende innhold:

Introduksjon/innledning

Del 1: Forebygging.

Barns behov, observasjon, strukturering og regulering

Del 2: Foreldresamarbeidet.

Foreldresamtalen

Del 3: Barn som strever.

Utviklingsforstyrrelse, atferd, kommunikasjon og traume

Del 4: Støtte til dere som møter barna daglig.

Kollegastøtte, samarbeid, veiledning og støtte hos ledelse

Power point-presentasjoner fra samlingene ble sendt ut i ettertid, slik at disse kan brukes som grunnlag for videre arbeid i sektor.

Flere av tiltakene under dette resultatmålet er en del av en mer samlet langsiktig satsning på temaene relasjon, høre barnet og barnets beste, som er viktige temaer som går igjen som viktige faktorer i 9 A-sakene. Vi tilbyr skolene en bred vifte innenfor samme tematikk. Tidligere har temaene vært i fokus i IBSM, og vi har brukt flere forskjellige foredragsholdere og kursholdere innenfor de samme temaene. Vi mener at ulike tiltak/tilnærmeringer innenfor samme tema bidrar til bedre måloppnåelsen på lengre sikt.

Enkelte av våre tiltak er knyttet til intern kompetanseheving og er en forutsetning for å ha god kvalitet i saksbehandlingen, veiledningen og dialogen med kommuner og skoler. Vi vil hevde at god kvalitet i saksbehandlingen, herunder solide vedtak, har virkning hos den enkelte kommune og skole. At vi har tilgang til vedtak i klagesaker fattet av Udir, er av betydning for utvikling av kompetansen internt.

Vi mener vi på en god måte håndterer behovene for kompetanseheving internt, parallelt med gjennomføring av gode og målrettede tiltak for kommuner og skoler.

Vi mener at tiltak må få virke over tid for å kunne gi et klart effektbilde. Vi mener det er god grunn til å anta at tiltakene i 2021 har truffet målgruppene godt. Statsforvalteren i Innlandet har registrert en økt interesse for deltakelse i tiltak og det er gledelig å se at nærmere 80 % av våre kommuner deltok på kompetansehevings- og sertifiseringskurset i regi av Tilknytningspsykologene. Vi mener å kunne se at kommuner og skoler i større grad ønsker å nyttiggjøre seg våre veiledningstilbud. Digital samling med Ragnhild Onsøien var en direkte følge av tilbakemelding og ønske om ytterligere kompetanseheving.

Våre tiltak har gitt økt bevissthet om aktivitetspliktens betydning og dermed økt kompetansen knyttet til hvordan det skal arbeides med den i kommunene og skolene.

Statsforvalteren i Innlandet registrerer også tause skoler og kommuner. Dette er skoler og kommuner som i svært liten grad er synlige for oss, både når det gjelder deltakelse i veiledningstiltak og vist interesse for dialog. Tause kommuner har også sjelden eller aldri innmeldte skolemiljø saker hos Statsforvalteren. Dette gir oss et insitamant til å holde fast ved kompetansetiltak og veiledning gjennom dialog.

Kompetanse hos barnehagemyndigheten til å veilede (fra kapittel 3.3.3.1.3.3 i TB)

Rapportere på

Alle barnehagemyndigheter har kompetanse til å veilede barnehageeiere i nytt kapittel VIII i barnehageloven

Statsforvalteren innhentet våren 2021 informasjon om arbeidet med psykososialt barnehagemiljø fra alle barnehagemyndighetene i kommunene i Innlandet. Gjennomgående viser tilbakemeldingene at de fleste kommuner innehar kompetanse til å veilede barnehageeiere på tema, og at de fleste kommuner er godt i gang med å implementere det nye regelverket. Flere kommuner melder at de ser arbeidet med barnehagemiljø i sammenheng med tidligere erfaringer rundt arbeidet med skolemiljø. De fleste kommunene melder om at nytt regelverk har vært tema på styremøter for kommunale og private barnehageeiere. Mange kommuner melder om at de har utarbeidet tiltaksplaner som benyttes ved mistanke om at barn ikke har et godt og trygt barnehagemiljø.

Flere kommuner i Innlandet har gjennom deltakelse i pulje 1, 2, 3 og 5 av satsingen Inkluderende barnehage og skolemiljø opparbeidet seg god kompetanse på området om barnehagemiljø.

I tillegg til deltakerne i IBSM-satsingen har Statsforvalteren i 2020 og 2021 invitert bredt fra barnehagesektoren i Innlandet. Deltakelsen har vært veldig god, og tilbakemeldingene har også vært gode. For våren 2021 hadde vi May Britt Drugli som foreleser. Tittelen på fagdagen var: «*Relasjoner – en grunnmur i barnehagens og skolens arbeid*». Et omforent kunnskapsgrunnlag, trygt arbeidsmiljø og gode relasjoner ble trukket frem som sentralt i arbeidet med relasjoner og trygt og godt barnehagemiljø. Høstens fagdag ble ledet av psykolog Ragnhild Onsøien og hadde tittelen «*Hva gjør vi når vi i arbeidet vårt møter noe vi synes er vanskelig/utfordrende*».

Statsforvalteren mener samlet sett at barnehagemyndigheter i Innlandet har tilfredsstillende kompetanse til å veilede barnehageeiere i nytt kapittel VIII i barnehageloven.

Kompetanse hos barnehagemyndighet til å påse at loven blir fulgt (fra kapittel 3.3.3.1.3.4 i TB)**Rapportere på**

Alle barnehagemyndigheter har kompetanse til å påse at nytt kapittel VIII i barnehageloven blir fulgt

Statsforvalteren skulle i 2021 arrangere en fysisk samling for barnehagemyndigheter, barnehageeiere og barnehageledere. Konferansen er et samarbeid mellom Statsforvalteren, KS og Utdanningsforbundet. Tittelen var «*Til barnets beste – trygge og varme voksne i møte med mobbing i barnehage*» med Ingrid Lund som foredragsholder. Denne konferansen er grunnet pågående pandemi utsatt til mai 2022.

I forbindelse med denne konferansen har vi hos Statsforvalteren spilt inn fire filmer som omhandler regelverket knyttet til barnehagelovens kapittel VIII. Grunnet pandemi og utsatt konferanse har ikke disse filmene blitt publisert enda, men vil bli lagt ut i forkant av kommende konferanse. Filmene har hver en varighet på 5-8 minutter og er tenkt for bruk på alle nivåer i barnehagesektoren.

Generelt så er det lite henvendelser fra barnehagemyndigheter til Statsforvalteren som går på dette med barnehagemiljø. Det samme gjelder også henvendelser fra eiernivået.

Kompetanse hos barnhageeiere og ledere (fra kapittel 3.3.3.1.3.5 i TB)**Rapportere på**

Alle barnehageeiere og barnehageledere har kompetanse på hva som gir et trygt og godt barnehagemiljø

Statsforvalteren viser også her til informasjonsinnhenting fra kommunene. Mange barnehagemyndigheter melder at de har informert om det nye regelverket for barnehageeiere og barnehageledere i kommunen gjennom styremøter og dialogmøter.

Barnehagemyndigheter har i de fleste kommuner gjennomført felles opplæring og kompetanseheving om lovendringene om trygt og godt barnehagemiljø av alle ansatte i barnehagesektoren, uavhengig av om barnehagene er kommunale eller private.

Flere barnehageeiere og barnehageledere har også gjennomført kompetansehevingstiltak ved hjelp av kompetansepakker og bøker som omhandler godt og trygt barnehagemiljø.

Generelt så meldes det fra sektoren om at utviklingsarbeid og kompetanseheving gjennom pandemien har vært noe vanskelig å gjennomføre, da det meste av tiden går med på daglig drift og ivaretagelse av smittevern hensyn. Statsforvalteren mener derfor at barnehagemyndigheter/ barnehageeiere/ barnehageledere fortsatt må holde trykket oppe når det gjelder arbeidet med barnehagemiljø.

Fem virkedager til tilbakemelding og vurdering (fra kapittel 3.3.3.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Innen fem virkedager skal statsforvalteren ta kontakt med eleven/foreldre som har meldt inn saken og gi dem en plan for videre saksbehandling. Innen samme frist skal statsforvalteren ha avgjort om saken skal avvises.

Gjennomsnittlig tid for første kontakt med elev/foreldre ligger på en virkedag for saker innmeldt i 2021.

For å ivareta kravet om at vi innen fem virkedager skal ha tatt kontakt med eleven/foreldre som melder saken og gi dem en plan for videre saksbehandling samt ivareta femdagerskravet for avvisningsvedtak har vi gjennomført flere tiltak.

Statsforvalteren i Innlandet har blant annet utviklet et felles registrerings-/ rapporteringsskjema hvor alle skolemiljøsaker føres inn. Her er det en egen kolonne for antall dager fra mottatt melding til saksbehandler tok kontakt med elev/foreldre. Videre har vi et eget meldeskjema som alle saksbehandlere bruker ved mottak av og registrering av enkeltsaker, og her er det et eget punkt for informasjon om videre saksbehandling, utledet av vår interne saksbehandlingsrutine. Både elev/foreldre og skole/skoleeier mottar skriftlig informasjon om saksbehandlingen når vi innhenter dokumentasjon fra skolen/skoleeier, og de samme mottakerne får også skriftlig foreløpig melding med forventet saksbehandlingstid i begynnelsen av saksbehandlingsforløpet.

Ved å ha krav om at vi skal registrere antall dager fra mottatt melding og til kontakt med elev/foreldre, så ser vi at parten(e) kontaktes raskt, som regel samme dag. Sammenholdt med at vi har en innarbeidet rutine for hvilken informasjon parten(e) skal gis ved oppstart av en sak, vurderer vi at dette bidrar til en raskere saksbehandling som skal oppleves som trygg og forutsigbar for både elev/foreldre og skole/skoleeier.

Vårt registreringsskjema gir videre en oversikt over hvor lang tid det går fra en sak kommer inn til avvisningsvedtaket blir fattet. Dette skjemaet teller imidlertid som hovedregel ikke virkedager, men dager totalt. Dette vil vi justere for 2022, slik at avvisningsvedtak kun måles i virkedager.

Vi har en saksbehandlingsrutine som angir en frist på fem virkedager for å avgjøre om en sak skal avvises. Ut fra dette har vi utarbeidet en egen mal for avvisningsvedtak. Malen er tilgjengelig og kjent for alle saksbehandlere, og er utarbeidet på bokmål og nynorsk, i et klart og lettfattelig språk. Denne malen sikrer at den enkelte saksbehandler raskt kan skrive et avvisningsvedtak når det er aktuelt, og at vi dermed kan gi elev/foreldre rask underretning om at vi

ikke vil behandle saken deres. Vi mener dette bidrar til at parten(e) ikke trenger å vente unødvendig lenge før de får svar, og at malen ellers inneholder forvaltningslovens krav til et vedtak sitt innhold etter fvl. §§ 24-25, noe som igjen bidrar til å ivareta elev/foreldre sin rettsikkerhet ved at de skal være i stand til å forstå innholdet og at de kan klage på vedtaket til Utdanningsdirektoratet.

Statsforvalteren i Innlandet avviste fem saker i 2021. Det ble her fattet avvisningsvedtak innen fem virkedager i to av sakene.

Her har vi et forbedringspotensial ved at vi må sikre at alle avvisningsvedtak er ekspedert innen tidsfristen, noe vi ikke fullt ut oppnådde i 2021. Samtidig vurderer vi at elev/foreldre alltid blir ivaretatt, ved at de får informasjon der saksbehandlingen kan ta noe tid.

Rask ferdigbehandling (fra kapittel 3.3.3.1.4.2 i TB)

Rapportere på

Alle saker er ferdigbehandlet så raskt som mulig

Vi vurderer at Statsforvalteren i Innlandet ivaretar kravet til rask saksbehandling når det gjelder saker innen håndhevingsordningen. Tallene viser en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 58,17 dager i skolemiljø saker hvor vi fattet vedtak i 2021. Vi har derfor holdt oss innenfor vårt interne mål for 2021 på 60 dagers saksbehandlingstid. Bakgrunnen for at vi lykkes med dette arbeidet kan forklares ut fra våre etablerte rutiner i skolemiljø saker. Vi har utarbeidet maler som vi benytter i ulike ledd i vår saksbehandling. Blant annet har vi utarbeidet egne brev- og vedtaksmaler for § 9 A-4 og § 9 A-5-saker. I tillegg har vi utviklet en egen tiltaksbank med oversikt over egnede tiltak som kan sikre elever et trygt og godt skolemiljø. Dette effektiviserer vårt arbeid og gjør at vi kan behandle saker raskere, i tillegg til at foreldre/elever og skole/skoleeier opplever en trygget og forutsigbarhet i forhold til vår saksbehandling. Maler og tiltaksbank både utvikles og oppdateres jevnlig, noe som igjen har positiv effekt på vår saksbehandlingstid.

Vi har også utarbeidet en brevmal for foreløpig melding, og det er felles praksis hos våre saksbehandlere at denne sendes ut kort tid etter at vi har tatt en sak til behandling hos oss. I denne foreløpige meldingen informerer vi om en frist for når vedtak i saken vil være fattet, dette skjer enten i form av en konkret dato eller uketall. Det forplikter når vi har satt dato eller uketall i en foreløpig melding, noe som igjen har en gunstig effekt på vår saksbehandlingstid, da vi i stor grad etterstreber å overholde fristen vi har satt i foreløpig melding.

Vi har utarbeidet et internt system for oppfølging av saker etter at vi har fattet vedtak. Det er her utviklet en tabell, som alle våre saksbehandlere innenfor håndhevingsordningen oppdaterer jevnlig mens vi påser at skolen oppfyller de tiltak vi har vedtatt. Dette bidrar også å sikre at alle saker blir ferdigbehandlet så raskt som mulig.

Den enkelte sak ivaretas alltid ved at det er en pedagog og en jurist som vurderer og følger opp saken. Dette er også et element som bidrar til at vi klarer å holde vår saksbehandlingstid under 60 dager, da det hele tiden er to stykker som sikrer kontinuitet i saken.

Når vi i perioder arbeider med tilsyn, koordineres oppgavene på en slik måte at det er sikret ressurser for å ivareta at både nye og allerede registrerte skolemiljø saker følges opp. Dette er også et viktig bidrag for å sikre at alle saker behandles så raskt som mulig og ikke blir liggende, selv i perioder med tilsynsaktivitet.

Behandling av skolemiljø saker innebærer alltid at vi tilbyr barnesamtaler. Vi gir i forkant foresatte informasjon om hva som er formålet med samtalen, og hvordan den kan tilpasses og tilrettelegges for barnet. Rolige og trygge omgivelser for barnet, med mulighet for foreldrestøtte er blant annet det vi setter søkelys på. I koronaperioden har de aller fleste barnesamtalene blitt gjennomført på telefon eller teams. Vi opplever at dette etter forholdene har fungert greit. Når situasjonen med pandemi igjen tillater det, vil det også være mulig for elever å komme til Statsforvalteren for gjennomføring av samtalen der. Skolemiljøteamet har fokus på den dialogiske barnesamtalen hvor elevens frie fortelling er i sentrum. Her har blant annet ressursene på nettsiden snakke med barn.no vært til hjelp i intern kompetanseheving.

Høy kvalitet i vedtakene (fra kapittel 3.3.3.1.5.1 i TB)

Rapportere på

Alle vedtak etter § 9 A-6 har høy kvalitet i saksbehandlingen

Statsforvalteren i Innlandet har gjennomført flere tiltak for å sikre at alle vedtak etter § 9 A-6 har høy kvalitet i saksbehandlingen.

Vi har møter i skolemiljøteamet hver annen uke. I dette møtet foregår det en kontinuerlig fagutviklingsprosess. Gruppen drøfter aktuelle problemstillinger, gjennomgår tolkningsuttalelser og aktuelt fagstoff ol.

Samarbeid mellom pedagog og jurist

Ved behandling av alle skolemiljø saker er vi alltid to saksbehandlere, en pedagog og en jurist, som samarbeider om å vurdere og følge opp saken. Vi opplever dette samarbeidet som svært nyttig og lærerikt. Vi ruller fra sak til sak på hvilke saksbehandlere som samarbeider, noe som også bidrar til å sikre mest mulig lik praksis i våre avgjørelser. I tillegg leser og drøfter vi også hverandres vedtak, særlig i mer vanskelige saker eller i saker av prinsipiell karakter. Vi har også praksis for å drøfte utfordrende/prinsipielle saker i hele 9A- teamet.

Egnede tiltak i skolemiljø saker

Saksbehandlere på 9 A-team har opprettet en samling av ulike tiltak som brukes i våre vedtak, samlingen kalles tiltaksbanken. Denne banken er organisert i tiltakstyper for å lettere finne tiltak som passer hver enkelt sak og for å sikre at våre vedtak fremstår som enhetlige. Tiltaksbanken er i stadig utvikling.

med mål om faglig oppdatering når vi fornyer og justerer tiltakene. Målet om høyere kvalitet i våre vedtak blir nådd ved at tiltakene er faglig begrunnet, i tillegg til at språk og konkrete forventninger formuleres så presist som mulig for å sikre at skolene forstår hva vi ber om og for å øke læringspotensialet for skolene. Tiltaksbanken skal bidra til erfaringsdeling og intern kompetanseheving, noe som igjen skal føre til at tiltakene vi vedtar blir mer treffsikre.

Saksbehandlere deltar i samlinger i regi av IBSM da vi anser det som nyttig å ha oversikt over hvilken kunnskap og kompetanse de ulike kommunene tilføres i denne satsningen samt at det er nyttig for egen kompetanseutvikling. Alle saksbehandlere har også deltatt i alle samlinger beskrevet under punkt 3.3.3.1.3.1. Og 3.3.3.1.3.2

Malarbeid

Vi hadde i VP for 2021 et mål om å videreutvikle våre maler og også utvikle flere maler for vår behandling av skolemiljø saker. Dette gjaldt både brevmaler og vedtaksmaler. Vi har i 2021 gjennomført et omfattende arbeid med utarbeiding og videreutvikling av maler i skolemiljøteamet. Målet for arbeidet har vært å lage gode, leservennlige maler, som også er presise i forhold til rettsanvendelse. Vi opplever at gode maler effektiviserer vår saksbehandling og samtidig bidrar til god kvalitet og ensartet praksis.

Vi har utarbeidet egne brev- og vedtaksmaler for 9 A-4 og 9 A-5-saker og egne brev- og vedtaksmaler på nynorsk. Vi har også utarbeidet forslag til rutine og maler for varsling og bruk av tvangsmulkt.

Vi har opplevd det som noe utfordrende å tilpasse vedtaksmalen i 9 A-saker til mottaker da vedtakene er stilet til foresatt(e), men samtidig skal bidra til god veiledning til skolen/ kommunen og også danne grunnlag for de tiltak vi vil at skolen/kommunen skal gjennomføre. Dette krever en gjengivelse og presisering av lovgrunnlaget og rettsanvendelsen som kanskje kan oppleves som noe teknisk og omstendelig for de foresatte som mottakere. Vi ser også behovet for å utvikle mal for eget brev som er barnevennlig. Dette er noe vi vil arbeide videre med i 2022.

Det er vanskelig å måle effekten av arbeidet med maler og klarspråk i våre brev og vedtak. Vi opplever imidlertid i liten grad å bli kontaktet av mottakere i etterkant fordi noe er uklart, noe vi tolker som et positivt signal. Vi vil uansett arbeide videre i 2022 med å med å videreutvikle våre maler i forhold til klarspråk og rettsanvendelse.

Vedtak i klarspråk og tilpasset mottakeren (fra kapittel 3.3.3.1.6.1 i TB)

Rapportere på

Alle vedtak er skrevet i et klart språk og er tilpasset mottakeren

Statsforvalteren i Innlandet arbeider kontinuerlig med å skrive vedtak slik at de er skrevet i et klart språk som er tilpasset mottakeren. Vi har i 2021 arbeidet med å utarbeide og videreutvikle maler for vedtak på alle saksområder. Det gjenstår fremdeles noe arbeid, men det vurderes at de tiltakene som er påbegynt har bidratt til mer brukerrettede vedtak.

Vi har arbeidet med innholdet på Språkrådet sine hjemmesider det siste året, og det har vært gjennomført intern kompetanseheving i form av tilbud om digitalt kurs/språkverksted med en språkcoach i NTB.

Det har videre vært arbeidet med maler på begge målformer. Disse malene gjennomgås jevnlig. Vi mener vi langt på vei har lyktes med å arbeide frem maler som legger grunnlaget for konkrete og informative vedtak med et klart og tydelig språk, på mottakeren sin foretrukne målform. Det er særlig et mål at språket skal være forståelig for både ungdommer og mottakere som ikke har norsk som morsmål.

Samlet sett vurderer Statsforvalteren i Innlandet at arbeidet med klarspråk og brukerrettede vedtak må fortsette også inn i 2022, men at vi ser effekt av de tiltakene vi har gjort i 2021. Vi ser at tydelige og tilgjengelige maler gir ryddige vedtak med korrekt informasjon til mottakeren, forklart med et hverdagslig språk. Vi ser samtidig at vedtakene våre gir god og lettfattelig veiledning til den av mottakerne som skal yte tjenesten, eksempelvis skoleeier/ barnehagemyndighet. Arbeidet med å forbedre språket vårt for å sikre brukerrettede vedtak er en kontinuerlig prosess.

Vedtak fra skoleeier med rettsanvendelsesfeil eller saksbehandlingsfeil (fra kapittel 3.3.3.1.7.1 i TB)

Rapportere på

Antall vedtak fra skoleeier med rettsanvendelsesfeil og/eller saksbehandlingsfeil er redusert

I enhet for barnehage og opplæring har vi et skjema hvor vi registrerer klagesakene vi mottar. Dette skjemaet inneholder hva det klages på, aktuell kommune og resultatet av klagesaksbehandlingen hos oss. For å vise antall klager og utfallet av klagesaksbehandlingen må vi ta med noen tall fra rapporteringen vår. I 2021 har vi registrert totalt 49 klagesaker (opplæringsloven). Av disse klagen ble 6 avvist, 3 fikk medhold, 23 fikk ikke medhold og 17 ble opphevet etter forvaltningsloven § 34 fjerde ledd og sendt tilbake til kommunen for ny behandling.

Grunnene til at sakene ble opphevet av Statsforvalteren var i hovedsak rettsanvendelsesfeil eller saksbehandlingsfeil. Disse feilene går bl.a. ut på at kommunens vedtak ikke inneholdt noen begrunnelse, veldig svak begrunnelse, det ble brukt feil lovbestemmelse i saken, svak eller ingen vurdering av barnets beste eller at klagesaken var behandlet av feil forvaltningsorgan i kommunen.

Tallene viser at det har kommet inn færre klagesaker etter opplæringsloven i 2021, i 2020 registrerte vi 69 saker. Vi antar at pandemisituasjonen i 2021 er en av årsakene til at antall klagesaker til Statsforvalteren er redusert. Rapporteringen viser at det ikke har vært reduksjon i antall vedtak fra skoleeier med rettsanvendelsesfeil og/eller saksbehandlingsfeil fra 2020 til 2021, det har vært en liten økning.

Vi gir generell veiledning om opplæringsloven og forvaltningsloven både for skoler, kommuner, PPT og elever/foreldre. Dette er både muntlig og skriftlig veiledning i etterkant av klagesaksbehandlingen og etter henvendelser fra skoler, kommuner, PPT eller foreldre. Det har vært samlinger digitalt for å informere om ulike temaer. Blant annet en samling for PPT med tema Barnets beste og klart språk. Det er også informert til kommuner om uttalelser fra Sivilombudet på rettslige spørsmål, bl.a. skolebytte og skoleskys.

Konklusjonen er at Statsforvalteren i Innlandet må arbeide videre med flere målrettede tiltak i 2022 for å redusere antall vedtak fra skoleeier med ulike feil.

Vedtak fra barnehagemyndighet med rettsanvendelsesfeil eller saksbehandlingsfeil (fra kapittel 3.3.3.1.7.2 i TB)

Rapportere på

Antall vedtak fra barnehagemyndigheten med rettsanvendelsesfeil og/eller saksbehandlingsfeil er redusert

I 2021 valgte vi å ha spesialpedagogisk hjelp og individuell tilrettelegging som tema i alle tilsyn på barnehageområdet. I tilsynene ble det avdekket regelverksbrudd som kommunene har rettet. Som følge av tilsynene vurderer vi at antall feil i vedtak er redusert.

Vi har avholdt flere digitale veiledningsmøter om enkelttemaer, som vi mener har hatt god effekt for å redusere feil i vedtak. Ved å gjøre oss tilgjengelige for kommunene, har de lav terskel for å ta kontakt med oss, også om problemstillingene og spørsmålene ikke er veldig omfattende. På denne måten er det lettere å skreddersy vår veiledning og være konkrete overfor kommune. Vi vurderer at hyppige møter om mindre temaer har god effekt, fordi vi i tillegg til å veilede om regelverk, kan bruke tid på å drøfte med kommunen hvordan de skriver vedtak og hvordan de skal sørge for at gode og tilstrekkelige vurderinger som loven krever kommer tydelig frem i vedtakene. Tema for møtene har bl.a. vært individuell tilrettelegging av barnehagetilbudet og reglene om godkjenning av barnehager (ordinære og familiebarnehager). Kommunene har gitt gode tilbakemeldinger på effekten av denne typen møter.

3.1.3.8 Statsforvalteren understøtter nasjonale myndigheters, fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med bosetting og integrering

Statsforvalteren ser rask og treffsikker bosetting gjennom integreringsarbeidet i tjenestene.

I forbindelse med pandemien har Statsforvalteren hatt tett kontakt med kommunene og i 2021 har flerkulturelt råd vært deltaker i flere kommunemøter. Statsforvalteren har sammen med flerkulturelt råd oppfordret kommunene til å etablere egne flerkulturelle råd.

Gjennom satsingen «Bolig for velferd Innlandet» bidrar Statsforvalteren, Husbanken Øst, Nav Innlandet og Innlandet fylkeskommune til at kommunene samordner sitt helhetlige arbeid, sine planer og sine tjenester rettet mot bolig i vid forstand. Dette inkludert bosetting og inkludering av flyktninger og innvandrere. Satsingen har særskilt fokus på barnefamiliene og integrering av disse. 21 av Innlandets kommuner har meldt seg som deltakere i satsingen, og øvrige kommuner får jevnlig kompetanseheving gjennom digitale Kunnskapssamlinger og nyhetsbrev. Se mer informasjon under 3.2.1.2: Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv.

Helhetlige tjenester har vært sentralt i forberedelsene til oppvekstreformen som er gjeldende fra 1. januar 2022. Det er lagt et godt grunnlag for arbeidet gjennom dialogmøter i regi av BUFdir. I våre forventninger til kommunene når det gjelder planarbeidet er det under folkehelse, bolig for velferd og universell utforming blant annet vist til at kommunene i planleggingen må ta hensyn til ulike grupper i befolkningen i utformingen av bygg og bomiljøer.

Statsforvalterens bidrag til samarbeid mellom stat- og kommunesektor om bosetting (fra kapittel 3.3.3.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Samarbeid mellom stat, fylkeskommuner og kommuner om rask og treffsikker bosetting.

Statsforvalteren ser rask og treffsikker bosetting gjennom integreringsarbeidet i tjenestene.

I forbindelse med pandemien har Statsforvalteren hatt tett kontakt med kommunene og i 2021 har flerkulturelt råd vært deltaker i flere kommunemøter. Statsforvalteren har sammen med flerkulturelt råd oppfordret kommunene til å etablere egne flerkulturelle råd.

Gjennom satsingen «Bolig for velferd Innlandet» bidrar Statsforvalteren, Husbanken Øst, Nav Innlandet og Innlandet fylkeskommune til at kommunene samordner sitt helhetlige arbeid, sine planer og sine tjenester rettet mot bolig i vid forstand. Dette inkludert bosetting og inkludering av flyktninger og innvandrere. Satsingen har særskilt fokus på barnefamiliene og integrering av disse. 21 av Innlandets kommuner har meldt seg som deltakere i satsingen, og øvrige kommuner får jevnlig kompetanseheving gjennom digitale Kunnskapssamlinger og nyhetsbrev. Se mer informasjon under 3.2.1.2: Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv.

Helhetlige tjenester har vært sentralt i forberedelsene til oppvekstreformen som er gjeldende fra 1. januar 2022. Det er lagt et godt grunnlag for arbeidet gjennom dialogmøter i regi av BUFdir. I våre forventninger til kommunene når det gjelder planarbeidet er det under folkehelse, bolig for velferd og universell utforming blant annet vist til at kommunene i planleggingen må ta hensyn til ulike grupper i befolkningen i utformingen av bygg og bomiljøer.

3.1.4 Statsforvalteren skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

3.1.4.1 Barnehageeiere og skoleeiere har ansatte med kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel tilpasset barn og unges behov

Kunnskap og kompetanse for et bærekraftig fylke er noe Statsforvalteren i Innlandet har hatt som et av satsningsområdene i 2021, synliggjort i embetes Strateginotat for barn og unge. Vi har gjennom de ulike kompetanseutviklingsordningene jobbet for at barnehage- og skoleeiere får ansatte med kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel tilpasset alle barn og unges behov. Vi har etterspurt og ivarettatt utviklingsarbeid som fremmer samarbeid mellom tjenestene i kommunene slik at sårbare barn og unge på sikt får bedre velferdstjenester. De regionene som nå deltar i Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis (heretter kalt Kompetanseløftet) planlegger og/eller har involvert andre tjenester i kommunen i sitt arbeide med kartlegging og analyse av kompetansebehov. Det gjelder tjenester som: PP-tjenesten, barnevern, helsestasjon/helsesykepleier. I 2021, i tillegg til Kongsvinger som er pilot, deltar følgende regioner i Kompetanseløftet: Gjøvik, Nord-Gudbrandsdal, Nord-Østerdal, Sør-Østerdal og Valdres

Regional- og desentralisert ordning og Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis

I 2021 har vi videreført arbeidet med å etablere, strukturere og organisere arbeidet med regional- og desentralisert ordning og Kompetanseløftet i Samarbeidsforum barnehage og Samarbeidsforum skole i Innlandet. Vi har i 2021 gjennomført syv møter. Noen møter har vært felles og andre møter har vært delt mellom en fellesdel og de to samarbeidsforumene. Grunnet pandemien har seks av møtene vært digitale. Noe som både har hatt sine fordeler og ulemper. Det er utfordrende å bygge en felles kultur og få gode drøftinger i arbeidet med lokal kompetanseutvikling gjennom digitale møter der opptil femti personer har vært involvert. Men det har vært positivt i forhold til bruk av arbeidstid, mindre reiser og utgifter til arrangementer. Hovedoppgaven har vært å få felles forståelse for de nye retningslinjene for ordningene både i samarbeidsforumene og i de regionale kompetansenettverkene, og å utarbeide en Felles overordnet plan for lokal kompetanseutvikling i Innlandet. Planen ble vedtatt i felles samarbeidsforum november 2021. Planen gir føringer for arbeidet med alle tre ordningene både i samarbeidsforumene og i de regionale kompetansenettverkene, og ble iverksatt 01.01.2022. Vi vurderer at planen er utarbeidet i henhold til Udir sine føringer og Retningslinjer for tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling i barnehage og grunnsopplæring. Vi mener at planen i fremtiden vil bidra til arbeidet med lokal kompetanseutvikling i Innlandet på alle nivåer, og vil fremme utvikling, læring og trivsel tilpasset barn og unges behov.

I følge årsrapportering for 2020 skulle Statsforvalteren i 2021 involvere Friskolene mer inn i arbeidet i Samarbeidsforum, og i et eget kompetansenettverk for Friskolene i Innlandet. Statsforvalteren har fulgt opp arbeidet i 2022. Friskolene for grunnskole og videregående er representert i samarbeidsforum skole. Friskolene har vært involvert i prosessen med arbeidet med *Felles overordnet plan for lokal kompetanseutvikling i Innlandet*, og deltatt med Montessori- og Steinerskoler, på grunnskolenivå, i desentralisert ordning på lik linje som offentlige skoler. Det er etablert et eget regionalt kompetansenettverk for Friskolene i Innlandet i 2021. De videregående skolen søkte ikke om tilskuddsmidler i ordningen for 2021. Ifølge behovsmelding og årsrapportering for 2021 har alle Montessori skolene i Innlandet deltatt i desentralisert ordning med kompetanseheving med tema «Profesjonelle læringsfellesskap» med Høgskolen i Innlandet som partner. Ifølge behovsmelding og årsrapportering for 2021 deltar de tre Steinerskolene i Innlandet i desentralisert ordning og har samarbeidet med Steinhøgskolen i 2021. De har arbeidet med å styrke lærernes kompetanse på tre viktige områder: Norsk 1-10, Engelsk 1-10, Tilrettelagt undervisning i matematikk.

Statsforvalteren i Innlandet vurderer Friskolenes involvering i desentralisert ordning til å være tilfredsstillende

Representanter fra friskolene opplever det som unaturlig å samarbeide med de offentlige skolene, begrunnet i ulike pedagogiske retninger. De ønsker at Utdanningsdirektoratet vurderer en egen ordning for kompetanseutvikling for friskolene.

Samarbeidsforumene i Innlandet har bestemt at de vil være et organ som ivaretar tilskuddsordningene samt, etter innspill fra de regionale kompetansenettverkene, diskutere strategier og komme med forslag til ulike tiltak som kan bedre barn og unges oppvekst, læring og utvikling. Tiltakene skal være forankret i forskning og faglige prinsipper. Samarbeidsforumene har blant annet bestemt og synliggjort i *Felles overordnet plan for lokal kompetanseutvikling i Innlandet* de faglige prinsippene for kompetanseutvikling i barnehage og grunnsopplæring. Prinsipper som er lagt til grunn bygger på forskningen til Dyssegaard, Egelund & Sommersell 2017: ledelse på alle nivå, profesjonsfellesskap, støttesystemer, praksisorientering, holdninger og verdier og vedlikehold.

I 2021 engasjerte Statsforvalteren i samarbeid med samarbeidsforumene to prosessveiledere fra HINN i arbeidet for å knytte forskning og fagkunnskap inn i arbeidet med de ulike delene i Retningslinjer for tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling i barnehage og grunnsopplæring og i deler av Felles overordnet plan for lokal kompetanseutvikling i Innlandet. Det har vært temaer som:

- Rapporten *En skole for vår tid*
- Følgeevalueringen av Kompetanse for fremtidens barnehage
- Strategi for kvalitetsutvikling i skolen i lys av fagfornyelsen
- Barnehager mot 2030. Strategi for barnehagekvalitet 2021- 2030
- Prinsippene fra forskningen til Dyssegaard, Egelund & Sommersell 2017
- Kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling
- Kjernekompetanse i effektiv ledelse
- Roller og støtte i samarbeidsforum vs. regionale kompetansenettverk for kompetanseutvikling
- Prosesser for kompetanseutvikling i regionene

I et langsiktig perspektiv er målet med lokal kompetanseutvikling i Innlandet å bygge kollektiv kapasitet i alle tjenester som jobber med barn og unge, som fører til en positiv utvikling av:

- et godt og inkluderende barnehage- og skolemiljø i Innlandet
- barn og unge som har behov for det får hjelp tidlig for å utvikle sitt potensial
- alle deltar i arbeid- og samfunnsliv
- alle har den kompetansen som de selv og samfunnet trenger
- samfunnet har tilgang til oppdatert kunnskap av høy kapasitet

Vi vil følge med på utviklingen i Innlandet gjennom vår ROS-analyse med bruk av data blant annet fra analysebrettet for statistikk på barnehage- og skoleområdet utarbeidet av Utdanningsdirektoratet, tilsyn og klagesaker, årsrapporter fra de regionale kompetansenettverkene og fra dialog med barnehage- og skoleeiere og UH-sektor.

Vi har deltatt på alle møter i regi av Utdanningsdirektoratet og Statsforvalterne. Gjennom dette har vi fått felles forståelse for regelverket og drøftet utfordringer embetene møter i sitt arbeid med ordningene. Dette har vært positivt og vi ser frem til videre arbeid i fellesmøter i 2022.

Vi har sammen med Udir planlagt og gjennomført oppstartsamling for nye deltakere i ordningen for Kompetanseløftet. I Innlandet deltar fra 2021 seks regioner i ordningen: Kongsvinger (pilot), Gjøvik, Nord-Gudbrandsdal, Nord-Østerdal, Sør-Østerdal og Valdres. Vi har i samarbeid med Statped arrangert et Fagorg, der tema var Kompetanseløftet og Statped sine oppgaver nå og i fremtiden.

Fagfornyelsen

Vi hadde planlagt en eksternt fysisk samling knyttet til fagfornyelsen i samarbeid med Høgskolen i Innlandet (SEPU) Aktør i egen læring. Grunnet pandemien er denne flyttet til mai 2022.

Høsten 2021 arrangerte vi 2 fagdager i norsk (vg3 studieforberedende) for lærere i videregående opplæring, og der tema var læreplanforståelse og vurderingsarbeid knyttet til eksamen.

Høsten 2021 arrangerte vi fire digitale fagdager i nasjonale prøver i lesing, to dager for prøven på 5. trinn og to dager for prøven på 8. trinn, der tema var analysekompetanse og hvordan bruke resultater til å gi god og tilpasset leseopplæring.

Inkluderende barnehage- og skolemiljø

I satsingen Inkluderende barnehage- og skolemiljø (IBSM) har vi god deltakelse fra kommunene i Innlandet, og Statsforvalteren har jobbet aktivt for å rekruttere deltakere. I Læringsmiljøprosjektet har vi hatt deltakere i pulje 2, 3, 4 og nå i pulje 5 med 2 kommuner hvorav én kommune har med én skole (1-10), og én kommune har med tre skoler (én 8-10 og to 1-7) og to barnehager. Statsforvalteren deltar i styringsgruppemøter i kommunene ved behov/ønske fra deltakerne.

I det samlingsbaserte tilbudet har vi hatt deltakere i pulje 1, 2, 3 og nå i pulje 5 med 7 kommuner og én friskole. 6 av kommunene har med både barnehager og skoler, den siste kommunen har kun med barnehager. I det samlingsbaserte tilbudet har vi pga. pandemien, arrangert to digitale fagdager, en vår og en høst, som våre regionale samlinger.

I tillegg til deltakerne i satsingen har vi invitert bredt fra barnehage- og skolesektoren i Innlandet, og deltakelsen har vært veldig god. Vi har, som i tidligere puljer, etablert nettverk for ressurspersonene også i pulje 5 i det samlingsbaserte tilbudet. Vi har hatt digitale nettverksmøter 1-2 ganger per semester, og hovedfokuset i nettverksmøtene er status i arbeidet, erfaringsdeling og drøfting av ulike temaer. Tilbakemeldingene fra deltakerne i IBSM er gjennomgående positive og de fremhever at det langsiktige arbeidet bidrar til økt fokus på tematikken, og økt trivsel og læring i barnehager og skoler.

Vi, internt hos Statsforvalteren, ser saker/henvendelser/kunnskap om sektoren knyttet til håndhevingsordningen i tett sammenheng med IBSM, og jobber for å samordne kompetansehevings tiltakene. Statsforvalteren vurderer at deltakerne, til tross for utfordringer med pandemien, jobber aktivt med satsingen, men at det er noe variasjon hvorvidt planer og tiltak er iverksatt i organisasjonene. Vi vurderer videre at denne langsiktige satsingen sammen med annet utviklingsarbeid i kommunene/på enhetene vil bidra til økt kompetanse og positiv utvikling av barnehage- og skolemiljøene. Det vises for øvrig til underveisevaluering i det samlingsbaserte tilbudet i pulje 5.

Oppfølgingsordningen

Innlandet har med tre kommuner i Oppfølgingsordningen (OO) etter uttrekk i 2020. Lokal UH var inne i forfasen skoleåret 20/21 for veiledning av alle de tre kommunene. Etter analysearbeid og valg av tiltak i forfasen har kommunene søkt om midler til tiltak i gjennomføringsfasen høsten 2020, og Statsforvalteren har vurdert søknadene og tildelt midler til kommunene. Statsforvalteren har hatt dialog med kommunene og veiledere per telefon, e-post og digitale møter. Vi vurderer at arbeidet som ble gjort i alle de tre kommunene i forfasen ga et godt grunnlag for valg av målrettet tiltak og god forankring av ordningen. I første semester av gjennomføringsfasen er vårt klare inntrykk at kommunene er i gang med sine tiltak i tråd med søknaden/planen. Statsforvalteren har bedt om rapportering for 2021 og samtidig søknad om nye midler til videreføring og eventuelle nye tiltak for 2022 med frist 1. februar.

Statsforvalteren har fokus på at deltakelse i både IBSM og OO må ses i sammenheng med andre satsinger og særskilt regional og desentralisert ordning. Målet med tiltaket er å kartlegge de lokale behovene i barnehage, skole, hos PPT, samt kommunalt systemarbeid for samhandling. Hensikten er å skape økt felles forståelse for regionens behov og tiltak på tvers av tjenester og kommuner.

Annet

I tillegg til at alle kommunene i Innlandet deltar i regional- og desentralisert ordning, har mange kommuner også deltakere i andre nasjonale satsinger. Kommunene viser stor interesse for kompetanseheving, og ønsker å prioritere dette. I 2021 har koronasituasjonen tvunget kommunene, barnehagene og skolene langt på vei til å prioritere driftsoppgaver framfor kompetanseutviklingstiltak. Det har medført at deler av de planlagte kompetansetiltakene er

utsatt, noen er avlyst og andre er gjennomført digitalt. Kompetanseheving er alltid tema når Statsforvalteren møter barnehageeiere/myndighet og skoleeiere. For 2021 har IBSM, Oppfølgingsordningen, håndhevingsordningen, 0-24 arbeidet og desentralisert-, og regional ordning og Kompetanseløftet vært hovedtemaene. I tillegg har vi veiledet enkeltkommuner eller grupper av kommuner på regelverk.

Det er variasjoner i hvilken kapasitet skoleeierne har til å følge opp kompetansen til de ansatte, men Statsforvalteren registrerer at skolene bruker videreutdanningssystemet aktivt, og at fagene som innvilges er relevante for undervisningsfagene i skolen, veiledningsbehovet og pedagogisk kompetanse. Dette mener vi det er grunn til å anta bidrar til kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel.

Innlandet plasserer seg rundt snittet for resten av landet når det gjelder barnehager som innfrir krav til pedagogisk bemanning. Når det gjelder bruk av dispensasjoner merker vi oss en nedadgående trend. Statsforvalteren registrerer likevel at det i enkelte kommuner og regioner er utfordrende å rekruttere barnehagelærere.

Statsforvalteren har i 2021 gjennomført seks kurs i samarbeid med Likestillingssenteret og regionale krisesenter. Tittelen på kurset er "Våg å se - våg å handle" og retter seg mot målgruppen ansatte i barnehager og helsestasjoner. Tema går på å avdekke og identifisere barn som kan være utsatt for vold og overgrep. Alle kursene ble gjennomført fysisk med antallsbegrensning på 50 deltakere.

Statsforvalteren har i 2021 vært med på å bidra til at alle barnehagene har fått mulighet til å drive sin egen lille grønnsakshage. I samarbeid med Norges bondelag og en lokal frøprodusent har det blitt delt ut "plantekasser" til alle barnehagene i Innlandet.

System for å kartlegge, analysere og vurdere kompetansebehov (fra kapittel 3.4.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle barnehage- og skoleeiere som deltar i ordningene sikrer at kompetansebehov er vurdert gjennom lokale prosesser som involverer ansatte i virksomhetene.

Statsforvalteren i Innlandet viser til årsrapporteringen for 2020 der vi beskrev at vi vil arbeide videre med å etterspørre og sikre involvering av elever, lærere, andre ansatte og ledelsen i barnehager og skoler slik at de bidrar i prosessen med å kartlegge, analysere og vurdere kompetansebehov.

Dette temaet har vi fulgt opp i 2021 gjennom arbeidet med å iverksette *Retningslinjer for tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling i barnehage og grunnskole* og utarbeide *Felles overordnet plan for lokal kompetanseutvikling i Innlandet* i samarbeidsforumene.

I de regionale kompetansenettverkene har kartlegging, analyse og vurdering av kompetansebehov vært tema, med vekt på at de ansatte og UH skal delta tidlig i prosessen. Alle de regionale kompetansenettverkene har etablert et partnerskap med universitet eller høyskole (UH), Høgskolen i Innlandet, NTNU Gjøvik, Universitet i Stavanger (Læringsmiljøsentret) og Steinerhøgskolen.

Årsrapporten fra friskolene viser at det er varierende grad av involvering av de ansatte og UH i valg av områder for kompetanseutvikling. Dette vil Statsforvalteren sammen med leder for det regionale kompetansenettverket for Friskolene og partnerskapet følge opp i 2022.

I årsrapporteringen for tilskuddsordningene kommer det frem at barnehage- og skoleeiere i kommunene og fylkeskommunen har involvert ansatte i virksomhetene i arbeidet med kartlegging, analyse og vurdering av kompetansebehov. Vi vurderer at barnehage- og skoleeier har et system for å kartlegge, analysere og vurdere kompetansebehov der både ansatte og UH blir involvert.

Samarbeidet og den veiledningen Høgskolen i Innlandet har etablert sammen med de ulike regionene, enkeltkommuner, barnehager og skoler har bidratt til at kartlegging, analyse og utvikling av tiltak er basert på lokale behov. Grunnet koronasituasjonen har vi fått tilbakemelding fra barnehage- og skoleeiere og fra HINN på at tiltak ikke har blitt gjennomført. Noen tiltak er endret og nye har blitt utviklet. Ordningen for lokal kompetanseutvikling basert på lokale behov, i profesjonsfellesskap på den enkelte barnehage eller skole, i regioner og på tvers av regioner vil på sikt bidra til å utjevne kvalitetsforskjeller.

Tiltak møter lokale behov og er forankret i langsiktige kompetanseutvplaner (fra kapittel 3.4.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Alle samarbeidsforum sørger for at tiltak er forankret i lokale behov og at prioriteringer er forankret i en langsiktig felles plan.

I årsrapporteringen for 2020 rapporterte vi at det er variasjon i Innlandet på hvordan lokale kompetansebehov er forankret i langsiktige planer. Dette er et arbeid som blant annet skulle prioriteres i 2021. Samarbeidsforum vedtok i november 2021 *Felles overordnet plan for lokal kompetanseutvikling i Innlandet* for regional- og desentralisert ordning og Kompetanseløftet. Planen viser prosessen som sikrer at tiltak møter lokale behov.

Samarbeidsforum har vedtatt at alle regionale kompetansenettverk skal utarbeide en 4-årig plan for lokal kompetanseutvikling i forbindelse med utarbeidelse av behovsmeldinger for 2022.

Vi har deltatt i møter i de lokale kompetansenettverkene. Nettverkene har høsten 2021 arbeidet med kartlegging, analyse og vurdering, og foreslått tiltak sammen med et UH-miljø og ansatte i virksomhetene. Dette kommer også frem i årsrapporten for 2021 fra de regionale kompetansenettverkene. Alle regioner utarbeider eller reviderer kompetanseplan som vedlegg til behovsmeldingen. Noen regioner er i prosess for å sikre at tiltakene møter lokale behov, basert på kartleggingen og analysen de har gjennomført høsten 2021. De foreløpige 4-årig planene eller utkast til planer vil bli vedlagt behovsmeldingene for 2022, og vil bli ferdigstilt i løpet av våren 2022. Disse ettersendes til samarbeidsforumene.

Statsforvalteren vurderer at arbeidet med at tiltak skal møte lokale behov er tilfredsstillende. Utarbeidelse eller revidering av de regionale kompetanseutviklingsplanene er i gang i alle kompetansenettverkene i Innlandet. Unntaket er Friskolene som er i startfasen med dette. Statsforvalteren i Innlandet vil følge opp arbeidet våren 2022.

Kompetansetiltak gjennomføres i partnerskap med UH (fra kapittel 3.4.1.1.1.3 i TB)

Rapportere på

Alle samarbeidsforum sikrer at barnehage- og skolebaserte kompetansetiltak gjennomføres i partnerskap mellom barnehage-, skoleeiere og UH

I Innlandet er det etablert partnerskap med ulike UH-miljøer; Høgskolen i Innlandet, NTNU Gjøvik, Universitet i Stavanger og Steinerhøyskolen i 2021. Det er inngått forpliktende avtaler for at lokal kompetanseutvikling skal bli styrket og at det arbeides mot felles mål. Samarbeidet bidrar til å forbedre barnehagens og skolens praksis, og styrke og videreutvikle lærerutdanningene for barnehage- og grunnsopplæringen i kompetansemiljøene det er etablert samarbeid med, jf. årsrapporteringen for 2021. I samarbeidet med UH er det startet opp og lagt til rette for å styrke sammenhengen mellom teori og praksis i alle fasene i samarbeidet som: vurdering av kompetansebehov, definering av mål, vurdering av aktuelle tiltak, gjennomføring av tiltak og i vurdering av måloppnåelse, jf. årsrapporteringene for alle tre ordningen for lokal kompetanseutvikling i 2021. I 2020 rapporterte vi på at det gjenstår noe i partnerskapet å utvikle langsiktige kompetanseplaner. Samarbeidsforum har utarbeidet en *Overordnet langsiktig plan for lokal kompetanseutvikling i Innlandet*. I tillegg vil alle de regionale kompetansenettverkene utarbeide 4-årige regionale planer for kompetanseutvikling i forbindelse med behovsmeldingen for 2022.

Vi vurderer at vi har en tilfredsstillende måloppnåelse knyttet til partnerskapet med UH. Vi vil også i 2022 bidra til at Innlandet videreutvikler samarbeidet med HINN og eventuelt andre universitet og høyskoler der lærerutdanningene kobles mer på praksisfeltet.

Kompetanseløftet for spes.ped. og inkluderende praksis (fra kapittel 3.4.1.1.1.4 i TB)

Rapportere på

Kompetansetiltakene omfatter den brede målgruppen i laget rundt eleven, inkludert PPT

Statsforvalteren i Innlandet har sammen med Udir planlagt og gjennomført oppstartsamlings for nye deltakere i ordningen for Kompetanseløftet. I Innlandet deltar fra 2021 seks regioner i ordningen: Kongsvinger (pilot), Gjøvik, Nord-Gudbrandsdal, Nord-Østerdal, Sør-Østerdal og Valdres. I tillegg har vi veiledet og fulgt opp arbeidet gjennom vår deltakelse i møtene i de regionale kompetansenettverkene.

Årsrapporteringen for 2021 fra de regionale kompetansenettverkene viser at:

PPT er aktivt inne i alle regioner. Andre tjenester i laget rundt barnet er inne i varierende grad. Statsforvalteren vurderer det som tilfredsstillende måloppnåelse. Vi vil følge opp at flere tjenester blir dratt aktivt inn i prosjektet i alle regioner som deltar.

Kongsvingerregionen

I 2021 er PP-tjenesten, barnevernstjenesten, skolehelsetjenesten involvert i arbeidet med tiltak. PPT i Kongsvinger er koordinator for satsningen og har vært deltakende i forhold til planlegging av arbeidet, samt gjennomføring av kompetansepakkearbeidet på alle nivåer. Fra regionnivå til enhetsnivå i skole og barnehage. Overordnet målsetting er at alle barn og elever skal gis mulighet for utvikling, mestring, læring og trivsel. De skal få god og rask hjelp når de trenger det. Barnehager, skoler og støttesystemet rundt barn og elever skal jobbe bedre sammen for å skape et inkluderende fellesskap og tilpasse det pedagogiske tilbudet slik at alle får best mulig utgangspunkt for utvikling og læring – og livsmestring. Utvikling av støttesystemer i barnehager og skoler har vært en viktig del i arbeidet med kompetanseløftet.

Sør-Østerdalsregionen

I denne regionen deltar PP-tjenestene i regionene. PPT og kommunenes forbyggende helsetjenester/helsestasjoner og barnevernstjenestene har deltatt på ledersamlinger og i kartleggingsarbeidet. Målet med arbeidet i denne regionen er å styrke regionens kompetanse for å samle «laget rundt barnet». Våren 2022 vil regionen utarbeide tiltak, basert på kartleggingen som er gjort i 2021 i samarbeid med Høgskolen i Innlandet og Læringsmiljøsenetret i Stavanger.

Gjøvikregionen

I denne regionen deltar PP-tjenesten i Gjøvik, Gran, Østre-Toten, Søndre Land, Nordre Land og er knyttet opp mot Pilot 0-24 i Vestre Toten kommune og Nordre Land kommune. Målet med tiltaket er å kartlegge de lokale behovene i barnehage, skole, og hos PPT, samt kommunalt systemarbeid for samhandling. Hensikten er å skape økt felles forståelse for regionens behov og tiltak på tvers av tjenester og kommuner. Målet på lengre sikt er å bygge kollektiv kapasitet i alle tjenester som jobber med barn og unge. Tiltaket har i første omgang vært gjennomført på administrativt ledernivå. De kommunale lederne i barnehage, skole og PP-tjenesten har hatt behov for hjelp til å kartlegge kommunale og regionale behov i forhold til satsningen kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis. Enhetsledere på kommunalt barnehage- og skolenivå vil bli trukket inn kartleggingen våren 2022.

Nord-Gudbrandsdalregionen

I denne regionen deltar PP-tjenesten Nord-Gudbrandsdal med Sel kommune som vertskommune. Målet for arbeidet med Kompetanseløftet er at PPT

NG skal ha en utviklingsorientert praksis som har arbeidet for å tilpasse tjenesten til nye, nasjonale føringer for ivaretagelse av alle barn, inkludering i praksis og følgelig hvordan PPT bør justere praksis i tråd med forventningene og ønskene. PPT Nord-Gudbrandsdal har hatt dette synet med seg over tid, og har engasjert seg i hvordan barnehager og skoler kan skape gode situasjoner for barn og unge, så alle styrkes så godt som mulig for fremtiden. Da STM 2019:6 "Tidlig innsats, tett på, inkludering i praksis i barnehage, skole og SFO" kom, ble PPT NG (vertskommune Sel kommune) sammen med Dovre kommune valgt ut til å være en av 5 nasjonale piloter for å undersøke og prøve ut modeller for gjennomføring en ny praksis.

Nord-Østerdalsregionen

I denne regionen deltar PP-tjenesten-, barnevernstjenesten- og skolehelsestjenesten i Nord-Østerdal. Målet for forprosjektet er å skaffe nok datagrunnlag basert på analyser for å lage tiltak for kompetanseløftet de neste 4 årene. I dette ligger også målstyring og forankring.

Valdresregionen

I denne regionen deltar PPT Valdres, Kommunalsjefer for helse og omsorg i de 6 Valdres kommunene. Målet for arbeidet i Valdres er å øke samhandlingen gjennom å kartlegge kompetanse, bygge kapasitet og koordinere tverrfaglig og tverrsektoriell samhandling og samarbeid. Videreføre og videreutvikle samarbeidsprosjektet (2015 - 2017) med Statped sørøst, Statsforvalteren i Innlandet, PPT Valdres og 2 Valdreskommuner.

Statped (fra kapittel 3.4.1.1.1.5 i TB)

Rapportere på

Statped er involvert ved behov

I Innlandet har Statped en representant i Samarbeidsforum skole. Representanten deltar i fellesmøter samarbeidsforumene. Statped er involvert i noen regionale kompetansenettverk knyttet til arbeidet med Kompetanseløftet, jf. årsrapporten for 2021.

I behovsmeldingene for 2021 er det beskrevet at Høgskolen i Innlandet vil involvere Statped ved behov i kompetanseutvikling.

Statsforvalteren i Innlandet har i samarbeid med Statped arrangert et Fagtorg høsten 2021, der tema var Kompetanseløftet og Statped sine oppgaver nå og i fremtiden.

Vi vurderer at vi har tilfredsstillende måloppnåelse på at Statped er involvert i Kompetanseløftet ved behov.

System for å kartlegge, analysere og vurdere kompetansebehov (fra kapittel 3.4.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner i oppfølgingsordningen har systemer for å kartlegge, analysere og vurdere kompetansebehov i sine virksomheter

Innlandet har med tre kommuner i Oppfølgingsordningen etter uttrekk i 2020. Lokal UH var inne i forfasen skoleåret 20/21 for veiledning av alle de tre kommunene. Fokuset i forfasen har vært å bidra til at kommunene og skolene videreutvikler og systematiserer eget kartleggings- og analysearbeid som grunnlag for å iverksette målrettede tiltak etter kompetansebehov. Etter analysearbeid og valg av tiltak i forfasen har kommunene søkt om midler til tiltak i gjennomføringsfasen høsten 2020, og Statsforvalteren har vurdert søknadene og tildelt midler til kommunene. Statsforvalteren har hatt dialog med kommunene og veiledere per telefon, e-post og digitale møter. Det vises også til sluttevaluering etter endt forfase der skoleeier, Statsforvalteren og veiledere har svart i høringssystemet. Statsforvalteren vurderer at alle tre kommunene har utviklet og bedret sitt system for å kartlegge, analysere og vurdere kompetansebehovet.

Målretta tiltak basert på analyser av utfordringer og behov (fra kapittel 3.4.1.1.2.2 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner i oppfølgingsordningen jobber med målretta tiltak basert på analyser av utfordringer og behov for å bedre læringsmiljøet og læringsutbyttet for barn og unge

I første semester av gjennomføringsfasen er kommunene i gang med sine tiltak i tråd med søknaden/planen. Alle tre kommuner har konkrete tiltak for å bedre resultater på sentrale områder innenfor læringsmiljø og læringsresultater. I gjennomføringsfasen arbeides det også videre med å bygge kapasitet og kompetanse til å drive kvalitetsutvikling. Statsforvalteren vurderer at arbeidet som ble gjort i alle de tre kommunen i forfasen ga et godt grunnlag for valg av målrettet tiltak og god forankring av ordningen. Statsforvalteren har bedt om rapportering for 2021 og samtidig søknad om nye midler til videreføring og eventuelle nye tiltak for 2022 med frist 1. februar.

3.1.5 Gjennomførte evalueringer

Det var et stort uvær i Innlandet 19.-20 november som i hovedsak rammet kommunene i Valdres og Land. Det er gjennomført en kortfattet skriftlig evaluering gjennomført etter evalueringsmøte med berørte kommuner og aktører 6. desember. Vi deltok, sammen med berørte kommuner i Innlandet også på evalueringsmøtet til SF i Vestfold og Telemark angående samme hendelse. Evalueringen er fortsatt ikke ferdig.

Vi har gjennomført og bidratt inn i Trinn 2 i DSBs evaluering angående Covid-19 håndtering i fylket. Det er gjennomført en intern underveisevaluering, og det er nå igangsatt en ny evalueringsprosess av hendelsen.

Statsforvalteren i Innlandet har også levert store mengder dokumenter til Koronakommisjonen. I første runde var statsforvalter Knut Storberget intervjuet. I andre runde var fylkesberedskapssjef Asbjørn Lund intervjuet.

Det er startet en omfattende evaluering av det digitale angrepet på Østre Toten kommune. Dette evalueringsarbeidet ledes av NTNU på Gjøvik på oppdrag fra Østre Toten kommune. Statsforvalteren bidrar inn i dette arbeidet med personellressurser, men også som respondent siden vi var aktivt med i håndteringen av hendelsen og har et samordningsansvar for krisehåndtering. Statsforvalteren har også gitt kommunen skjønnsmidler for å gjennomføre evalueringen.

Vi bruker tilbakemeldinger og evalueringer, både egevaluering og innspill fra eksterne, for kontinuerlig å utvikle arbeidsformer og arbeidsmåter, og derigjennom bedre måloppnåelsen. Denne måten å utvikle oss på som en lærende organisasjon tas i bruk på flere områder og er en sentral del i vår kompetansestrategi som ble vedtatt i 2021.

3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks

3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver

Ingen avvik

3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet

Ingen avvik

3.2.3 Barne- og familiedepartementet

Ingen avvik

3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet

Ingen avvik

3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet

Vergemål

Til oppgavene på vergemålsfeltet ble det brukt mer ressurser enn hva som var tildelt på kap. 469 i 2021. Overforbruket ble kr 1.931.727,-. Vergemålsenheten ble redusert med ett årsverk med fulltidsvirkning i 2022. Vi vil i 2022 redusere enheten ytterligere med sikte på å nå budsjettbalanse sommeren 2022.

Beredskap

Vi har i 2021 brukt mesteparten av ressursene på beredskapsenheten til pandemihåndtering. Noen mål er derfor ikke nådd som forutsatt:

5.2.7.1: Oppfølgingsplan for Fylkes-ROS er ikke revidert

5.2.7.2: Vi har i dag ikke godkjent rom for H-tale, og heller ikke H-VTC, noe som medfører begrensninger i øvelser og samhandling med Forsvaret. I og med at vi ikke har noen nasjonal policy for hvilket utstyr samhandlingspartnere i det øvre krisespektret (Totalforsvaret) skal ha, vil vi ikke være i stand til å håndtere denne type kriser på en effektiv måte.

Fra tildelingsbrevet vil vi trekke frem følgende:

3.2.1.5.5: Statsforvalteren skal i løpet av 2021- 022 inkludere sikkerhetspolitisk krise/krig i fylkesROS.

Dette arbeidet er startet opp, men uklart når vi klarer å bli ferdig, arbeidet kan også vanskeligjgjøres da det mangler effektive kommunikasjonsløsninger for tale på alle graderingsnivå.

3.2.6 Klima- og miljødepartementet

Vi har ikke nådd forventningen til antall tilsyn etter forurensningsloven. Miljødirektoratet har en forventning om 80 tilsyn, mens regnskapet viser at det er innbetalt gebyr fra 42 tilsyn i 2021 (gjennomført flere, men gebyr innbetales i 2022).

3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Ingen avvik.

3.2.8 Kunnskapsdepartementet

Ingen avvik

3.2.9 Landbruksdepartementet

Ingen avvik

3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet

Kvalifiseringsprogrammet (fra kapittel 7.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal redegjøre for:

- Hvilke tiltak statsforvalteren har iverksatt for å styrke ledelsesforankringen av kvalifiseringsprogrammet
- Hvilke tiltak statsforvalteren har iverksatt for å øke kompetansen på kvalifiseringsprogrammet i NAV-kontorene, herunder hvordan det sikres kompetanse om at kvalifiseringsprogrammet er en lovbestemt rettighet for de brukerne som fyller vilkårene
- Hvordan statsforvalteren har fulgt opp NAV-kontor med særskilte utfordringer i gjennomføringen av kvalifiseringsprogrammet
- Hva er de største utfordringene i kommunenes arbeid med kvalifiseringsprogrammet?

Det har i 2021 vært gjennomført 4 nettverkssamlinger for veiledere på Nav-kontor med ansvar for kvalifiseringsprogrammet (KVP). KVP har også vært tema i statsforvalterens time. Fokuset i 2021 har vært identifisering av potensielle deltakere til KVP og fokus på at dette er en lovbestemt rettighet.

Det har vært 3 Nav-kontor i Innlandet (Ringsaker, Østre Toten og Stange) som fikk mulighet til å være med på prosjektet "Identifisering av potensielle deltakere til KVP" i regi av AV-dir. De skulle prøve ut ulike sjekklister, stoppunkter og kartlegging over en kort periode vår 2021. Erfaringene fra dette har vært tema i nettverk KVP Innlandet og statsforvalterens time. Dette har ført til høyere fokus på KVP på kontorene. Tilbakemeldingene fra disse kontorene og etter informasjon på ovennevnte møter førte til en del henvendelser angående lederstøtte og ønske om mer opplæring og erfaringsdeling fra Nav-kontorene.

Det har vært gjennomført opplæring ut mot Nav-kontor som har hatt utfordringer. Det har vært gjennom digital opplæring, samtaler og teammøter.

De kontorene som har mange deltakere klarer å holde fokus, på tross av pandemi. Tilbakemeldingene fra disse er at dette må jobbes med kontinuerlig og da spesielt lederforankring. Det er viktig at dette fortsatt er tema i partnerskapet.

De største utfordringene i kommunenes arbeid med kvalifiseringsprogrammet er å holde fokus/lederforankring, endringer i annet regelverk som påvirker KVP. En del av de mindre kontorene har utfordringer med å lage et godt innhold i programmet.

Vi ønsker fortsatt å ha fokus på KVP som en rettighet i 2022 samt det å lage gode program. Vi ønsker å ha fokus på godt sosialt arbeid.

Aktivitetsplikt (fra kapittel 7.3.1.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal beskrive utøvelsen av aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk stønad under 30 år i fylket; herunder hva slags aktivitet det stilles vilkår om, og hvorvidt statsforvalteren generelt oppfatter aktivitetene som hensiktsmessige for å øke overgang til arbeid og utdanning.

Vi har ikke hatt særskilt oppmerksomhet på dette området og kan derfor ikke beskrive status i kommunene. Det har vært tema i møte med enhetsledere. Det har vært formidlet ansvaret og at kommunene bør gå sammen for å kunne tilby tiltak.

Aktivitetsplikt har også vært tema i nettverk KVP Innlandet. Dette for å minne på at man skal vurdere KVP før man vurderer aktivitetsplikt. Dette for å bevisstgjøre veilederne ute på Nav-kontorene.

Statsforvalteren i Innlandet gir skjønnsmidler til et prosjekt i Gjøvik-regionen (Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Nordre Land og Søndre Land). Det heter "Best på tiltak for ungdom med aktivitetsplikt". Prosjektet handler om å utvikle interkommunale tiltak for å ivareta aktivitetsplikten. Dette for igjen å øke kvaliteten på tjenesten. Prosjektet har stort fokus på brukermedvirkning, brukerne er med å utarbeider tiltak og sjekklister.

Aktivitetsplikten utøves etter vår mening litt ulikt fra kommune til kommune. Vi oppfordrer til samhandling på tvers og har gitt råd og veiledning ved henvendelser til oss.

Det er et mål i 2022 og ha et større fokus på dette området i vår samhandling med Nav og kommunene.

Kompetansehevede tiltak utsatt ungdom (fra kapittel 7.3.1.4 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterne skal beskrive hvilke kompetansehevende tiltak de har iverksatt for oppfølging av utsatt ungdom i NAV-kontoret, og redegjøre for hvordan statsforvalteren har tilrettelagt for erfaringsutveksling om oppfølging av utsatt ungdom i NAV.

Nav Innlandet, Innlandet fylkeskommune og Statsforvalteren i Innlandet har i fellesskap etablert fagnettverket *Arbeidsinkludering ungdom og unge voksne i Innlandet*, der vi har gjennomført digitale møter hver 4. uke (fra og med august-21) og der alle Nav-kontorene deltar med 1-2 av sine ungdomsveiledere. Gjennom arbeidsgruppen (etablert februar-21), har vi blitt bedre kjent med hverandres rolle, ansvar og satsningsområder. Denne kunnskapen er også delt med ungdomsveilederne i Nav-kontorene. Gode erfaringer med tett involvering av ungdomsveilederne ved utarbeidelse av årshjul, med temaer som tas inn i fagnettverket. Det gis gode tilbakemeldinger fra deltakerne på måten vi jobber med de ulike temaene på: kort innledende presentasjon (erfaringsdeling fra ulike Nav-kontor, relevante fagpersoner og/eller arbeidsgruppa), refleksjon i grupper på tvers av kontorene og deling og refleksjon i plenum. Deltakerne er aktive og deler erfaringer og tanker i møtene, og bruker Teams-gruppen aktivt til deling av fagkunnskap, forskning, webinarer, samlinger osv, både i forkant og i etterkant av møtene. I 2021 er det satt særlig fokus på hvem de utsatte unge er og deres stemme. Dette har gitt nye perspektiv og utvidet forståelse, og større fokus på helhetlig tilnærming i bruk av tiltak og virkemidler. Fagnettverket har ført til at vi eier utfordringene knyttet til utsatte unge i Nav i fellesskap med Nav-veilederne, på tvers av våre fagnivåer, som også bidrar til større grad av helhetlig tilnærming og samarbeid på tvers. Deling av konkrete erfaringer, metoder og/eller virkemidler beskrives som særlig nyttig i en hektisk Nav-hverdag. Vi opplever også i større grad å få utvidet innsikt i konkrete problemstillinger Nav-veilederne står overfor, og ulikheter i kontorene knyttet til oppgaveløsning. Et annet positivt resultat er at vi i større grad enn tidligere inviterer hverandre til å delta på tvers/på hverandres arenaer.

Barn og unges særskilte behov under pandemien (fra kapittel 7.3.1.5 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal redegjøre for sin oppfatning av i hvilken grad og hvordan NAV-kontorene systematisk har tilrettelagt for å ivareta barn og unges særskilte behov under pandemien.

Hvorvidt Nav-kontorene systematisk har lagt til rette for å ivareta barn og unges særskilte behov under pandemien er det vanskelig å si noe om. Vi oppfatter allikevel at det i løpet av den perioden pandemien har pågått er en styrket oppmerksomhet på barn og unges særskilte behov og at dette også gjelder for Nav-kontorene. Vår oppfatning er nå at i behovsanalyser og dialog om prioriteringer/utfordringer innenfor Nav sine tjenester løftes det å ivareta barn og unges behov nå tydelig frem fra Nav-kontorene. Vi har også inntrykk av at Nav-kontorenes kunnskap og kompetanse om utsatte grupper i større grad etterspørres i helhetlig arbeid med utsatte barn og unge. Vi har hatt omfattende dialog med kommuneledelse knyttet til oppvekstreform og fokus på utsatte barn og unge i 2021. Vi kommuniserer i denne sammenheng at Nav kontoret har en viktig rolle inn i kommunens tverrfaglige og samordnede innsats for utsatte barn, unge og deres familier.

Økonomisk rådgivning under pandemien (fra kapittel 7.3.1.6 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal redegjøre for sitt arbeid med økonomisk rådgivning under pandemien.

I 2021 har vi hatt stort fokus på tjenesten økonomisk rådgivning. Vi har på ulike arenaer informert om denne tjenesten og gjennomført generelle opplæringer for alle Nav-kontorene i Innlandet. Målgruppen har vært spesialistene (økonomiske veiledere), de øvrige veilederne i Nav-kontoret (både statlige og kommunalt ansatte) og enhetsledere.

Vi har bla. hatt fokus på å bevisstgjøre hva ansvaret for tjenesten innebærer og plikten til å avdekke og forebygge økonomiske problemer, uavhengig av stilling og arbeidsoppgaver.

Som følge av at vi har fått tilbakemeldinger fra noen av veilederne ved Nav-kontor i Innlandet (ikke er økonomiske veiledere) om at de synes det er vanskelig å snakke med brukerne om økonomi, har vi også gjennomført et tre dagers webinar med fokus på hverdagsøkonomi og hvordan snakke med brukerne om økonomi. Det ble satt av tid til egenrefleksjon mellom hver gang.

Vi har i 2021 også arrangert den årlige fagsamlingen for de økonomiske veilederne i Nav-kontorene i Innlandet.

Det er viktig at veiledere i Nav-kontorene har noe kunnskap om Namsfogden og deres arbeid. Derfor inviterte vi inn Namsfogden for å si noe om utleggstrekk i en av opplæringene vi har gjennomført i 2021. I den opplæringen var også sosionomer ved sykehus, barneverntjenesten, flyktingertjenesten og personer som arbeider i rusinstitusjon en del av målgruppen. Det kan også nevnes at vi inviterte seksjonsleder avdeling gjeld ved Namsfogden i Innlandet til å delta på fagsamlingen for de økonomiske rådgiverne.

Under pandemien har det blitt opprettet en digital "Info -og spørretime" for økonomiske rådgivere i Nav-kontor i Innlandet og Østlandet for øvrig. Det er en arena for å dele relevant informasjon og ta opp problemstillinger de økonomiske veilederne møter i sin arbeidshverdag. "Info- og spørretimen" er ledet av regionkontaktene ved Statsforvalteren Oslo og Viken og gjennomføres to ganger i måneden. Representanter fra Namsfogdene er også invitert inn.

Vilkår for norskopplæring (fra kapittel 7.3.1.7 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal følge med på og beskrive innføring av norskopplæringsplikt for mottakere av økonomisk stønad og kommunenes erfaringer med den nye lovbestemmelsen.

Vi har ikke hatt særskilt oppmerksomhet på dette området og kan derfor ikke beskrive status i kommunene. Vi har tematisert ansvaret i møte med enhetsledere og ansatte. Vi har også besvart spørsmål og formidlet at ansvaret ligger til Nav-kontoret, men at det bør planlegges for samarbeid i kommunene.

Digitalisering av sosiale tjenester (Digisos) (fra kapittel 7.3.1.8 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal redegjøre for sin oppfatning av hvordan digitalisering/DIGISOS påvirker tilgjengelighet til de sosiale tjenestene.

Vår oppfatning er at digitalisering/DIGISOS utgjør et sentralt bidrag til å sikre tilgjengelighet til de sosiale tjenestene. Alle Nav-kontor i Innlandet benytter nå digital søknad om sosiale tjenester. Mange benytter også innsynsløsningen og flere venter på oppkobling til denne. Nav-kontorene etterspør mulighet for digital dialog også på sosialtjenesteområdet. Alt i alt utgjør digitale tjenester et bidrag til tilgjengelighet, men bl.a. det at det er barrierer for de digitale sosiale tjenestene utgjør en risiko for at de som ikke er digitale får større vansker med å komme i kontakt med nav-kontoret. Vi vil fremheve viktigheten av å benytte vurderinger av konsekvens for de ikke digitale brukerne ved vurderinger av åpningstid for drop-in i Nav-kontorene samt tilgjengelighet på telefon i kontaktsenteret og i Nav-kontorene. I denne sammenheng vil vi vise til Helsetilsynets- og statsforvalternes arbeid med undersøkelse av tilgjengelighet til de sosiale tjenester.

Gevinstrealisering (fra kapittel 7.3.1.9 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren bes redegjøre kort for status på gevinstrealiseringsplanen for oppgavene på Statens helsetilsyns og Arbeids- og sosialdepartementers områder i årsrapport for 2021.

Overgang til digitale plattformer for gjennomføring av møter og opplæringsaktiviteter har medført noe ressursbesparelser. Dette er "ikke planlagte" gevinster ihht opprinnelig gevinstrealiseringsplan. Opprinnelig plan beskrev hvordan et tenkt større kompetansemiljø kunne bidra til mer spesialisering innenfor ulike oppgaver som f.eks. tilsynsarbeidet. En eventuell slik effekt er pr. d.d. ikke målbar. Vi er ikke mange nok til at vi kan spesialisere oss på oppgavetyper. vi jobber med generalisttilnærming til våre oppgaver. Som følge av dette så antyder vi en mulig gevinst som følge av digitale plattformer og mindre reisevirksomhet, men ikke synlig gevinst som beskrevet i opprinnelig gevinstrealiseringsplan.

Statsforvalteren skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn med kommunenes oppfølging av kritesenterloven og gi en kort vurdering av tilgjengelighet og kvalitet på tilbudet i fylket.

Statsforvalteren inviterte 5 kommuner tilknyttet Glåmdalen Kritesenter, til å delta i egenvurderingstilsyn med tema, "Reetablering etter endt opphold på kritesenteret"

Statsforvalteren invitert til et oppstartsmøte i forkant, der en kommune deltok på møte. I forbindelse med invitasjon til egenvurderingstilsynet, sendte vi ut Veileder for kritesentrene, aktuelle lovgrunnlag og spørreskjema for egenvurderingen, samt forklaringer på fremgangsmåte.

En av fem kommuner har besvart før utgangen av 2021, og en annen kommune har fått utsatt frist til medio januar 2022. Den kommunen som har besvart egenvurderingstilsynet, ser ut til å ha tilfredsstillende systemer på plass.

Statsforvalteren har vært på besøk på kritesenteret hvor vi snakket om hvordan kritesenteret opplevde at samarbeid rundt reetablering i kommunene fungerte.

Statsforvalteren hadde telefonkontakt med alle kritesentrene i Innlandet før tema og kommuner for tilsyn ble valgt.

Tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven

Totalt antall kommuner i fylket	46
Antall krisesentertilbud i fylket	5
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2019	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2019	0
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2020	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2020	8
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2021	1
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2021	1

Statsforvalteren skal rapportere på antall behandlede søknader... (fra kapittel 7.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall behandlede søknader, og fattede vedtak inndelt i innvilgelser, avslag og avvisninger (avslag og avvisninger skal differensieres i rapporten) knyttet til hver sakstype, etter ekteskapsloven, anerkjennelsesloven og brudvigjingslova i årsrapporten. Når det gjelder ekteskapsloven § 18a andre ledd, bes statsforvalteren differensiere rapporteringen for saker ut ifra sakstype, dvs. etter om sakene gjelder bokstav a), b) eller c).

Statsforvalteren skal rapportere på andelen separasjons- og skilsmisessøknader som er mottatt digitalt.

Statsforvalteren har i 2021 gitt 585 separasjonsbevillinger. Vi har gitt 578 skilsmissebevillinger etter § 21 og 15 etter § 22. Vi har gitt 17 avslag på søknad om skilsmisse etter § 21 og 1 avslag etter § 22. Det er gitt avvisning i 24 saker om separasjon, 6 saker om skilsmisse etter § 21 og 9 saker om skilsmisse etter § 22. Det har vært en nedgang i antall saker dette året sammenlignet med i fjor. Om dette har sammenheng med pandemien er vanskelig for oss å bedømme, men vi har sett at antall søknader har gått nedover etter at pandemien kom i 2020.

Når det gjelder andelen søknader mottatt digitalt, så er det en merkbar økning fra i fjor. Vi ser også at antallet henvendelser/uttalelser til saker på dette feltet i større grad kommer inn via "sikker melding" til Statsforvalteren.

Når det gjelder søknad om godkjenning av utenlandsk skilsmisse har vi innvilget henholdsvis 32 saker om anerkjennelse og gitt avslag i 3 saker. I saker om fritak for dokumentasjon av skifte har vi innvilget 5 saker og gitt avslag i 2. Tallene for i år er omtrent på samme nivå som i 2020.

Statsforvalteren har innvilget 1 sak vedr fritak fra kravet om forlovere, jf § 7j.

Statsforvalteren skal rapportere på antall fattede vedtak... (fra kapittel 7.3.2.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall fattede vedtak etter barneloven i årsrapporten. Statsforvalteren bes om å spesifisere sakstype etter hjemlene i barneloven.

Statsforvalteren har ikke fattet vedtak etter barneloven i 2021. Dette skyldes etter vår oppfatning kravet om at foreldre i de fleste tilfeller må være enige i at saken skal behandles hos Statsforvalteren, samt at ordningen med stadfestelse av foreldreavtaler er lite kjent. Det har vært en del henvendelser som har resultert i veiledning, særlig vedrørende reisekostnader ved samvær.

Ekteskapsaker

Lov	Sakstype	Sum	Innvilgelser	Avslag	Avvisninger	Andel mottatt digitalt
Ekteskapsloven	Separasjon, jf. § 20	609	585	0	24	86 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 21	601	578	17	6	86 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 22	25	15	1	9	40 %
Ekteskapsloven	Tillatelse til å inngå ekteskap selv om vergen har nektet, jf. § 2	0				
Ekteskapsloven	Samtykke til ekteskap mellom adoptivbarn og tidligere adoptivfamilielemmer, jf. § 3 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Fritak fra krav om forlovere, jf. § 7j	1	1	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Fritak for dokumentasjon av skifte, jf. § 8 siste ledd	7	5	2	0	0 %
Ekteskapsloven	Klage på at prøvingsattest ikke er utstedt, jf. § 10 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Klage på at vigsel er nektet, jf. § 14 tredje ledd	0				
Ekteskapsloven	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 16 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Reise sak om et ekteskap består eller ikke, jf. § 16a	0				
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18a andre ledd bokstav a	0				
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18a andre ledd bokstav b	0				
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18a andre ledd bokstav c	0				
Ekteskapsloven	Reise sak for å oppløse ekteskap som er inngått i strid med § 3 eller § 4, jf. § 24 andre ledd	0				
Anerkjennelsesloven	Anerkjennelse av utenlandske skilsmisser eller separasjoner, jf. § 4 første ledd	35	32	3	0	0 %
Brudvigjingslova	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 11 tredje ledd	0				

Statsforvalteren skal gi en kort omtale av embetets arbeid... (fra kapittel 7.3.2.4 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en kort omtale av statsforvalterens arbeid med veiledning og informasjon på familierettens område. Dette kan for eksempel være hvilke typer saker som dominerer, utviklingstrekk og utfordringer. Det er også av interesse å få opplyst hvem som kontakter statsforvalteren.

Statsforvalteren får jevnlig henvendelser om veiledning fra privatpersoner og andre offentlige instanser som barneverntjenester og familievernkontor. Mange av henvendelsene kommer på telefon. Spørsmål fra privatpersoner gjelder ofte samværs sabotasje, reisekostnader, barneverntjenestens rolle ved foreldrekonflikter, og hvordan man går frem når foreldreavtaler ikke følges. Vi opplever at begrepene i barneloven som foreldreansvar og fast bosted er vanskelig å forstå for partene, og det er vanskelig å veilede når partene ikke selv har klarhet i hva som er avtalt. Henvendelsene kommer både fra foreldre og annen familie/venner av familien.

Spørsmål fra barneverntjenestene gjelder ofte innholdet i foreldreansvaret, foreldrekonflikter og foreldreansvar ved dødsfall. Vi opplever at det har vært en økning i henvendelser fra både privatpersoner og barneverntjenester om barneverntjenestens rolle ved foreldrekonflikter.

Vi har noe informasjon om vår rolle og regelverket på vår nettside. Vi har tidligere henvist parter til departementets ulike digitale brosjyrer om foreldreansvar, samværsrett og reisekostnader. Disse har ikke blitt oppdatert på mange år, og er derfor ikke lenger hensiktsmessige å henvise til. Vi opplever at det er stort behov for enkelt tilgjengelig informasjon om regelverket på området, og vurderer derfor at det hadde vært hensiktsmessig med en gjennomgang av departementets tilgjengelige informasjonsmateriell.

Statsforvalteren skal rapportere på antall tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.5 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal rapportere på antall tilsyn med familievernkontorene.

Statsforvalteren har ført tilsyn med ett familievernkontor i 2021.

Akuttberedskap i kommunene (fra kapittel 7.3.2.6 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal redegjøre for statsforvalternes vurdering av kvalitet og risiko i barnevernet i fylket.

Buudir vil oversende utfylte skjemaer med data på utvalgte indikatorer fra kommunenes halvårsrapportering og SSB. Disse skjemaene skal benyttes som underlag i statsforvalterens vurdering av risikobildet i kommunal barnevernstjeneste.

Akuttberedskap

Alle kommuner i fylket har organisert akuttberedskap utenfor ordinær arbeidstid. Alle har organisert dette i en interkommunal ordning.

Vurdering av kvalitet og risiko

Rapporteringer fra kommunen, regionmøter, fagmøter, kartlegginger, tilsyn og klagesaksbehandling blir sammen med øvrig informasjon om den enkelte kommune, sammenstilt i et ROS skjema.

Det er gjennomført dialogmøter i alle regioner i fylket, hvor barnevernreformen og akuttberedskap har vært noen av temaene. Det er ikke fremkommet noe som tilsier at akuttberedskapen ikke er tilstrekkelig ivarettatt.

I regionmøtene har politisk og administrativ ledelse vært til stede sammen med barnevernledere. I tilknytning til regionmøtene har vi også hatt fagmøter med den enkelte barneverntjeneste, og da med særlig fokus på sårbare områder. Resultat av dette er at Statsforvalteren har fått større kjennskap til hvordan den enkelte kommunes styringslinjer fungerer, og i hvor stor grad den politiske og administrative ledelse er kjent med barneverntjenestens oppgaver. Vi opplever at barnevernlederne lettere tar kontakt med oss og arbeidet med dialogmøter gjennom året har også resultert i at det er rekruttert to barneverntjenester til veiledningsteam.

I forbindelse med kartlegginger vi har foretatt, har vi blant annet valgt telefonintervju av barnevernlederne som metode. Tilbakemeldingene er at de har opplevd dette som en nyttig og viktig påminner der de ikke har hatt det etterspurte på plass.

Pandemien har resultert i en tettere kontakt med barneverntjenestene og vi registrere at det er ulikt hvordan den enkelte tjeneste har opplevd situasjonen. Noen få melder om økning i antall saker, en liten andel har færre saker, mens de fleste har hatt omtrent samme antall saker under pandemien.

Det er også variasjon i kvalitet, styring og systematikk i de ulike barneverntjenestene, og noen kommuner står bedre rustet enn andre i møte med barnevernsreformen. Våre kommunebilder for 2021 viser at 8 kommuner er vurdert til å være på rødt nivå, mens 26 er på gult og 12 på grønt. Kommunene på rødt nivå har hatt særlig oppfølging i form av tilbud om kompetansetiltak, dialogmøter og veiledning, noe vi mener har/har hatt positiv effekt.

Rapportering på tiltak i gevinstrealiseringsplanen (fra kapittel 7.3.2.7 i TB)

Rapportere på**Rapporteringskrav på tiltak i gevinstrealiseringsplanen***Søknadsbehandling separasjon og skilsmisssaker*

Statsforvalteren skal redegjøre kort for status på arbeidet med å sentralisere saksbehandlingen av søknader om separasjon og skilsmisse etter ekteskapsloven innenfor de nye sammenslåtte statsforvalterne. Statsforvalterne skal gjennomføre en kartlegging av ressursbruk og kvalitet i siste kvartal 2022 og dette skal rapporteres i årsrapporten for 2022.

Tilsyn etter bamevemloven med forskrifter

Statsforvalteren bes redegjøre kort for status på arbeidet i årsrapporten for 2021.

Gevinstrealisering:

Separasjon og skilsmisse/utenlandske skilsmisser og skiftefritak: Maler og rutiner går gjennom ved behov for hele tiden å være oppdaterte. Vi har fokus på kvalitetssikring og klart språk. Med kun to saksbehandlere på dette feltet, er vi veldig sårbare, spesielt med tanke på sykdom og ferie.

Tilsyn med familievernkontorene

Totalt antall familievernkontor i fylket	Antall gjennomførte tilsyn i 2021	Antall gjennomførte tilsyn i 2020	Antall gjennomførte tilsyn i 2019
3	1	1	0

Oversikt over antall saker... (fra kapittel 7.3.2.9.1 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal rapportere antall saker i hver kategori og utfallet av dem.

Antall innkomne saker: 230.

Antall innvilget: 192

Antall avslag: 21

Annet: 17

Oversikt over antall saker i hver kategori... (fra kapittel 7.3.2.10.1 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal rapportere antall saker i hver kategori og utfallet av dem.

Antall søknader/henvendelser om dispensasjon fra åpningstidsbestemmelsene: 8

Innvilget: 5

Avslag: 0

Veiledning: 3

Antall søknader/henvendelser om typisk turiststed: 1

Veiledning/søknad trukket: 1

Rapportering på Leve hele livet (fra kapittel 7.3.3.1 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal gi en vurdering av i hvilken grad kommunene i fylket kan vise til politisk vedtatte planer for hvordan innsatsområdene og løsningene i kvalitetsreformen Leve hele livet skal gjennomføres lokalt.

Innlandet har i dag 46 kommuner, og per 1.11.21 har tyve kommuner tatt stilling til løsningsforslagene og politisk vedtatt hvordan reformen skal gjennomføres lokalt. Sytten kommuner kan dokumentere at de er i prosess fram mot et vedtak i 2021. Kommuner som tidligere har meldt at de var i en prosess mot et politisk vedtak sier i sine tilbakemeldinger at det har oppstått forsinkelser som følge av omprioriteringer av arbeidsoppgaver som følge av pandemien. Kommunene oppgir manglende ressurser på grunn av pandemi, og omdisponering av personell som den hyppigste grunnen til forsinkelse med reformarbeidet.

Av de kommunene som er kommet over i fase 3, prioriterer elleve kommuner innsatsområde "Et aldersvennlig Norge", elleve kommuner prioriterer "Aktivitet og fellesskap", ni melder om at de prioriterer "Mat og måltider", seks kommuner prioriterer "Helsehjelp" og ni kommuner har "Sammenheng og overgang" i tjenestene som sin prioritet.

Rapportering på Demensplan 2025 (fra kapittel 7.3.3.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en vurdering av i hvilken grad kommunene i fylket planlegger og utvikler sine helse- og omsorgstjenester til personer med demens og deres pårørende i tråd med mål, strategier og tiltak i Demensplan 2025, samt den demografiske utviklingen og utfordringsbildet for øvrig.

Andelen personer som har en demenssykdom i Innlandet er på 2,40% mot 1,88%, i resten av landet. Dette skyldes at Innlandet har en høy andel av eldre mennesker i sin befolkning. Mange kommuner har et demenssteam og en demenskoordinator. 32 kommuner og 52 sykehjem i Innlandet har en avtale med SAM-AKS. SAM-AKS er samhandling mellom alderspsykiatriisk avdeling i Sykehuset Innlandet og kommunale sykehjem. De bidrar med utredning, veiledning og undervisning. Alle kommuner har enhet for personer som har en demenssykdom og tilbud om dagaktivitet. De fleste tilbud om dagaktivitet er tradisjonelt dagsenter. Noen av de større kommuner har et mer flere tilbud. Under pandemien har mange kommuner stengt tilbud om dagsenter i en lengre periode. Tilbakemelding fra kommuner at en konsekvens av nedstenging har ført til flere har søkt om langtidsplass i institusjon.

Det er fra 2021 slått sammen demensnettverk i fra Hedmark og Oppland til Demensnettverket Innlandet. Demensnettverkets arbeid tar utgangspunkt i Nasjonale retningslinjer for demens, Demensplan 2025, og Veiviser demens. Målet med nettverket er å øke kompetanse, drive erfaringsutveksling og stimulere til at nasjonale retningslinjer blir iverksatt i kommunene. Mange av kommunene deltar i nettverket, og det arbeides aktivt med å rekruttere flere. Mange kommuner deltar i opplærings tiltaket demensomsorgens ABC. Det er i Innlandet opp til 30% ufaglærte som arbeider innen pleie og omsorg. Det vil være viktig å satse på økt kompetanse innen demensomsorg.

Statsforvalteren arrangerte i 2021 et to dagers fagseminar i samarbeid med Sykehuset Innlandet og utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester. Tema var ny demensplan 2025.

Det er særlig 2 pasientgrupper som må få økt oppmerksomhet, yngre personer med en demenssykdom og personer som på grunn av demenssykdommen har adferdsmessige utfordringer. Det er fortsatt viktig at det arbeides videre med ulike avlastningsordninger for pårørende.

Rapportering på Kompetanseløft 2025 (fra kapittel 7.3.3.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en samlet vurdering av kompetanse- og rekrutteringssituasjonen innen helse- og omsorgstjenestene i kommunene, herunder gi en vurdering av tilgangen på utdanningstilbud i fylket, tilgangen på desentraliserte og deltidsutdanninger i helse- og sosialfagutdanninger.

Andelen ansatte med helsefaglig utdanning i helse og omsorgssektoren varierer fra 66,8 % til 90, 6% i kommunen i Innlandet (ref KOSTRA tall i juni 2021. Landsgjennomsnittet var på 77.7%.) Kommunene rapporterer om et gap mellom behov og tilgang på kvalifisert personell. Det er utfordrende for personellet å ivareta, og sørge for forsvarlig helsehjelp til pasienter som raskere utskrives fra spesialisthelsetjenesten enn tidligere og en økende andel hjelpetrengende eldre. Samtidig har kommunene i forbindelse med pandemien fått flere oppgaver som helsepersonell skal utføre og /eller stå i beredskap for å utføre. Kommunehelsetjenesten står i strekk, og det rapporteres på slitenhet hos helsepersonell som følge av doble/triple roller, stort ansvar og økt arbeidsbyrde.

Innlandet har to utdanningsinstitusjoner; Høgskolen i Innlandet (HINN) og Norges Teknisk- Naturvitenskaplige Universitet, Gjøvik (NTNU). Disse utdanningsinstitusjonene har til sammen 7 helsefaglige utdanninger, derav enkelt studier som krever inntil 50% praksis. Det er fra utdanningsinstitusjonene rapportert utfordringer med å få tilstrekkelig antall praksisplasser. Spesialisthelsetjenesten dreier behandlingene fra døgn- til dagbehandling og dermed reduseres antall praksisplasser. Kommunehelsetjenesten har ikke samme forpliktelser når det gjelder å tilby praksisplasser som spesialisthelsetjenesten, derfor er det enkelte kommuner som ikke tar imot studenter i praksis da de har for få kvalifiserte veiledere. Det er i Innlandet satt fokus på dette og det er under utprøving ulike veiledningsmodeller for å imøtekomme behovet for veiledet praksis.

I Innlandet gjennomføres bachelor i sykepleie, heltid ved to studiesteder (Elverum og Gjøvik), og bachelor i vernepleie på ett sted (Lillehammer). Desentralisert sykepleieutdanning gjennomføres kun ved en utdanningsinstitusjon (HINN med studiested Tynset), deltid sykepleie på tre steder (Tynset, Elverum og Gjøvik) og deltid vernepleie ett sted (Lillehammer). Både Høgskolen i Innlandet og NTNU Gjøvik har et bredt tilbud av videreutdanninger (heltid og deltid) innen sykepleie, begge høgskolene tilbyr også masterutdanning innen sykepleie.

I Innlandet fylket har Fagskolen helsefaglige studietilbud, også deltidsutdanninger rettet mot fagarbeidere. Fylkeskommunalt studietilbud innen helsefag legges ned, eller står i fare for å legges ned, ved enkelte videregående skoler på grunn av dårlig søkning til disse studietilbudene.

Et tiltak for å bedre kompetansesituasjonen i distriktene er, i henhold til NOU Det handler om Norge, å tilby utdanning «der folk bor». Statsforvalteren vurderer at det samlet er et godt helsefaglig utdanningsstilbud i Innlandet. Men avstandene til campus er store, noe som igjen kan være en hindring for at aktuelle kandidater med forpliktelser/uten mulighet for å være borte fra hjemmet, gjennomføre helsefaglig utdanning. Det er lite/få studietilbud i distriktene/dalførene «der folk bor» i dette store innlandsfylket.

I Innlandet er det en del å hente på å se på ulike modeller for helsefaglig utdanningsstilbud utenfor campus. Pandemien har vist det er digitale muligheter som bør utnyttes for å imøtekomme dette behovet. Høsten 2021 tok region Nord-Gudbrandsdalen initiativ til å sette i gang et utredningsarbeid for å få til en bachelor utdanning for sykepleiere i Nord-Gudbrandsdalen.

Rapportering på habilitering og rehabilitering (fra kapittel 7.3.3.4 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en samlet vurdering av hvorvidt tilbudet innen habilitering og rehabilitering i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i opptrappingsplanen. Rapporteringen skal også inkludere hvorvidt det sikres nødvendig rehabilitering til pasienter med Covid-19 og hvordan pandemien eventuelt har påvirket tilbudet til andre med behov for habilitering og rehabilitering.

Når det gjelder retning og mål i opptrappingsplanen, er det mye som har blitt satt på vent i forbindelse med at pandemien har gitt kommunene nye og endrede oppgaver. Både ledere, rådgivere og personell i pasientnært arbeid har blitt satt til andre, og midlertidige oppgaver for å få kontroll på smittesituasjonen. Både spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten rapporterer at rehabilitering og habiliteringsfaget i perioder har blitt nedprioritert/utsatt/reduert i forbindelse med at personalressursene har blitt omdisponeres til smittevernoppgaver i forbindelse med pandemien.

Sykehuset Innlandet har laget en 5-fasemodell, - fra intensiv/akutfase til oppfølging i hjemmet, for rehabilitering av Covid 19 pasienter. Sykehuset Innlandet, avdeling Granheim er ressurscenter for lungesykdommer og har hovedansvaret for denne rehabiliteringsmodellen. Denne modellen for rehabilitering er gjort kjent for fastlegene som henvisende instans. Statsforvalteren og Sykehuset Innlandet har i tillegg arrangert et halvdagsseminar for ansatte i kommunehelsetjenesten for å gjøre dette tilbudet kjent for de som jobber i førstelinjen.

Rapportering på kompetanse- og rekrutteringssituasjonen i helsestasjons- og skol (fra kapittel 7.3.3.5 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en kortfattet vurdering av kompetanse- og rekrutteringssituasjonen i helsestasjons- og skolehelsetjenesten, herunder en vurdering av hvordan koronasituasjonen har påvirket kommunenes lovpålagte tilbud til gravide, barn og unge.

Det ble i 2021 satt fokus på årsverk i helsestasjon- og skolehelsetjenesten gjennom Statsforvalteren i Innlandet sine kommunebilder for 2021. Flere kommuner ligger i nærheten av og over landsgjennomsnittet. Det er kommuner som melder om mangel på kvalifiserte søkere når de skal fylle ledige stillinger i tjenesten, dette kommer blant annet av geografisk beliggenhet av kommunen. Det er kommuner som gjennom rapportering meldte om at koronasituasjonen påvirket kommunenes lovpålagte tilbud til gravide, barn og unge. De kommunene som oppga at de ikke hadde en plan for å ta igjen etterslep av oppgaver har blitt fulgt opp av Statsforvalteren i Innlandet.

Rapportering på planlegging av helse- og omsorgstjenesten (fra kapittel 7.3.3.6 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en vurdering av omfanget og kvaliteten i kommunenes arbeid med å integrere planlegging av helse- og omsorgstjenestene i det ordinære økonomi- og planarbeidet i kommunen, herunder andelen kommuner som ikke i tilstrekkelig grad integrerer disse tjenestene i planleggingen.

Statsforvalteren i Innlandet sin vurdering er at kommunene i Innlandet integrerer planlegging av helse- og omsorgstjenestene i det ordinære økonomi- og planarbeidet i kommunen.

Tvungen somatisk helsehjelp (fra kapittel 7.3.3.7 i TB)

Rapportere på

Vi ber statsforvalteren evaluere involveringen av brukere og pårørende i tilsynet med praktiseringen av tvungen somatisk helsehjelp i den kommunal helse- og omsorgstjenesten, jf. oppdrag 3.3.1.3.10. Evalueringen vil gjennomføres som en digital samling i siste kvartal av 2021. Statens helsetilsyn vil sende ut invitasjon til samlingen med konkrete spørsmål i forkant av samlingen.

SF Innlandet har deltatt i møtet som ble kalt inn til av Statens helsetilsyn

Gevinstrealiseringsplan (fra kapittel 7.3.3.8 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal redegjøre kort for status på gevinstrealiseringsplanen for oppgavene på Helsedirektoratets og Helsetilsynets områder i årsrapport for 2021.

Siden sammenslagningen av fylkene har vi nå arbeidet ned alle restanser og har en saksbehandlingstid som er innenfor kravene og kvaliteten vurderes som bedre gjennom en større fagmiljø som samarbeider tett og godt

Rapportering på nasjonalt restanseprosjekt NRP (fra kapittel 7.3.3.9 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal i årsrapportløsningen rapportere på antall overførte saker i nasjonalt restanseprosjekt (NRP), fordelt på rettighetsklager og tilsynssaker, og antall behandlet innen frist.

SF Innlandet har utført tildelte oppgaver innen tidsfrister med god margin

Nasjonalt restanseprosjekt NRP

Saksområder	Antall overførte saker	Antall ferdigbehandlet innen frist	Antall ferdigbehandlet innen årets utgang
Tilsynssaker	20	20	20
Rettighetsklager	30	30	30

Tilsyn av verger (fra kapittel 7.3.4.1.1 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal i årsrapporten rapportere på totalt antall kontrollerte vergeregnskap i 2021. Det skal oppgis hvor mange vergeregnskapene statsforvalterne har plukket ut og kontrollert basert på egne risikovurderinger, og hvor mange verger som er fratatt oppdrag som en konsekvens av vergeregnskapskontrollen.

Statsforvalteren skal også rapportere på antall vergemål som det er ført tilsyn med i 2021 utover regnskapskontroll, både planlagte og hendelsesbaserte. Statsforvalteren skal i tillegg kort beskrive hva tilsynene har avdekket og hvordan avvik er fulgt opp. Det skal også rapporteres på antall verger som har blitt fratatt vergeoppdrag i løpet av 2021 på bakgrunn av tilsyn og en kort redegjørelse for årsaker til fratakelsene.

Vergeregnskapskontroll 2021

Statsforvalteren kontrollerte alle vergeregnskapene fra det sentrale uttrekket fra Statens sivilrettsforvaltning, som utgjorde 570 vergeregnskap. Dette arbeidet krevde relativt stor ressursinnsats. Kontrollen startet i midten av april og ble ferdigstilt innen fristen 10. oktober.

Videre kontrollerte vi 17 vergeregnskap i tillegg til det sentrale uttrekket. Dette var saker der vi mistenkte mislighold, og saker der vi etter mottatt bekymringsmelding også ønsket å sjekke vergeregnskapet.

Statsforvalteren legger til grunn at antallet vergemål med regnskapsplikt var 2850. I 40 av disse sakene leverte ikke vergen vergeregnskapet og i 60 av sakene ble vergeregnskapet kun delvis levert. I tillegg ble det under vergeregnskapskontrollen avdekket forhold som innebærer at ytterligere 101 verger er under oppfølging. Dette gjelder forhold som mistanke om mislighold, for mye trukket vergegodtgjørelse og at vergens praksis ikke er i henhold til vergemålslovens regler.

Etter dette fremgår det at 201 verger er under oppfølging som følge av vergeregnskapskontrollen.

Som en følge av vergeregnskapskontroll ble 10 verger fratatt oppdraget og 1 verge fritatt fra oppdraget. I tillegg ble det igangsatt vergeregnskapskontroll overfor ytterligere 2 verger, men denne ble ikke fullført som følge av at verge/vergehaver døde.

Gjennomførte tilsyn 2021 utover vergeregnskapskontrollen**Tilsyn gjennomført etter oppdrag fra Statens Sivilrettsforvaltning**

Ifølge oppdragsbrevet fra Statens sivilrettsforvaltning skulle 32 verger kontrolleres. Det ble igangsatt tilsyn med 28 verger, og 79 vergeoppdrag. Fire av vergene ble det av ulike årsaker ikke ført tilsyn med. En hadde bare settevergeoppdrag, to hadde sluttet, og en var død. Dette arbeidet er i hovedsak gjennomført som et dokumenttilsyn. Vi har ikke hatt kapasitet til å ferdigstille alle tilsynsrapportene i 2021, arbeidet vil derfor bli ferdigstilt i løpet av våren 2022.

Planlagte tilsyn

Vi hadde ikke kapasitet til å planlegge og gjennomføre tilsyn utover oppdraget fra SRF. Det er fra vår side ønskelig at vi for fremtiden, kan spille inn til SRF, hvilke verger det bør føres tilsyn med slik at de blir med i det sentrale uttrekket.

Hendelsesbaserte tilsyn

I 2021 førte vi tilsyn i 75 saker (56 verger) på bakgrunn av bekymringsmeldinger og risikoanalyser. Det er i VERA registrert 64 tilsynsaktiviteter. Årsaken til at tallene ikke er i overensstemmelse, er at i 26 av sakene er det opprettet en annen aktivitet enn tilsyn. Vi vil heretter bestrebe oss på å bruke tilsynsaktivitet på alle saker som gjelder tilsyn. Tilsynene har ført til fratakelse av vergeoppdrag, bytte av verge, vergemål har opphørt og det har blitt gitt veiledning ovenfor verger som fortsetter i oppdraget. Det er også avdekket mislighold i sakene, og 9 verger ble i 2021 politianmeldt.

Per 31.12.2021 er det 57 verger som må følges opp videre. Disse sakene er i hovedsak bekymringsmeldinger på vergens utførelse av oppdraget og mistanke om mislighold.

Fratakelse av vergeoppdrag 1.1. - 31.12.2021 som følge av tilsyn

Vi har i 2021 fratatt 9 verger oppdraget (utgjorde 15 vergeoppdrag). Disse sakene er mottatte bekymringsmeldinger, klage fra vergehaver og egen bekymring i saker. Vi har avdekket mislighold i sakene, og verger som ikke var egnede.

Antall kontrollerte vergeregnskap og antall kontrollert på bakgrunn av egne risikovurderinger og på antall vergemål som det er ført tilsyn med i 2021 utover regnskapskontroll

Antall totalt kontrollerte vergeregnskap	Totalt antall leverte vergeregnskap	Antall verger under oppfølging	Antall verger som er fratatt oppdrag
587	2 750	258	19

Årsrapportering rettshjelp (fra kapittel 7.3.4.2.1 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal i årsrapportløsningen rapportere på antall innkomne, innvilgede og avslåtte søknader for perioden, fordelt på henholdsvis fritt rettsråd og fri sakførsel. Statsforvalteren skal også rapportere på gjennomsnittlig saksbehandlingstid og på antall restanser. Hva gjelder de innvilgede sakene, skal rapporteringen gi en oversikt over forekomsten av økonomisk dispensasjon, samt totale advokatutgifter og evt. andre utgifter som er innvilget i aktuelle periode, fordelt på saksområde. Av rapporteringen skal det videre fremgå hvorvidt det er gitt avslag som følge av økonomisk overskridelse eller av andre grunner i henhold til skjema over rettshjelpsstatistikk fra Statens sivilrettsforvaltning.

Statsforvalteren skal rapportere på forbruk for året samt forventet forbruk på kap. 470, post 01 for påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes. Statsforvalteren skal umiddelbart informere SRF dersom det er andre vesentlige risikoer eller avvik på området.

Vi behandlet i 2021 ca. 625 søknader om fri rettshjelp, hvorav ca. 390 gjaldt advokaters egeninnvilgelse av fritt rettsråd. Vi innvilget selv 153 rettsråd og ga 18 bevilgninger til fri sakførsel. Det ble gitt økonomisk dispensasjon i ca. 20 saker. 64 søknader ble avslått (55 fritt rettsråd og 9 fri sakførsel).

Saksbehandlingstiden varierte noe, men de fleste stykkprissaker ble behandlet innen 2-3 uker og søknader innen 3-5 uker. Ved årsskiftet var restansen ca. 30 saker, (dvs totalt mottatt 655 saker i 2021).

Total utbetaling på kap.post 047001 i 2021 var på drøyt 5 millioner, dvs noe lavere enn i 2020. Nedgangen antas i hovedsak å bero på at stadig færre personer oppfylte de økonomiske vilkårene etter loven. Total utbetaling i saker uten økonomisk behovsprøving er stabil. Utbetaling i kontrollkomisjonssaker utgjorde ca. kr 776 000 i 129 saker, som er en liten nedgang fra 2020.

Det forventes at total utbetaling for 2022 vil øke som følge av at de økonomiske vilkår er indeksregulert. Det anslås et forbruk på ca. 5,4 millioner.

Vi viser for øvrig til detaljert rapportering sendt SRF 28.01.2022.

Retts hjelp

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Fritt rettsråd	Fri sakførsel
Innkomne søknader	625	597	28
Innvilgede søknader	561	542	19
Avslåtte søknader	64	55	9

Statsforvalteren skal rapportere på forventet forbruk... (fra kapittel 7.3.4.2.2 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal rapportere på forventet forbruk på kap. 470, post 01 inneværende og påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes.

Totalt forbruk på kap. 470 post 01 var i 2021 kr. 5 056 000,-. Siden de økonomiske vilkårene er indeksregulert fra årsskiftet, forventes det flere egeninnvilgninger fra advokater og økt forbruk i 2022. Forventet forbruk på kap. 470 post 01 anslås derfor til kr. 5 400 000,-.

Særskilt rapportering på NAV-saker (fra kapittel 7.3.4.2.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere særskilt på de NAV-sakene som omfattes av det særlige rettshjelpiltaket i Justis - og beredskapsdepartementets rundskriv G – 05/2019.

Det skal rapporteres på antallet innkomne saker, behandlede saker og totalt utbetalt beløp.

Vi mottok og behandlet 12 stykkprissaker som omfattes av det særskilte rettshjelpiltaket i NAV-sakene. Bistanden ble gitt til fire ulike klienter og innebar en total utbetaling på kr 48 825. I en av sakene omfattet bistanden alle de 5 stykkpristypene.

Ivaretagelse av samfunnsikkerhetshensyn i planer (fra kapittel 7.3.4.3 i TB)**Rapportere på**

I hvilken grad ivaretar kommunene samfunnsikkerhetshensyn i alle planer:

1. Alle planprogram beskriver hvordan samfunnsikkerhet skal ivaretas.
2. Det stilles kvalitetskrav til ROS-analyser og kvalitetssikres i etterhånd når disse gjennomføres av eksterne.
3. Avdekket risiko og sårbarhet, inkludert klimaendringer, følges opp i planer.
4. Tiltak fra overordnet plan følges opp på lavere plannivå.

1. De fleste, dvs. anslagsvis over 80% av planprogrammene, beskriver hvordan samfunnsikkerhet skal ivaretas i planprogrammene. vi presiserer uansett i vår uttalelse til forslag til planprogram at risiko- og sårbarhetsanalysen skal utarbeides i tråd med veileder *Samfunnsikkerhet i kommunens arealplanlegging* som Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap ga ut i 2017.

2. Risiko- og sårbarhetsanalysene skal som nevnt under pkt. 1 utarbeides i tråd med veileder Samfunnsikkerhet i kommunens arealplanlegging. I forbindelse med våre uttalelser til endelige planforslag sjekker vi at analysen følger denne veilederen blant annet når det gjelder analyser av aktuelle farer og uønskede hendelser, beskrivelse av risiko- og sårbarhetsreducerende tiltak og hvordan disse er innarbeidet i planen, samt dokumentasjon av analysen.

3. Vi sjekker at avdekket risiko og sårbarhet, herunder klimaendringer, følges opp i planen. Manglende oppfølging fører i alle tilfeller til innsigelse.

4. Det er varierende i hvilken grad det blir tydeliggjort at tiltak fra overordnet plan blir fulgt opp på plannivå. Det er imidlertid tydelig at dette blir forbedret over tid, dette har nok sammenheng med at kommuneplanens arealdel over tid blir revidert i kommunene og at krav til samfunnsikkerhet i planen etter hvert blir grunnlag for oppfølging på lavere plannivå.

Samlet virkemiddelbruk i kommunene (fra kapittel 7.3.4.4 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal redegjøre for status på virkemiddelbruken overfor kommunene:

1. Hvilket kunnskapsgrunnlag er lagt til grunn for valg av virkemiddel tilpasset kommunens behov?
2. Antall gjennomførte øvelser med kriseorganisasjonen i kommunene
3. For gjennomførte tilsyn:
 - Hvor mange tilsyn er gjennomført?
 - Hva var tema for tilsynet?
 - Var det fellestilsyn med helseberedskap eller rent tilsyn med kommunal beredskapsplikt?
 - Hva har Statsforvalteren lagt til grunn for å velge kommuner ut for risikobasert tilsyn?
 - Hvilke typer læringsaktiviteter har Statsforvalteren lagt til rette for i forbindelse med tilsynet?
4. I hvilken grad er veiledningsbehovet ivaretatt innen kommunal beredskapsplikt og helseberedskap?
5. I hvor mange kommuner har Statsforvalteren vært i møter med kommunens ledelse?

1. Det viktigste kunnskapsgrunnlaget for å vurdere virkemiddelbruken overfor kommunene er den informasjonen vi har fått gjennom tilsyn, øvelser, håndtering og annen dialog med kommunene. Under pandemien har vi vært svært tett på kommunene, noe som har gitt oss enda bedre kunnskap enn tidligere.

2. Vi har ikke arrangert øvelser med enkeltkommuner i 2021, men har gjennomført kompetanseheving innen digitale trusler, blant med erfaringer fra angrepet på Østre Toten kommune. I tillegg er det gjort tilgjengelig øvingsopplegg og scenarier på vår hjemmeside. Det er også gjennomført en øvelse i samarbeid med Lånsstyrelsen i Dalarna mtp flyplassen i Sälen.

3. Vi gjennomførte tilsyn i en av 46 kommuner i 2021. Det var ikke et eget tema for tilsynet, men omfattet alle forskriftens paragrafer. Tilsynet var et felles beredskaps- og helsetilsyn. Tilsynsobjektet ble valgt ut på bakgrunn av når kommunen hadde tilsyn sist, samt en helhetlig vurdering av

krisehåndteringsevne.

- Pandemien har gjort at kommunene har hatt eit stort behov for veiledning. Det har særleg handlet om forståelse, tolking og praktisk oppfølging av føringer fra nasjonalt hold. Det har også vært behov for veiledning om grenserelaterte forhold og ikke minst støtte til samordning mellom kommuner og regionalt samarbeid. Veiledning og samordning har vært svært høyt prioritert, og har blant annet resultert i at vi har vært med på medlytt i kommunenes kriseledelser når det har vært behov. Der har vi svart ut spørsmål og veiledet direkte.
- Statsforvalteren har gjennom det meste av pandemien hatt møte med kommunenes ledelse - sammen med Fylkesberedskapsrådet - hver 14. dag. Ofte ved behov. I tillegg har det vært holdt særmerter med forskjellige tema og forskjellige målgrupper, for eksempel kommuneleger, beredskapskoordinatore, vaksinekoordinatore, grensekontroll, karantenehotell, smittevernustyr, testutstyr m.v. i tillegg til nødvendige særmerter for å samordne smitteverntiltak mellom kommuner. Det har også vært ad-hoc møter med kommuner når de har hatt utfordringer.

FylkesROS (fra kapittel 7.3.4.5 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal redegjør for status på fylkesROS og tilhørende oppfølgingsplan

Både Hedmark og Oppland hadde FylkesROS som var godkjent minimum ut 2021, og som benyttes til ny FylkesROS for Innlandet er ferdig. FylkesROS for Oppland var del av Regional plan for samfunnssikkerhet og beredskap, og godkjent av fylkestinget. FylkesROS for Hedmark var også del av en planlagt Regionplan for samfunnssikkerhet og beredskap, men denne ble av diverse årsaker aldri formelt godkjent, men var drøftet i fylkestinget.

FylkesROS for Innlandet danner kunnskapsgrunnlaget til Regional plan for samfunnssikkerhet og beredskap for Innlandet. FylkesROS er nå inne i kunnskapsfasen, den planlegges ferdig juli 2022, og oppfølgingsplanen utledes på bakgrunn av funn i fra kunnskapsfasen.

Regional plan for Samfunnssikkerhet og beredskap planlegges ferdig våren/sommeren 2023.

Status scenario fylkesROS (fra kapittel 7.3.4.6 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal redegjøre for status av scenario sikkerhetspolitisk krise/krig i fylkesROS.

Statsforvalteren i Innlandet er i gang med et sikkerhetsgradert vedlegg til FylkesROS. Arbeidet med et regionalt scenario for sikkerhetspolitisk krise/krig følger pågående parallell prosess med Innlandet FylkesROS. Gradert vedlegg er estimert ferdigstilt samtidig med FylkesROS, sommer 2022.

Gevinstrealisering: helhetlig og systematisk tilnærming i oppfølging av kommuner (fra kapittel 7.3.4.7 i TB)

Rapportere på

Rapportering på tiltak i gevinstrealiseringsplanen: Redegjør kort for status på arbeidet med å tilrettelegge for enhetlig og systematisk tilnærming til samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i oppfølging av kommunene.

Den vedvarende krisehåndteringen har resultert i en tett oppfølging av beredskapsarbeidet og krisehåndteringen i kommunene.

Rutiner og systematikk for informasjonsinnhenting og deling, situasjonsvurderinger og rapportering er videreutviklet og styrket. Vi har i pandemisituasjonen laget en analysegruppe i stab som har laget analyser og plansjeserier som har vært benyttet både mot og av kommunene og helseforetakene. Vi har lagt særlig stor vekt på å utnytte digitale løsninger i presentasjon av beredskapsstatus gjennom bruk av GIS og framstilling av nøkkeldata. Det ligger med andre ord en stor gevinstrealisering i en økt bruk av digitale løsninger.

Gevinstrealisering: styrke samordningsrollen innen samfunnssikkerhetsarbeidet (fra kapittel 7.3.4.8 i TB)

Rapportere på

Rapportering på tiltak i gevinstrealiseringsplanen: Redegjør kort for status på arbeidet med å tilrettelegge for felles tilnærming og systematisk oppfølging av regionale aktører.

De to embetene hadde et godt samarbeid på samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet før sammenslåingen, et samarbeid som ble kraftig forsterket etter at beslutningen var fattet. For eksempel hadde vi et tett samarbeid under tørke- og skogbrannsommeren 2018. De respektive FylkesROS var også relativt like og benyttet mye det samme kildematerialet selv om konklusjonene var noe forskjellige.

Av enhetens 8 personer, kom 3 fra Oppland og 4 fra Hedmark. En av de som kom fra Hedmark har sluttet i ettertid, og det er ansatt 2 nye. Det har vært et bevisst forhold til arbeidsmetodikk; hva som skal videreføres og hva som skal lages nytt. Siden enhetens medarbeidere har hvert sitt ansvarsområde, har også medarbeiderne hatt stor påvirkning på hvilken metodikk som ble valgt. Siden hele enheten har vært involvert i dette arbeidet, er det også stor enighet om hvilken metodikk som skal legges til grunn.

Gevinstrealiseringsplanen: Tilsyn (fra kapittel 7.3.5.1 i TB)

Rapportere på

I henhold til gevinstrealiseringsplanen, rapportere på effekten av tiltakene som er gjort for å øke kvaliteten og sikre lik praksis på tvers av statsforvalterne og hvilke grep som er tatt for å øke tilsynsaktiviteten

Foreløpig gevinst er større grad av likebehandling og kravstilling på tvers av de gamle fylkene.

Vi har imidlertid utfordringer med å øke tilsynsaktivitet på grunn av fortsatt høy turnover som følge av sammenslåingen. Koronasituasjonen, med utstrakt bruk av hjemmekontor, har antagelig forlenget omstillingsprosessen. Kompetansen på tilsyn er fortsatt god, men på grunn av høy turnover og manglende tilbud om felles tilsynsopplæring, er det stort press på erfarne tilsynsmedarbeidere.

Gevinstrealiseringsplanen: Veiledning av kommunene (fra kapittel 7.3.5.2 i TB)

Rapportere på

I henhold til gevinstrealiseringsplanen, rapportere på effekten av tiltakene som er innført for å bedre veiledningen av kommunene og hvilke resultater tiltakene har ført til.

På klima og miljøområdet har vi i forbindelse med sammenslåingen i 2019 hatt en omfattende gjennomgang av beste praksis på alle våre fagområder. Blant annet har vi etablert flere tverrfaglige faggrupper for å samle kompetanse, se ulike lovverk og virkemidler i sammenheng for å oppnå bedre måloppnåelse og effektivitet i oppgaveløsningen. Vi opplever at kommunene gir tilbakemelding på at de merker sammenslåingen på en positiv måte og at vår veiledning er tilfredsstillende.

Fremmede organismer (fra kapittel 7.3.5.3 i TB)

Rapportere på

Status på gjennomførte tiltak mot fremmede organismer

Tiltak som er gjennomført mot fremmede organismer i Innlandet i 2021 fremkommer av tabellen under

Fremmede organismer

Beskrivelse av tiltak (som meldt inn i ESS)	Oppfølging av overordnede kriterier	Art/artsgruppe	Type tiltak	Vurdering av gjennomført tiltak	Sum brukt
Kjempespringfrø ved Åkersvika 1	Tiltak til bekjempelse av fremmede organismer i områder med trua naturtyper, naturtyper som er viktige for trua arter og nær verneområder.	Kjempespringfrø	Bekjempelse	Slutfase stort prosjekt. Bra resultat, men krever så pass mye oppfølging at dette etter hvert må nedprioriteres ift. innsats mot forekomster nærmere Åkersvika NR. 10 000 omdisponert til uttak fjelledelgran inntil Forollhogna NP.	80 000
Kjempespringfrø ved Åkersvika 2	Tiltak til bekjempelse av fremmede organismer i områder med trua naturtyper, naturtyper som er viktige for trua arter og nær verneområder.	Kjempespringfrø	Bekjempelse	God. Må videreføres. Store, nye forekomster registrert. Brukt 31000, 9000 omdisponert til lupin ved klåved Etna, Etnedal kommune	40 000
Fremmede arter inn mot Totenvika naturreservat	Tiltak til bekjempelse av fremmede organismer i områder med trua naturtyper, naturtyper som er viktige for trua arter og nær verneområder.	Kjempebjørnekjeks	Bekjempelse	God, må dog videreføres. Brukt 32000, 8000 omdisponert til lupin ved klåved Etna, Etnedal kommune	40 000
Gran kommune - Bekjempelse av bla. parkslirekne	tiltak mot forekomster der det er en stor sannsynlighet for å fjerne arten i et område/regionen	Parkslirekne	Bekjempelse	God, men må følges opp. Må evt. revurderes etter nasjonal prioritering av tiltak for denne arten.	50 000
Balsampoppel i Ottavassdraget	Tiltak til bekjempelse av fremmede organismer i områder med trua naturtyper, naturtyper som er viktige for trua arter og nær verneområder.	Balsampoppel	Bekjempelse	God, må følges opp. Noe av summen brukt til kartlegging av tilsvarende problematikk i elvesandjegerlokaliteter i Glomma	80 000
Kjempespringfrø inntil Lågendeltaet naturreservat	Tiltak til bekjempelse av fremmede organismer i områder med trua naturtyper, naturtyper som er viktige for trua arter og nær verneområder.	Kjempespringfrø	Bekjempelse	Middels. Nye forekomster oppdages stadig, for lite midler til å få gjort jobben ordentlig.	25 000
Bekjempelse i Gjøvik kommune	Tiltak til bekjempelse av fremmede organismer i områder med trua naturtyper, naturtyper som er viktige for trua arter og nær verneområder.	Parkslirekne, kjempespringfrø	Bekjempelse	God, men må følges opp. Må evt. revurderes etter nasjonal prioritering av tiltak for parkslirekne. Forekomsten av begge artene ligger dog nært et naturreservat med flommark.	80 000
Legepestrot ved Åkersvika naturreservat	Tiltak til bekjempelse av fremmede organismer i områder med trua naturtyper, naturtyper som er viktige for trua arter og nær verneområder.	Legepestrot	Bekjempelse	Usikkert, men svært viktig å få gjort på grunn av stor spredning inn i naturreservatet. Må videreføres neste år. Noe av midlene betalt ut for oppfølging av oppstartet prosjekt neste vår.	60 000
Koordinert innsats i Lesja og Dovre kommuner	tiltak mot forekomster der det er en stor sannsynlighet for å fjerne arten i et område/regionen	Mongolspringfrø, lupin	Bekjempelse	God. Midlene i sin helhet omdisponert til bekjempelse mongolspringfrø inntil verneområder Gran (krevende arbeid) og lupin i klåvedforekomster Etna, Etnedal kommune	100 000
Blåleddved i Midt-Gudbrandsdal	tiltak mot forekomster der det er en stor sannsynlighet for å fjerne arten i et område/regionen	Blåleddved	Bekjempelse	Middels-dårlig. Hensikten var å utrydde arten fra regionen, men den ser ut å være mye mer spredd enn først antatt (slik det også er i Nord-Gudbrandsdalen og Nord-Østerdalen)	20 000
Rynkerose i Innlandet	tiltak mot forekomster der det er en stor sannsynlighet for å fjerne arten i et område/regionen	Rynkerose	Bekjempelse	God, men må følges opp jevnlig. Er i tvil hvor mye dette skal prioriteres fremover, men noe midler må vi bruke.	40 000
Kjempespringfrø inntil Fåvang naturreservat	Tiltak til bekjempelse av fremmede organismer i områder med trua naturtyper, naturtyper som er viktige for trua arter og nær verneområder.	Kjempespringfrø	Bekjempelse	God. Må følges opp.	25 000
Kjempespringfrø inntil Dokkadeltaet NR	Tiltak til bekjempelse av fremmede organismer i områder med trua naturtyper, naturtyper som er viktige for trua arter og nær verneområder.	Kjempespringfrø	Bekjempelse	God, men innsatsen burde ideelt sett bli større. Brukt 5000, resten omdisponert til uttak av lupin ved klåved Etna, Etnedal kommune	20 000
					660 000

Truede arter (fra kapittel 7.3.5.4 i TB)

Rapportere på

Tiltak for å ta vare på truede arter og naturtyper.

Det er her ført opp tiltak som er knyttet til 21-posten. I tillegg til dette er det gjennomført mange tiltak vha. tilskuddsmidler, både til trua naturtyper, trua arter, ville pollinerende insekter og prioriterte kulturlandskap. Dette omfatter bl.a. skjøtselstiltak for nærmere 100 slåttemarker, slåttemyrer, lauvenger, naturbeitemarker, hagemarker, høstingsskogslokaliteter og forekomster av styvingstrær. Det inkluderer også skjøtselstiltak for dragehode og svartkurle, og biotopforbedrende tiltak for åkerrikse, elvemusing, edelkreps, bakkehekkende fugler m.fl. Saksbehandlingen for tilskudd er fullført i ESS og rapporteres derfor ikke her i tillegg, da de eksakte summene som er utbetalt er oppført der. Effekten av disse tiltakene er bedret tilstand for truet natur, samt økt bevissthet hos grunneiere og andre om naturverdiene som finnes og hvordan man best kan ta vare på dem.

Truede arter og naturtyper

Art/naturtype	Ref. nr.	Type tiltak	Omfang av tiltaket	Navn på område	Effekt av gjennomført tiltak	Sum
Slåttemark	21-posten	Arbeid i skjøtelsgruppa, skjøtelsplaner,	Utarbeidet 11 nye skjøtelsplaner og revidert 5 eldre planer. Dialogmøter i skjøtelsgruppa og studietur.	Innlandet	Elleve nye lokaliteter er nå i aktiv hevd. Tiltak settes i gang fra sesongen 2022. Økt kunnskap i skjøtelsgruppa, som igjen vil benyttes i videre arbeid med skjøtelsplaner fra 2022.	295 000
Hule eiker	21-posten	Supplerende kartlegging	Kartlagt ca. 10 nye hule eiker	Innlandet	Bedret kunnskapsgrunnlag for den utvalgte naturtypen i Innlandet. Direkte kontakt med flere grunneier om mulige skjøtselstiltak. Økt bevissthet om naturverdiene.	55 000
Hortulan	21-posten	Registrering og biotopforbedringstiltak	Videreføring av registreringsarbeid som har pågått de siste 10-15 årene.	Elverum	God oversikt over de få hekkende parene av arten i Innlandet, tidsserier for bestandsutvikling. Utprøving av biotopforbedrende tiltak på en eiendom der hortulan tidligere har hekket. Skal følges opp i 2022 og vil kunne gi verdifull erfaring om hvilke tiltak som kan fungere for å bedre forholdene for bestanden.	75 000
Dragehode	21-posten (via SFOV)	Rekartlegging og skjøtelsvurderinger	Rekartlegging av ca. 20 lokaliteter og kartlegging av skjøtelsbehov	Innlandet	Bedre oversikt over registrerte lokaliteter av den prioriterte arten, om de skjottes i dag, hva som er status, er det behov for skjøtselstiltak og hvilke tiltak bør iverksettes. Prosjekt som ble påbegynt i 2020 og som SF vil bruke i det videre arbeidet for å få flere dragehodeokkaliteter i aktiv hevd.	100 000
Utviklingsprosjekt beitearealer for trekkende gjess	21-posten	Biotopforbedring	Samarbeid med utvalgte grunneiere om å legge til rette for beitearealer for beitende gjess som benytter arealene rundt Home og Åkersvika under trekket.	Stange	Bedre forhold for artene på trekk. Utviklingsprosjekt som vi vil se større effekter av etter å ha testet ut ytterligere en sesong (søkes om tilskudd til videreføring i 2022).	40 000
Trønderlav	21-posten	Bevaringstiltak	Overvåking og bevaringstiltak for den eneste kjente forekomsten av arten	Rendalen	Samfinansiering med tilskuddsmidler, der det ble gitt tilskudd til utsetting av arten i nærheten av de registrerte forekomstene. Økt kunnskap. Bedret tilstand for arten.	55 000
						620 000

Spesifikk omtale av arbeid med omstilling (fra kapittel 7.3.6.1.1 i TB)

Rapportere på

Spesifikk omtale av arbeid med innovasjons- og fornyingsprosjekter i kommunene. Kort om fordeling av skjønnsmidler til formålet, herunder rapportering i ISORD, og formidling av resultatene.

Omtale av virkninger og resultater av prosjektene.

I 2021 ble det satt av 21,5 mill. kr til innovasjons- og fornyingsprosjekter. Totalt ble det søkt om 66,3 mill. kr fordelt på 59 prosjekter.

Av disse ble 20 tildelt skjønnsmidler, 11 var innen området helse og velferd, 5 klima og miljø og 4 rettet mot IKT eller administrative samarbeid mellom to eller flere kommuner. Prosjektskjønnsmidlene har ikke gått til ordinær drift, eller investeringer.

Fra og med utlysningen i 2020 har vi lagt vekt på færre og større prosjekter, med krav om samarbeid mellom tjenesteområder internt, eller mellom to eller flere kommuner. Det er også innført tre prioriterte områder som det kan søkes innenfor; helse og velferd, klima og kommunestruktur. Målet har vært å øke kvaliteten på de søknadene som blir innvilget, stimulere kommunene til å tenke mer helhetlig på tjenestetilbudet og øke overføringsverdien av prosjektene. De nye kravene har bidratt til reduksjon i tildeling av nye, men det er fremdeles et stort etterslep av eldre prosjekter som skulle vært avsluttet.

Rapportering

På grunn av pandemien var det mange forsinkelser med oppstart og gjennomføring av prosjekter i 2020 og 2021. Det har medført at flere har gått og går over lengre tid enn angitt i søknaden. I 2021 ble det levert inn rapporter fra 54 prosjekter. Flere av disse hadde oppstart i 2018. 32 av de 54 ble rapportert som underveis og skal pågå ut 2021. I tillegg kommer tildelingen av de 20 i 2021. Dermed skal det i 2022 rapporteres på 52 prosjekter.

Vi har i liten grad hatt mulighet til å følge opp et så høyt antall rapporter, både på grunn av covid-19 og at antall prosjekter er for høyt. Prosjekter som skulle bli ferdig i 2021 har vi åpnet opp for en ny rapportering i januar 2022. Ved å avslutte flere prosjekter tidlig i 2022, håper vi å unngå en opphopning av rapporter mot sommeren. Da vil vi gi oss selv bedre tid til å følge opp det enkelte prosjekt. Flere rapporter er svært kortfattet og gir lite innsikt i hva skjønnsmidlene har blitt brukt til og hva som er oppnådd. Disse bør vi i større grad følge opp enn vi gjør i dag.

Overføring

Flere av prosjektene anser vi å ha høy overføringsverdi til andre kommuner. Vi har formidlet resultatene fra utvalgte prosjekter på møteplasser vi har (ordførere/kommunedirektører, økonomisjefer, sektorledere etc). Vi har jobbet med å styrke eierskap til og forankring av prosjektene internt hos Statsforvalteren. Ved å ta i bruk vår samlede kunnskap innen de enkelte områdene, kan vi utfordre kommunene på en helt annen måte. For å ta ut potensialet ytterligere må vi styrke oppfølgingen av prosjektene og blir enda mer bevisst på å formidle resultater på relevante arenaer. Dette vil vi videreutvikle bl.a ved at de ulike fagenhetene får et større ansvar for oppfølging av "sine" prosjekter. Vi vil også vurdere om vi skal lage en egen arena med formidling og erfaringsutveksling. .

Resultater

God forankring, ledelse og styring av prosjektene ser ut til å være kritiske suksessfaktorer, ikke bare for å gjennomføre dem, men også for implementering i den daglige driften. Under er noen overordnede resultater fra enkelte av satsingsområdene.

Velferd

Felles for prosjektene er at innføring av ny teknologi skal gi bedre tjenester til brukerne. Resultatene fra de pågående prosjektene må avventes til de er sluttført, men de gir inntrykk av å være viktige for utviklingen av tjenestetilbudet. Sentrale forutsetninger for å lykkes ser ut til å være en felles plattform mellom samarbeidskommunene og mellom tjenesteområder, samt god forankring hos ledelsen. Da kan investeringene koordineres, tid avsettes til opplæring og gjennom det optimalisere bruken av utstyret.

Helse/sosial

Utenforskap er sentralt i prosjektene. Det beskrives flere måter å involvere dem på, som kan være nyttige erfaringsutvekslinger mellom kommunene. Det går på organisering av boligtilbud, involvering/forberedelse til arbeidslivet, skape nøytrale arenaer der brukerne føler seg trygge og at deres behov bli ivarettatt. Viktig med samarbeid mellom spesielt NAV og private organisasjoner.

Barn og unge

Samhandling på tvers av sektorer innad i kommunen viktig for å lykkes i arbeidet med barn og unge. Overfor brukerne er det langsiktighet som gjelder, det er vanskelig å se endringer på kort sikt. Omlegging av tilbudet gjennom internt samarbeid og enighet om rammer for ansvarsgrupper, er endringer som kan måles på kort sikt. Endringer i arbeidsmetoder krever at prosjektet er godt forankret i kommunenes planer for å lykkes. Flere prosjekter har knyttet seg til FoU sektoren ved Høgskolen Innlandet.

Klima og miljø

3 Sirkulærprosjekter med fokus på resirkulering av byggeavfall, og gjenbruk av materialer, vurdere lønnsomhet og klimagassutslipp i industriprosjekter. Det siste omfatter kartlegging og etablering av enkelte pilotprosjekter. Mellom disse må det være mulig med erfaringsutveksling og ikke minst overføring til andre kommuner samt næringslivet i forhold til å utnytte byggeavfall og bedre planlegging av større prosjekter.

Kommunestruktur

Digitaliseringsprosjektene brukes i stor grad mot administrative tjenester, skole og innbyggerne. De skal bidra til mer effektiv og rasjonell drift av de kommunale tjenestene og interne arbeidsoppgaver. Flere av prosjektene vurderer også interkommunale samarbeid om utføring av enkelte oppgaver som innkjøp og ansettelser, mens andre igjen har vurdert å innføre samarbeid innen økonomi og øvrige administrative tjenester. Erfaringene er svært forskjellige fra prosjekt til prosjekt. Det kan virke som om prosjekter som har analysert mindre områder har lykkes i større grad med å identifisere felt der kommunene er tjent med samarbeid, mens de som har gått bredt ut i mindre grad har lykkes.

Det skal gis rapportering i tabell... (fra kapittel 7.3.6.2.1 i TB)

Rapportere på

Det skal gis rapportering i tabell som viser:

- Antall saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i for året, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Antall lovlighetskontroller som er foretatt etter initiativ av statsforvalteren, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.

Kommunalrettslig lovlighetskontroll etter klage og eget initiativ

Type lovlighetskontroll	Vedtak opprettholdt	Ulovlig vedtak	Sum
Etter klage	4	1	5
På eget initiativ	1	0	1

Kortfattet omtale av... (fra kapittel 7.3.6.2.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterne skal gi en kortfattet omtale av hvilke særlige kommunalrettslige tema de veileder kommunene om, og om eventuelle kommunalrettslige saker som har vært ressurskrevende/hatt mye oppmerksomhet hos statsforvalteren.

I rettleiinga til kommunane opplever Statsforvaltaren i Innlandet eit breitt spekter av problemstillingar. Årsaka kan vere at Innlandet fylke har mange små kommunar med lite kommunalrettsleg kompetanse. Ingen av problemstillingane peiker seg ut som særlege tema.

Kva gjeld ressurskrevjande kommunalrettslege saker, er det lovlegkontrollar som tek mest tid og arbeid. Det gjeld både kontrollar av eige tiltak, og kontrollar med grunnlag i krav frå tre eller fleire kommunestyrerepresentantar. Rett nok er det sistnemnde som tek mest ressursar, fortrinnsvis fordi vi i dei tilfella kontrollerer både vedtakets personelle, prosesuelle og materielle sider. Dessutan gjer vi svært få lovlegkontrollar av eige tiltak. Det er ingen av lovlegkontrollane som skjil seg ut som ressurskrevjande/hatt mykje merksam hos Statsforvaltaren, bortsett frå saka om lovlegkontroll frå Eidskog kommune.

Saka fra Eidskog kommune har vår referanse 2020/11048. Den gjaldt blant anna inhabilitet og om det aktuelle vedtaket frå kommunestyret var ei vedtak i kommunelovas forstand.

Kortfattet omtale i årsrapporten av bruken av interkommunalt samarbeid i fylket (fra kapittel 7.3.6.2.3 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalterne skal, på bakgrunn av egne erfaringer etter kontakt med kommunene, gi en kort omtale av omfanget av interkommunalt samarbeid i fylket, i hvilke former kommunene samarbeider, og hvilke tjenester det samarbeides om.

Antall interkommunale samarbeid er økende. Mange kommuner har små fagmiljøer og etablerer interkommunale samarbeid for å øke kompetansen. Innsparing er også et vesentlig moment. De store interkommunale samarbeidene (med mange kommuner involvert) finner vi innen det tekniske området; brann, renovasjon, vann og avløp. Disse er oftest organisert som IKS. Nesten alle kommuner er med i slike samarbeid. Innen områdene PPT-tjeneste, barnevern, samfunnsmedisin og KAD-plasser er det også flere interkommunale samarbeid organisert som vertskommunesamarbeid. Tjenestene innen oppvekst og velferd er i økende grad avhengig av tverrfaglig samarbeid, vi ser at det kan være krevende å få til dette når noen av tjenestene er organisert i interkommunale samarbeid. Planlegging, GIS, økonomi og beredskap er også områder hvor det er etablert interkommunale samarbeid, omfanget er foreløpig mindre enn på de andre områdene som er beskrevet.

Statsforvaltere som samordner statlig innsigelser (fra kapittel 7.3.6.3.1 i TB)**Rapportere på**

Det skal rapporteres på statsforvalterens arbeid med samordning av statlige innsigelser, herunder i hvilken grad innsigelser blir løst gjennom dialog.

Statsforvalteren behandlet 476 arealplansaker i 2021 og det ble fremmet innsigelse fra statlige myndigheter til 79 planer. Fem saker gikk til mekling, der tre av sakene ble løst. En av sakene ble oversendt KMD for endelig avgjørelse, mens den siste avventer en kommunens videre behandling av.

Arbeidet med samordning av statlige innsigelser skjer først og fremst gjennom dialog med kommunene og statlige myndigheter i tidlig planfase, før innsigelser fremmes. Statlige myndigheter deltar aktivt på regionalt planforum som gjennomføres en til to ganger i måneden. I tillegg er det tett kontakt med både kommune og statlige myndigheter i den enkelte sak når det er behov for det. Gjennom dette blir ev. samordningstema også tatt opp, slik at det sjelden er behov for samordning/avskjæring etter at innsigelser er oversendt Statsforvalteren fra statlige myndigheter. I 2021 er det ingen planer der innsigelse fra andre statlige etater er løst gjennom dialog før de er fremmet for kommunen. Det har heller ikke vært behov for å avskjære noen av innsigelsene som er fremmet.

En stor andel av innsigelsene som fremmes for kommunene dreier seg om formelle feil og mangler. Disse er ikke gjenstand for samordning, og blir imøtekommet av kommunen gjennom dialog med myndighetene det gjelder. Ved reelle arealbrukskonflikter finnes det i tillegg også løsninger i samarbeidsmøter mellom kommunene og statlige myndigheter etter at innsigelser er fremmet og før mekling.

Samordning av statlige innsigelser

Etat	1. Antall planer der andre statlige etater har oversendt innsigelse til statsforvalteren	2. Antall planer der innsigelsene fra andre statlige etater er løst før de er fremmet for kommunen	3. Antall planer der innsigelsene fra andre statlige etater er avskåret av statsforvalteren	4. Antall planer med innsigelse fra statsforvalteren og andre statlige etater fremmet for kommunen
Antall planer totalt	50	0	0	79
Statsforvalteren	0	0	0	68
Avinor	0	0	0	0
Biskopene	0	0	0	0
Direktoratet for mineralforvaltning	1	0	0	1
Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap	0	0	0	0
Fiskeridirektoratet	0	0	0	0
Forsvarsbygg	1	0	0	1
BaneNor	5	0	0	5
Kystverket	0	0	0	0
Luffartsilsynet	0	0	0	0
Mattilsynet	2	0	0	2
NVE	36	0	0	36
Oljedirektoratet	0	0	0	0
Politiet	0	0	0	0
Riksantikvaren	0	0	0	0
Statens vegvesen	5	0	0	5
Statsbygg	0	0	0	0

Rapportering i SYSAM (fra kapittel 7.3.6.4.1 i TB)

Rapportere på

Alle statsforvalterne rapporterer byggesaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for statsforvalterne.

- Av årsrapporten skal det fremgå totalt antall behandlede byggesaker.
- Av årsrapporten skal det fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.
- Av årsrapporten skal det i tillegg fremgå antall saker som ikke ble avgjort innen 12 uker. Det skal vises hvor lang gjennomsnittlig overskridelse var i disse sakene. Overskridelse skal føres i antall dager.
- Av årsrapporten skal det i tillegg fremgå hvor mange saker det ble avtalt lengre frist enn angitt i saksbehandlingsforskriften jf. pbl. § 21-8 andre ledd, hvor mange "særlige tilfeller" klageinstansen selv forlenget fristen i, og hvor mange saker der fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse.

Vi har behandlet 189 byggesaker i 2021 – noe som er omtrent like mange som i 2020. Andel saker behandlet innenfor tolvukersfristen har økt fra 37 % i 2020 til 70 % i 2021. Statistikken i SYSAM viser nedgang i gjennomsnittlig saksbehandlingstid i forhold til 2020; fra 134 dager i 2020 til 70 dager i 2021. Dette skyldes systematisk arbeid i fordeling av saker mellom saksbehandlerne, mer effektiv saksbehandling og at vi ikke har med oss «etterlepet» fra 2018/19. Vi er det embedet som har kortest overskridelse på saker over frist (13 dager). Vi har ambisjoner om å justere inn saksbehandlingen, slik at en større andel av sakene blir behandlet innenfor frist i 2022.

Rapportering om byggesaker etter plan- og bygningsloven

Totalt antall behandlede saker	Antall saker gitt medhold	Antall saker ikke avgjort innen 12 uker	Gjennomsnitt dager ikke avgjort innen 12 uker	Antall saker gitt lengre frist	Antall særlige tilfeller klageinstansen selv forlenget	Antall saker fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse
175	44	52	13	0	0	0

Rapportering av plansaker i SYSAM (fra kapittel 7.3.6.5.1 i TB)

Rapportere på

Alle statsforvalterne rapporterer plansaker i SYSAM-ny rapporteringsløsning for statsforvalterne.

- Av årsrapporten for 2021 skal det fremgå totalt antall behandlede klager på reguleringsplaner og gjennomsnittlig saksbehandlingstid i antall dager. Det skal i tillegg fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.

Rapporteringen i SYSAM viser at vi har behandlet færre klager på reguleringsplan i år enn i fjor. Nedgang fra 60 saker i 2020 til 43 i 2021. Det skyldes at det også har innkommet færre saker i 2021 og at det ikke har ligget igjen ubehandlede restanser fra tidligere år. Kun 2 klager ble gitt medhold.

En betydelig større andel av sakene ble behandlet innenfor tolv uker i 2021 sammenliknet med året før (økning fra 28 % til 69 %).

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har gått ned fra 152 dager i 2020 til 72 dager i 2021. Gjennom 2021 har vi hatt økt fokus på effektiv saksfordeling for å overholde fristene så godt som mulig. Saksbehandlerne har flere års erfaring med behandling av denne typen klagesaker.

Rapportering om plansaker etter plan- og bygningsloven

Betegnelse på rapporteringskrav	
Antall behandlede klagesaker reguleringsplaner	43
Gjennomsnittlig behandlingstid i dager for klager på reguleringsplaner	72
Antall klagesaker om reguleringsplan som ikke er behandlet innen 12 uker	14
Antall klagesaker om reguleringsplan der klagen er gitt medhold helt eller delvis	2

Det skal rapporteres om lærlinger... (fra kapittel 7.3.6.6.1 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal rapportere på antall lærlinger i 2021. Det skal også fremgå innenfor hvilke fag.

Statsforvalteren i Innlandet hadde én lærling i 2021. Hun skal ta fagbrev i kontor- og administrasjonsfaget i 2023.

Gevinstrealisering på planområdet (fra kapittel 7.3.6.7.1 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal gi en kort, årlig samlet vurdering og rapportering i årsrapporten på egen ressursbruk knyttet til arbeid med og medvirkning i planprosesser (som formidling, høringsuttalelser, dialog og samordning av nasjonale og viktige regionale interesser). I tilknytning til rapporteringen på ressursbruk skal det også gis en vurdering av kvaliteten på arbeidet.

Embetet bruker ca 14 årsverk på planområdet knyttet til formidling av nasjonale og vesentlige regionale interesser. Dette hovedsakelig gjennom høringsuttalelser og dialog med kommunene. Det går også med noe tid til samordning av innsigelser og gjennomføring av meklinger. I 2021 har også flere ansatte vært aktive bidragsytere i arbeidet med de tre regionale planene. Dette vil fortsette i 2022.

Etter sammenslåingen til nytt embete har plangruppa blitt et stort fagmiljø med god kompetanse. Plangruppa har komplementær kompetanse både når det gjelder forholdene erfaring/fornylse og faglig spissing/helhet. Vi har hatt god struktur og framdrift i arbeidet, og en god læringskultur.

I 2021 har vi revidert felles rutiner for planarbeid som ble etablert ved sammenslåing. I tilknytning til dette har vi brukt tid på evaluering og refleksjon for å øke kvalitet, justere arbeidsformer og spisse prioritering av innsatsområder i 2022.

Vi har også i 2021 hatt noe utskifting av personell, i tillegg til midlertidige vakanser og ressursavgivelse knyttet til koronahåndtering. Gjennom flere personer å spille på i det helhetlige planarbeidet, har vi vært mindre sårbare ved fravær og derigjennom opprettholdt framdrift. Vi har også hatt studenter som sommervikarer på planområdet. Dette har vært positivt.

Det ligger fortsatt et potensiale for økt kvalitet i spesialisering som vi så langt ikke har fått tatt fullt ut.

Kartlegging av klager som fremmes av statsforvalteren som sektormyndighet (fra kapittel 7.3.6.8.1 i TB)**Rapportere på**

Det vises til oppdrag 3.1.1.1.14. Det skal gis en beskrivelse av status innen 1. april 2021.

Rapport oversendt i brev til KMD datert 26.03.2021.

Statsforvalteren skal gi en kort omtale av embetets arbeid...(2) (fra kapittel 7.3.7.4 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal gi en omtale av statsforvalterens arbeid med veiledning og informasjon på universell utforming.

Vi gir innspill om å legge til rette for et inkluderende og aldersvennlig samfunn i planprogrammer både for areal- og samfunnsplaner.

Vi ser etter at universell utforming er ivaretatt i arealplaner. Og påpeker eller har innsigelse om det ikke er tilstrekkelig ivaretatt. Vi opplever også at kommunene i økende grad er bevisst på å ta hensyn til dette i sitt planarbeid.

På grunn av pandemien har vi ikke fått avholde seminarer eller andre opplærings tiltak på dette området de to siste årene.

Statsforvalteren skal gi en omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling... (fra kapittel 7.3.7.5 i TB)

Rapportere på

Nye regler om aktivitets- og redegjøringsplikten på likestillingsområdet trådte i kraft 1.1.2020. I årsrapporten for 2021 skal det redegjøres for arbeidet for likestilling i tråd med de nye kravene for redegjøringsplikten, jf. økonomi- og virksomhetsinstruks pkt. 4.2.3 og pkt. 5.1.1.2, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 24 om offentlige myndigheters aktivitets- og redegjøringsplikt samt §§ 26 og 26 a om arbeidsgivers aktivitets- og redegjøringsplikt. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) har utarbeidet veiledning og maler for det aktive likestillingsarbeidet og maler for redegjørelse.

Lenke: [Aktivitets- og redegjøringsplikten \(ARP\) \(bufdir.no\)](#)

Gjennom nøkkeltallrapportering er det rapport på blant annet lønnsforskjeller etter bl.a. kjønn, alder, heltid/deltid og stillingskoder. Videre er det rapport på arbeid med inkluderingsdugnad der det framkommer at 21 prosent av våre nytilsatte i 2021 var i målgruppen for inkluderingsdugnaden.

Likestilling og arbeid mot diskriminering er en integrert del av planer og dokumenter som lønnspolitiske dokumenter, tilpasningsavtale, informasjon/rutiner om bl.a. permisjoner, sykefravær mm.

Vi har egne retningslinjer for varsling og oppfølging av kritikkverdige forhold - herunder mobbing, diskriminering og trakassering. Vi har videre vernetjeneste og et velfungerende arbeidsmiljøutvalg.

Vi har universelt tilrettelagte kontorlokaler og individuell tilrettelegging. Vi har fokus på fleksibilitet og tilpasset arbeidssituasjon til ulike livssituasjoner med bl.a. mulighet for hjemmearbeid.

Under pandemien har vi gjennomført tre medarbeiderundersøkelser for å best mulig kunne fange opp og justere arbeidssituasjonen for medarbeiderne. Det har vært stadig oppfordringer om å ta pauser, dele opp dagen, kontakte kollegaer, komme seg ut, felles pausegymnastikk, trening i arbeidstiden osv.

Det jobbes nå videre med å finne en god balanse som ivaretar både fleksibilitet, mulighet til å jobbe hjemmefra samt det å kunne møtes fysisk for å styrke kultur og arbeidsmiljø.

Vi har i 2021 hatt stort fokus på mangfold og inkludering i rekrutteringsprosessen. Det har vært gjennomført kompetansehevende tiltak om mangfoldrekruttering. Maler er gjennomgått og revidert. Før nye rekrutteringsprosesser utarbeides jobbanalyser der bl.a. deltakelse i traineeordningen vurderes.

Inkludering har vært tema på flere møter med ledere, og har også ved flere anledninger vært tema på intranett og overfor tillitsvalgte.

I 2021 tok SFIN kontakt med Nav lokalt for å diskutere samarbeid om inkludering. Det har vært erfaringsutveksling mellom virksomhetene internt og vi initierte en ordning der vi i større grad enn tidligere åpnet for å ta inn personer i arbeidspraksis.

Likestillingssenteret har hatt gjennomgang av likestillingsredegjørelser i Innlandet. SFIN var en av to virksomheter i Innlandet som de vurderte at hadde god redegjørelse om "tilstand for kjønnslikestilling".

Rapportering saksbehandlingstid i skolemiljø saker (fra kapittel 7.3.8.1 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal rapportere på gjennomsnittlig saksbehandlingstid i håndhevingssakene per 31.12. Dere skal kun rapportere på saker som gjelder brutt/ikke brutt aktivitetsplikt.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid på vedtak fattet i 2021:

58,17 dager

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven (fra kapittel 7.3.8.2 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal beskrive vurderingene som var avgjørende for valg av:

- tilsystema
- omfang
- skriftlig eller stedlig tilsyn
- tilsynsobjekt

a) tilsystema 2021

Med bakgrunn i vår sektorovervåking og innkommende klagesaker, var det spesialpedagogisk hjelp og individuell tilrettelegging som utpekte seg som

tilsynstema for våre egeninitierte tilsyn i 2021 på barnehageområdet.

På skoleområdet var ti av de totalt elleve tilsynene på temaet skolemiljø.

Det siste tilsynet var et egeninitiert tilsyn av skolenes meldeplikt til barneverntjenesten i en kommune. Her ble innkommende informasjon avgjørende for valg av tema; tilsynstemaet ble bestemt etter henvendelser som avdekket risiko for brudd på regelverket.

b) omfang 2021

Det ble totalt gjennomført 14 tilsyn innenfor området barnehage og opplæring i 2021. Antall kontrollspørsmål varierte mellom 1 og 47. De tre tilsynene der samtlige 47 kontrollspørsmål er stilt, er naturlig nok omfangskrevende tilsyn å gjennomføre. Innenfor temaet skolemiljø varierer spørsmålene mellom 10, 16 og 21 kontrollspørsmål, og her har det blitt foretatt justeringer av omfang underveis i tilsynene, basert på innkommende informasjon i tilsynsprosessen.

c) skriftlig eller stedlig tilsyn 2021

Totalt elleve av de fjorten gjennomførte tilsynene var stedlige. Tilstedeværelsen var digital (årsaken til dette var også for 2021 den pågående koronapandemien). De tre resterende tilsynene var skriftlige. ROS og tilstand i sektor var avgjørende for valg av skriftlig eller stedlig tilsyn, og det ble vurdert om tilsynstemaet egnet seg for skriftlig eller stedlig gjennomgang. For de stedlige tilsynene har muligheten til effektiv innhenting av tilleggsinformasjon vært viktig for oss. For de skriftlige tilsynene hadde vi en antakelse om at opplysningene vi skulle innhente i tilsynet, ville fremkomme av allerede eksisterende skriftlige dokumenter, og vi anså skriftlig tilsyn som den riktige metoden i dette tilfellet.

d) tilsynsobjekt

Tilsynsobjektene ble valgt ut etter en helhetsvurdering med bakgrunn i ROS og sektorkunnskap, se tidligere beskrivelser.

Mer spesifikt kan det nevnes at tilsynsobjektene på kommunens virkemiddelbruk ble valgt ut på bakgrunn av vår sektorovervåking og ved den helhetlige ROS-vurderingen der informasjon fra Basilrapporteringen og bekymringsmeldinger har vært avgjørende. Tilsynsobjektene på skolemiljø ble valgt ut med bakgrunn i meldte saker i håndhevingsordningen, nøkkeltall, tilgjengelig statistikk og henvendelser. Det ble også kontrollert hvilke skoler som har deltatt eller deltar i nasjonale satsninger. Tilsynet på skolenes meldeplikt til barneverntjenesten ble iverksatt etter at risiko ble avdekket, som en følge av innkommende henvendelser.

Oppfølging av restrisiko (fra kapittel 7.3.8.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal redegjøre for hvordan de følger opp avdekket risiko som ikke er fulgt opp med tilsyn.

SFIN følger opp avdekket risiko som ikke er fulgt opp med tilsyn på flere måter. Som vist under tidligere punkter, etterstreber vi å tilpasse virkemiddelbruken i enhver situasjon, og vurderer nøye tilsyn opp mot andre, alternative oppfølgingsmetoder. Eksempelvis har vi i 2021 tilbudt dialogmøter til halvparten av Innlandets kommuner med skolemiljø som tema. Skolemiljø er et område hvor det er høy sannsynlighet for brudd på regelverket og hvor konsekvensen for elevene er store. Alle kommunene og fylkeskommunen vil få et direkte tilpasset dialogmøte med skolemiljø som tema. I 2021 fikk halvparten av kommunene tilbudet og de resterende får tilbud i 2022. Dialogmøter som et supplement til tilsyn følger opp avdekket restrisiko.

Vi har hatt dialogmøter med fylkeskommunen vedrørende blant annet fagopplæring og vi har hatt veiledningsmøter med flere kommuner med tema spesialpedagogisk hjelp og individuell tilrettelegging på barnehageområdet. Vi har også i 2021 bedt om redegjørelser fra kommuner der de på forespørsel fra oss selv foretar en egenvurdering av situasjonen ut fra risikoen vi har avdekket.

Rapportering av antall klager på barnehage- og opplæringsområdet (fra kapittel 7.3.8.4 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall klager, type klager og resultatet av behandlingen på barnehage- og opplæringsområdet.

Tallet på saker som er trukket frem for sammenligning er hentet fra vår årsrapport for 2020. Generelt sett ser vi at det samlede tallet på klagesaker ligger på samme nivå som 2020, men med små forskjeller på de ulike sakstypene. Vi vurderer at dette samlet sett er innenfor den normalvariasjonen vi har sett de siste årene, der tallene svinger noe fra år til år. Utvalgte områder er trukket frem og kommentert, se tabeller med kommentarer nedenfor.

Klagebehandling - Barnehage (barnehageloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Barnehageloven § 10	1	0	0	0	1
Barnehageloven § 16	4	2	0	2	0
Forskrift om familiebarnehager § 7	0				
Forskrift om foreldrebetaling § 5	1	0	0	0	1
Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager	4	0	4	0	0
Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager § 4	0				
Barnehageloven § 16 a	0				
Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager § 6	0				
Barnehageloven § 19 e	5	1	3	1	0
Barnehageloven § 19 g	10	1	5	4	0
Barnehageloven § 19 h	0				
Sum	25	4	12	7	2

I 2020 behandlet vi totalt 18 saker som gjaldt barnehage. I 2021 økte dette tallet til 25 saker. Fokuset på spesialpedagogisk hjelp og særskilt tilrettelegging var tydelig også i 2021, og disse sakstypene økte hos oss. Vi ser en effekt av de tilsynene og den veiledningen vi har gjennomført ute i sektor på temaet, samtidig som det vurderes at det er behov for ytterligere oppfølging i 2022. Dette er fordi det fremdeles er mange vedtak som oppheves som følge av mangelfull saksbehandling hos førsteinstansen.

Klagebehandling - Frittstående grunnskoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Skys, § 3-7	1	0	1	0	0
Standpunkt i fag	1	0	0	1	0
Spesialundervisning, § 3-6	1	0	0	1	0
Sum	3	0	1	2	0

Vi behandler tradisjonelt få klager etter friskoleloven. Vi mottok ingen klagesaker på dette området i 2020. I 2021 behandlet Statsforvalteren i Innlandet totalt tre klager som gjaldt frittstående grunnskoler, hvorav en omhandlet standpunkt i fag, en skys etter friskolelovens § 3-7, jf. oppl. § 7-1 og den siste omhandlet spesialundervisning etter friskoleloven § 3-6.

Klagebehandling - Frittstående videregående skoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Inntak, § 3-1	2	0	2	0	0
Sum	2	0	2	0	0

Vi behandlet en klage på dette området i 2020. I 2021 mottok vi to klager, begge gjaldt inntak etter friskoleloven § 3-1. Også for frittstående videregående skoler har vi de seneste årene hatt få klager og henvendelser.

Klagebehandling - Grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Utsatt skolestart, § 2-1 tredje ledd	1	0	1	0	0
Fremskutt skolestart, § 2-1 tredje ledd	1	0	1	0	0
Ekstra år i grunnskolen, § 2-1 fjerde ledd	2	0	1	1	0
Særskilt språkopplæring, § 2-8	1	0	1	0	0
Skoleplassering, § 8-1	14	0	6	8	0
Skys, § 7-1	17	1	12	4	0
Spesialundervisning, § 5-1	6	2	2	1	1
Standpunkt i fag	47	0	13	34	0
Standpunkt i orden og oppførsel	4	0	3	1	0
Sum	93	3	40	49	1

Vi behandlet 51 standpunkt-saker i 2021, en økning på 9 saker fra året før. De to største sakstypene på dette området utenom standpunkt-klagene er skoleplassering og skoleskys. I 2020 behandlet vi henholdsvis 19 og 34 klager her. I 2021 ser vi en nedgang, med 17 vedtak på skoleskys og 14 på skoleplassering. Det er ellers små variasjoner på de ulike saksområdene sammenlignet med tidligere år.

Klagebehandling - Videregående skoler (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Rett til ett/to ekstra år i vgo, § 3-1 femte ledd	1	0	0	0	1
Spesialundervisning, § 5-1	1	0	0	1	0
Inntak, § 3-1 sjette ledd	1	0	0	1	0
Sum	3	0	0	2	1

Vi behandlet to klager på dette området i 2020, og begge klagenes handlet om utvidet tid i videregående skole (oppl. § 3-1 femte ledd). I 2021 var det totale antallet innkomne klager sju. I tillegg til de tre behandlede sakene fikk vi oversendt fra fylkeskommunen fire saker som gjaldt andre typer saker enn de klagesakstypene vi skal behandle som klageinstans etter oppl. § 15-2. De fire sakene ble avvist og sendt tilbake til fylkeskommunen til behandling siden de var riktig instans.

Kompetansetiltak på fagopplæringsområdet (fra kapittel 7.3.8.5 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal redegjøre for hvilke kompetansetiltak dere har gjennomført på fagopplæringsområdet, og hva dere har gjort for å øke regelverksetterlevelsen i sektor.

Statsforvalteren i Innlandet har hatt møte med Innlandet fylkeskommune angående fagopplæring. Hensikten med dialogen var at vi skulle gjøre oss kjent med fagopplæringsområdet i vårt nye fylke for å kartlegge hvordan vi skal jobbe videre med dette området. Statsforvalteren fortsetter med møter og dialog fremover på fagopplæringsområdet.

Statsforvalteren har ut over dette vært tilgjengelige for veiledning innenfor fagopplæringsområdet. Vi har også hatt et veiledningsmøte med PPT i fylkeskommunen om deres rolle opp mot lærekandidat ordningen.

Kompetanseutvikling for barnehager og skoler (fra kapittel 7.3.8.6 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal redegjøre kort for status på arbeidet med kompetanseutvikling for barnehager og skoler i fylket, herunder vurdere hvordan barnehage- og skoleeiere sikrer at kompetansebehov er vurdert, og hvordan samarbeidsforum sikrer at tiltakene møter lokale behov og gjennomføres i partnerskap med UH. Statsforvalteren skal gi sin vurdering av hvordan kompetansemodellen på sikt kan bidra til å utjevne kvalitetsforskjeller mellom barnehager og skoler.

Statsforvalteren skal også rapportere i egne tabeller på deltakelse i kompetansetiltak i regional ordning for barnehage og desentralisert ordning for skole.

Status for arbeidet med kompetanseutvikling

I årsrapporten for 2020 beskrev vi at samarbeidsforumene skulle arbeide med å skape et innhold og føringer for modellen for kompetanseutvikling i Innlandet. Dette har vi fulgt opp i 2021 ved å iverksette *Retningslinjer for tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling i barnehage og grunnopplæring* og *Mandatet for samarbeidsforumene* i samarbeidsforumene. Vi har brukt metodikken lærende møter i samarbeidsforum. Representantene i samarbeidsforum har hatt forberedelsesoppgaver i forkant av møter i felles samarbeidsforum / Samarbeidsforum barnehage / Samarbeidsforum skole. Disse forberedelsesoppgavene har de fulgt opp sammen med representantene i de regionale kompetansenettverkene. Dette arbeidet munnet ut i en Felles overordnet plan for lokal kompetanseutvikling i Innlandet vedtatt i samarbeidsforum i november 2021.

Vi mener at dette arbeidet har medført at barnehage- og skoleeiere og barnehagemyndighet har fått god kunnskap om og innsikt i regelverket.

Barnehage- og skoleeier har vurdert sine behov

I behovsmeldingene og årsrapporteringene for 2021 kommer det frem at barnehage- og skoleeiere har vurdert sine kompetansebehov og disse vurderingen er synliggjort i kompetansetiltak. Kompetansenettverkene la ved sine kompetanseplaner for kompetanseutvikling med behovsmeldingene.

Samarbeidsforum sikrer at tiltakene møter lokale behov

Alle de regionale kompetansenettverkene har levert behovsmeldinger i 2021. Prosessen i arbeidet med innstilling av kompetansebehov fra samarbeidsforum til Statsforvalteren ble utfordrende i år. Representantene i samarbeidsforum hadde ikke felles forståelse for retningslinjene, som ble virkende fra 01.01.21, og heller ikke fått en overordnet langsiktig plan på plass til innstillingsmøtet vi hadde i mars. Til tross for dette sikret samarbeidsforum gjennom innstillingsarbeidet at tiltakene som var forslått i behovsmeldingene tilfredsstilte kravet om at de møter lokale behov.

Partnerskap

Alle de regionale kompetansenettverkene har inngått et partnerskap med UH, men i 2021 har det vært variasjon i når UH ble involvert i kartleggingsfasen. Statsforvalteren har informert om retningslinjene for partnerskap i samarbeidsforum og i flere av de regionale kompetansenettverkene. Høgskolen i Innlandet har løftet inn deres behov for å bli involvert så tidlig som mulig i prosessen med kartlegging, analyse og utarbeidelse av tiltak i de regionale kompetansenettverkene der dette ikke har vært tilstrekkelig på plass. Samarbeidsforum har gitt føringer for dette i *Felles overordnet plan for lokal kompetanseutvikling i Innlandet*. Vi vurderer at UH er involvert tidlig i arbeidet med behovsmeldinger for 2022.

Utjevne kvalitetsforskjeller

I Innlandet ønsker samarbeidsforumene at arbeidet med kompetansemodellen skal være noe mer enn en økonomisk tildelingsmodell synliggjort i *Felles overordnet plan for lokal kompetanseutvikling i Innlandet*. Samarbeidsforumene skal gjøre eiere- og myndighetsnivå kompetente til

- å veilede og være pådrivere i utviklingsarbeid i sin region/kommune
- bidra til samarbeid og erfaringsdeling mellom barnehager og skoler og UH sektor
- bidra til tverrsektorielt samarbeid

Samarbeidsforumene skal sammen utvikle vår faglige kompetanse slik at vi blir i stand til å være aktør i egen rolle, basert på forskningsbasert kunnskap.

Vi mener at kompetansemodellen og *Felles overordnet plan for lokal kompetanseutvikling i Innlandet* i fremtiden vil sikre arbeidet med lokal kompetanseutvikling i Innlandet på alle nivåer, og som vil fremme utvikling, læring og trivsel tilpasset barn og unges behov. Vi mener at det arbeidet som er satt i gang ute i regioner, kommuner, fylkeskommunen og i de ulike enhetene har hatt effekt.

Kompetanseutvikling i barnehage - deltakelse på andre kompetansetiltak

	Antall deltakere fra kommunale barnehager	Antall deltakere fra private barnehager	Antall deltakere totalt
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget	5	0	5
Kompetansehevningsstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere	0	0	0
Barnehagefaglig grunnkompetanse	2	1	3
Tilretteleggingsmidler for lokal prioritering	7	0	7
Totalt	14	1	15

Kompetanseutvikling i barnehage - fordeling av midler til andre kompetansetiltak

	Beløp tildelt (kr)	% brukt på disse tiltakene av det totale beløpet som er tildelt for regional ordning
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget	50 000	10
Kompetansehevningsstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere		
Barnehagefaglig grunnkompetanse	75 000	15
Tilretteleggingsmidler for lokal prioritering	364 500	75
Totalt	489 500	100

Oppfølgingsordningen (fra kapittel 7.3.8.7 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal innhente informasjon om hvordan det spesialpedagogiske støttesystemet ble involvert i forfasen, og inkludert i valg av tiltak i oppfølgingsordningen. Statsforvalteren skal vurdere om tiltakene som er iverksatt bidrar til bedret læringsmiljø og læringsutbytte.

Fra tidspunktet for uttrekket av oppfølgingsordningen og gjennom oppstarten/forfasen og første del av gjennomføringsfasen har det blitt kommunisert og presisert at PPT er en viktig aktør også i denne ordningen. PPT har vært invitert i åpningsmøter i regi av Statsforvalteren og har deltatt. Tilbakemeldingene fra kommunen er at PPT er løpende informert, men at det har variert noe i hvilken grad støttesystemet har vært aktivt involvert i arbeidet i forfasen og ved valg av tiltak. Kapasitet, organisering og pandemi er elementer som har påvirket arbeidet. Gjennom søknad om midler til tiltak for første del av gjennomføringsfasen, høsten 2021, har to av tre kommuner presisert PPT som en av målgruppe for tiltak. Kommunene skal evaluere tiltak og sende rapport/ny søknad om midler til tiltak for 2022 til Statsforvalteren innen 1. februar. Det vises også til sluttevaluering etter forfasen med frist 30. juni 2021 fra kommuner, veiledere og Statsforvalter der bl.a. dette ble utdypet. I og med at kommuner i dette uttrekket kun har gjennomført et semester av gjennomføringsfasen er det vanskelig å vurdere effekten av tiltakene. Men alle aktører mener involvering av støttesystemet er viktig og at det har betydning for arbeidet med å bedre læringsmiljø og læringspraksis. Vi vurderer at kommunene må fortsette å ha fokus på dette og sørge for involvering i det videre arbeidet i gjennomføringsfasen.

Kompetanseløftet (fra kapittel 7.3.8.8 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal redegjøre for hvordan de har fulgt opp arbeidet med kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis i sitt fylke.

I Innlandet har Statsforvalteren fulgt opp arbeidet gjennom å:

- informere om ordningen i felles samarbeidsforum og i de regionale kompetansenettverkene
- bistått Utdanningsdirektoratet med oppstartsamlingen for nye deltakere
- bistått Statped i planlegging og gjennomføring av Fagtorg
- deltatt i møter i de regionale kompetansenettverkene

Organisering

I Innlandet er det de regionale kompetansenettverkene, som deltar i ordningen i 2021, som tar ansvar for og organiserer arbeidet med kompetanseløftet. Alle regionene vil se kompetanseløftet i sammenheng med regional- og desentralisert ordning. De tenker også å se kompetanseløftet i sammenheng med barnevnsreformen og andre tverrfaglige prosjekter regionene eller kommuner i regionene deltar i. De regionene som deltar fra 2021 har brukt høsten til å inngå partnerskap med UH: Gjøvik med NTNU Gjøvik, Sør-Østerdal med Høgskolen i Innlandet og Læringsmiljøsentret i Stavanger, og Nord-Gudbrandsdal, Nord-Østerdal og Valdres med Høgskolen i Innlandet. Det kommer frem i behovsmeldingene og bekreftet i årsrapportene at alle nye regioner har startet samarbeidet med UH med fokus på kartlegging og analyse av kompetansebehov. I Kongsvingerregionene jobber de særskilt med støttesystemet og er i startfasen med å involvere barnevns- og sosial- og helsetjenesten inn i arbeidet.

Utfordringer

Samarbeidsforum og de regionale kompetansenettverkene ser det som utfordrende å se de ulike kompetanseutviklingsordningene i sammenheng. Det arbeides med å etablere samarbeid på tvers av etater og gjennom det forankre de ulike kompetanseordningene og arbeide tverretattlig og tverrfaglig med mål om å imøtekomme barn og unges behov.

Brede målgruppen

I behovsmeldingene, årsrapporten og informasjon Statsforvalteren har innhentet i møter i de regionale kompetansenettverkene kommer det frem at PPT er involvert. I noen regionale kompetansenettverk er kommunenes forbyggende helsetjeneste/ helsesjasjoner og barnevernstjenesten deltatt i ledersamlinger og i kartleggingsarbeidet. I Gjøvik- og Valdresregionen er Statped involvert i arbeidet. Målet med arbeidet er i alle regioner på sikt å bygge kollektiv kapasitet i alle tjenester som jobber med barn og unge

UH imøtekommer kompetansebehovene i kompetanseløftet

I Innlandet har vi fått informasjon fra kompetansenettverkene om at de ulike kompetansemiljøene har den nødvendige kompetansen for å ivareta de regionale kompetansenettverkens behov. I 2021 har kartlegging og analyse vært hovedtema for alle de nye. I behovsmeldingene for 2021 kommer det frem at det aktuelle UH ved behov vil trekke inn Statped inn i kompetansehevsarbeidet.

Inkludering av små kommuner og private eiere

Ved at det arbeides med kompetanseløftet i de regionale kompetansenettverkene, vil de små kommunene bli involvert i arbeidet. De små kommunene vil få støtte og kompetanseheving sammen med de andre kommunene i regionen. Gjennom organisering i regionale kompetansenettverk vil arbeidet med kompetanseløftet på sikt bli forankret på ledernivå i aktuelle enheter i kommunene, og erfaring og utfordringer kan drøftes på tvers av kommuner. Dette vil på sikt styrke arbeidet i alle kommuner, også i de små.

De private eiere er i liten grad blitt involvert i arbeidet per i dag. Dette er et arbeid Statsforvalteren sammen med samarbeidsforum og de regionale kompetansenettverkene må følge opp fremover.

Gevinstrealisering på barnehage- og grunnopplæringsområdet (fra kapittel 7.3.8.9 i TB)

Rapportere på

I henhold til gevinstrealiseringsplanen skal statsforvalteren redegjøre for realiseringen av gevinst på oppgavene informasjon- og veiledning, klagesaksbehandling og tilsyn. Statsforvalteren skal i tillegg tabellrapportere på ressursbruk og kvalitet for nevnte oppgaver.

Vi skal i det følgende rapportere på gevinstrealiseringen innenfor klagesaksbehandling, tilsyn og informasjon- og veiledning. I årsrapporten for 2020 redegjorde vi nærmere for arbeidet med oppgavefordelingen på enheten. Det er ikke foretatt noen større endringer eller justeringer i oppgavefordelingen det siste året.

Klagesaksbehandlingen er i all hovedsak fordelt på faggruppene Barnehage og Utdanning, og de er tverrfaglig sammensatt. Det er jurister som nå i all hovedsak er de som behandler klagesaker med involvering og støtte fra kollegaer med andre fagbakgrunner ved behov. Oppgavefordelingen har bidratt til at de som behandler klagesaker får en noe smalere portefølje med tanke på sakstyper, noe som gir økt tilfang av saker innenfor de samme temaene. Dette gir økt effektivitet og profesjonaliserer saksbehandlingen. Faggruppene er også en viktig arena for å drøfte saker og problemstillinger som bidrar til mer enhetlig praksis. Arbeidet i faggruppene legger til rette for å diskutere faglige problemstillinger for å nivåere og for å gjøre avklaringer. Det er også arbeidet med maler til bruk i saksbehandlingen.

Faggruppen Statistikk, økonomi og analyse (forkortet SØA) er sentral i det systematiske kvalitetsforbedringsarbeidet når det gjelder økt treffsikkerhet i tilsyn. I tillegg er det fire andre faggrupper på enheten og koordinatorene fra de øvrige faggruppene deltar i SØA sammen med ledelsen og medarbeidere som arbeider med økonomi og statistikk / risikovurderinger. Ved å etablere en faggruppe med ansvar for bl.a. systematisering av kunnskap om sektor, risikovurderinger og vurdering for valg av virkemiddel, har vi fått etablert en systematikk og et sterkt fagmiljø på området.

I 2018 var treffprosenten i tilsyn i de to tidligere fylkene på henholdsvis 19% og 29%, mens det i 2020 ble avdekket brudd i 40% av de kontrollerte kontrollspørsmålene. I 2021 var treffprosenten på 50 %. Det har vært en jevn økning i treffprosenten siden 2018, og vi vil jobbe videre for at den økes ytterligere. En suksessfaktor i det målrettede arbeidet med økt treffsikkerhet i tilsyn er at alle som arbeider på enheten har et bevisst forhold til arbeidet med risikovurderinger. I dag er risikovurderinger en integrert og sentral del av arbeidet på enheten. For eksempel har vi etablert systemer for å samle opp, systematisere og gjennomgå henvendelser som vi mottar løpende gjennom året. Hos oss må alle på enheten ta del i dette arbeidet, samtidig som omfanget og involveringen varierer fra person til person.

Vi har en mer felles praksis i arbeidet med risikovurderinger nå enn tidligere, samtidig som risikovurderingene brukes som grunnlag for risikobaserte tilsyn og som grunnlag for våre vurderinger for valg av oppfølging og virkemiddel. Dette mener vi er en solid kvalitetsgevinst på enheten.

Ved siden av risikovurderinger spiller også god kompetanse i tilsynsmetodikk og aktiv bruk av denne inn på resultatet når det gjelder økt treffsikkerhet. For eksempel kan det være aktuelt å begrense temaene i tilsynet etter at tilsynet er åpnet og vi har mottatt dokumentasjon. Dette er noe vi har gjort i 2021 med det resultat at tilsynene ble ytterligere spisset som følge av risikovurderinger.

Gjennom arbeidsfordelingen har flere medarbeidere fått et mindre spekter hvor de arbeider mer dedikert innenfor noen områder slik som enten skolemiljø, barnehage eller utdanning. Samtidig har vi ivarettatt det at alle skal kunne jobbe i bredden av våre virkemidler ved at faggruppene behandler klagesaker, gir råd og veiledning og utfører tilsyn innenfor sine områder. Denne måten å fordele arbeidsoppgavene på har medført større grad av faglig spesialisering uten at det går på bekostning av tilgangen på virkemidler (tilsyn, klagesaksbehandling, råd og veiledning), for å løse oppdragene.

Et tiltak for å sikre mer samstemt oppfølging av brudd på regelverket samt en mer enhetlig praksis har vært å periodisere tilsynsåret og legge noen av tilsynene parallelt der vi har ført flere tilsyn innenfor det samme temaet. Effekten er bl.a. at flere da er inne i systematikken og problemstillingene på samme tid og som gjør det lettere å ta opp aktuelle problemstillinger og dilemmaer som oppstår på tvers av tilsynsteam. Det kan dreie seg om både

faglige spørsmål knyttet til temaet for tilsynet for eksempel opplæringsloven kapittel 9 A og/eller metodiske spørsmål.

Vi har i stor grad greid å gjennomføre planlagte, stedige tilsyn til tross for pandemien. Åpningsmøter, intervjuer og sluttmøter er i all hovedsak gjennomført som digitale møter. Innlandet er et fylke med store avstander og vår erfaring er at bruk av digitale verktøy bidrar til å redusere reisetiden betraktelig. Spart reisetid er en gevinst som gir økt kapasitet.

Informasjon og veiledning er en prioritert oppgave og virksomhetsområdet vårt har en fast ressurs fra kommunikasjonsteamet. Embetet har en egen nettredaksjon hvor en medarbeider fra oss deltar fast. Vi bruker ulike kanaler for å gi informasjon og veiledning. Våre hjemmesider er sentrale i vårt kommunikasjonsarbeid. Vi publiserer egne saker eller vi viderefremmer informasjon som er gjort tilgjengelig fra andre. Vi spisser også kommunikasjonsformen ved for eksempel å sende ut brev eller via eposter til kommuner eller andre. Vi har også tatt i bruk Youtube som kanal for å gi målrettet informasjon og veiledning.

Vi har gode erfaringer fra det å bruke digitale verktøy for å arrangere både større møter/samlinger og mindre veiledningsmøter med for eksempel enkeltkommuner. Tilbakemeldingen fra flere kommuner har vært gode, og vi har erfart at avstanden mellom Statsforvalteren og kommunene kan bli mindre ved bruk av digitale verktøy. Bruk av nye digitale kommunikasjonskanaler har økt vår tilgjengelighet. Det å redusere antallet fysiske møter og samlinger gir ikke bare gevinster i form av spart reisetid for oss, men også gevinster for våre kommuner og fylkeskommunen og øvrige samarbeidspartnere.

Når pandemien er over så vil vi fortsette å bruke digitale verktøy for informasjon, veiledning og møteavvikling.

Spart reisetid vil øke vår kapasitet til å håndtere oppgavene innenfor bl.a. klagesaksbehandling, håndhevingsordningen og tilsyn.

Gevinstrealisering: Ressursbruk og kvalitet på oppgaver knyttet til informasjon og veiledning, klagesaksbehandling og tilsyn

Betegnelsen på rapporteringskrav	Tilsyn	Klagesaksbehandling	Informasjon og veiledningsoppgaver
Antall årsverk benyttet til oppgaven	6	5	8
I hvilken grad vurderer statsforvalteren at oppgaven blir løst med tilstrekkelig kvalitet?	4	3	5
I hvilken grad har statsforvalteren tilstrekkelig kapasitet til å løse denne oppgaven?	3	3	5
I hvilken grad er statsforvalteren tilstrekkelig tilgjengelig for å løse denne oppgaven?	4	4	4
I hvilken grad har statsforvalteren tilstrekkelig kompetanse til å løse denne oppgaven?	4	4	4
I hvilken grad har statsforvalteren tilstrekkelig endringsdyktighet til å løse denne oppgaven?	5	5	5
I hvilken grad har statsforvalteren tilstrekkelig rettssikkerhet i utførelsen av denne oppgaven?	4	3	4
Dersom statsforvalteren har svart verdien 1 eller 2 på ett eller flere av spørsmålene over, ønsker vi å vite årsaken til dette			

I forbindelse med introduksjonsordning... (fra kapittel 7.3.8.10.1 i TB)

Rapportere på

I forbindelse med introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (integreringsloven/introduksjonsloven) skal statsforvalteren rapportere på antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

Vi har behandlet åtte klagesaker etter introduksjonsloven/ integreringsloven i 2021. Fire av klagenes gjaldt klage på avslag om utvidet tid i introduksjonsprogrammet og fire klager omhandlet klage på avslag om deltakelse i introduksjonsprogrammet. Ingen av disse klagenes fikk medhold hos SFIN.

På området opplæring i norsk... (fra kapittel 7.3.8.10.2 i TB)

Rapportere på

På området opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (integreringsloven/introduksjonsloven) skal statsforvalteren oppgi antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

På området opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere har vi hatt tre klagesaker. Disse gjaldt klage på avslag om fritak fra prøver i norsk og/eller samfunnsfag. En av klagenes fikk medhold, de to andre fikk ikke medhold hos SFIN.

Statsforvalteren skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.8.10.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gjennomføre statsborgerseremonier for alle nye statsborgere i fylket som har fylt 12 år, samt medvirke til at andelen av nye statsborgere som deltar på seremoniene øker.

Statsforvalteren skal i årsrapporten rapportere på antall statsborgerseremonier som er avholdt, totalt antall utsendte invitasjoner til nye norske statsborgere og totalt antall nye statsborgere som har deltatt i statsborgerseremoniene i fylket.

Pga. covid-19-pandemien har Statsforvalteren ikke arrangert statsborgerseremonier i 2021. Det ble planlagt med regionvise seremonier, men disse ble

avlyst grunnet endringer i smittesituasjonen og tiltak i forbindelse med covid19.

I tråd med anbefaling fra departementet er det sendt ut gratulasjonsbrev til nye statsborgere som skulle vært på seremoni i 2020 og i 2021, totalt 2 423 antall brev. Grunnet utfordringer med å komme i kontakt med de nye statsborgerne (vi får kun postadresse oppgitt), er det i gratulasjonsbrevet oppfordret til å sendes oss en mailadresse, samt gi beskjed om det ønskelig å få tilsendt gaveboka. Til de som oppgir mailadresse vil det sendes en link til en digital hilsen/digital seremoni med tale, troskapsed og musikkinnslag.

Statsforvalteren skal også rapportere på.... (fra kapittel 7.3.8.10.4 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal også rapportere på antall deltakere i opplæring norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (også personer som ikke er omfattet av integreringsloven/introduksjonsloven). I tillegg skal statsforvalteren rapportere på antall årsverk i kommunene som gir opplæring i norsk og samfunnskunnskap iht. integreringsloven/introduksjonsloven.

Deltakere første halvår 2021: 1.297

Deltakere andre halvår 2021: 1.145

Årsverk første halvår 2021: 112,6

Årsverk andre halvår 2021: 111,7

Også rapportert i særreportering til HK-dir jan. 2022

Bosetting av nyankomne flyktninger (fra kapittel 7.3.8.10.5 i TB)

Rapportere på

Det vises til styringsparameter 3.3.3.2.1. Statsforvalteren skal kort redegjøre for samarbeid mellom stat, kommune og fylkeskommune om rask og treffsikker bosetting samt gi en vurdering av samarbeidet.

Statsforvalteren ser rask og treffsikker bosetting gjennom integreringsarbeidet i tjenestene.

I forbindelse med pandemien har Statsforvalteren hatt tett kontakt med kommunene og i 2021 har flerkulturelt råd vært deltaker i flere kommunemøter. Statsforvalteren har sammen med flerkulturelt råd oppfordret kommunene til å etablere egne flerkulturelle råd.

Gjennom satsingen «Bolig for velferd Innlandet» bidrar Statsforvalteren, Husbanken Øst, Nav Innlandet og Innlandet fylkeskommune til at kommunene samordner sitt helhetlige arbeid, sine planer og sine tjenester rettet mot bolig i vid forstand. Dette inkludert bosetting og inkludering av flyktninger og innvandrere. Satsingen har særskilt fokus på barnefamilie og integrering av disse. 21 av Innlandets kommuner har meldt seg som deltakere i satsingen, og øvrige kommuner får jevnlig kompetanseheving gjennom digitale Kunnskapssamlinger og nyhetsbrev. Se mer informasjon under 3.2.1.2: Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv.

Helhetlige tjenester har vært sentralt i forberedelsene til oppvekstreformen som er gjeldende fra 1. januar 2022. Det er lagt et godt grunnlag for arbeidet gjennom dialogmøter i regi av BUFdir. I våre forventinger til kommunene når det gjelder planarbeidet er det under folkehelse, bolig for velferd og universell utforming blant annet vist til at kommunene i planleggingen må ta hensyn til ulike grupper i befolkningen i utformingen av bygg og bomiljøer.

Rapporter på antall årsverk mm (fra kapittel 7.3.9.1 i TB)

Rapportere på

- Antall årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene samlet per 31.12.2021, samt antall enheter/landbrukskontor i kommunene hos statsforvalteren.
- Antall årsverk i landbruksavdelingen og antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindriftsforvaltning per 31.12.2021.
- Ressurser benyttet til planlegging og gjennomføring av kontrollplanen på landbruks- og reindriftsområdet.

Det var tilsammen 128 årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene pr. 31.12.2021. Disse årsverkene var fordelt på 36 enheter/landbrukskontor.

Antall årsverk på enhetene Jord og mat samt Skog og trebruk er 31,5. I tillegg kommer 8,3 årsverk på enheten Areal og klima samt landbruksdirektør. Tilsammen utgjør dette 40,8 årsverk.

Årsverk mm

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall
Antall årsverk i landbruksavdelingen hos SF per 31.12.2021.	40.8
Antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindrift hos SF per 31.12.2021.	0.0
Antall årsverk brukt til kontroll hos SF i 2021 på landbruksområdet, jf. resultatmål pkt. 3.3.1.2.1.	4.0
Antall årsverk brukt til kontroll hos SF i 2021 på reindriftsområdet, jf. resultatmål pkt. 3.3.1.2.2.	0.0
Antall personer hos SF som har arbeidet med kontroll i 2021 på landbruksområdet, jf. resultatmål pkt 3.3.1.2.1	15.0
Antall personer hos SF som har arbeidet med kontroll i 2021 på reindriftsområdet, jf. resultatmål pkt 3.3.1.2.1.	0.0

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart. (fra kapittel 7.3.9.2 i TB)**Rapportere på**

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart (AR5) skal det rapporteres i henhold til tabell:

- Antall kommuner i fylket som ikke har utarbeidet og/eller oppdatert rutinebeskrivelse for ajourhold av AR5.
- Antall kommuner i fylket som ikke har hatt periodisk ajourhold siste 5 år, og som ikke har planlagt ajourhold i gjeldende geodataplan.

Kartsamarbeid og arealressurskart

	Antall kommuner i fylket som ikke har utarbeidet og/eller oppdatert rutinebeskrivelse for ajourhold av AR5	Antall kommuner i fylket som ikke har hatt periodisk ajourhold siste 5 år, og som ikke har planlagt ajourhold i gjeldende geodataplan	Antall kommuner i fylket
AR5 tilstand	2	4	46

Anmeldelse (fra kapittel 7.3.9.3 i TB)**Rapportere på**

Rapportere om antall saker der anmeldelse er vurdert, antall saker som er anmeldt og hvilket regelverk sakene gjelder.

Ingen saker vurdert for anmeldelse.

Utteksling av informasjon - dyrevelferdssaker (fra kapittel 7.3.9.4 i TB)**Rapportere på**

Gi en kort vurdering av hvordan rutiner for utveksling av informasjon mellom Mattilsynet og landbruksforvaltningen i saker om dyrevelferd fungerer.

De sakene som sendes over fra Mattilsynet er etter Statsforvalterens syn i tråd med beskrivelsen av hvilke saker som skal sendes over.

Statsforvalteren har hatt et dialogmøte i 2021 med representanter fra flere av Mattilsynets avdelinger i fylket (jf. rundskrevet kap. 2). Det er i tillegg avholdt lokale møter mellom avdelingskontorene til Mattilsynet, kommunene og Statsforvalteren (jf. rutinen pkt. 8). De lokale møtene dekker imidlertid ikke hele fylket.

Kommunene vurderer sakene etter § 2, men det varierer hvor gode vurderinger som gjøres. I ett tilfelle hadde kommunen bare vurdert kravet i § 2 opp mot avdrått, og ikke tatt hensyn til Mattilsynets vedtak i sine vurderinger. Noen kommuner har ikke forstått at saker som gjelder brudd på mosjonskravet (avtalen pkt. 3 bokstav f og g) ikke skal vurderes etter §§ 2 eller 11.

Statsforvalteren arrangerte webinar for kommunene om temaet i mai 2021. I tillegg har vi gitt veiledning om hvordan sakene skal vurderes ved spørsmål fra kommunene.

Andre erfaringer mht. samarbeidsavtalen

Det er viktig at kommunene får sendt over sakene fra Mattilsynet så tidlig at de kan få gjort ei god saksbehandling (forhåndsvarsel, begrunnelse), og så tidlig at foretakene kan få utbetalt tilskudd ved hovedutbetaling. Det er derfor ønskelig at kommunene får oversendt vedtakene senest i løpet av november.

Hvis kommunen blir orientert om sakene på et tidlig tidspunkt, slik at de kan sende varsel om mulige reaksjoner i tilskudd, vil dette også kunne bidra til at brudd på dyrevelferd blir rettet opp tidligere.

Slik vi tolker avtalens pkt. 1 skal kommunen informeres når parten får varsel om vedtak fra Mattilsynet. I ett konkret tilfelle fikk kommunen oversendt en sak i begynnelsen av februar 2022, der Mattilsynet hadde fattet flere vedtak helt tilbake til februar, april og juni 2021, uten at kommunen hadde blitt orientert om at det pågikk en sak. Det er ønskelig at kommunen får tilsendt kopi av varslet vedtak samtidig som varselet sendes til parten.

Mattilsynet har påpekt at det er utfordringer med å finne ut hvilket organisasjonsnummer de skal sende vedtakene til, både hos kommunen og Statsforvalteren. Saker har i noen tilfeller blitt sendt til feil organisasjonsnummer, noe som har ført til at saken ikke har blitt journalført i kommunen. Utfordringer mht. interne rutiner i kommunene fører av og til også til at riktig saksbehandler ikke blir kjent med sakene.

Representanter fra Mattilsynet har opplyst at kravet om at de skal sende et oversendelsesbrev til landbruksforvaltningen kan ha ført til at noen saker ikke har blitt oversendt pga. mangel på ressurser.

Statsforvalteren erfarer at produksjonstilskudd har blitt et mindre egnet virkemiddel for å bidra til god dyrevelferd etter at samarbeidsavtalen ble revidert, slik at bare de alvorligste sakene blir oversendt.

Utteksling av informasjon om dyrevelferd

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall saker oversendt fra Mattilsynet	Herav antall saker der kommunen vurderer at foretaket ikke oppfyller vilkåret vanlig jordbruksproduksjon, § 2	Herav antall saker kommunen har avkortet, § 11 første ledd	Herav antall saker kommunen har utbetalt tilskudd som omsøkt
Saker som gjelder avtalens punkt 3 a (forbud mot hold av dyr)				
Saker som gjelder avtalens punkt 3 b (hel/delvis avvikling)				
Saker som gjelder avtalens punkt 3 c (kronisk dårlige dyrehold)	10	5	1	1
Saker som gjelder avtalens punkt 3 d (alvorlig vanskjøtsel av dyr)				
Saker som ikke er i tråd med rutinen punkt 3				

1) Kommunen mener bruddene ikke er alvorlige nok til å avslå PT etter § 2. SF mener det er feil å avkorte etter § 11. Gjettatte pålegg om for lite plass og for bløtt, møkkete i binger. For dårlig tilsyn under lamminga. Flere hastevedtak. Må redusere dyretall hvis ikke tjenlig oppholdsrom og liggeplass. Burde derfor vært avslag etter § 2. 2) Kommunen mener det er vanlig jordbruksproduksjon fordi forholdene er rettet opp, ikke lenger brudd på dyrevelferd, avdråten over minimumskravet, avslag en stor økonomisk belastning. SFs vurdering: Mattilsynet har fattet tilsvarende vedtak i 2018-20 og hastevedtak med pålegg om tørr liggeplass i 2021. Møkkete dyr med urinskålding på enkelte steder. Tjukt belegg på forbrettet. Mattilsynet har ilagt overtredelsesgebyr. Burde derfor vært avslag etter § 2.

Rutineutveksling av informasjon mellom Mattilsynet og landbruksforvaltningen

Betegnelse på rapporteringskrav	Totalt antall møter	Herav antall møter samarbeidsavtalen var tema	Herav antall møter der pågående saker var tema	Herav antall møter der kontaktperson med ansvar for oppfølging av samarbeidsavtalen i Statsforvalteren møtte
Møter gjennomført med Mattilsynet	6	1	3	5

Landbruksforvaltningen får ikke beskjed om alle sakene på et tidlig stadium. Noen saker blir oversendt så sent at det ikke er mulig å gjøre ei god saksbehandling før hovedutbetalinga for PT. Statsforvalteren arrangerte webinar for kommunene om temaet i mai 2021. I tillegg har vi gitt veiledning om hvordan sakene skal vurderes ved spørsmål fra kommunene.

Avvikling av pelsdyrproduksjon (fra kapittel 7.3.9.5 i TB)

Rapportere på

Rapporter iht. tabell vedrørende vedtak knyttet til avvikling av pelsdyrproduksjon.

Søknader om kompensasjon er blitt behandlet fortløpende. Det har imidlertid vært usikkerhet omkring behandling av søknader der søker ikke har disponert dyr pr 15.1.2018. I en sak har Landbruksdirektoratet på grunnlag av ny lov innvilget dispensasjon etter klage på avslag.

Kompensasjon etter avvikling av pelsdyrhold

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Ubehandlede saker	Saker under behandling	Ferdig behandlet
Kompensasjon etter avvikling	7	0	0	7
Kompensasjon for kostnader til riving og opprydding	8	0	2	6
Kompensasjon for lavere årlig alderspensjon	1	0	0	1
Sum 1142.77 - Tilskudd til kompensasjon ved avvikling av pelsdyrhold	10 488 489	0	0	10 488 489

Gevinstrealiseringsplan (fra kapittel 7.3.9.7 i TB)

Rapportere på

I gevinstrealiseringsplanen for LMD forventes det at sammenslåing av statsforvaltere skal gi økt kvalitet gjennom mer ensartet rådgivning, veiledning og forvaltningspraksis, og økt profesjonalisering og likebehandling innenfor områdene:

- Reindrifftsloven
- Eiendomslovgivningen
- Husdyrkonsesjonsregelverket
- Kontroll og oppfølging av kommunenes forvaltning av produksjonstilskudd og avløsning til ferie og fritid, og regionale miljøtilskudd

Statsforvalteren bes redegjøre kort for status for hvordan gevinstrealiseringsplanen følges opp på LMDs område, herunder ev. utfordringer og risiko knyttet til realisering av gevinst innen hver av de fire fagområdene.

Eiendomslovgivningen

Saksbehandlingstiden på førsteinstans- og klagesaksbehandling innenfor eiendomslovgivningen (jordlov og konsesjonslov) har gått ned etter sammenslåingen. Fra en saksbehandlingstid på rundt 5 måneder ligger gjennomsnittlig saksbehandlingstid per januar 2022 på ca. 2 måneder. Vi har fått større fagmiljø på dette saksområdet i embetet, og det er en klar fordel.

Samordning og ensartet rådgivning, veiledning og forvaltningspraksis er en løpende oppgave, men vi har ikke opplevd store utfordringer og ulikheter mellom de gamle embetene. Noe ulik praksis har det naturligvis vært, men det er i ferd med å utjevne seg.

Basert på saksbehandling og tilbakemeldinger fra kommunene, kan det synes som at gamle Hedmark hadde lagt seg på en noe mer liberal linje enn gamle Oppland i jord- og konsesjonslovssakene. Også dette mener vi er i ferd med å jevne seg ut.

Husdyrkonsesjonsregelverket:

SFIN har hatt fokus på å komme ajour på behandling av midlertidige konsesjoner og innkreving av standardisert erstatning for overproduksjon. Behandlingen av midlertidige konsesjoner er avsluttet, mens vi på erstatningssiden ligger noe etter hovedsakelig pga vakanser og at det har vært noe usikkerhet knyttet til tolking av regelverket i forskrift og rundskriv. SFIN vil styrke bemanningen på fagområdet i løpet av våren 2022, noe som sammen med avklaringer gjort i løpet av 2021 vil gjøre forvaltningen mer ressurseffektiv.

Kontroll og oppfølging av kommunene:

SFIN har hatt flere vakanser på fagområdet i løpet av 2021. Det er både sykemeldinger og folk som sluttet. Tross dette har vi løst oppgavene og gjennomført i hht styringsdokumentene. Innlandet er et stort landbruksfylke med mange saker i mange større ordninger. Dette krever både ressurser, kompetanse og god dialog med kommunene. Samordning og harmonisering mellom gamle Oppland og gamle Hedmark fylker går seg til, blant annet støttet av arbeidet med å utarbeide rutinebeskrivelser og internkontroll. Det er ventet at man i 2022 vil ta ut gevinster på denne harmonisering samtidig som man vil arbeide videre med metodeutvikling.

For jordbruk er det gjennomført forvaltningskontroll i 8 av kommunene i Innlandet, for skogbruk er det gjennomført forvaltningskontroll i 5 kommuner. Tema var rettsikkerhet og likebehandling og fokusområde (indikator) for jordbruk var avkorting. Gjennom fokus på likebehandling har man startet en prosess med å samkjøre kommunal praksis, og derigjennom legge til rette for mer effektiv kommunal saksbehandling.

Rapportering på kommunenes avvikshåndtering og avkorting (fra kapittel 7.3.9.10 i TB)**Rapportere på**

Rapporter på kommunenes praktisering av avvikshåndtering og avkorting ved feilopplysninger i søknader om produksjons- og avløsertilskudd.

Det er 768 foretak som har søkt om meir enn det kommunen har godkjent, dvs. gitt feilopplysningar som kunne gitt ei urettmessig utbetaling av tilskot. Av desse er det avkorta i 195 tilfelle (25 %), i alt ca. 2,1 mill. kr. Feilopplysningane kunne ha ført til ei urettmessig utbetaling av ca. 10,8 mill. kr.

Avkortinga er i samsvar med hovudregelen om å avkorte meirutbetalinga i 106 saker (55 %). Avkortinga er under meirutbetalinga i 73 saker (37 %) og større enn meirutbetalinga i 16 saker (8%). SF antar at det i dei fleste tilfella der det er avkorta meir enn meirutbetalinga skuldast dette at det er avkorta for feilopplysningar om gjødslingsplan. Det er og nokre få tilfelle der det er avkorta fordi føretaket ikkje har halde fristen som er sett for å levere dokumentasjon (§ 12 andre punktum).

Kommunane har godkjent større areal eller dyretal enn det føretaket har søkt om i om lag 800 saker. Dette førte til at det vart utbetalt ca. 11,8 mill. kr meir i tilskot enn det som søknaden hadde gitt grunnlag for.

Generelt er det varierende og ofte mangelfull dokumentasjon av vurdering og grunngeving i saker med avvik. Her burde kommunane bruke kommentarfeltet i eStil i større grad.

Kommunane si grunngeving for å avkorte

Grunngevinga er i mange høve mangelfull og av og til manglar den heilt (t.d. er grunngevinga "Avkorting", eller det blir berre opplyst kva aviket går ut på eller kva som er grunnen til aviket). I ein del høve er det berre vist til regelverket, utan at det blir vurdert opp mot tilhøva i det konkrete tilfellet (det vil seier at subsumsjonen manglar).

Den største utfordringa for kommunane er vurderinga av aksemd. I mange høve er aktsemda ikkje vurdert.

Kommunane si grunngeving for ikkje å avkorte

Feilen er liten, t.d. er det mange tilfelle der aviket i areal er 1-2 daa. Det er gjort ajourhald av AR5 og søkjar har ikkje fått med seg at arealet er endra. Øvrig grunngeving for ikkje å avkorte er forskjellig i dyretal mellom det som står i fjøset og dyreregister (Husdyrregisteret og Kuregisteret), soner for pollinerande vekster, innmarksbeite, søkjar varsla om feil sjølv, feilføring og misforståingar. Kommunen meiner at søkjar ikkje har vore aktlaus i desse tilfella.

Tiltak

Statsforvalteren arrangerte webinar for kommunane med tema handtering av avvik i november 2020. I 2021 hadde vi to webinar med andre tema om PT for kommunane. Avkorting var også hovudtema for forvaltningskontrollane i 2021, og vil og bli tema for kurs og kontrollane i 2022.

Det er ønskeleg at det blir betre beskrive i rundskriv korleis aktsemda skal bli vurdert. Ldir bør òg vere meir tydeleg i rundskriva på kva som blir venta av kommunane når dei skal følge opp avvik.

Kommunane har eit bevisst forhold til likebehandling, og dei løyer det godt internt i eigen kommune. Men det er ei stor utfordring m.o.t. likebehandling mellom kommunar at nokre kommunar tar kontakt med søkjarane i endringsperioden og gjer dei merksame på at det er feil i søknaden. Søkjar får dermed høve til å rette opp feil som kunne gitt ei feilutbetaling, og grunnlag for å avkorte. Ldir bør vurdere tiltak for å sikre likebehandling på dette området, eventuelt å gjere det klart i rundskriv kva kommunen kan gjere i endringsperioden. Det bør vurderast å fjerne endringsperioden.

Avkorting ved feilopplysninger

Betegnelse på rapporteringskrav	Totalt antall saker der kommunen har avkortet	Herav antall saker der kommunen har avkortet merutbetalingen	Herav antall saker der kommunen har avkortet mindre enn merutbetalingen	Herav antall saker der kommunen har avkortet mer enn merutbetalingen	Herav antall saker der kommunen ikke har avkortet
Foretak som har ført opp feilopplysninger for søknadsomgangen 2021 (som ville ført til en merutbetaling)	195	106	73	16	573

OBS: Avkortinga for feilopplysningar om gjødslingsplan er og med i tala i tabellen.

Rapportering jord-, konsesjons- og odelslov (fra kapittel 7.3.9.12 i TB)

Rapportere på

Rapportere i tabeller om saker statsforvalteren har behandlet etter jordloven, konsesjonsloven og odelsloven i 2021

Saker etter jord- og konsesjonslov - vedtak

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Endret	Stadfestet
Vedtak i klagesaker om omdisponering dyrka eller dyrkbar jord – jordloven § 9	8	0	8
Vedtak i klagesaker om deling – jordloven § 12	34	1	33
Vedtak i klagesaker om nydyrking - jordloven § 11 annet ledd (forskrift om nydyrking)	4	0	4
Vedtak i klagesaker om fritak fra driveplikten - jordloven § 8 a	1	0	1
Vedtak i klagesaker om pålegg ved brudd på driveplikten - jordloven § 8 tredje ledd	1	0	1
Vedtak i klagesaker om konsesjon – konsesjonsloven § 9	23	1	22
Vedtak i klagesaker om konsesjon for selskaper med begrenset ansvar – konsesjonsloven § 9	5	1	4
Vedtak i klagesaker om konsesjon for erverv i nær familie – konsesjonsloven § 9 siste ledd	2	0	2
Vedtak i klagesaker om konsesjon i kommuner med forskrift om nedsatt konsesjonsgrense – konsesjonsloven § 7	1	0	1

Saker etter jord- og konsesjonslov - utfall av søknaden/saken

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Innvilget uten vilkår	Innvilget på vilkår	Avslått	Fritak	Pålegg gitt	Ingen pålegg	Merknad
Utfall av søknaden i klagesaker om omdisponering dyrka eller dyrkbar jord – jordloven § 9	8	0	0	8	0	0	0	
Utfall av søknaden i førsteinstansbehandling av saker om omdisponering – jordloven § 9	3	2	1	0	0	0	0	
Utfall av søknaden om deling i klagesaker – jordloven § 12	34	3	0	31	0	0	0	
Utfall av søknaden i førsteinstansbehandling av saker om deling – jordloven §12	16	8	5	3	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om nydyrking - jordloven § 11 annet ledd	4	0	4	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i førsteinstansbehandling av saker om konsesjon - konsesjonsloven § 9	8	3	3	2	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om konsesjon - konsesjonsloven § 9	23	1	0	22	0	0	0	
Utfall av søknaden i førsteinstansbehandling av saker om konsesjon for selskaper med begrenset ansvar - konsesjonsloven § 9	2	0	0	2	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om konsesjon for selskaper med begrenset ansvar - konsesjonsloven § 9	5	1	0	4	0	0	0	
Utfall av søknaden i førsteinstansbehandling av saker om konsesjon for erverv i nær familie - konsesjonsloven § 9 siste ledd	0	0	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om konsesjon for erverv i nær familie - konsesjonsloven § 9 siste ledd	2	0	0	2	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om konsesjon i kommuner med forskrift om nedsatt konsesjonsgrense - konsesjonsloven § 7	1	1	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i førsteinstansbehandling av saker om fritak fra driveplikten – jordloven § 8 a	1	1	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om fritak fra driveplikten - jordloven § 8 a	1	0	0	1	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om pålegg ved brudd på driveplikten – jordloven § 8 tredje ledd	0	0	0	0	0	0	0	
Utfall av saken i førsteinstansbehandling av saker om pålegg ved brudd på driveplikten – jordloven § 8 tredje ledd	0	0	0	0	0	0	0	

Saker etter jord- og konsesjonslov - omdisponering

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Dyrka areal (fulldyrka- og overflatedyrka jord og innmarksbeite) ant. da.	Dyrkbart areal (skog, myr, etc.) ant. da.
Bolig	0		
Hytte ol.	0		
Forretn., kontor, industri	1	1	0
Off./priv. tjenesteyting	1	1	0
Andre byggeområde	0		
Skogplanting	0		
Samferd. og tekn. infrastruktur	3	0	3
Grønnstruktur	0		
Golf	0		
Forsvaret	0		
Andre landbruksformål	0		
Bruk og vern av sjø og vassdrag	0		

Saker etter jord- og konsesjonslov - driftsenhet

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Driftsenhet	Ikke driftsenhet
Vedtak	9	6	3
Påklaget til Landbruksdirektoratet	0	0	0

I en sak fastslo vi driftsenhet, men vi tok klagen til følge og konkluderte med "ikke driftsenhet". Den er registrert som "ikke driftsenhet" i tabellen

Saker etter jord- og konsesjonslov - omgjøring

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	§ 35 første ledd a) jf. annet ledd	§ 35 første ledd b) jf. annet ledd	§ 35 første ledd c) jf. annet ledd	§ 35 tredje ledd
Varsel om omgjøring av kommunale jordlovssaker – forvaltningsloven § 35	4	0	0	0	4
Varsel om omgjøring av kommunale konsesjonssaker – forvaltningsloven § 35	2	0	0	0	2
Vedtak om omgjøring av kommunale jordlovssaker – forvaltningsloven § 35	3	0	0	0	3
Vedtak om omgjøring av kommunale konsesjonssaker – forvaltningsloven § 35	2	0	0	0	2

I en delingssak etter jordloven, varslet vi omgjøring, men etter innhenting av sakens dokumenter besluttet vi å ikke omgjøre likevel.

Saker etter jord- og konsesjonslov - kontrollhjemmel

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Delingssak	Drivepliktsak	Omdisponeringssak	Konsesjonssak
Antall saker	133	68	0	3	62

9 av delingssakene gjelder også omdisponering. Disse er registrert som delingssak, fordi det er deling det i utgangspunktet er søkt om. Omdisponeringene gjelder i hovedsak mindre areal i størrelsesorden 50-400 kvadratmeter i forbindelse med omsøkt fradeling.

Arbeidet for utsatte barn og unge (fra kapittel 7.3.10.1.1 i TB)

Rapportere på

Vi viser til oppgave 5.2.2.1 Koordinert innsats for utsatte barn og unge og deres familier i VØI.

Statsforvalteren jobber strategisk og langsiktig for samordning av tjenestetilbudet til utsatte barn og unge og deres familier. Vi ber om en rapportering på effekten av tiltak som er gjennomført på dette området i 2021. Statsforvalteren skal gi en vurdering av resultatene av tiltakene, se hjelpetekst.

Statsforvalteren i Innlandet har barn og unge som ett av seks strategiske satsinger, «En barndom for hele livet». Vi skal bidra til en trygg oppvekst for barn og unge i Innlandet ved at tjenester og nærmiljø er tilpasset barn og unges behov.

Delmål 1: Vi etterspør og ivaretar at barn og unges grunnleggende rettigheter sikres i handlinger som berører dem. Dette ivaretas gjennom arbeid med tilsyn, i klagebehandling, høringsinnspill, veiledning, planuttalelser og i kommunedialog. Barnekonvensjonen har vært et overordnet tema for hele embetet i 2020 og 2021 og definert som et eget spisset satsing. Vår opplevelse er at bevisstheten er stor og barnekonvensjonen vil fra 2022 inngå i vårt generelle rettssikkerhetsarbeidet.

Delmål 2: Vi etterspør og ivaretar et trygt oppvekstmiljø som sikrer helhetsløsninger, like muligheter og gode levekår for alle barn og unge. Dette ivaretas i planuttalelser og i kommunebildene har vi fokusert sterkt på oppvekst- og folkehelseprofiler for å bevisstgjøre kommunene om utenforskap, trivsel, helse og utdanning. I våre dialogmøter med kommunene om oppvekstreformen har vi brukt dette bevisst for å skape nysgjerrighet om kommunens ansvar for helhetlige tjenester. Kompetanseløftet er også en viktig satsing i denne sammenheng. Skolemiljø saker følges også opp med dialogmøter der praksis er krevende for kommunene. Kompetansesating på helse ses også inn i denne sammenheng. Valdres har blant annet søkt skjønnsmidler i 2022 for å jobbe samlet og målrettet med kompetanse på oppvekst og helse.

Delmål 3: Vi etterspør og ivaretar tjenester og utviklingsarbeid som bidrar til at barn, unge og deres familier får tilpasset, helhetlig og koordinert hjelp fra velferdstjenestene. Dette ivaretas spesielt gjennom tilsyn og klagesaker. Vi er bevisst på å samarbeide internt om klagesaker som berører flere fagområder, i noen tilfeller har vi tatt kontakt overordnet med kommunene for å sikre at de ser en klagers utfordring samlet. Vi har et spesielt fokus på dette for familier med barn. Våre tverrfaglig tilsyn i Østre-Toten i 2019 og Nord-Fron i 2018 er brukt som eksempler på krevende praksis på samhandling mellom tjenester. Vi oppfatter at konkretisering av problemene skaper interesse og nysgjerrighet. Fire kommuner i Innlandet er med i Pilot for programfinansiering, der et overordnede mål er å øke det lokale handlingsrommet i kommunene. Basert på analyse av egne og innbyggernes behov, og finansiert gjennom pottfinansiering av tilskudd, er kommunene gitt lokal frihet til å utviklingsarbeid for å fremme samordning av og samarbeid mellom tjenester slik at utsatte barn og unge og deres familier får bedre tjenester. Pilot-perioden varer fram ut juni 2023.

Det er ennå for tidlig å beskrive konkrete effekter eller resultater av de tiltakene som er igangsatt i de fire kommunene som er med i Pilot for programfinansiering. De ekte effektene: at barn og unge kan få mulighet til å mestre sitt eget liv, gjennomføre videregående skole og delta i samfunnslivet, vil det først være mulig å si noe sikker om flere år fram i tid. Det er vanskelig å måle effekter nå, men vi kan ha hypoteser om resultater utfra de tiltakene som er utviklet. FAFO peker i sin dokumentasjon om kunnskapsgrunnlaget i 0-24 at det særlig er tre faktorer som skal til for å nå målene:

- Brukemedvirkning - brukeren føler at de får hjelp med ting som er viktige for dem, at de får delta med egne kunnskap og erfaringer med kommunens tjenester
- Tidlig innsats – at hjelp og tiltak settes inn raskt når problemet oppstår

- At kommunen tilbyr mer helhetlig oppfølging og systematisert samarbeid

Disse tre faktorene er nesten sammenfallende med verktøy som pilotkommunene tar i bruk for å samordne sine tjenester. Det kan derfor være grunn til å anta at det vil ha positiv effekt på kommunens evne til å tilby helhetlig oppfølging og samordnede tjenester hvis arbeidet med implementering og bruk av verktøyet lykkes.

Ett eksempel på hvordan det kunne være mulig å måle effekt av tiltak kan være å undersøke gjennom en systematisk kartlegging om økt grad av foreldres deltakelse i møter med kompetanseteam kan bidra til en mer treffsikker oppfølging av ungdom med høyt uønsket fravær.

KoRus Øst bidrar direkte inn med kompetanse og implementeringsstøtte til pilotkommuner som implementerer BTI. I tillegg drifter de et nettverk for prosjektledere i BTI, og sørger for kompetansebygging og erfaringsdeling på tvers av kommuner. Pilotkommunene i Innlandet deler også systematisk erfaringer rundt implementering og bruk av verktøyet og modellen i nettverk drevet av Statsforvalteren. PriceWaterhouseCoopers er leid inn som eksternt kompetansemiljø, og bistår pilotkommunene både med tiltaksutvikling, organisasjonsutvikling og evaluering. Deres innflytelse bidrar til at kommunenes prosjektorganisasjoner målretter og avgrenser sin innsats, og bygger kompetanse inn alle nivåer i organisasjonen.

Statsforvalteren i Innlandet har arbeidet målrettet i hele pilotperioden med å bygge en ramme for nettverksarbeid, kompetansebygging og erfaringsdeling med og mellom de fire deltakerkommunene. Det har hele tiden vært fokus på å invitere inn kompetansemiljøer inn som bidragsyttere og støtte til den kommunale innsatsen. En tverrfaglig sammensatt intern arbeidsgruppe har fulgt opp arbeidet i pilotkommunene gjennom jevnlig hatt nettverksmøter med prosjektlederne i kommunene. Utover det er det ved behov hentet inn fagkompetanse fra andre avdelinger i organisasjonen når temaer og problemstillinger har blitt løftet.

Delmål 4: Vi etterspør og ivaretar at barn og unges syn kommer frem og får betydning. Barne- og ungepanelet har vært aktive i 2021 som bidragsyttere i koronahåndtering brukes aktiv med sin stemme og med sin innsikt i hvordan vi når frem til og får til reell samhandling med barn og unge. erfaringene er gode, unges tankesett er annerledes enn oss voksne, og vi planlegger et barneberedskapsråd fra 2022.

Oppdrag på utviklingsarbeid er mange og Statsforvalteren i Innlandet har samlet utviklingsarbeidet på velferdsområdet for å forsterke innsikt på tvers og på den måten se sammenhenger mellom ulike satsinger, tilskuddsordninger rettet mot utsatte barn og unge og deres familier. Denne innsikten sammen med vår ROS analyse på kommuner gir oss godt grunnlag for prioritering av innsats enten det er tilskudd, tilsyn, veiledning eller dialog.

Embetet kunne sikkert hentet mer ut av det læringspotensialet som ligger i det å delta i Pilot for programfinansiering. Gjennom oppdragsbrev er ikke oppgavene til Statsforvalteren mange utover oppfølging på bruk av midlene, samt deltakelse i sentral arbeidsgruppe og leverandør av data i hovedevalueringen. Samtidig er det kjent at sektorisering og silotenking er etabler også i statlig sektor. De temaene som er løftet inn i kompetansemiljøets støtte til kommunene; tiltaksutforming, tjenstedesign, prosjektledelse, endringsledelse og evaluering, kunne også vært arbeidet mer målrettet med hos Statsforvalteren samtidig med deltakelse i piloten, detter er drøftet men ikke prioritert hos oss. Intern samordning er ressurskrevende og vi er fortsatt i utvikling av god praksis for effektivt og kvalitativt kunne gi støtte til kommunene inn mot sterkere tverrfaglig samordning. Vi mener at tverrfaglig tilsyn bør utvikles for å sikre helhetlige tjenester til barn og unge. Tilsyn gir gode læringsmuligheter, og som en oppfølging av barnevernsreformen bør dette være mulig kanskje fra 2024.

Det todelt målet i rovviltpolitikken (fra kapittel 7.3.10.2.1 i TB)

Rapportere på

Rapporter på status i forvaltningen av det todelt målet for rovviltpolitikken, både på landbruks- og reindriftsområdet

Statsforvalteren har høy beredskap gjennom beitesesongen, og søknader om skadefelling behandles raskt. Soneinndelingen i beiteprioriterte og rovviltprioriterte områder følges opp aktivt i forvaltningen, men vi har likevel en god del beiteprioriterte områder med høye tap til rovvilt. Innenfor ulvesona har beitenæringa i stor grad tilpasset drifta til tilstedeværelse av ulv (og bjørn). For øvrig har vi god dialog med næringen, fagorganisasjonene, miljøorganisasjonene, kommunene, Statens naturoppsyn og Mattilsynet.

Utvalgte kulturlandskap og verdensarvområdene (fra kapittel 7.3.10.2.2 i TB)

Rapportere på

Rapporter på status for forvaltningen av ordningene Utvalgte kulturlandskap i jordbruket og verdensarvområdene Vegaøyan og Vestnorsk fjordlandskap, både på landbruks- og miljøområdet.

Vi har inntrykk av at kommunene forvalter tilskuddsordningen med stor ansvarsfølelse og prioriterer tiltak i tråd med forskriften og egne forvaltningsplaner. Det er likevel begrenset hvor mye kapasitet de har til å arbeide proaktivt med å mobilisere til tiltak målrettet mot de mest prioriterte verdiene. Enkelte av kommunene melder at de har utfordringer med kapasiteten til å forvalte ordningen. Fordelingen av tilskudd viser at 70 % av tilskuddene går til tiltaksgruppe 1 og 3, mens tiltaksgruppene 2, 5 og 7 utgjør bare 1-3 % hver. Sjølv om mange tiltak i gruppe 1 (beitetiltak) også har effekt for gruppe 2 (biologisk mangfold), er det behov for mer målrettede tiltak på dette området. Når det gjelder tiltaksgruppe 7 (formidling) har vi lagt vekt på skilting og formidling i dialogen med kommunene, blant annet under regional nettverkssamling. Vi ser at dette arbeidet har blitt lagt mer vekt på i noen av områdene. Når det gjelder næringsutvikling har denne tiltaksgruppen økt fra 9 % i 2020 til 17 % av tilskuddssummen i 2021. Mer enn halvparten av dette gjelder strømforsyning til setrene i Vangrøftdalen, ca. 20 % tilskudd til seterdrift og resten gjelder investeringer knyttet til driftsbygninger o.l. Vi kjenner ikke til spesielle satsinger på annen næringsutvikling i 2021 utover den turisme-/opplevelsesvirksomheten som fra før blir drevet i flere av områdene.

Vi vet at seterdriften i de to seterområdene er utsatt på grunn av en stadig strukturrasjonalisering i mjølkeproduksjonen. Utover dette kjenner vi ikke til noen spesielle trusler eller utfordringer for kulturlandskapsverdiene som ikke er kjente fra før og er av mer generell karakter. Tilskuddene som fordeles gjennom ordningen utløser fortsatt mye aktivitet og bidrar til optimisme, og spesielt peker det store prosjektet for strømforsyning i Vangrøftdalen seg ut i 2021.

Samspeillet i forvaltningen fungerer bra, men vår oppfølging av kommunene er i stor grad styrt av at kommunene inviterer oss inn i arbeidet. Her er det stor variasjon mellom områdene. Etter overføringen av forvaltningsansvaret til kommunene har det også blitt mindre tydelig behov for samarbeid på regionalt nivå. Det er likevel godt samarbeid mellom landbruk, naturmangfold og kulturminneforvaltningen når behovet oppstår. Vi vil drøfte nærmere hvilken oppfølging kommunene bør få framover i dette samarbeidet.

Kommunestruktur (fra kapittel 7.3.10.3.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterne skal rapportere om eventuelle prosesser i kommunene der kommunesammenslåing har vært vurdert, og om hvordan det er blitt jobbet for å utfordre kommunene til dette.

I februar 2020 ble det fra ordførerne i Sel og Vågå tatt initiativ til en prosess som skulle vurdere en sammenslåing av de to kommunene.

Etter behandling i kommunestyret i Vågå ble det besluttet å sende ut en felles invitasjon om sammenslåing til samtlige kommuner i Nord-Gudbrandsdalen. Invitasjonen ble sendt ut i desember 2020 med svarfrist april 2021. Kun Sel kommune svarte positivt på denne. Saken ble senere trukket av ordføreren i Vågå fra videre behandling i kommunestyret. Bakgrunnen for å trekke saken var krav om folkeavstemming før en sammenslåingsprosess ble innledet med Sel. I forkant av denne beslutningen hadde Statsforvalteren bidratt inn i prosessen ved å delta på møter og svare opp problemstillinger som krevde avklaringer fra sentralt hold.

Åsnes og Våler er to kommuner med lite økonomisk handlingsrom. Begge disse ble utfordret av Statsforvalteren med tanke på sammenslåing. En invitasjon ble sendt fra Våler til Åsnes om å innlede samtaler om temaet, men ble senere trukket tilbake på grunn av Åsnes sin innmeldelse i ROBEK. I mellomtiden hadde Åsnes takket ja til invitasjonen. Statsforvalteren ble ikke involvert i saken.

Embetet er fortsatt av den mening at initiativ til mulige sammenslåingsprosesser må komme fra kommunene selv i tråd med signaler fra Stortinget og Regjeringen. Vi stiller opp med både personell og evt. skjønnsmidler for å bidra til at initiativ blir fulgt opp på en god måte.

Vi opplever at behovet for å se på ny struktur virker å ha modnet hos mange. Flere kommuner opplever at det interkommunale samarbeidet har stort omfang, sikrer faglig kvalitet, men at det gir utfordringer i forhold til styring og økonomi. Erfaringene fra samarbeid for å løse utfordringer i forbindelse med koronapandemien har også vist at kommunene er sårbare hver for seg og har behov for stå sammen for å løse felles utfordringer.

Gjennom høringsuttalelser til kommunenes planstrategier har Statsforvalteren utfordret kommunene på å vurdere muligheten til enten å slå seg sammen med en eller flere nabokommuner, eller fortsatt å stå alene jfr nasjonale forventninger til planlegging.

Statsforvalteren har de siste årene behandlet flere mindre saker om kommunegrenser etter inndelingsloven, også to saker i 2021. Vi har i sakene vurdert behov for å tilpasse kommunegrenser til eksisterende samhandlingsmønstre og innbyggernes bruk av kommunale tjenester. Vi legger i disse sakene stor vekt på dialog med partene i saken for å søke lokal enighet og for å belyse konsekvensene av endringer godt. Selv om det ikke har bidratt til enighet i den enkelte sak, mener vi at sakene blir godt opplyst og partene opplever å bli hørt. Dette bidrar igjen til å redusere konfliktnivå mellom partene og legge til rette for godt samarbeid mellom berørte kommuner.

3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk

Det er kun mindre endringer i ressursfordelingen på kapittel 0525.01/3525.02 i embetet fra 2020 til 2021.

På LMD området er det en tydelig økning fra 2020, årsaken til dette er en gjennomgang av dette resultatområdet sett opp mot oppgaver knyttet til KMD sitt område (planområdet) som som da har blitt redusert tilsvarende. Økningen er kun en halvårseffekt, og vil derfor ventelig være like stor i 2022.

Øvrig nedgangen på KMD området skyldes i hovedsak reduserte kostnader og avsluttede kostnader knyttet til flytte- og omstillingskostnader. Reduksjon i utadrettet virksomhet som en følge av Covid-19 situasjonen har også medført en reduksjon i kostnadene.

Økningen knyttet til oppgaver på Klima- og miljødepartementet forklares med oppretting av en ny Nasjonalparkforvalterstilling.

Bruk av fagmidler er vanskelig å sammenligne, da tildelingene vil variere noe fra år til år, både for det enkelte embete og mellom embetene. Se for øvrig kommentarer til tabellen.

Endringer på andre departementsområder er en følge av tilpasning til ny budsjettfordelingsmodell og disponering av mottatte belastningsfullmakter.

Det vil være nødvendig med en ytterligere harmonisering mellom departementsområdene og den nye budsjettfordelingsmodellen.

Ressursrapportering

Departement	Kapittel 0525, 2021	Fagdep. 2021	Kapittel 0525, 2020	Fagdep. 2020
Arbeids- og sosialdepartementet	5 560	4 124	5 486	3 782
Barne- og familiedepartementet	8 924	1 922	8 472	1 173
Helse- og omsorgsdepartementet	26 839	6 557	27 330	5 399
Justis- og beredskapsdepartementet	10 842	15 366	10 278	15 925
Klima- og miljødepartementet	32 822	5 991	30 429	6 315
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	55 246	1 911	60 110	1 888
Kunnskapsdepartementet	13 267	7 618	12 601	8 847
Landbruks- og matdepartementet	28 194	588	25 363	604
Andre	162	0	305	0
Sum	181 856	44 077	180 374	43 933

Drift kap.0525 er summen av kap.052501+kap.352502. Fagdep. er lønnskonto 5000-5899 (endret kontospenn i 2021), på alle fagkapitler unntatt kap.0525. Økningen på Klima- og miljødepartementet er knyttet til en nasjonalparkforvalterstilling (Gutulia) som er overført fra fagdepartement til kap. 0525. En gjennomgang av resultatområdene knyttet til Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD), Klima- og miljødepartementet, samt Landbruksdepartementet (LMD), har gitt endringer på disse områdene, dette er varige endringer. Reduksjon på KMDs område skyldes mindre kostnader til omstilling og omfordeling av ressurser mellom planoppgaver og oppgaver på LMDs område. Lønnsutgifter til sekretariat for Barnehageutvalget ble refundert.

3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat

Ut fra en helhetsvurdering er det vurdert at embetet i 2021 med Covid-19 og tilhørende konsekvenser og utfordringer, har vært løsningsorientert og løst samfunnsoppdraget innenfor økonomiske rammer.

Vi har store deler av 2021 jobbet i økt beredskap modellert som kriseorganisasjon. Vår beredskapsplan definerer kriseorganisering ut fra prinsipper ansvar, nærhet og liket. Som organisasjonsmodellen fremmer også dette å sette fag og ressurser sammen på tvers av linjer og strukturer etter oppdrag og behov.

Det har, på tross av nødvendig og utstrakt bruk av ressurser på samordnet krise- og beredskapshåndtering, vært særlig fokus på å opprettholde oppgaveløsning gjennom god kontinuitetsplanlegging. I tillegg har vi klart å drive utviklingsarbeid i samhandling med andre, utvikle nye arbeidsmetoder og bidratt i nye roller som f. eks i forbindelse med Barnehageutvalget. Sett i lys av dette er vi godt fornøyd med resultatene i 2021.

Det ses forbedrede resultater på området der vi tidligere år har hatt restanser og avvik. Pandemien har ført til endrede arbeidsformer med mye hjemmekontor og digitale møter, men også utvikling av nye arbeidsmetoder i oppgaveløsningen, og vi ønsker å videreutvikle oss mot et hybrid arbeidsliv.

Det er meldt få avvik i oppgaveløsning og gjennom internkontroll og risikostyring har vi godt overblikk. Avvik skal følges opp med tiltak gjennom virksomhetsplanlegging for 2022.

I 2021 hadde vi de siste fusjonsrelaterte engangskostnadene, herunder som følge av bruk av virkemidler i omstilling.

Vi avlegger et resultat med et mindreforbruk på ca. 6 mill. jf. kap.2.3 og 3.4.

Se også Statsforvalterens beretning kap.1 og øvrig redegjørelse i årsrapporten.

For embetets regnskapsresultat for alle kapitler og poster viser vi til årsregnskapet kapittel 6.

4 Styring og kontroll hos statsforvalteren

4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold hos statsforvalterens planlegging, gjennomføring og oppfølging

Våre viktigste styringsverktøy er tildelingsbrev (TB) og Virksomhets- og økonomiinstruks (VØI). Dette, sammen med 6 fokusområder som grunnplanke i strategien «Åpen dør og Lav terskel, Initiativ og Bygge Innlandet sterkt», danner grunnlag i vår virksomhetsplanlegging. Statens mål- og resultatstyring er grunnleggende styringsprinsipp. Styringen vår skal være helhetlig og tilpasset aktuelle risikoområder.

Den overordnede styringen i embetet skjer gjennom ledergruppen i ledermøter og i virksomhetsområdenes lederteam. For å utvikle helhetlig ledelse ser vi viktighet i å knytte enhetsledere tettere sammen på tvers av virksomhetsområdene. Til dette har vi Lederforum, som er et utvidet lederorgan hvor overordnede mål og prioriteringer er tema i tillegg til å være en arena for utvikling. Også i 2021 har Covid-19 hatt betydning for hvordan vi har kunnet jobbe med dette, og det vil fortsette de neste årene.

Embetet utarbeider overordnet strategisk virksomhetsplan med overordnede hovedmål og tiltaksfokus. Denne bygger på virksomhetsplanlegging i virksomhetsområder og enheter. Planprosessen prøver å ivareta styring og vurderinger både oppstrøms og nedstrøm. Til virksomhetsplanlegging ligger systematisk risikostyring på alle nivå.

Iht. styrings-årshjul utarbeides årlig budsjett som sammen med overordnet virksomhetsplan og risikostyring utgjør hovedelementene i årlig virksomhetsstyring. Budsjett salderes pr. 1. september, og det gjøres også status etter 1. kvartal. En økonomisk langtidsplan utarbeides/revideres hvert år og viser hoveddisponeringer i et flerårig perspektiv.

Prinsipper for delegering hos Statsforvalteren i Innlandet innebærer betydelig grad av delegering av fag, personal og budsjettansvar til direktørene og videre til enhetslederne.

Embetet fortsetter arbeidet med frankring og harmonisering i virksomheten etter fusjon og Corona, men vi mener våre rutiner for styring og kontroll er tilpasset den risiko og vesentlighet vi opererer under, og at det fungerer på tilfredsstillende måte.

4.1.1 Statsforvalterens risikostyring

Risikostyring er en integrert del av mål- og resultatstyringen i virksomhetsområdene og embetet. Risikovurderinger gjennomføres i alle enheter og virksomhetsområder i forbindelse med virksomhetsplanleggingen, ved budsjettsalderinger og fortløpende gjennom året. Gjennomgang av overordnede ROS er i tre møter i ledergruppa, samt at risikokartet gjennomgås i i forbindelse med revidering av virksomhetsplan og budsjett to ganger årlig. Det ses en nedgang i antall områder med risiko i 2021, noe vi ser i sammenheng med økt robusthet, økt effektivitet og kontinuitet i styringsfokus. Saksbehandlingstider og restanser er synkende og embetet har således god kontroll på dette.

Det er utarbeidet kontinuitetsplan for embetet som en følge av pandemien. Denne revideres årlig.

Embetet bruker Risk-Manager til avvikshåndtering og delvis til ROS-analyse. Dokumentstyringsmodulen er tatt i bruk på overordnet nivå i nytt sammenslått embete, embetet vi ha økt fokus på denne modulen i virksomhetsområdene i 2022.

4.1.2 Statsforvalterens internkontroll, herunder iverksatte tiltak

Økonomistyring, virksomhetsplanlegging og overordnet risikostyring følger et fastsatt årshjul. Dette skisserer roller, ansvar og frister, og bidrar til internkontroll på området. Det er utarbeidet budsjettstyringsprinsipper som beskriver hvilke fullmakter som tilligger de ulike rollene.

Det utarbeides ulike styringsrapporter fra Unit4 ERP Web som bidrar i regnskapsoppfølging. Lederne har tilgang til systemet og kan selv tilpasse egne rapporter for oppfølging av prosjekter. Det vurderes at embetet i 2021 hadde tilfredsstillende økonomistyring og kontroll jf. økonomireglementet.

Statsforvalteren i Innlandet bruker Risk Manager - system for informasjonssikkerhet, avvikssystem og risikostyring. Embetet har klare rutiner for å melde avvik. Det er relativt få avvik som meldes i Risk Manager, men de avvik som er meldt i 2021 har bl.a. annet handlet om feilsending av utgående post, tre journalføring og avvik knyttet til HMS. Der feil og mangler avdekkes settes det i verk korrigerende tiltak.

Statsforvalteren ser at Intranettsiden til embete er et viktig verktøy i internkontroll, både hva gjelder informasjonsspredning, tilgjengelighet av styringsdokumenter og retningslinjer, møtereferater etc.

Saksbehandlingsverktøyet ePhorte brukes av embetet og utgjør internkontroll av saksflyt, journalverdig dokumentasjon og arkivproduksjon. Ansvar for arkivproduksjon og tilhørende rutiner og utvikling ble pr. 1. januar 2019 overført til Statsforvalterens fellestjenester (STAF). Det er etablert rutiner for gjennomgående restansekontroll på alle fagfelt som en forsterket del av risikovurderinger.

Informasjonssikkerhets løses i samarbeid med STAF gjennom veiledning, tilrettelegging og koordinering. Informasjonssikkerhet skal ivaretas i alle tjenester fra STAF. Statsforvalteren har allikevel et selvstendig ansvar for å følge opp informasjon sikkerhetsarbeidet i det løpende arbeidet i embetet.

Fagutvalget for informasjonssikkerhet har satt ned en arbeidsgruppe for å utarbeide et felles ledelsessystem for informasjonssikkerhet for alle embetene. Dette arbeidet antas slutført i løpet av 2022.

Det foreligger rutiner for varsling av kritikkverdige forhold, mobbing og trakassering osv. og psykososialt arbeidsmiljø kartlegges alltid i forbindelse med vernerunder.

Rutiner for HMS-arbeid er revidert i 2021, dette arbeidet har også litt andre hensyn å ivareta som følge av utstrakt bruk av hjemmearbeid i forbindelse med

Covid-19 pandemien.

4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen hos statsforvalteren

Statsforvalteren i Innlandet er en relativt stor organisasjon og er arbeidsplass for ca. 250 medarbeidere. Det har vært jobbet med harmonisering mellom de de tidligere embetene som har gitt gode diskusjoner om nye arbeidsmetoder, beste praksis, bruk av kompetanse på tvers osv.

Bemanningsfaktoren er fortsatt moderat til høy i henhold til økonomiske rammer. Bemanning ble vurdert på nytt i forbindelse med ny bemanningsplan for nytt embete fra 1. januar 2019. Ny budsjettfordelingsmodell for Statsforvalterne har medført et behov for å vurdere bemanningsfaktoren for å sikre en best mulig harmonisering.

Kompetansen hos de ansatte hos Statsforvalteren i Innlandet er samlet sett svært høy kompetanse og embetet er å anse som en kompetansebedrift. Embetet har i dag tilstrekkelig kompetanse til å løse de oppgaver og oppdragene vi har, men har fortsatt en sårbarhet i form av på nøkkelpersoner på enkelte områder. I forbindelse med risikostyring og virksomhetsplanlegging vurderes dette og det rettes tiltak for å sikre oppgaveløsningen.

Det jobbes fortløpende med å rekruttere nye medarbeidere ved vakanser. Vi vektlegger gode jobbanalyser og sørger for kompetanseoverføring til nye medarbeidere. Covid-19 situasjonen har medført en utstrakt bruk av hjemmekontor/fjernarbeid, men det har ikke vært til hinder for kompetanseoverføring.

I 2021 er det gjennomført medarbeiderundersøkelse om arbeidssituasjonen under Covid-19. Den viste at ansatte har positive opplevelser av fjernarbeid, gode vilkår for effektivitet og samarbeid på tross av situasjonen og at ledelse fungerer. Utfordringer er knyttet til jobb/fritidsbalanse, møtevirksomhet og fysiske rammer på hjemmekontoret.

Søkermasse i forbindelse med rekruttering er fortsatt god, og vi oppfatter at Statsforvalteren i Innlandet er en attraktiv arbeidsplass i regionen. Det er en økende lønnskurransen sett i forhold til andre regionale etater og kommuner i regionen, og særlig økt press ved ansettelse innenfor enkelte stillingsgrupper. Dette er noe vi jobber med i videreutvikling av vår lokale lønnspolitikk.

4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)

STAF eier og administrerer alt IKT-utstyr.

I forbindelse med ombygging og flytting i nye lokaler i 2020, ble det gjort en del investeringer, hovedsakelig i møbler og annen innredning.

Annet utstyr er blant annet kameraer og ulike typer feltutstyr der det er relevant. Det er også en del kunst og prydgjenstander som benyttes til utsmykking av embetets lokaler.

Embetet har tidligere hatt avtale med House of Control om registrering av eiendeler. Denne avtalen er sagt opp, og registrering og oversikt over eiendeler gjøres i egen regi.

4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet

Riksrevisjonens revisjonsrapport for 2020 er uten merknader, det fremgår at gjeldende regnskapsføring og internkontroll gir et dekkende bilde av at virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for 2020 og kapitalposter pr 31. desember 2020 og er i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

I 2021 har det vært arbeidet med å implementere felles informasjonssikkerhetsinstruks i embetet.

Ansvars- og rolledeling for informasjonssikkerhet mellom STAF og embetene er forbedret, og status og tiltak for forbedringsarbeid i informasjonssikkerhet må skje i tett samhandling med STAF. Det jobbes med en felles ledelsessystem for informasjonssikkerhet, dette arbeidet slutføres i 2022 og skal implementeres i løpet av året.

4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende

SFIN har et partssammensatt arbeidsmiljøutvalg (AMU) som i 2021 hadde 4 møter. Sentrale temaer har vært internkontroll, felles opplæring med tillitsvalgte, Ny Normal (arbeidshverdag etter pandemi), inneklima, samarbeid med BHT, beredskaps- og pandemisituasjonen, sykefravær og trivsels-/velferdsutvalget. Det er utarbeidet en egen internkontrollrutine for HMS området.

Vi har gjennom året hatt tett kontakt med vår bedriftshelsetjeneste Aktimed. Aktimed har sammen med HR vært aktivt inne i oppfølging, både på individnivå og med mer systematisk jobbing i enheter.

Embetet strekker seg langt for å ivareta ansatte i ulike livssituasjoner og med ulike utfordringer.

Inkluderingsdugnaden

Gjennom 2021 har embetet jobbet aktivt for å innfri målet om at minimum fem prosent av nyansettelser i staten skal være personer med nedsatt

funksjonsevne eller hull i CV-en.

Vi har deltatt på flere kompetansehevende tiltak, og hatt spesielt fokus rettet mot ledere. Mangfoldsrekruttering har vært tema i flere lederforum, og gjennom bl.a. rekrutteringsmaler har ledere aktivt gjort vurderinger av bruk av traineeordningen ved tilsetting.

Vi lyste i 2021 ut fire stillinger gjennom traineeordningen. Vi opplevde dessverre ikke å få kvalifiserte søkere i målgruppen i alle stillingene, men fikk tilsatt i målgruppen i to av stillingene. Videre har vi adm.tilsatt én person i målgruppen, og ytterligere én person gjennom ordinær utlysning. Dette utgjør hele 21 prosent av våre nytilsettinger i 2021.

Tilsetninger 2021 (trukket fra sommervikarer): 19

Nytilsatte i målgruppen: 4

Andel nytilsatte i målgruppen: 21 prosent

I 2021 har vi også hatt flere samarbeidsmøter med NAV med inkludering og mangfoldsrekruttering som tema. Det har både vært erfaringsutveksling, men også diskusjoner om hvordan vi som arbeidsplass i offentlig forvaltning kan bistå personer som sliter med å komme seg inn/tilbake i arbeidslivet.

4.3 Andre forhold

Statsforvalteren i Innlandet ble i 2021 utnevnt som koordineringsembete for samordning av økonomifunksjoner for Statsforvalterembetene. Dette ble gjort etter at Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) i 2020 besluttet å tilbakeføre oppgaver innenfor HR- og økonomiområdet fra STAF til Statsforvalterne.

Koordineringsfunksjonene ble etablert mai 2021 og rolle og aktuelle arbeidsoppgaver ble avklart i samråd med KMD og de øvrige embetene:

- Ha koordineringsansvar, samordning- og pådriverrolle overfor de andre embetene etter nærmere avklaringer iht. samarbeidsmodell «Koordineringsembete»
- Fremme lik praksis når det gjelder bl.a. regnskap, rapportering og nøkkeltall
- Standardisere bruk av kontoplan, resultatområder og administrativ kostnadsdekning
- Utarbeide retningslinjer og verktøy for økonomistyring i embetene
- Tilrettelegging av arrangement og kompetansehevende tiltak
- Aktiv kontakt mot embetenes økonomikontakter for å utvikle økonomiområdet og for erfaringsutveksling
- Rådgivning og veiledning innenfor fagområdet
- Være Statsforvalternes kontaktperson inn mot DFØ på fellesløsninger/problemstillinger
- Bistå KMD i oppgaver etter nærmere avtale

Koordineringsembetet er også oppnevnt som produktansvarlig for for systemet «Tilskot» som er utviklet av STAF.

Det er gjennom 2021 etablert faste møtestrukturer med økonomikontakter og administrative ledere i alle embeter, i sistnevnte inngår også faste møtepunkter med KDD.

For 2022 er det i samråd med økonomikontakter og med forankring mot alle administrative ledere i embetene laget videre utviklingsmål for koordineringsfunksjonen.

5 Vurdering av framtidsutsikter

5.1 Forhold i og utenfor statsforvalteren som kan påvirke statsforvalterens evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt

Statsforvalterens oppgaver er tett knyttet til kommunenes og andres evne til å levere gode tjenester i befolkningen og å bidra til samfunnsutvikling.

Kommuneøkonomi og demografiske endringer i kommunene i Innlandet har betydning for tjenesteproduksjon, kompetansebehov, omstillingsbehov og for strategisk samordning av tiltak mellom flere aktører, også Statsforvalteren. Dette utfordringsbildet og hvordan kommunene innretter seg for å sikre innbyggere likeverdige tjenester og ivareta oppgaver og roller som både myndighetsutøver og samfunnsutvikler vil påvirke Statsforvalterens oppgaver, og skaper behov for utvikling hos Statsforvalteren. Nærhet i dialog og opplevelse av Statsforvalteren som en relevant og god samarbeidspartner er sentralt.

Det oppstår økt sårbarhet i samfunnet som følge av digitalisering, digitale arbeidsmåter, hjemmekontorløsninger, og som beredskapsaktør og i vår rolle som samfunnsaktør må dette ha fokus i utvikling i å løse samfunnsoppdraget. Barrierer mot hacking og behov for totalforsvaret er vesentlig, og etter Korona må forberedelse og øvelse til neste krise også ha plass. Akkurat nå når årsrapporten skrives ses også krigshandlinger nær oss og et Europa i ufred. Det påvirker også Statsforvalterrollen som samlende og samordnende instans, hvor særlig informasjonshåndtering er sentral.

Innlandet har store jord, skog og fjellressurser. I vår rolle, som skal balansere forvaltning av bruk og vern, god samfunnsplanlegging, grønn omstilling og proaktivt klimaarbeid, er samarbeid med kommuner og næring viktig. For å opprettholde vår evne til å være en relevant og kompetent samarbeidspartner er vi avhengig av nærhet til sektor og næringsmiljøene. Vi prioriterer å delta bredt i regionale samarbeidsprosjekter med kommuner, fylkeskommune og næring og mener det er med på å sikre god evne til å løse samfunnsoppdraget.

Endringer som følge av det digitale kvantespranget i samfunnet gir muligheter. Folk kan arbeide og bosette seg utenfor de største pressområdene i Norge, det gir distrikter muligheter. Grønne verdier understøttes også av det digitale sjumilssteget. Statsforvalteren i Innlandet ønsker å bidra aktivt i å utvikle og utforske nye måter å organisere arbeidslivet på hvor f. eks arbeidsfelleskap/Hubs kan gjøre utvalgte statlige tjenester tilgjengelig for befolkningen gjennom økt tilstedeværelse. Det kan også bidra til felles kompetansemiljø på tvers av forvaltningsnivå, kompetansearbeidsplasser mer spredt i fylket og kompetansedeling- og utvikling.

Helt overordnet er evne til å løse samfunnsoppdraget knyttet til embetets evne til utvikling for demografiutfordringer, digital transformasjon og til å bli et enda sterkere bindeledd mellom stat og kommune.

Vi opplever at vårt embete og vår måte å organisere fag, oppgaveløsning og samordning på, fremmer evne til å løse samfunnsoppdraget og også til å utvikle vår «statsforvaltning». I vår samordnede organisasjonsmodell fremmes samhandling på tvers, arbeidsmetodeutvikling, læring og effektiv ressursforvaltning.

Samfunnsendringer som nevnt tidligere utfordrer også forvaltningen i våre oppdragsdepartement- og direktorater. Samfunnsoppdrag, virksomheter og byråkrati må stadig defineres på nytt og være relevant slik at tillit i befolkningen styrkes og slik at våre rollemål og samfunnsoppdrag bidrar til vekst, utvikling og at rettsikkerheten ivaretas.

Som Statsforvalterens mener vi at det fulle rollespekteret som sektormyndighet, samordningsmyndighet, rettsikkerhetsmyndighet og initiativtaker er vesentlig og gir best evne til å løse det komplekse samfunnsoppdraget.

Vi ønsker samarbeid med våre oppdragsgivere om å videreutvikle tjenester og arbeidsmetoder som sikrer Statsforvalterens legitimitet og troverdighet også i framtidens samfunn.

5.2 Konsekvenser for statsforvalterens evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt

Rammene som ligger til ny budsjettfordelingsmodell betyr total reduksjon i vår ramme på 4,5 mill. Det, sammen med gevinstrealiseringsplan og sannsynlige effektiviseringskrav betyr at vi fra 2022 og til 2026 vil redusere opprinnelig bemanningsnormering fastsatt under fusjon i 2019 med 10-12 årsverk. Dette gjøres for å opprettholde økonomisk bæreevne og for å ha handlingsrom til utvikling og innovasjon, noe vi mener er viktig i et langtidsperspektiv.

Den digitale transformasjonen gjennom 2020 og 2021 har ført til stor organisasjonslæring og effektivitet i oppgaveløsning som vi vil opprettholde og utvikle videre. Dette fører til økt evne og egenskaper for utvikling, innovasjon, metodeutvikling, arbeidsplassutvikling og nødvendig omstilling. Hjemmekontor/fjernerarbeid, digital kommunikasjon og fjernledelse er faktorer som kan bevare høy produktivitet og utvikling over tid, men vi ser også at relasjoner som bygges på tvers av fag og arbeidsmetoder i en fysisk arbeidshverdag over tid vil svekkes med høy andel «digital arbeidshverdag». Vi har tro på «Nye Normaler», men er også avhengig av at det prøves ut over tid, at det etableres ny kunnskap og at øvrig arbeidsliv, samarbeidspartnere og oppdragsgivere også strekker seg etter mulighetene det gir.

Vi har god tilgang på riktig kompetanse, men merker økt konkurranse om god og kvalifisert arbeidskraft. Her ønsker vi å gå videre i hybrid arbeidsplassutvikling hvor høy grad av fleksibilitet, fjernerarbeidsmuligheter, autonomi og tillit er bærebjelker. Vi mener det møter morgendagens arbeidsliv.

Vi har i 2021 gjort strategisk kompetanseanalyse som viser hvilke kompetanser embetet er avhengig av for å møte morgendagens behov. Frem mot 2026 vil vi være avhengig av å utvikle mangfold, gode kommunikasjons- og språklige ferdigheter, digitalisering, samfunns- og forvaltningskompetanse og prosess og prosjektbaserte arbeidsmetoder. Vi vurderer disse, sammen med opprettholdelse av høy faglig standard, som sentrale for å ha god evne til å løse oppdraget.

STAF har utviklet seg som tjenesteleverandør for embetene. På flere områder er utviklingen forbedret, særlig kan nevnes deler av IKT-feltet og prosjektmetode-utvikling. Det er fortsatt utfordringer knyttet til brukermidvirkning og prioriteringer og vi vil fortsatt ha forventninger til STAF. «One does

not fit all», og Statsforvalterne må og skal ivareta særegenhet ut fra regionale forskjeller. Vi ønsker fortsatt å gi STAF råd om å sette kommunikasjon/informasjon og brukervedvirkning i særlig IKT- og digitaliseringsutvikling sterkere, og ser dette som del i å sikre vår evne til å nå fastsatte mål og resultater på sikt.

5.3 Andre forhold

Kontorbygget på Lillehammer, Rosenlund Kontorbygg var innflytningsklar 3. mars 2020 og lokalene på Hamar stod klar i mai 2020. Den 12. mars 2020 sendte vi alle hjem, og siden har vi i hovedsak jobbet via fjernarbeid. I februar 2022, står det fortsatt uåpnede flyttekasser i lokalene og vi har ikke «bodd oss inn» i nye åpne arbeidssoner, aktivitetsbaserte multirom, stillerom og møterom.

Hvordan de nye kontorlokalene fungerer i praksis gjenstår å se, men Koronaperioden med læringen og utviklingen det førte til, er også stor omstilling. Det diskuteres nå i organisasjonen om vi, ved høy andel «stille arbeidsplasser» har riktig arealutforming for Nye Normaler. Svaret er sannsynligvis nei.

Gjennom prosjektet Nye Normaler har ansatte tatt til orde for at fremtidens kontorlokaler ikke bør baseres på «stille konsentrasjonsplasser», men heller fremme samhandling, team- og gruppejobbing osv.

Prosjektet «Nye Normaler» ble oppsummert med 26 konkrete anbefalinger til videre utredning og implementering. Dette er lagt til grunn i virksomhetsplanlegging for 2022-2016 og må også ses på i et langsiktig perspektiv.

6 Årsregnskap

[Årsregnskap for Innlandet.pdf](#)